DOROTHY PARKER

Toplu Öyküler-2

Çıplakları Giydir

Türkçeleştiren:
Başak Bekişli

Deli Dolu

DOROTHY PARKER

Toplu Öyküler-2

Çıplakları Giydir

Deli

KÜNYE

© 2018, Tudem Yayın Grubu • 1476/1 Sk. No: 10/51 Alsancak - Konak/İZMİR

Yazar: Dorothy Parker
Türkçeleştiren: Başak Bekişli
Editör: Hilâl Aydın La Spisa
Düzelti: Ayşegül Utku Günaydın
Kapak Tasarımı: Burak Tuna
Dijital Kitap: Aynur Sarıbüyük

E-kitap 1. Sürüm: Ocak 2021, İzmir
Ocak 2021 tarihli 1. Basım esas alınarak hazırlanmıştır.

ISBN: 978-605-2349-99-1
Yayınevi sertifika no: 45041

Tüm hakları saklıdır.
Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.nin tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

Peyton’ların Küçük Kızına Tavsiye

Bayan Marion’ın kıvır kıvır, bal rengi saçlarının çerçevelediği gözleri tatlı ve sabit bir şekilde bakıyor, ağzı da nazikçe kıvrılıyordu. Kadın, alçak sehpa üzerindeki mavi cam kâsenin içine yerleştirdiği, süzülen nilüferler kadar beyaz ve pürüzsüzdü. Kadının misafir odası tamamen açık, aydınlık renkler ve saten gibi parlak yüzeylerle doluydu, loş ışık eğimli bir açıyla parşömenden dışarı sızıyordu. Bayan Marion’ın odası, dünyadan soyutlanmış hâlde, kadının adımlarını beklercesine sessiz, onun ışık saçan soluk tenini ve yumuşak, zarif kıyafetlerini belirginleştirmek istercesine loştu. Burası Peyton’ların küçük kızı için bir sığınaktı; Bayan Marion’ın sesi de akan su kadar teskin edici, sözcükleri ise kızın ateşli alnına konmuş soğuk eller gibi rahatlatıcıydı.

Peyton’ların küçü kızı hiç düşünmeden kadına bütün sıkıntısını anlattı. Bu, kişinin bakış açısına göre ya bir genç kızın aptalca kaygıları ya da insani ıstırapların en kötüsüydü. Zira Peyton’ların küçük kızı, iki haftadır Barclay’lerin oğlunu görmemişti. Oğlan başka kızlarla meşgul olmaya başlamıştı.

“Ne yapmalıyım Bayan Marion?” diye sordu Peyton’ların küçük kızı.

Bayan Marion’ın hissettiği şefkatten ötürü hüzünlü bir ifadeye bürünen bakışları kızın ufak, kaygılı yüzüne odaklandı.

“Ondan bu kadar çok mu hoşlanıyorsun Sylvie?” diye sordu kadın.

“Ben... evet, anlarsınız ya, ben...” dedi kız ve yutkunmak için durdu. “Onsuz hayat çok korkunç; öyle korkunç ki. Malum, biz her gün görüşüyorduk, bütün bir yaz boyunca her gün. Üstelik,

benden on dakika önce ayrılmış olsa bile, eve döndüğünde bana hep telefon ederdi. Ayrıca her zaman günaydın demek ve bize geleceğini söylemek için uyanır uyanmaz beni arardı. Her gün. Ah, Bayan Marion bunun ne kadar hoş olduğunu bilmiyorsunuz."
"Evet, biliyorum canım," dedi Bayan Marion. "Biliyorum, Sylvie."
"Sonra aniden kesildi," dedi kız. "Öylece, birdenbire kesildi."
"Gerçekten birdenbire mi Sylvie?" dedi Bayan Marion.
"Eh," dedi Sylvie. Ufak bir gülümseme teşebbüsünde bulundu. "Yani, bir gece, malum, bizim evdeydi... verandada oturuyorduk. Sonra eve gitti ama bana telefon etmedi. Bense bekledim durdum. Ben bunun ne kadar korkunç olduğunu anlatamam size. Siz bunun, yani aramamasının, o kadar da önemli olduğunu düşünmezdiniz, öyle değil mi? Fakat önemliydi."
"Önemli olduğunu biliyorum," dedi Bayan Marion. "Elbette önemlidir."
"Uyuyamadım, hiçbir şey yapamadım," dedi Sylvie. "Saat... ah, saat iki buçuk oldu. Ne olduğunu hayal bile edemiyordum. Kaza yapıp arabasının içinde parçalandığını falan düşündüm."
"Gerçekten bunu mu düşündün canım?" dedi Bayan Marion.
"Yani, tabii ki, ben..." dedi kız, sonra da başını iki yana salladı. "Siz her şeyi biliyorsunuz Bayan Marion, öyle değil mi? Hayır, ben... yani, anlarsınız ya, kulüpte danslı bir parti vardı ve belki gideriz diye düşünmüştük, yalnız ben... eee, ben danslı partilere gitmeyi pek istemiyordum; onunla baş başa olmak çok daha güzeldi. O yüzden sanırım düşündüğüm asıl şey, onun bizim evden ayrıldığında yola devam edip partiye gittiğiydi. Üstelik öyle bir duruma geldim ki, dayanamayıp onu aradım."

“Evet,” dedi Bayan Marion. “Onu aradın. Kaç yaşındasın sen Sylvie? On dokuz, öyle değil mi? Gerçi ben otuz dokuz yaşındaki kadınların da aynı hataları yaptığını gördüm. Tuhaf. Peki, onu aradığında evde miydi?”
“Evet,” dedi Sylvie. “Ben... şey, onu uyandırdım, malum, o da bu konuda pek kibar davranmadı. Ona neden beni aramadığını sordum ve o, beni araması için herhangi bir sebep olmadığını, bütün akşam zaten benimle birlikte olduğunu, söyleyecek herhangi bir şeyi olmadığını söyledi. Üstelik partiye de gitmemişti, yalnız... anlarsınız ya, ben gittiğini sandım. Ben... ben ona inanmamıştım. Bu yüzden de oturup ağladım.”
“O senin ağladığını duydu mu?” dedi Bayan Marion.
“Evet,” dedi Sylvie. “Dedi ki... kusuruma bakmayın Bayan Marion... aynen şöyle dedi: ‘Ah, Tanrı aşkına!’ Sonra da kapattı. Katiyen buna tahammül edemedim, yani iyi geceler ya da herhangi bir şey dememeye, bu yüzden de... onu tekrar aradım.”
“Ah, zavallı çocuğum benim,” dedi Bayan Marion.
“Telefonu kapattığı için üzgün olduğunu söyledi; her şey yolundaydı, yalnız ona tekrar, partiye gidip gitmediğini bana dürüstçe söylemesini rica ettim. O da... ah, o çok korkunç bir şekilde konuştu Bayan Marion. Size anlatamam.”
“Anlatma canım,” dedi Bayan Marion.
“Yani ondan sonra,” dedi kız, “ah, bilmiyorum ki... bir süreliğine, yine her gün devam etti; sonra birçok kez telefon etmedi ve ondan sonra da bize gelmediği günler oldu... başka insanlarla tenis falan oynuyordu. Sonra Kitty Grainger, Dark Harbor’dan döndü ve sanırım... sanırım o kızın evine pek çok kez gitti. Hepsi öyle yapıyor.”
“Bundan hoşlanmadığını ona söyledin mi?” dedi Bayan Marion.

“Evet, söyledim Bayan Marion,” dedi Sylvie. “Elimde değildi... bu beni öyle delirtti ki. Korkunç bir kız o; kız resmen korkunç. Yani, o kız herhangi birini öpebilir. Danslı partilerden hep oğlanın biriyle çıkıp, golf sahasına giden ve saatlerce geri gelmeyen türden bir kız o. O yüzden bendense o kızla olmayı tercih etmesi beni resmen çılgına çevirdi. Sahiden, son derece iyi bir kız, benden kat kat daha çekici biri olsa neyse. Bu derece kötü olmazdı, öyle değil mi Bayan Marion?”
“Bilmiyorum ki canım,” dedi Bayan Marion. “Korkarım insan bir erkeğin onu daha iyi bir kadın için terk ettiğini asla düşünmez. Fakat Sylvie... insan, arkadaşlarının kusurlarını yüzüne vurmaz.”
“Eh, elimde değildi,” dedi Sylvie. “Hem bazı berbat kavgalarımız oldu, malum. Kitty Grainger ve onun o arkadaşları... yani, onlar da resmen o kızla aynı türden! Yani, eh, sonra onu gitgide daha az görür oldum ve anlarsınız ya, o ne zaman bize gelse bunun son sefer olmasından öyle korkuyordum ki, pek eğlenceli değildim sanırım. Bir de, ona eskiden olduğu gibi her gün gelmemesine hangi sorunun sebep olduğunu sorup durdum ve hiçbir sorun olmadığını söyledi. Ben de bunun benim yaptığım herhangi bir şey yüzünden olduğunu söyleyip durdum, o da hayır dedi, tabii ki öyle değilmiş. Sahiden öyle dedi, Bayan Marion. Şimdi de... onu iki haftadır görmüyorum. İki hafta. Üstelik ondan tek bir haber bile almadım. Bir de... bir de, ben kesinlikle buna dayanabileceğimi sanmıyorum, lütfen Bayan Marion. Baksanıza, hiçbir sorun olmadığını söyledi. İnsanın birini her gün, sürekli görebileceğini ve sonra bunun öylece kesilivereceğini bilmiyordum. Kesilebileceğini düşünmedim bile.”
“Hiç öyle olmasından korkmadın mı Sylvie?” dedi Bayan Marion.

“Ah, onu son gördüğümde, korktum,” dedi kız. “Bir de... eh, sanırım, işin en başından beri korkuyordum. Öyle eğlenceliydi ki, bunun devam edemeyecek kadar harika olduğunu düşündüm. O öyle çekici vesaire ki, her zaman başka kızlardan korkardım. Ona eskiden, onun beni başından atacağını bildiğimi söylerdim. Bu sadece şakalaşmaydı tabii; ama aynı zamanda değildi de.”

“Görüyorsun ya Sylvie,” dedi Bayan Marion, “erkekler kasvetli kehanetlerden hoşlanmaz. Bunny Barclay’in yalnızca yirmi yaşında olduğunu biliyorum, ama tüm erkekler aynı yaştadır. Ayrıca hepsi de aynı şeylerden nefret eder.”

“Keşke ben de sizin gibi olsam Bayan Marion,” dedi Sylvie. “Keşke her zaman ne yapılacağını bilsem. Galiba her şeyi yanlış yaptım. O yine de hiçbir sorun olmadığını söyledi. Şimdi onunla konuşamamanın ne kadar korkunç olduğunu bilmiyorsunuz. Sadece şu meseleler üzerine bir konuşabilsek, sadece şu meseleleri bir yoluna koyabilsek, bence...”

“Hayır, canım,” dedi Bayan Marion. “Erkekler tatsızlıkları yoluna koymaktan nefret eder. Meseleler üzerine konuşmaktan tiksinirler. Geçmişi ardına göm çocuğum ve onun taşsız, isimsiz mezarının başından ayrılıp neşeyle yoluna devam et. Bunny’yi yeniden gördüğünde bunu hatırla Sylvie. Bir saat önce birlikte gülüyormuşsunuz gibi davran.”

“Ama belki de onu bir daha asla göremeyeceğim,” dedi kız. “Onun yanına yanaşamıyorum. Onu kaç kez aradım; defalarca, defalarca aradım onu. Baksanıza, bugün ona üç kere telefon ettim! Üstelik hiç evde olmuyor. Eh, her zaman dışarıda olamaz ki Bayan Marion. Telefonu genellikle annesi açıyor. O da her hâlükârda oğlunun dışarıda olduğunu söyler zaten. Zira benden nefret ediyor.”

“Yapma ama çocuk,” dedi Bayan Marion. “Mutsuzken, dünyanın sana düşman olduğunu düşünmek kolaydır; özellikle de mutsuzluğuna neden olan kişilerin etrafındakilerin. Elbette Bayan Barclay senden nefret etmiyor Sylvie. Nasıl edebilir ki?”
“Eh, her zaman oğlunun dışarıda olduğunu söylüyor,” dedi Sylvie, “ve onun saat kaçta geleceğini de hiçbir zaman bilmiyor. Belki de doğrudur. Ah, Bayan Marion, sizce onu bir daha hiç görecek miyim? Öyle mi düşünüyorsunuz gerçekten?”
“Evet, öyle düşünüyorum,” dedi Bayan Marion, “ve senin de öyle düşündüğüne inanıyorum canım. Elbette göreceksin. Tenis oynamak için kulübe gitmiyor musun?”
“Çok uzun zamandır gitmiyorum,” dedi kız. “Hiçbir yere gitmiyorum ki. Bu durum Annemi resmen çileden çıkarıyor, ama hiçbir yere gitmek istemiyorum. Ben... ben onu Kitty’yle, Elsie Taylor’la ve bütün o güruhla görmek istemiyorum. Sürekli onlardan biri ya da öbürüyle birlikte olduğunu biliyorum... kulağıma geliyor. Bir de soruyorlar: ‘Bunny’yle aranızda ne sorun var ki? Kavga mı ettiniz?’ Ben hiçbir sorun olmadığını söylediğimde de, bana öyle tuhaf bakıyorlar ki. Fakat o herhangi bir sorun olmadığını söyledi. Ah, neden öyle söyledi ki Bayan Marion? Söylediğinde ciddi miydi?”
“Ne yazık ki değildi,” dedi Bayan Marion.
“O zaman bunun anlamı ne?” dedi Sylvie. “Ah, lütfen bana ne yapılacağını söyleyin. Herkesin sizi böyle çok sevmesini nasıl sağladığınızı söyleyin. Siz her şeyi biliyor olmalısınız Bayan Marion. Siz her ne derseniz harfiyen yapacağım. Ah, onu tekrar göreceğimi düşündüğünüzü söyleyerek kalbimi büsbütün hızlandırdınız. Sizce... sizce biz eskisi gibi olabilir miyiz?”
“Sevgili Sylvie,” dedi Bayan Marion, “dinle. Evet, bence sen ve Bunny yeniden yakınlaşabilirsiniz, ama bunu başarması gereken kişi sensin. Üstelik bu kolay olmayacak çocuğum.

Çabuk da olmayacak. Sevgiyi bir anda geri getirmek için tekrar edebileceğin hiçbir büyülü söz yok. Sende iki şeyin olması lazım... sabır ve cesaret; üstelik birincisi ikincisinden çok daha zordur. Beklemelisin Sylvie ve bu tatsız bir iştir. Ne olursa olsun, ona tekrar telefon etmemen lazım. Erkeklerin, kendilerinin... eh, bu ağır bir laf ama söylemem gerek... peşine düşen bir kıza hayranlık duyması mümkün değildir. Ayrıca arkadaşlarının yanına geri dönmen ve onlarla birlikte etrafta gezinmen lazım. Evde kalıp telefonun çalması için dua etmeyeceksin... hayır canım. Gidip eğlenmene bak, neşen yerine gelir. Arkadaşlarının sana sorular sormasından ya da tuhaf bakmasından korkma; onlara bunun için hiçbir sebep vermeyeceksin. Ayrıca insanlar gerçekte acımasız şeyler söylemez canım; yalnızca incinmiş bir gurur bunun beklentisi içindedir.

Bir de, Bunny'yle yeniden karşılaştığında, her şey farklı olmalı. Zira o aksini de söylese, bir sorun vardı; derin bir sorun hem de. Sen ona, onu ne kadar önemsediğini gösterdin Sylvie, onun senin için çok büyük bir önem taşıdığını gösterdin ona. Erkekler bundan hoşlanmaz. İnsan onların bunu tatlı bulacağını düşünür, ama bulmazlar. Kaygısız ve rahat olman lazım, zira rahatlık tüm erkeklerin arzusudur. Onu gördüğünde onunla neşeli ve nazik tavırlarla konuş ve sana hissettirdiği üzüntüyü asla sezdirme. Erkekler üzüntüyü çağrıştıran şeylerden nefret eder. Bir de, asla herhangi bir sitem olmamalı ve artık asla, asla, asla "berbat kavgalar" olmamalı. Hiçbir şey bir erkeği, bir kadının ağırbaşlılığını yitirdiğini görmek kadar utandırmaz.

Ayrıca korkularını yenmelisin canım çocuğum. Sahip olduğu sevgiye ilişkin korku duyan bir kadın asla doğru şeyi yapamaz. Onun senden uzak olmak isteyeceği zamanlar olduğunun farkına var; ona asla neden ya da ne zaman diye sorma. Hiçbir erkek buna katlanmaz. Mutsuzluk tahmininde bulunma, aynı

şekilde bir ayrılık da öngörme; onu elinde tuttuğunu fark etmesine müsaade etmezsen, ellerinden kayıp gitmeyecektir. Aşk, insanın elinde duran cıva gibidir Sylvie. Parmaklarını açık tutarsan avuç içinde kalır; kavrarsan, fırlayıp gider. Her şeyden önemlisi, sen her daim sakin ol. Bırak da seninle birlikte olmak huzurun ta kendisi olsun.

Asla ama asla ona kendini suçlu hissettirme, hem de ne yapmış olursa olsun. Eğer arayacağını söylediği zaman seni aramazsa, seninle bir randevusuna geç kalırsa, bundan bahsetme. Ona her şeyin, her zaman yolunda olduğunu hissettir. Tatlı, şen şakrak ve her daim, her daim sakin ol.

Bir de ona güven Sylvie. Seni bile bile incitmiyor ki. Sen öne sürmediğin müddetçe de incitmeyecektir. Kendine de güven. Özgüvensiz olma. İstediğinin yalnızca o olduğunu biliyorum, ancak her zaman başkaları da olduğunu hatırlatmak isterim; her ne kadar kulağa utanmazca gelse de insana cesaret veren bir düşünce bu. Hem o da kendisinin güneş olduğunu, onsuz hayat olmadığını düşünmemeli. Bu kanıya bir daha asla kapılmamalı.

Bu uzun bir yol Sylvie, üstelik de zor bir yol ve bu yol boyunca attığın her adıma dikkat etmelisin. Fakat bir erkek söz konusu olduğunda tek yol bu."

"Anlıyorum Bayan Marion," dedi kız. Gözlerini Bayan Marion'ınkilerden bir an bile ayırmamıştı. "Ne yapılması gerektiğini anlıyorum. Bu... hayır, hiç kolay değil, öyle değil mi? Ama işe yarayacaksa..."

"Her zaman işe yaramıştır canım," dedi Bayan Marion.

Kızın yüzü, doğup yükselen bir güneşe bakıyormuş gibi göründü. "Deneyeceğim Bayan Marion," dedi. "Bir daha yanlış şeyler yapmamaya çalışacağım. Deneyeceğim... işte, sizin gibi olmayı deneyeceğim, o zaman o benden hoşlanmak

durumunda kalır. Sizin gibi olmak çok harika olurdu; bilge, hoş ve nazik olmak yani. Erkeklerin hepsi size bayılıyor olmalı. Siz... ah, siz resmen mükemmelsiniz. Her zaman yapılacak doğru şeyi nasıl biliyorsunuz?"
Bayan Marion gülümsedi. "Eh, görüyorsun ya," dedi, "pratik yapmak için senden çok daha uzun yıllarım oldu."

Peyton'ların küçük kızı gittiğinde, Bayan Marion bir çiçeğe dokunup, ardından bir derginin yerini değiştirerek, zarif odada yavaşça oradan oraya gezindi. Fakat gözleri, soluk renkli parmaklarını takip etmedi; düşüncelerinin de kadının bu ufak ve gereksiz görevlerinden kopukmuş gibi bir hâli vardı. Bir an kolundaki saate baktı ve bir nida kopardı; sonra saate öyle sık dönüp baktı ki kadının bakışları arasında minik yelkovanın hareket etmek için çok az fırsatı oluyordu. Bir sigara yaktı, sarmal hâlinde yükselen duman şeridini incelemek üzere sigarayı kendinden uzakta tuttu, sonra da aniden ezip söndürdü. Alçak bir koltukta dinlendi, oradan kalkıp kanepeye geçti, sonra yine koltuğa döndü. Büyük ve parlak bir dergiyi açtı, ama hiç sayfa çevirmedi. Bal rengi saç tutamlarının arasındaki beyaz alnı sıkıntılıydı.
Birdenbire tekrar ayağa kalktı, dergiyi bıraktı ve alışkanlığı olmayan hızlı, kararlı adımlarla odanın öbür ucuna, telefonun durduğu yüksek sehpaya doğru atıldı. Bir hışımla bastıra bastıra bir numara çevirdi.
Birkaç saniye sonra, "Bay Lawrence'la görüşebilir miyim lütfen?" diye sordu. "Ah, değil mi? Ah. Sekreteriyle mi görüşüyorum? Bana ne zaman orada olacağını söyleyebilir misiniz lütfen? Ah, anlıyorum. Eh, eğer gelirse, lütfen kendisinden Bayan Marion'ı aramasını rica edebilir misiniz?

Hayır, Marion. Hayır, hepsi bu kadar... bu soyadı. Evet, kendisi numarayı biliyor. Çok teşekkür ederim.”
Bayan Marion ahizeyi yerine bıraktı ve telefona göz zevkini bozuyormuşçasına bakarak oturdu. Yüksek sesle konuştu; ses tonu da sözcükler de ona aitmiş gibi değildi.
“Lanet olası kadın,” dedi. “Adımın ne olduğunu gayet iyi biliyor. Sırf benden nefret ediyor diye...”
Sonraki birkaç dakika boyunca Bayan Marion odada öyle hızlı yürüdü ki neredeyse koşuyormuş gibi bir hâli vardı. Zarif elbisesi böyle bir hıza hiç uygun olmadığından, kadının arkasında sürüklenip ayak bileklerine dolandı. Tekrar telefonun başına gittiğinde, yüzü kızararak yabancı bir renk almıştı ve numarayı çevirdiği sırada eli titredi.
“Bay Lawrence’la görüşebilir miyim lütfen?” dedi. “Ah, gelmedi mi? Eh, lütfen bana kendisine nereden ulaşabileceğimi söyleyebilir misiniz? Ah, bilmiyorsunuz. Anlıyorum. Daha sonra gelip gelmeyeceğine dair herhangi bir fikriniz var mı? Anlıyorum. Teşekkür ederim. Eğer gelirse, kendisinden Bayan Marion’a telefon etmesini rica ederek bir iyilik yapabilir misiniz? Evet, Marion... Cynthia Marion. Teşekkür ederim. Evet, daha önce telefon etmiştim. Lütfen mutlaka ona beni aramasını söyleyin, olur mu? Çok teşekkür ederim.”
Bayan Marion ahizeyi ağır ağır yerine bıraktı. Omuzları yavaşça çöktü ve uzun, narin vücudu kemiklerinden sıyrılıyormuş gibi göründü. Sonra kolları sehpanın üzerine yığıldı ve yüzü de onların arasına gömüldü; saçının katı bukleleri gevşeyip, kadın başını bir o yana bir bu yana sallarken darmadağın etrafa savruldu. Odanın, onun hıçkırıklarının sesi karşısında geriye çekilir, gölgelerin arasına süzülüp gider gibi bir hâli vardı. Sözcükler, kadının boğazından çıkan iniltiler arasında birbirine karıştı.

“Ah, arayacağını söyledi, arayacağını söyledi. Sorun olacak hiçbir şey olmadığını söyledi, elbette arayacağım, dedi. Ah, öyle söyledi.”
Boğazda düğümlenip boğulur gibi çıkan sesler biraz sonra azala azala dindi ve Bayan Marion, başını kaldırıp telefona uzanmadan önce, bir süreliğine sessiz ve hareketsiz kaldı. Numarayı çevirirken önünü görebilmek için iki kez gözyaşlarını silmek üzere durmaya mecbur kaldı. Konuşurken de sesi titreyip yükseldi.
“Bay Lawrence’la görüşebilir miyim lütfen?” dedi.

Harper’s Bazaar, Şubat 1933

New York’lu Bir Hanımefendinin Günlüğünden

DEHŞET VE UMUTSUZLUKLA DOLU DÜNYANIN DEĞİŞTİĞİ GÜNLERDE

PAZARTESİ. Aşağı yukarı on birde kahvaltı tepsisi geldi; istemedim. Dün gece Amorys’teki şampanya aşırı tiksinçti, ama elden ne gelir? İnsan hiçbir şey içmeden saat beşe kadar duramaz ki. Orada şu yeşil ceketli fevkalade Macar müzisyenler vardı ve Stewie Hunter ayakkabılarından birini çıkarıp onları yönetti; daha komik olamazdı. O adam dünya üzerindeki en nüktedan tip; daha mükemmel olamazdı. Ollie Martin beni eve getirdi ve ikimiz birden arabada uyuyakaldık... aşırı komik. Bayan Rose öğleye doğru manikür ve pedikürümü yapmaya geldi, resmen olabilecek en fevkalade dedikodularla kuşanmış hâldeydi. Morrise’ler her an boşanabilirmiş; Freddie Warren’ın kesinlikle ülseri varmış; Gertie Leonard, Jack Leonard hemen orada, odadayken bile, Bill Crawford’ı resmen gözünün önünden ayırmamakta diretiyormuş; Sheila Philips ve Babs Deering hakkındaki her şey de doğruymuş. Daha heyecan verici olamazdı. Bayan Rose inanılmaz derecede harika; ben gerçekten çoğu zaman böyle insanların birçok insandan daha zeki olduğunu düşünüyorum. Lanet ahmağın tırnaklarıma o tiksinç mandalina rengi ojeyi sürdüğünü o gidene kadar fark etmedim; daha çok öfkelenemezdim. Bir kitap okumaya başladım, ama aşırı gergindim. Telefon açıp, “Tavşan Gibi Koş”un bu akşamki açılışı için kırk sekiz dolara iki bilet alabileceğimi öğrendim. Onlara dünyanın en yüzsüz tipleri olduklarını söyledim, ama elden ne gelir? Joe, akşam yemeğini

dışarıda yiyeceğini söylemişti diye hatırladım, o yüzden birinin benimle tiyatroya gitmesini sağlamak için bazı fevkalade numaralara telefon ettim, ama hepsi de meşguldü. En sonunda Ollie Martin'i ayarladım. O da daha vakarlı olamazdı, öyleyse de bundan bana ne ki? Yeşil krepten olanı mı yoksa kırmızı yünlü kumaştan olanı mı giysem karar veremiyorum. Ne zaman tırnaklarıma baksam, çığlığı basacak duruma geliyorum. Lanet olasıca Bayan Rose.

SALI. Joe bu sabah resmen saat dokuzda paldır küldür odama daldı. Daha çok öfkelenemezdim. Kavga etmeye başladık, fakat bitik hâldeydim. Akşam yemeği için evde olmayacağını söylediğini biliyorum. Bütün gün iliklerime kadar dondum; kılımı kıpırdatamadım. Dün gece daha mükemmel olamazdı. Ollie'yle ikimiz, Doğu Yakası'ndaki Otuz Sekizinci Cadde'de akşam yemeği yedik, yemekler kesinlikle berbattı ve insanın hoşuna gidebilecek tek bir canlı varlık yoktu; "Tavşan Gibi Koş" ise dünyanın en kötüsüydü. Ollie'yi Barlow'ların partisine götürdüm, parti daha havalı olamazdı... küfelik olmuş insan sayısı daha fazla olamazdı. Şu yeşil ceketli Macarları getirmişlerdi ve Stewie Hunter onları bir çatalla yönetiyordu... herkes tek kelimeyle ölüp bitti. Hawaii'nin çiçekten kolyeleri gibi boynuna asılmış metrelerce yeşil tuvalet kâğıdı vardı; adam daha iyi bir ruh hâli içinde olamazdı. Esaslı bir tiple tanıştım; çok uzun boylu, aşırı derecede harika ve gerçekten konuşabileceğiniz insanlardan biri. Ona bazen fena hâlde midemin bulandığını, öyle ki, yavru köpek gibi ciyaklaya ciyaklaya havlayabilecek duruma geldiğimi ve kendimi kesinlikle yazmak ya da resim yapmak gibi bir şey yapmak zorunda hissettiğimi anlattım. O da neden yazmadığımı ya da resim yapmadığımı sordu. Eve yalnız döndüm; Ollie kör kütük

sarhoş olup sızdı. Bugün o yeni tipi, benimle birlikte akşam yemeğine ve “Asla Günaydın Deme”nin açılışına gelmesi için üç kez aradım ama ilkinde dışarıdaydı, sonrasında da tamamen annesiyle meşguldü. En sonunda Ollie Martin’i ayarladım. Kitap okumaya çalıştıysam da yerimde duramıyordum. Kırmızı dantelden olanı mı yoksa tüylü pembeyi mi giysem karar veremiyorum. Aşırı yorgun hissediyorum, ama elden ne gelir?

ÇARŞAMBA. Olabilecek en berbat şey tam da şu dakika oldu. Tırnaklarımdan birini tam dibinden kırdım. Kesinlikle hayatım boyunca başıma gelmiş en korkunç şey. Buraya gelip benim yerime şekil vermesi için Bayan Rose’u aradım, ama dışarıdaydı. Dünya üzerindeki en şanssız insanım gerçekten. Şimdi bütün gün ve gece etrafta böyle dolaşmak zorunda kalacağım, ama elden ne gelir? Lanet olasıca Bayan Rose. Dün gece aşırı hareketli geçti. “Asla Günaydın Deme” aşırı derecede iğrençti, sahnede hiç bu kadar berbat kıyafetler görmemiştim. Ollie’yi Ballard’ların partisine götürdüm; daha iyi olamazdı. Şu yeşil ceketli Macarları getirmişlerdi ve Stewie Hunter onları bir frezyayla yönetiyordu... aşırı mükemmeldi. Adamın üzerinde Peggy Cooper’ın kakım kürkünden mantosu ve Phyllis Minton’ın gümüş rengi eşarbı vardı; tek kelimeyle inanılmazdı. Resmen tonla fevkalade insanı cuma akşamı için buraya davet ettim; Betty Ballard’dan şu yeşil ceketli Macarların adresini aldım. Kadın onları yalnızca saat dörde kadar tutmamı, sonrasında üç yüz dolar daha veren çıkarsa, beşe kadar kalacaklarını söyledi. Daha ucuza gelemezdi. Ollie’yle birlikte eve doğru yola çıktım, ama onu kendi evinde bırakmak zorunda kaldım; daha çok kusamazdı. Bugün, akşam yemeğinde bana katılması ve benimle “Herkes Ayakta”nın açılışına gelmesi için yeni tipi aradım, gelgelelim meşguldü. Joe dışarıda olacak;

nereye gittiğini söylemeye tenezzül etmedi elbette. Gazeteleri okumaya başladım, fakat içlerinde Mona Wheatley'nin Reno'da dayanılmaz zulüm suçlamasında bulunuyor olması dışında hiçbir şey yoktu. Bu akşam yapacağı herhangi bir şey olup olmadığına bakmak için Jim Wheatley'yi aradım, ama meşguldü. En sonunda Ollie Martin'i ayarladım. Beyaz satenden olanı mı, siyah şifondan olanı mı yoksa sarı taşlanmış krepten olanı mı giysem karar veremiyorum. Tırnağım konusunda resmen dibine kadar harap olmuş durumdayım. Katlanamıyorum buna. İnsanların başına böyle inanılmaz şeyler geldiğini hiç bilmezdim.

PERŞEMBE. Resmen ayaklarımda derman kalmadı, bittim tükendim. Dün gece aşırı derecede harikaydı. "Herkes Ayakta" aşırı derecede iyiydi, daha müstehcen olamazdı ve yeni tip de oradaydı, aşırı derecede ulvi görünüyordu, yalnız o beni görmedi. Yanında, üzerinde Tanrı bilir ne zamandan beri tüm tezgâhtarlarda olan o tiksinç altın sarısı Schiaparelli1 modeliyle, Florence Keeler vardı. Adam aklını kaçırmış olmalı; kadının gözü erkek görmez bile. Ollie'yi Watson'ların partisine götürdüm; daha heyecan verici olamazdı. Herkes resmen kör kütüktü. Şu yeşil ceketli Macarları getirmişlerdi ve Stewie Hunter onları bir lambayla yönetiyordu; sonra, lambanın kırılmasının ardından, o ve Tommy Thomas ağır tempoda dans ettiler... aşırı derecede harikuladeydi. Duyduğuma göre, Tommy'nin doktoru Tommy'ye kesinlikle sosyeteden uzak durmak zorunda olduğunu söylemiş; dünyanın en kötü midesine sahipti ama nereden bileceksin. Eve yalnız döndüm, Ollie'yi hiçbir yerde bulamadım. Bayan Rose öğle vakti tırnağıma şekil vermeye geldi, daha büyüleyici olamazdı. Sylvia Eaton, kendisine deri altı iğne yapılmadığı müddetçe kapıdan dışarı çıkamıyormuş; Doris

Mason, Douggie Mason ile Harlem'deki şu kız hakkında söylenenlerin her kelimesini biliyormuş; Evelyn North o üç akrobattan uzak durmaya bir türlü ikna edilemiyormuş; Stuyvie Raymond'a da kendisiyle ilgili sorunun ne olduğunu söylemeye cesaret edemiyorlarmış. Bayan Rose'dan daha büyüleyici bir hayatı olan herhangi birini hiç tanımamıştım. Kadına o rezil mandalina rengi ojeyi tırnaklarımdan çıkarttırdım ve koyu kırmızı sürdürdüm. Elektrik ışığında resmen siyah olduğunu o gidene kadar fark etmedim; daha kötüsü olamazdı. Lanet olasıca Bayan Rose. Joe akşam yemeğini dışarıda yiyeceğini belirten bir not bırakmış; o yüzden akşam yemeğinde bana katılması ve benimle birlikte şu yeni filme gelmesi için yeni tipe telefon ettim, ama açmadı. Ona yarın akşam kesinlikle, muhakkak gelmesi için üç telgraf gönderdim. En sonunda bu akşam için Ollie Martin'i ayarladım. Gazetelere baktım, fakat içlerinde Harry Mott'ların pazar günü Macar müziği eşliğinde bir çay partisi veriyor olması dışında hiçbir şey yoktu. Sanırım yeni tipe oraya birlikte gitmeyi teklif edeceğim; beni davet etmiş olmaları lazım. Kitap okumaya başladım, ama aşırı yorgundum. Beyaz ceketle birlikte yeni maviyi mi giysem yoksa onu yarın akşama saklayıp fildişi muareyi mi giysem karar veremiyorum. Tırnaklarımı her düşündüğümde resmen kederleniyorum. Daha kaba olamazdı. Bayan Rose'u öldürebilirim, ama elden ne gelir?

CUMA. Kesinlikle çökmüş durumdayım; daha kötü olamazdı. Dün gece aşırı derecede fevkaladeydi, film resmen muazzamdı. Ollie'yi Kingsland'ların partisine götürdüm; aşırı derecede inanılmazdı, herkes kesinlikle yerlerde yuvarlanıyordu. Şu yeşil ceketli Macarları getirmişlerdi, ne var ki Stewie Hunter orada değildi. Adam esaslı bir sinir krizi geçirmiş. Bu akşama kadar

iyileşemeyecek diye korkmaktan, kaygılanmaktan hasta oldum; eğer gelmezse onu kesinlikle asla affetmeyeceğim. Ollie'yle birlikte eve doğru yola çıktım, ama onu kendi evine bıraktım çünkü ağlamayı bırakamıyordu. Joe, kâhyaya, bugün öğleden sonra hafta sonu için taşraya gideceğine dair haber bırakmış; elbette hangi taşra olduğunu söylemeye tenezzül etmez. Birinin akşam yemeğinde bana katılması, benimle birlikte "Beyaz Adamın Deliliği"nin açılışına ve sonra da bir süreliğine dans etmek için bir yerlere gelmesi için bir dizi harika numarayı aradım; insan kendi partisine giden ilk kişi olmaya katlanamaz. Herkes meşguldü. En sonunda Ollie Martin'i ayarladım. Daha keyifsiz hissedemezdim; şampanya ve İskoç viskisine aynı anda asla yanaşmamalıydım. Kitap okumaya başladım, ancak aşırı huzursuzdum. Yeni bebeği sormak için Anne Lyman'ı aradım ve bebek oğlan mıydı kız mıydı hatırlayamadım... önümüzdeki hafta bir sekreter tutmam şart. Anne daha çok yardımcı olamazdı; bebeğin adını Patricia mı yoksa Gloria mı koysa bilemediğini söyledi, böylece bebeğin kız olduğunu anında anladım. Adını Barbara koymasını önerdim; onda zaten bir Barbara olduğunu unutmuşum. Kesinlikle bütün gün heyecandan panter gibi bir oraya bir buraya yürüyüp durdum. Stewie Hunter hakkında ağzıma geleni söyleyebilirim. Beyaz ceketle birlikte maviyi mi yoksa bej rengi güllerle birlikte moru mu giyeceğime karar veremiyorum. O tiksinç siyah tırnaklara her bakışımda, içimden kesinlikle yavru köpek gibi ciyaklamak geliyor. Benim başıma gerçekten dünya üzerindeki herhangi birinin yaşayabileceği en korkunç şeyler geliyor. Lanet olasıca Bayan Rose.

The New Yorker, 25 Mart 1933

1 Dönemin ünlü moda tasarımcılarından Elsa Schiaparelli. [E.N.]

His

Ah, neresi olursa şoför bey, neresi olursa... fark etmez. Sadece sürmeye devam edin.
Burada, takside olmak yürümekten daha iyi. Yürümeye çalışmamın hiç yararı yok. Kalabalığın içinde ona benzeyen biri her zaman şöyle bir görünüp kayboluyor, onun omzunun sallanışına, onun şapkasının eğimine sahip biri. Ben de o olduğunu zannediyorum, onun geri döndüğünü düşünüyorum. Sonra kalbim kaynar suya düşmüş gibi oluyor ve binalar tepemde eğilip bükülüyor. Hayır, takside olmak daha iyi. Fakat keşke şoför hızlı gitse, öyle hızlı gitse ki yoldan geçen insanlar uzun, gri, bulanık birer leke olsa ve sallanan omuzları, eğimli şapkaları göremesem hiç. Trafikte böyle durup hareketsiz kalmak kötü. İnsanlar çok yavaş, çok belirgin şekilde geçiyor ve bir sonraki her zaman şey olabilir... Hayır, elbette olamaz. Bunu biliyorum. Elbette biliyorum bunu. Fakat olabilir, olabilir.
Üstelik insanlar içeriye bakıp beni görebilirler. Ağlarsam görebilirler. Ah, görsünler, fark etmez ki. Baksınlar, lanet olsun onlara.
Evet, sen bana bak. Baktıkça bak, baktıkça bak, seni zavallı, tuhaf, yorgun kadın. Bu güzel bir şapka, öyle değil mi? Bakılsın diye yapılmış. İşte bu yüzden bu kadar büyük, kırmızı ve yeni; işte bu yüzden üzerinde bu kocaman, yumuşak gelincikler var. Senin zavallı şapkan tamamen yıpranmış, işi bitmiş. Ölü bir kediye benziyor, arabanın altında kalıp ezilmiş ve kaldırım taşına doğru itilerek yoldan çekilmiş bir kediye. Benim yerimde olmayı ve canın ne zaman istese yeni bir şapkaya sahip olabilmeyi dilemez misin? Yeni bir şapkaya, güzel bir şapkaya,

hayatın boyunca sahip olduğun paradan daha fazla tutan bir şapkaya doğru gidiyor olsaydın hızlı yürüyebilirdin, değil mi; ayrıca kafanı dik tutabilir ve ayaklarını kaldırımdan kaldırabilirdin, öyle değil mi? Yalnız, benimki gibi bir şapka seçmeyeceğini umuyorum. Zira kırmızı yas içindir, malum. Ölmüş bir aşk için parlak kırmızı. Bunu biliyor muydun?

Kadın artık gitti. Taksi hareket ediyor; kadın sonsuza dek arkada kaldı. Acaba gözlerimiz ve hayatlarımız kesiştiğinde ne düşündü? Acaba böyle alımlı, güvende ve genç olduğum için bana imrendi mi? Yoksa, onun göğsünde taşıdığı kıpırtısız, ölü kalbin benim göğsümde atması için sahip olduğum her şeyden bir çırpıda vazgeçeceğimin farkına mı vardı? O hissetmiyor. Bir şey dilemiyor bile. Umut etmek ve için için yanmakla çoktan işi bitmiş onun, şayet bir zamanlar için için yanıp umut ettiyse tabii. Ah, bu epey güzel; bunda gerçekten hoş, inişli çıkışlı bir ahenk var. Umut etmek ve için için yanmakla çoktan işi bitmiş onun, şayet bir zamanlar... evet, bu güzel. Eh... acaba ağır ağır ilerlediği yoluna birazcık daha mutlu mu devam etti, yoksa belki de, kendisinden daha kötü durumda olan biri olduğunu bildiği için birazcık daha üzgün mü?

Bu tam da onun nefret ettiği türden bir şey. Ne diyeceğini biliyorum. “Ah, Tanrı aşkına!” derdi. “Meseleyi böyle ahmakça aşırı duygusallaştırma işini kesemez misin sen? Ne diye bunu yapman gerekiyor ki? Ne diye bunu yapmak istiyorsun ki? Sırf sokakta yaşlı bir temizlikçi kadın görüyorsun diye, onun için hıçkıra hıçkıra ağlayacak duruma gelmene hiç gerek yok. Kadının bir şeyi yok. İyi o. ‘Gözleriniz ve hayatlarınız kesiştiğinde’ymiş... ah, haydi ama şimdi. Yahu, kadın seni görmedi bile. Bir de onun ‘kıpırtısız, ölü kalbi’ ha, palavra! Kadın muhtemelen bir şişe uyduruk cin alıp kafayı bulmak üzere yoldadır. Her şeyi dramatize etmek zorunda değilsin. Herkesin

üzgün olduğu konusunda ısrarcı olmak zorunda değilsin. Neden her zaman böyle hislisin? Yapma bunu Rosalie." İşte böyle derdi. Biliyorum.
Fakat artık bana bunu ya da başka herhangi bir şey demeyecek. Tatlı ya da acı, asla başka herhangi bir şey söylemeyecek. Uzaklara gitti ve geri gelmiyor. "Ah, elbette geri geleceğim!" dedi. "Hayır, tam olarak ne zaman olduğunu bilmiyorum... Bunu sana söylemiştim. Ah Rosalie, tutup da bundan ulusal bir trajedi çıkarma. Birkaç aylığına olacak, o da belki... Hem iki insanın birbirinden uzaklaşıp tatil yapmaya ihtiyacı olabilir! Bunda ağlanacak bir şey yok. Geri döneceğim. New York'tan sonsuza dek uzak kalmayacağım."
Fakat biliyordum. Biliyordum. Biliyordum çünkü daha gitmeden uzun süre önce benden uzaklaşmıştı. Uzaklara gitti ve geri gelmeyecek. Uzaklara gitti ve geri gelmeyecek, uzaklara gitti ve asla geri gelmeyecek. Dönen tekerleklerin bunu tekrar tekrar, tekrar tekrar söyleyişini dinlesenize. Hislilik bu, sanırım. Tekerleklerin bir şey dediği yok. Tekerlekler konuşamaz. Fakat ben onları duyuyorum.
Acaba hisli olmak neden yanlış? İnsanlar hisler konusunda öyle küçümseyici ki. "Beni tek başıma oturup hülyalara dalmış hâlde yakalayamazsınız," derler. "Hülyalara dalmak", hatırlamayı kastettiklerinde söyledikleri şeydir ve hatırlamamaktan çok gurur duyarlar. Eksiklikleriyle gururlanmaları tuhaf bir durum. "Ben herhangi bir şeyi asla ciddiye almam," derler. "Kendime, canımın yanabileceği kadar önemseme izni verdiğimi hayal bile edemem," derler. Şöyle derler: "Hiçbir insan benim için o kadar önemli olamaz." Peki neden, neden haklı olduklarını düşünüyorlar?
Ah, kim haklı, kim haksız ve buna kim karar veriyor? Belki de o temizlikçi kadın konusunda haklı olan bendim. Belki de kadın

hakikaten bezgin ve donuk kalpliydi; bir de, belki, sadece o an için, benimle ilgili her şeyi biliyordu. Sırf o öyle dedi diye, kadının bir şeyi olmamasına, iyi olmasına, cin almak üzere yolda olmasına gerek yok. Ah, unuttum. O öyle demedi ki. O burada değildi; o burada değil. Bunları diyen bendim, onun ne diyeceğini hayal ediyordum. Onu duyduğumu sandım. O her zaman benimle; bütün güzelliği ve acımasızlığıyla. Fakat artık öyle olmamalı. Onu düşünmemeliyim. İşte bu, onu düşünme. Evet. Nefes de alma. Görme. Damarlarındaki kanı durdur.
Böyle devam edemem. Edemem, edemem. Bu taşkın ıstıraba dayanamıyorum. Bir gün, bir yıl ya da iki ayda biteceğini bilsem tahammül edebilirdim. Bazen sönükleşse, bazen çılgınlaşsa bile, katlanılabilirdi. Fakat bu ıstırap hiç değişmiyor, sonu gelmiyor.

“Dinmek bilmez bir yağmur gibi keder
Kalbimde atıyor.
İnsanlar acı içinde kıvrılmış çığlıklar atıyor...
Şafak vaktinde yeniden durulacaklar;
Bu ne bir yükseliş ne de sönüş,
Ne bir son ne de başlangıç.”

Ah, bir bakalım... bir sonraki dize nasıl devam ediyor? Bir şey, bir şey, bir şey, bir şey, “giymek”li bir şey. Her neyse, şöyle bitiyor:

“Düşüncelerim ağır ve karanlık:
Ayakta durmak ya da oturmak
Küçük meseleler işte, hangi elbiseyi
ve ayakkabıları giyeceğin gibi.”2

Evet, işte böyle devam ediyor. Üstelik doğru, öyle doğru ki. Ne giyeceğimin benim için ne önemi var? Git kendine üzerinde gelincikler olan büyük, kırmızı bir şapka al, bunun seni neşelendirmesi lazım. Evet... git onu al ve ondan tiksin. Böyle oturup boş boş bakarak, büyük kırmızı şapkalar alıp onlardan nefret ederek, sonra yeniden oturup boş boş bakarak... peş peşe, peş peşe, peş peşe günler boyunca nasıl devam edeceğim ben? Sonraki gün, ondan sonraki gün ve ondan sonraki gün. Sürüne sürüne günleri nasıl atlatacağım böyle?

Fakat benim için başka ne var ki? "Gidip arkadaşlarınla görüş ve güzel vakit geçir," diyorlar. "Bir başına oturup durumunu dramatize etme." Dramatize etmekmiş! Durmak... hayır, dinmek bilmez bir yağmurun kalbimde attığını hissetmek dramatiklikse, o zaman ben kendi durumumu dramatize ediyorum. Sığ insanlar, küçük insanlar acı çekmenin ne olduğunu nasıl bilebilirler, kabuk bağlamış kalpleri nasıl parçalanabilir? İçi boş ahmaklar, ortak arkadaşlarımızla yeniden görüşemeyeceğimi, onunla bir arada bulunduğumuz yerlere geri dönemeyeceğimi bilmiyorlar mı? Zira o gitti ve bu iş bitti. Bu iş bitti, bu iş bitti. Bittiğinde de, insana yalnızca kederle tanıştığı yerler şefkatle yaklaşır. Eğer mutluluğuna sahne olan yerleri yeniden ziyaret edersen, kalbin yaşadığı şiddetli ıstırap yüzünden patlamak zorunda kalır.

Bu da hislilik, sanırım. Senin için her şeyin yolunda gittiği zamana ait yerleri görmeye dayanamayacağını, ölmüş bir güzelliği hatırlatan şeylere dayanamayacağını bilmek hislilik oluyor. Keder, duyguyla yâdedilen sükûnettir. Bu... ah, bence bu epey güzel. "Duyguyla yâdedilen"... bu gerçekten hoş bir ters çevirme. Keşke bunu ona söyleyebilseydim. Fakat ona herhangi bir şey söyleyemeyeceğim, hem de bir daha asla, bir daha asla,

asla. O gitti, bu iş bitti ve ben sona ermiş günleri düşünmeyi göze alamam. Düşüncelerim ağır ve karanlık olmalı ve ben...
Ah, hayır, hayır, hayır! Ah, şoför bu sokaktan geçmemeli! Bu bizim sokağımızdı, burası bizim aşkımızın ve kahkahalarımızın mekânı. Bunu yapamam, yapamam, yapamam. Buraya çömeleceğim ve ellerimle gözlerimi kapatacağım, sıkıca kapatacağım ki bakamayayım. Zavallı kalbimi kıpırtısız tutmalı ve hatırlamamakla övünen küçük, insafsız, ruhu kuruyup kalmış insanlar gibi olmalıyım.
Fakat ah, görüyorum, gözlerim kör olsa bile görüyorum. Gözlerim olmasa da, kalbim bana bu sokağı söylerdi, tüm diğer sokaklardan ayırt edip söylerdi. Burayı avucumun içi gibi, onun yüzünü bildiğim gibi bilirim. Ah, buradan geçerken ölmeme izin verilemez mi ki?
Şimdi köşedeki çiçekçi dükkânında olmalıyız. Burası onun eskiden bana çuha çiçeği almak için uğradığı yer. Etraflarındaki gümüş arkalıklı yapraklardan bir çemberle sıkıca bir araya toplanmış küçük, sarı çuha çiçekleri; temiz, şık ve kibar. Orkideler ve kamelyaların bana göre olmadığını söylerdi hep. O yüzden mevsim ilkbahar olmadığında ve hiç çuha çiçeği bulunmadığında, bana müge çiçekleri, küçük, neşeli gül goncaları, muhabbet çiçeği ve parlak mavi peygamber çiçekleri verirdi. Benim çiçeksiz kalmamın düşüncesine bile dayanamadığını söylerdi... Bu tamamen yanlış olurmuş. Şimdi yakınlarımda çiçek olmasına katlanamıyorum. Üstelik ufak tefek, kır saçlı çiçekçi öyle ilgili ve neşeliydi ki... Bir de bana “hanımefendi” dediği gün vardı! Ah, yapamam, yapamam.
Şimdi de iriyarı, altın sarısı saçlı kapı görevlisinin olduğu büyük apartmanda olmalıyız. Kapı görevlisinin minik köpek yavrusunu kocaman, uzun bir tasmayla tuttuğu, bizim de köpekle konuşmak için durduğumuz ve adamın onu kollarına alıp

kucakladığı akşam... O zamana dek kapı görevlisinin gülümsediğini gördüğümüz tek sefer buydu! Sıradaki, bebekli ev; o hep şapkasını çıkarıp eğilerek küçük kıza çok ciddi bir tavırla selam verirdi ve bebek de bazen ona küçük denizyıldızına benzeyen ellerinden birini uzatırdı. Ondan sonraki de, etrafında paslı demir parmaklıklar olan ağaç; ben onu izlemek için pencereden aşağı sarkarken, orada dönüp bana el sallamak üzere dururdu. İnsanlar ona bakardı, bakmak zorunda kalırlardı, ama o bunu hiç fark etmezdi. Bu bizim ağacımızdı, o öyle derdi; başka herhangi birine ait olmayı aklından bile geçirmezmiş bu ağaç. Üstelik çok az sayıda şehirli insanın kendine özel bir ağaca sahip olduğunu söylerdi. Bunun farkında olup olmadığımı sorardı.

Sonra bir de doktorun evi ve üç küçük gri ev var, sonra da... ah, Tanrım, şimdi evimizde olmalıyız! Yalnızca en üst katı bizim olsa da, evimizdi. Üstelik uzun, karanlık merdivenlere bayılırdım, çünkü o her akşam oradan çıkardı. Pencerelerdeki küçük, muntazam, pembe perdelerimize ve onun her zaman benim için yetiştirdiği pembe sardunya saksılarına da. Küçük, sıkışık girişe, komik posta kutusuna ve onun zili çalışına da. Bir de alacakaranlıkta, asla gelmeyeceğini düşünerek onu beklerdim; olsun, beklemek de hoştu. Sonra ona kapıyı açtığımda da... Ah, hayır, hayır, hayır! Ah, hiç kimse dayanamaz buna. Hiç kimse, hiç kimse.

Ah, neden, neden, neden arabayla buradan geçmem gerekiyordu ki? Hangi işkence bunun kadar korkunç olabilir? Gözlerimi açıp baksam daha iyi olacak. Ağacımızı ve evimizi yeniden göreceğim, kalbim patlayacak ve öleceğim. Bakacağım, bakacağım.

İyi de ağaç nerede? Ağacımızı kesmiş olabilirler mi... bizim ağacımızı hem de? Ya apartman nerede? Peki çiçekçi dükkânı? Hem şey nerede... ah, evimiz nerede, nerede...
Şoför bey, burası hangi sokak? Altmış Beşinci Sokak mı? Ah. Hayır, bir şey yok, teşekkür ederim. Ben... ben Altmış Üçüncü Sokak sanmıştım...

Harper’s Bazaar, Mayıs 1933
2 Pulitzer ödüllü Amerikalı şair ve oyun yazarı Edna St. Vincent Millay’in “Sorrow” (Keder) adlı şiiri. [E.N.]

Bayan Carrington ve Bayan Crane

“Canım,” dedi Bayan Carrington ve bir fiskeyle, küçük, uçları püsküllü kumaş peçetesinden bir iki havyar tanesini uzaklaştırdı, “öyle bir duruma geldim ki resmen onlarla geçirilecek bir dakikaya daha tahammül edemem. Tek bir dakikaya daha.”
“Biliyorum,” dedi Bayan Crane. İç geçirdi ve tatlılıkla arkadaşına baktı. “Ah, bilmez miyim. Ben sürekli öyle hissediyorum.”
“Sahiden,” dedi Bayan Carrington, “Angela’nın briç partisinden öylece, tam anlamıyla kaçar gibi fırlayıp uzaklaşmamış ve bu öğleden sonra buraya resmen koşa koşa gelmemiş olsam, ben... eh, ne yapardım bilmiyorum.”
“Bana anlatmak zorunda değilsin,” dedi Bayan Crane. “Çok iyi biliyorum. Bana anlatmana gerek yok.”
“Anlamsızlık,” diyen Bayan Carrington’ın ona anlatması gerekiyordu. “Ayrıca şapşallık. Bir de sonu gelmez dedikodular, dedikodular, dedikodular. Sonra sahip oldukları giysiler, alacakları giysiler ve ince kalmak için ne yaptıklarıyla ilgili tüm o konuşmalar. Eh, bunlardan usandım ben, hepsi bu. Hayır, teşekkürler canım, bir sandviç daha yemeyi göze alamam; şu hâlde bile yarın bütün gün yuvarlanmak zorunda kalacağım zaten.”
“Yuvarlanmanın bana hiç etkisi olmuyor,” dedi Bayan Crane. “Benim yaptığım şey, her sabah ayaklarımı otuz beş kez kafamın üzerine kaldırmak; sonra da, eğer gün boyu evdeysem, hiç öğle yemeği yemiyorum.”
“Bu beni kesinlikle öldürürdü,” dedi Bayan Carrington. “Bu benim için resmen ölüm olurdu. Eğer öğle yemeği yemezsem,

akşam yemeğinde kesinlikle kontrolü kaybediyorum. Patates vesaire. Angela'nın yeni bir diyeti var; bilirsin, insanın ne kadar yediğinin fazla fark etmediği, neyi neyle yediğinin önemli olduğu şu şeylerden biri. Üç buçuk kilodan fazla vermiş."
"Nasıl görünüyor?" diye sordu Bayan Crane.
"Ah, fena değil sanırım," dedi Bayan Carrington. "Dürüst olmam gerekirse, bana hepsinin aynı göründüğü noktaya geldim ben. Konuşmaları da aynı. Tüm o şapşal, boş kadınlar. Hiçbir zaman kıyafetler ve partiler dışında herhangi bir düşünce, hiçbir zaman gerçekten zahmete değecek herhangi bir tartışma olmaz. Kışın o kadar kötü değil. New York'ta onlardan birazcık uzaklaşabiliyorsun. Tek başına yola koyulup gerçekten zahmete değecek bir şey yapabiliyorsun... Resim galerileri, Filarmoni ve ah, sergiler, konserler ve bunun gibi şeyler. Fakat yazın, buralara, sayfiyeye inince... resmen onlardan kaçış yok. Hepsi bu."
"Biliyorum," dedi Bayan Crane. "Anlatmana gerek yok."
Gelgelelim Bayan Carrington'ın anlatması gerekiyordu: "Partilerden başka hiçbir şey yok; parti de parti. Evet, bir de içmek, içmek, içmek. Hayır canım, lütfen bana daha fazla verme. Dün gece Weldon'ların partisinde hepsini gördükten sonra, bir daha asla içecek herhangi bir şey istemezmişim gibi hissettim."
"Ah, lütfen... bu gerçekten meyve suyundan ibaret," dedi Bayan Crane. İlk olarak kendi kadehini sonra da konuğununkini cin, vermut ve limon kabuğu çeşnisinin hoş bir karışımıyla yeniden doldurdu. Zira kendisi, sahip olduklarını yalnızca sunmaktan ziyade paylaşan, samimi bir evsahibesiydi. "Ah, sen dün gece Weldon'lara mı gittin? Eğlenceli miydi bari?"
"Eğlenceymiş!" dedi Bayan Carrington. "Hep aynı terane işte. Tavla, dedikodu, diyetler ve kıyafetler. Ah, neredeyse sana

söylemeyi unutuyordum, Betty'nin üzerinde şu Florelle modelinden bir kıyafet vardı, bilirsin, küçük kuyruklu ceketle giyilen; yalnız, onunki maviydi. Ben siyahını sipariş ederim diye düşündüm. Sen ne düşünüyorsun? Sence siyahı işe yaramaz mı?"
"Ah, evet, çok hoş olur," dedi Bayan Crane. "Betty'nin kafası iyi miydi?"
"Elbette," dedi Bayan Carrington. "Kör kütüktü."
"Bu kadın gerçekten yorucu olmaya başladı," dedi Bayan Crane. "Jack ona nasıl katlanıyor anlamıyorum. Eh, adamın kendisi de her zaman öyle sarhoş ki, herhâlde fark etmiyordur. Mide bulandırıcı, öyle değil mi? Canım, müsaade et de doldurayım... gerçekten erimiş buzdan ibaret zaten."
"Hayır, doldurma, lütfen doldurma," dedi Bayan Carrington. "Peki. Peki, sadece o kadarcık o hâlde. Öyle onun tamamı olmasın, gerçekten. Peki peki, briç partisinden sonra buna resmen ihtiyacım var. Bir de dün geceden sonra. Dün gece sen ne yaptın?"
"Lockwood'lara gittik," dedi Bayan Crane. "Nasıl olduğunu sana anlatmama gerek yok. Öyle sıkıldım ki, akşamı geçirecek kadar dayanamayacağım sandım. Fakat canım, gerçekten son derece komikti. Cynthia'nın üzerinde, iki küçük pelerini olan şu beyaz Cygnette modeli, Maggie Chase'in üzerinde de aynı modelin yeşilinden vardı; sonra da Dorette daha geç bir vakitte, aynısının parlak sarısıyla geldi."
"Ah, Tanrım," dedi Bayan Carrington. "Tipik bir durum değil mi bu şimdi? Tam da zihinlerinin çalışma şekli değil mi bu? Hiçbir zaman özgün bir fikir bulamazsın; kıyafetleri bile başka birininkiyle aynı olmak zorunda. Yazın sonuna kadar nasıl dayanacağımı gerçekten bilemiyorum. Dün gece eve giderken Freddy'ye de söyledim. 'Freddy,' dedim, eve gittiğimiz sırada.

‘Ben o şapşal, boş, sarhoş kalabalığa artık resmen katlanamıyorum.’”
“Ben de aynı şeyi Jim’e söyledim,” dedi Bayan Crane, “pek çok kez hem de. Pek çok, pek çok kez. Sen ve Freddy bu akşam ne yapıyorsunuz?”
“Gray’lere gidiyoruz,” dedi Bayan Carrington. “Aynı terane işte. Aynı eski aptalca konuşmalar. Hiçbir zaman yeni bir fikir, zahmete değecek şeyler hakkında bir anlık bir düşünce bulamazsın.”
“Baksana, biz de gidiyoruz,” dedi Bayan Crane. “Eh, senin orada olman hayatımı kurtaracak. Konuşmak için fırsat yakalayabiliriz.”
“Eğer yakalayamazsak,” dedi Bayan Carrington, “akşamı asla atlatamayacağım. Sahiden, tatlım, benim için ne kadar çok şey yaptığını bilmiyorsun. Hayır, gerçekten daha fazla istemem... lütfen. Peki, sen de bir tane daha içeceksen. Ah, bu çok fazla, sahiden. Hayır, ama diyeceğim şey şuydu, bir nebze zekâsı olan bir insanın belli bir miktarda kamçılanması lazım. İnsan aralıksız her gün tamamen boşluk, şapşallık ve giysiler üzerinden var olamaz. Eh, o insanlar olabilir, sanırım, ama bizim gibi insanlar... biz ölürüz, işte bu kadar, resmen ölürüz.”
“Biliyorum,” dedi Bayan Crane. “Ah, çok iyi biliyorum.”
“Keşke New York’a dönme vakti gelmiş olsaydı,” dedi Bayan Carrington. “Bu kış bir şeyler çıkarmak istiyorum; zahmete değecek bir şeyler. Sanırım Columbia’da bir kursa falan katılacağım. Hester Coles, geçen sene öyle yaptı. Eh, tabii ki, o da geri kalan hepsi gibi şapşal ve ahmağın teki. Fakat ben de bunu yapabilirim, diye düşündüm.”
“Bu kış bir şeyler yapmak istiyorum,” dedi Bayan Crane. “Gereken zamanı bir bulabilsem. Benim gerçekten yapmak

istediğim şey tap dansına başlamak. Mary Morton geçen sene öyle yaptı ve beş buçuk kilo verdi."
"Öyle mi kilo verdi o?" dedi Bayan Carrington. "Gerçekten öyle mi yaptı? Aynı zamanda diyet yapmak zorunda kalmadı mı?"
"Hayır," dedi Bayan Crane. "Sadece tatlıları ve nişastalı besinleri bıraktı, bir de haftada bir ya da iki kez tavuk yemek dışında hiç et yiyemiyordu. Beş buçuk kilo verdi."
"Bu harika," dedi Bayan Carrington. "Bu tam da benim vermek istediğim kilo."
"Hem, bu şekilde kilolar geri gelmiyor," dedi Bayan Crane.
"Eh, geri döner dönmez tap dansına başlayacağım," dedi Bayan Carrington. "Tatlım, haydi bunu beraber yapalım. Yapacak mısın, gerçekten? Cidden yapacak mısın? Ah, bence bu harika olacak. Benim için ne yaptığını görüyorsun ya... Seninle konuşup da kamçılanmadığım bir an yok. Eh, şimdi, dört gözle bekleyeceğim bir şey olduğu sürece, kıştan gerçek bir şey çıkaracağımı bildiğim sürece, yazın geri kalanını atlatabilirim. Tanrım, buralarda zaman nasıl da yavaş akıyor, öyle değil mi? Yüce Tanrım, saat sahiden o kadar geç mi olmuş? Ah, cidden koşa koşa eve gidip giyinmem lazım. Acayip geç kalmışım. Sen ne giyeceksin?"
"Ah, düşünmedim bile," dedi Bayan Crane. "Siyah fileyi şöyle bir aklımdan geçirdim, ama bilmiyorum. Muhtemelen toz pembe Valérie modeli olur. Biliyorsun. Betty'de bej rengi olanı var."
"Ah, evet, o çok güzel," dedi Bayan Carrington. "Herhâlde Betty bu akşam orada olacaktır. Muhtemelen şimdiden kafası iyidir."
Kadın ayağa kalkıp kapıya doğru ilerledi. Bir an için, içtiği meyve suyu ve erimiş buz yapacağını yapmış gibi göründü. Kadın hafiften sendeledi. "Aman!" deyip dengesini yeniden sağladı. Nazikçe evsahibesine gülümsedi.

“Eh, bunun üzerimdeki etkisini bilmiyorsun,” dedi. “Tamamen canlanmış hissediyorum. Bu öğleden sonra seninle konuşmamış olsam, bu akşam bütün o şapşallıkla yeniden yüzleşemezdim. Cidden, kesinlikle yapamazdım bunu.”
Bayan Crane arkadaşına doğru zarafetle sallandı.
“Biliyorum,” dedi. “Burada, sayfiyede bile, diğerleri gibi olmayan biri olduğunu bilmek öyle bir rahatlık ki. Bana anlatmana gerek yok.”
Sevgi dolu tavırlarla öpüştüler ve (kısa süreliğine) ayrıldılar.

The New Yorker, 15 Temmuz 1933

Geç Saatler

Bu ne şimdi? Dört bir yanımdaki bu karanlık neyin nesi ki? Herhâlde farkına varmadan beni diri diri gömmediler ya, değil mi? Eh, böyle bir şey yapmayacakları ne malum! Ah, hayır, ne olduğunu biliyorum ben. Uyanığım. İşte bu. Gecenin köründe uyandım. Eh, bu hoş değil. Bu resmen mükemmel zamanlama değil de nedir? Dördü tam olarak yirmi geçiyor ve işte Bebek burada, gözleri fal taşı gibi açılmış durumda. Şu işe bir bakın, olur mu? Tüm düzgün insanların yatmaya daha yeni gittiği vakitte, benim illa uyanmam gerekiyor. Böyle bir düzende, işlerin bir gün olsun düzgün sonuçlanabilmesinin imkânı yok. Adaletsizliğin kokuşmuşlukta gelip gelebileceği son nokta bu. Nefreti ve kan dökmeyi beraberinde getiren bu işte, bunun sebep olduğu şey bu.

Evet, peki beni bu pisliğe neyin bulaştırdığını öğrenmek ister misiniz? Saat onda yatmak, işte bu. Tam anlamıyla mahvolmak demek bu. S-a-a-t boşluk o-n: mahvolmak. Erkenden yatmaya gittin mi ölsen daha iyi. On birden önce yatağa giren, al sana yediden önce kafayı yiyen. Sabah olmadan sen misin yatağa giren, işte alırsın tembihi denizcilerden. Kitap okuyarak geçen sakin bir akşamın ardından saat onda yatmak. Okumak... alın size bir tımarhane işte. Baksanıza, okumak benim bu noktaya gelmeme katkıda bulunan şey olmasa ışığı açıp okurdum, hem de tam şu anda. Göstereyim. Tanrım, okumanın bu dünyada yarattığı şu acı ıstırap yok mu! Bunu herkes biliyor... şahsiyet sahibi olan herkes. En büyük zihinler yıllardır kendini kaptırmış okuyor. La Rochefoucauld'nun3 okumaya indirdiği darbeye bir bakın. Hiç kimse hayatı boyunca okumayı öğrenmemiş olsa, çok

az insanın âşık olacağını söyledi. Alın size bir adam ve işte onun bu konudaki düşüncesi. Aferin La Rochefoucauld; bravo be oğlum. Keşke okumayı hiç öğrenmeseydim. Keşke kıyafetlerimi çıkarmayı hiç öğrenmeseydim. O zaman sabaha karşı dört buçukta bu çıkmaza düşmüş olmazdım. Hiç kimse hayatı boyunca soyunmayı öğrenmemiş olsa, çok az insan âşık olurdu. Hayır, onunki daha iyi. Ah, ne yapalım, bu erkeklerin dünyası.

La Rochefoucauld ya, elbette, o şimdi çıt çıkarmadan yatıyor, ben de burada bir o yana bir bu yana dönüp duruyorum! La Rochefoucauld yüzünden büsbütün celallenmenin hiç zamanı değil. La Rochefoucauld'dan esaslı şekilde bıkıp usanmam yalnızca an meselesi. La Rochefoucauld aşağı La Rochefoucauld yukarı. Evet, izninizle size şunu söyleyeyim: Hiç kimse hayatı boyunca alıntı yapmayı öğrenmemiş olsa, çok az insan La Rochefoucauld'ya âşık olurdu. Onu bir aracı olmadan okuyan on kişi tanımadığıma sizinle bahse girerim. İnsanlar, "Şunu söyleyen, o sevilesi ihtiyar kinik, La Rochefoucauld değil miydi..." diye başlayan kısa akademik denemeleri ellerine alır, sonra da ustayı en ince ayrıntısına kadar bildiklerini iddia ederek etrafta gezinir. Cahil sürüsü, onların hepsi bundan ibaret işte. Pekâlâ, La Rochefoucauldları onların olsun, çok da umurumdaydı. Ben La Fontaine'e sadık kalacağım. Yalnız, La Fontaine'in Alfred Lunt'la4 evlendiğini zannetmeyi bırakabilsem, daha iyi bir yaren olurdum.

Bu saatte bir sürü Fransız yazarla zaman öldürerek ne yaptığımı da bilmiyorum ki zaten. Bir bakmışsınız, kendi kendime Fleurs du Mal'i5 ezberden okuyorum; sonra da artık insanlara azıcık daha iyi davranıyorum. Verlaine'den6 de uzak duracağım; o hep Rimbaud'ların peşinde koşuyordu. İnsan La Rochefoucauld'yla bile daha kârlı çıkar. Ah, lanet La Rochefoucauld. Kurbağa kılıklı koca Fransız. Zihnimden uzak durursa memnun olacağım.

Orada ne yapıyor ki zaten? La Rochefoucauld benim neyim oluyor ya da Hekabe'nin7 nesi oluyor? Baksanıza, adamın sadece soyadını biliyorum, bu zamana kadar ona ancak bu kadar yakın olmuşum işte. Benim ne olmam gerekiyor, La Rochefoucauld'ya evsahipliği yapan bir kadın mı? Onun düşündüğü bu. Kendisi öyle diyoğ. Eh, kendisi buralarda dolanıp durarak yalnızca zamanını harcıyor. Ben ona yardımcı olamam. Onun söylediğini hatırlayabildiğim diğer tek şey, en sevilen dostlarımızın talihsizliklerinde bile bizler için her zaman ufak bir keyif olduğu. Mösyö La Rochefoucauld ile aramdaki tüm defterleri kapatıyor bu. Maintenant c'est fini, ça.8

En sevilen dostlar. Sahip olduğum onca tatlı, sevgili dost. Ben resmen ayaklanmış, etrafta gezecek durumdayken, onların hepsi domuzları andıran bir uyuşukluk içinde yatıyor. Hepsi de günün bu en güzel saatlerini, insanın en verimli hâlinde olması gereken zamanları miskin miskin uzanarak geçiriyor. Verimli olup üretin, üretin, üretin, zira söylüyorum size, gece geliyor. Carlyle9 söyledi bunu. Evet, üstelik o, üretim konusunda ağzına geleni söylemek konusunda başarılı biriydi. Ah, Thomas Carli-yıll, sen-iin hakkında neler de bilirim ben! Hayır, bu konuda bu kadarı yeterli olacaktır. Oyunun şu aşamasında Carlyle yüzünden canımı sıkmaya başlayacak değilim. Hem kendisi hayatı boyunca, Kızılderililer için bir yüksekokul kurmasından başka, bu kadar harika olan ne yapmış ki? (O yaptığının da onu mezarında ters döndürmesi lazım.) Şayet kendisi için neyin hayırlı olduğunu biliyorsa, bu işe karışmasın. Başım o sevilesi ihtiyar kinik La Rochefoucauld'yla yeterince belada... o ve en sevilen dostlarının talihsizlikleriyle!

Yapmam gereken ilk şey dışarı çıkıp kendime bir çırpıda en sevilen dostlardan yepyeni bir takım oluşturmak; ilk şey bu işte. Diğer her şey bekleyebilir. Bir de, rica ederim birisi beni

bilgilendirebilir mi? Bütün yaşam planım çığırından çıkmış, dünyanın geri kalanı yatmış uyurken ve uyanık olan tek varlık benken, nasıl edip de herhangi bir yeni insan grubuyla tanışacağım konusunda biri beni bilgilendirme lütfunda bulunabilir mi acaba? Bu işi ayarlamam lazım. Şu anda yeniden uykuya dalmaya çalışmalıyım. Bu uyuşuk medeniyetin kokuşmuş küçük standartlarına uymam gerek. İnsanların kendi yıkıcı alışkanlıklarını değiştirip bana uymak zorundaymış gibi hissetmesine gerek yok. Ah, hayır, hayır; hayır, sahiden. Hiç gerek yok. Ben onlara uyarım. Şayet sizin için bu da işin kadına has yolu değilse, nedir?! Her zaman başkasının dediğini yapmak zorundadır kadın, ister beğensin ister beğenmesin. Mırıltıyla da olsa, asla kendine ait bir öneri sunamaz.

Peki herhangi birinin, benim zahmetsizce yeniden uykuya dalıp gitmeyi nasıl başaracağım konusunda, mırıltıyla da olsa sunacak ne önerisi var ki? İşte buradayım, La Rochefoucauld'yla tüm bu uğraşıp didinmeler yüzünden, gün ortasındaymış gibi uyanığım, cin gibiyim. Benim yaşımda, her şeyi bırakıp koyun saymaya başlamam gerçekten beklenemez. Koyunlardan nefret ederim ben. Bu, şefkatten uzak bir özellik olabilir, fakat hayatım boyunca koyunlardan nefret etmişimdir. Onlardan nefret etme şeklim fobiyle aynı kapıya çıkıyor. Odada bir koyun olduğunu anında anlayabilirim. Burada, karanlıkta yatıp onların o nahoş küçük suratlarını sayacağımı hiç düşünmesinler; gelecek ağustosun ortasına kadar bir daha uykuya dalmasam bile yine de yapmam bunu. Asla sayılmadıklarını farz edelim... en kötü ne olabilir ki? Bu dünyadaki hayalî koyunların sayısı bir tahmin meselesi olarak kalsa, bunun yüzünden kim daha zengin ya da daha yoksul olur? Hayır efendim; ben onların sayısını takip etmekten sorumlu kişi değilim. Madem matematiğe bu kadar deli divane oluyorlar, bırakalım da kendi

kendilerini saysınlar. Bırakalım da kendi pis işlerini kendileri yapsınlar. Günün bu vaktinde buralara geliyor ve benden onları saymamı istiyorlar ha! Üstelik, bu arada, gerçek koyun bile değiller. Baksanıza, hayatımda duyduğum en abes şey bu.
Fakat sayabileceğim bir şeyler olmalı. Bir bakalım. Hayır, kaç tane parmağım olduğunu zaten ezbere biliyorum. Faturalarımı sayabilirim herhâlde. Dün yapmış olmam gereken ama yapmadığım şeyleri sayabilirim. Bugün yapmam gereken ama yapmayacağım şeyleri sayabilirim. Ben asla herhangi bir şey başarmayacağım; bu benim için son derece açık. Asla ünlü olmayacağım. Adım asla Başarılı İnsanlar listesine büyük harflerle yazılmayacak. Hiçbir şey yapmıyorum ben. Tek bir şey bile. Eskiden tırnaklarımı yerdim, artık onu bile yapmıyorum. Bir esintiyle yerden kalkarak beni cehenneme uçuracak toz kadar bile etmem ben. Sonunda gemi enkazından kopup sürüklenen başıboş bir parçadan ibaret bir şey olup çıktım. Kopup sürüklensin ve bırakın gitsin... Bundan böyle ben buyum işte. Ah, bu cidden berbat.
Evet. Bu tarafta dörtnala ilerleyen melankoli uzanıyor. Belki de saat olarak sıfır noktasında olduğumuz için böyle oluyordur. Bu, kendinden geçmiş ruhun, yeni gün ile eskisi arasında âdeta havada asılı ve dönüp durur hâlde kaldığı, ne biriyle yüzleşmeye ne de diğerini geri çağırmaya cesaret edemediği zaman. Her şeyin, hem bilinenlerin hem de gizli kalanların ruha ağırlık vermeye yarayan demirden bir külçe olduğu; işlek ya da ayak basılmamış tüm yolların sendeleyen ayaklardan uzağa düştüğü; görme gayretiyle zorlanan gözlerin önündeki her şeyin siyah olduğu zaman bu. Şimdi siyahın zamanı, her yer siyahlar içinde. Menfur şeylerin zamanı bu, muzaffer karanlığın dehşetli saati. Zira her zaman en karanlık... En karanlık anın her zaman

tufandan öncesi olduğunu söyleyen o sevilesi ihtiyar kinik, La Rochefoucauld değil miydi?
İşte. Şimdi anlıyorsunuz, değil mi? İşte yine buradayız, âdeta başladığımız yere geri dönmüş bulunuyoruz. La Rochefoucauld, buradayız işte. Ah, haydi ama be oğlum... Kendi yoluna gitmeye ve bana da kendiminkine gitmem için müsaade etmeye ne dersin? Tam da burada benim için biçilmiş kaftan olan bir işim var benim; şu uyuma işi. Bu durum sürerse gün ışığında nasıl görüneceğimi bir düşünsenize. Benim tüm o dinlenmiş, zihni açık, aydınlık yüzlü, en sevilen dostlarım (hainler!) karşısında tatsız bir manzara olacak. Canım, neler yapıyordun ki sen; son zamanlarda çok iyi olduğunu sanıyordum. Ah, sabaha kadar La Rochefoucauld'yla birlikte serserilik ediyordum; sizin talihsizliklerinize gülmeyi bir türlü bırakamadık. Hayır, bu iş çığırından çıkıyor, sahiden öyle. Sırf hayatında bir kez saat onda yattı diye, insanın başına bunun gelmesi doğru değil. Ciddi söylüyorum, bunu bir daha asla yapmayacağım. Bundan sonra doğru yoldan ayrılmayacağım. Ah şimdi bir uyuyabilsem, bir daha asla yatağa gidip yatmayacağım. Zihnimi malum bir Fransız kinikten, takriben 1650 yılından söküp ayırabilsem ve her şeyin unutulup gittiği o hoş hiçliğe kayıp gidebilsem. 1650. Bahse varım o zamandan beri uyanıkmışım gibi görünüyorumdur.
İnsanlar uykuya nasıl dalıyor ki? Korkarım ben o beceriyi kaybettim. Gece lambasıyla kendi kendime, şakağımın üzerinden hızla vurmayı deneyebilirim. Kendi kendime yavaşça ve teskin edercesine, engin zihinlere ait güzel alıntıların bir listesini tekrar edebilirim; lanet şeylerin herhangi birini hatırlayabilirsem tabii. Bu işe yarayabilir. Üstelik, dördü yirmi geçeden bu yana buralarda gezinen o yabancı konuğun da önünü bilfiil kesmesi lazım bunun. Evet, yapacağım şey bu.

Sadece ben yastığı çevirene kadar bekleyin; La Rochefoucauld sinsice kılıfın içine sızmış gibi geliyor.
Şimdi, bir bakalım... nereden başlasak? Ya... şey... bakalım. Evet, bir tane biliyorum. Bu, her şeyin ötesinde, senin kendi varlığın için doğru olmalı ve gecenin gündüzü takip etmesi gibi takip etmeli ki, işte o zaman aldatamazsın herhangi bir insanı.10 Şimdi işe koyuldular işte. Üstelik bir kere başladılar mı, sökün etmeleri lazım. Bakalım. Ah, neyin faydası olur saltanat asası verilmiş ırka, ilahi surete neyin faydası olur, ey Rose Aylmer, her erdem, her lütuf, hepsi aitken sana.11 Bakalım. Yalnızca durup bekleyenlere de hizmet ederler.12 Eğer Kış gelirse, İlkbahar çok da geride olabilir mi?13 Çürüyen zambaklar yabani otlardan çok daha kötü kokar.14 Darien'da bir zirve üzerinde sessiz sakin.15 Bayan Porter ve kızı, ayaklarını maden sodasına sokarak yıkıyor.16 Agatha'nın Arth'ı şöminenin başından ayrılmaz, benim gerçek aşkımsa vefasız.17 Neden öldün kuzular kırpılırken, oysa ölmeliydin elmalar dökülürken.18 Birlikte olalım, nefes alıp yol gidelim ki, bir gün daha çıkayım ilah mertebesine; kimbilir sona erip ermeyeceğini dünyanın bu gece.19 Sonra o duyacak saatin sekizi vurduğunu, ama duymayacak vurduğunu dokuzu.20 Uzun değildir ağlayış ve gülüş; aşkın, arzunun ve nefretin kalmayacak içimizde en ufak parçası, geçtikten sonra kapıyı.21 Fakat hiç kimse, bence, gerçekten kucaklaşmıyor orada.22 Sanırım asla görmeyeceğim, bir ağaç kadar hoş bir şiiri.23 Sanırım asmayacağım kendimi bugün.24 Sanırsam ben gidiyorum şimdi eve.25
Bir bakalım. Yalnızlık, vasatlığın teminatı ve dehanın haşin yoldaşıdır.26 İstikrar, küçük zihinlerin öcüsüdür.27 Bir şey, sükûnet içinde hatırlanan duygudur.28 Kinik, her şeyin bedelini bilen fakat hiçbir şeyin kıymetini bilmeyen kişidir.29 O sevilesi ihtiyar kinik, şunu... aman, işte yine aynı anlamsız saplantı.

Kendime mukayyet olmam lazım. Bakalım. Dolaylı kanıt, su götürmez bir işarettir.30 Bir dogmayı yenmek için, utanç verici herhangi bir damga yeterli olacaktır.31 Tanrı'nın para hakkında ne düşündüğünü öğrenmek istiyorsanız, yalnızca onu verdiği kişilere bakın.32 Hiç kimse hayatı boyunca okumayı öğrenmemiş olsa, çok az insan...
Pekâlâ. Bu iş burada çözüldü. Şimdi havlu atıyorum. Ezilip geçildiğimde bunu anlarım ben. Bu saçmalık daha fazla devam etmeyecek; ışığı açıp kafam patlayana kadar okuyacağım. Canım isterse, bir sonraki saat ona kadar. Peki, La Rochefoucauld bundan nasıl bir anlam çıkarmak ister? Eh, bir şey çıkaracak, değil mi ya? Evet, öyle yapacak! O ve başka kim? La Rochefoucauld ve hangi az sayıda insan?"

The New Yorker, 19 Ağustos 1933
3 17. yüzyılda yaşamış ünlü Fransız yazar. [E.N.]
4 Eşinin adı Lynn Fontanne olan Amerikalı rejisör ve aktör. [E.N.]
5 Fransız şair Charles Baudelaire'in eseri, Kötülük Çiçekleri. [E.N.]
6 Eşini terk ederek şair Arthur Rimbaud'yla aşk yaşayan Fransız şair Paul Verlain. [E.N.]
7 Yunan mitolojisinde Troya kralı Priamos'un karısı, çocuklarının tümünü savaşta kaybeden bahtsız anne. [E.N.]
8 Fr. Artık bitti, konu kapandı. [E.N.]
9 İskoç tarihçi ve denemeci Thomas Carlyle. [E.N.]
10 Shakespeare'in Hamlet oyunundan bir cümle. [E.N.]
11 İngiliz şair Walter Savage Landor'un "Rose Aylmer" adlı şiirinden bir dize. [E.N.]
12 John Milton'ın "On His Blindness" adlı şiirinin son dizesi. [E.N.]

13 Percy Bysshe Shelley'nin "Ode to the West Wind" şiirinin son dizesi. [E.N.]
14 Shakespeare'in "94. Sone"sinin son dizesi. [E.N.]
15 John Keats'in "On First Looking into Chapman's Homer" adlı şiirinin son dizesi. [E.N.]
16 T.S. Eliot'ın "The Wast Land" şiirinden bir dize. [E.N.]
17 Edna St. Vincent Millay'nin "She is Overheard Singing" şiirinin son iki dizesi. [E.N.]
18 Christina Rossetti'nin "A Dirge" adlı şiirinden. [E.N.]
19 Robert Browning'in "The Last Ride Together" adlı şiirinden. [E.N.]
20 A. E. Housman'ın "A Shropshire Lad, IX" adlı şiirinden. [E.N.]
21 Ernest Dowson'ın "Vitae Summa Brevis Spem Nos Vetat Incohare Longam" şiirinin ilk dörtlüğü. [E.N.]
22 Andrew Marvell'ın "To His Coy Mistress" şiirinden. [E.N.]
23 Joyce Kilmer'ın "Trees" şiirinden. [E.N.]
24 G.K. Chesterton'ın "A Ballade of Suicide" şiirinden. [E.N.]
25 Greta Garbo'ya atfedilen söz. [E.N.]
26 Amerikalı şair ve deneme yazarı Ralph Waldo Emerson'a ait bir cümle. [E.N.]
27 Ralph Waldo Emerson'ın "Self-Reliance" başlıklı yazısından. [E.N.]
28 William Wordsworth'un "şiir" hakkındaki sözlerine gönderme: "Şiir, kaynağını sükûnet içinde hatırlanan duygudan alır." [E.N.]
29 Oscar Wilde'ın Lady Windermere's Fan oyunundan bir söz. [E.N.]
30 Henry David Thoreau'ya ait söz. [E.N.]
31 Philip Guedalla'ya ait söz. [E.N.]
32 Dorothy Parker'a ait söz. [E.N.]

Vals

Tabii, çok teşekkür ederim. Çok isterim.
Onunla dans etmek istemiyorum. Herhangi biriyle dans etmek istemiyorum. Hem istesem bile, onu seçmezdim. En alt sıralarda, son on kişinin arasında olurdu. Dans etme şeklini gördüm; insanın Aziz Walpurgis Gecesi'nde33 yapacağı bir şeye benziyor. Şöyle bir düşünecek olursanız, on beş dakikadan daha kısa süre önce, burada oturmuş adamın dans ettiği zavallı kız için üzülüyordum. Şimdiyse ben o zavallı kız olacağım. Vay be. Dünya küçük, değil mi?
Üstelik de fıstık gibi bir dünya. Tam anlamıyla minik bir harika. Üzerinde olan bitenleri kestirmek büyüleyici şekilde imkânsız, öyle değil mi? İşte ben buradaydım, kendi işime bakıyor, herhangi bir canlı varlığa zerre kadar kötülük etmiyordum. Sonra, baştan aşağı gülücükler içinde ve şehirli adam terbiyesiyle, benden kendisiyle unutulmaz bir mazurka34 yapma iyiliğini bahşetmemi rica etmek üzere bu adam hayatıma giriveriyor. Baksanıza, ne anlama geldiğini bir yana bırakın, adımı doğru dürüst bilmiyor bile. Umutsuzluk, Hayret, Beyhudelik, Yozlaşma ve Taammüden Adam Öldürme anlamına geliyor, ama adamın hiç haberi yok. Ben de onun adını bilmiyorum; ne olduğu hakkında hiçbir fikrim yok. Gözlerindeki bakıştan yola çıkarak tahminim Jukes olurdu. Nasılsınız, Bay Jukes? Peki, sizin o sevgili küçük erkek kardeşiniz nasıl, iki kafalı olan hani?
Ah, ne diye alçak talepleriyle benim olduğum tarafa gelmesi gerekiyordu ki şimdi? Neden kendi hayatımı sürmeme müsaade etmiyor? O kadar az şey istiyorum ki ben... Sadece,

her akşam düzenli olarak yaptığım gibi tüm üzüntülerimi kafamda kurup durmak üzere masadaki kendi sessiz köşemde rahat bırakılmak. Adamın, eğilerek verdiği selamları, yine selam verirken ayak sürtmeleri ve bu-dansı-bana-lütfedermisiniz-leriyle illa gelmesi gerekiyordu. Ben de ona kendisiyle dans etmekten memnuniyet duyacağımı söylemek zorundaydım. Neden dosdoğru yere serilip ölmediğimi anlayamıyorum. Evet, ayrıca bu oğlanla çabalayıp bir dans sergilemekle, yere serilip ölmek insanın gözüne kırlarda geçen bir gün gibi görünürdü. Fakat ne yapabilirdim ki? O ve ben hariç, masadaki diğer herkes dansa kalkmıştı. İşte orada kapana kısılmış hâldeydim. Kapan içinde kapana kısılmış gibi.

Bir adam sizden onunla dans etmenizi istediğinde ne diyebilirsiniz ki? Sizinle katiyen dans etmem, sizinle cehennemde görüşürüm daha iyi. Ya, teşekkür ederim, çok ama çok isterdim, ama doğum sancıları çekiyorum. Ah, evet, haydi beraber dans edelim... benden beriberi35 kapmak konusunda ödleklik etmeyen bir erkekle tanışmak çok güzel. Hayır. Çok isteyeceğimi söylemek dışında yapacağım hiçbir şey yoktu. Eh, halledip kurtulalım bari. Pekâlâ, Gülle Adam, haydi bir koşu sahaya çıkalım. Yazı turayı kazandın; sen başlayabilirsin.

Yani, bence bu daha çok vals gibi aslında. Öyle değil mi? Bir saniyeliğine yalnızca müziği dinleyebiliriz. Dinleyelim mi? Ah, evet, bu bir vals. Sakınca mı? Ne sakıncası, kesinlikle çok sevindim ben. Sizinle vals yapmayı çok isterim.

Sizinle vals yapmayı çok isterim. Sizinle vals yapmayı çok isterim. Bademciklerimi aldırmayı çok isterim, gece yarısı denizin ortasındaki bir yangında kalakalmayı çok isterim. Eh, artık çok geç. Harekete geçiyoruz. Ah. Ah, Tanrım, Tanrım, Tanrım. Ah, bu benim düşündüğümden bile daha kötü.

Herhâlde hayatın güvenilir tek yasası bu... Her şey her zaman düşündüğünüzden daha kötüdür. Ah, bu dansın nasıl olacağına dair herhangi bir şeyi gerçekten kavramış olsaydım, dansa kalkmayıp oturmakta ısrarcı olurdum. Eh, muhtemelen sonunda aynı kapıya çıkacak. Eğer adam bunu sürdürürse, bir dakika içinde dans etmiyor ama yerde oturuyor olacağız.

Adamın dikkatini, çaldıkları müziğin vals olduğu hususuna çektiğim için çok sevinçliyim. Hızlı bir şey olduğunu sanmış olsa neler yaşanabileceğini Tanrı bilir; binanın yan duvarlarını dosdoğru dışarı uçurur, yıkar geçerdik. Neden her zaman bulunmadığı bir yerde olmak istiyor bu adam? Neden yalnızca alışmamıza yetecek kadar uzun süre tek bir yerde kalamıyoruz? Amerikan hayatının laneti bu daimi acele, acele, acele. Hepimizin böyle şey olmasının sebebi bu... Ay! Tanrı aşkına, tekme atma, seni ahmak; bu yalnızca ikinci dönüş. Ah, kavalkemiğim. Benim zavallı, zavallı kavalkemiğim; küçük bir kız olduğum zamandan beri sahip olduğum kavalkemiğim!

Ah, hayır, hayır, hayır. Tanrım, hayır. Birazcık bile acımadı. Hem zaten benim suçumdu. Gerçekten öyleydi. Hakikaten. Eh, böyle diyerek yalnızca tatlılık ediyorsunuz. Gerçekten tamamen benim suçumdu.

Acaba ne yapsam daha iyi olur... Onu şu dakika, çıplak ellerimle öldürsem mi yoksa beklesem ve öylece yere yığılıp ölmesine müsaade mi etsem? Belki de rezalet çıkarmamak en iyisidir. Sanırım yalnızca gözlerden uzak durup bekleyeceğim ve temponun onu alt etmesini izleyeceğim. Bunu süresiz şekilde sürdüremez, yalnızca etten kemikten bir insan o da. Ölmek zorunda ve bana yaptıkları yüzünden ölecek de. Aşırı hassas tiplerden olmak istemem, ama bana o tekmenin kasıtsız olduğunu söyleyemezsiniz. Freud kaza diye bir şey olmadığını söylüyor. Hiç de öyle münzevi bir hayat sürmedim ben,

ayakkabılarımı mahveden ve elbisemi yırtan dans eşleri tanıdım; fakat iş tekme atmaya geldiğinde, Çileden Çıkmış Kadınlık timsali kesilirim. Kavalkemiğime tekme attığında, gülümse.

Belki de bunu kötü niyetle yapmamıştır. Belki de bu yalnızca onun canlı ruh hâlini gösterme şeklidir. Herhâlde ikimizden birinin bu kadar güzel vakit geçiriyor olmasına sevinmem lazım. Herhâlde beni canlı hâlde geri götürürse kendimi şanslı saymalıyım. Belki de size hemen hemen yabancı olan bir adamdan, kavalkemiklerinizi bulduğu şekilde bırakmasını talep etmek müşkülpesentliktir. Sonuçta zavallı oğlan elinden gelenin en iyisini yapıyor. Muhtemelen tepelik bir kırsal bölgede büyümüştür ve hiç eyitim almamıştır. Bahse varım ayağına ayakkabı giydirmek için onu sırtüstü yere sermek zorunda kalmışlardır.

Evet, çok hoş, öyle değil mi? Kesinlikle çok hoş. En hoş vals bu. Öyle değil mi? Ah, bence de çok hoş.

Baksanıza, buradaki bu On Parmağında On Marifet'in çekimine ciddi ciddi kapılıyorum. O benim kahramanım. Aslan gibi bir yüreği ve bufalo gibi güçlü kasları var. Ona bir baksanıza... aklında, yaptığı şeylerin sonuçlarına dair asla herhangi bir düşünce yok; kendine güveni konusunda asla tereddüde düşmüyor; parlayan gözleri, alev alev yanan yanaklarıyla, kendini her kavgaya atıyor. Peki, ben geride mi kalacağım? Hayır, binlerce kez hayır. Bundan sonraki bir iki yılı alçıda geçirmek zorunda kalsam ne olur ki? Haydi bakalım, Maço, onları doğruca yarıp geçelim! Kim sonsuza kadar yaşamak ister ki?

Ah. Ah, Tanrım. Ah, bir şeyi yok, Tanrı'ya şükür. Bir anlığına onu saha dışına taşımak zorunda kalacaklar sandım. Ah, onun başına herhangi bir şey gelmesine dayanamazdım. Onu dünya

üzerindeki herkesten daha çok seviyorum ben. Kasvetli, alelade bir valse kattığı ruha bir baksanıza; diğer dansçılar onun yanında nasıl güçsüz, nasıl efemine görünüyor. Gençliğin, zindeliğin ve cesaretin ta kendisi o; güç ve neşenin ta kendisi; bir de... Ay! Ayağımın üstünden çekil, seni hantal köylü! Sen beni ne sanıyorsun ki hem... iskele tahtası mı? Ay!

Hayır, elbette acımadı. Birazcık bile acımadı. Sahiden. Hem bu tamamen benim suçumdu. Görüyorsunuz ya, sizin o küçük adımınız... Son derece hoş, ama sadece başta takip etmesi azıcık çetrefilli. Bunu kendiniz mi geliştirdiniz? Gerçekten siz mi yaptınız? Bir harikasınız siz! Ah, şimdi kavradım sanırım. Bence çok hoş. Daha önce dans ederken bunu yapışınızı izliyordum da. Aslına bakarsanız son derece etkili.

Aslına bakarsanız son derece etkili. Bahse varım, aslına bakarsanız ben de son derece etkiliyimdir. Saçım yanaklarımın kenarından sarkıyor, eteğim etrafıma dolanıp duruyor, alnımın soğuk rutubetini hissedebiliyorum. “Usher Evi’nin Çöküşü”nden36 fırlamış bir şeye benziyor olmalıyım. Bu tür şeyler benim yaşımda bir kadına korkunç zarar verir. Üstelik adam küçük adımını kendisi geliştirdi, yozlaşmış kurnazlığıyla kendisi... Hem sadece başta azıcık çetrefilliydi, ama şimdi kavradım sanırım. İki tökezleme, kayma ve on beş yirmi metrelik bir sıçrama; evet, kavradım. Yarılmış bir kavalkemiği ve küskün bir kalp de dâhil olmak üzere, birçok başka şeyi de kavradım. Zincirlenmiş bulunduğum bu yaratıktan nefret ediyorum. İnsana yan gözle bakan, canavara benzeyen suratını gördüğüm anda nefret ettim ondan. Bu valsin sürdüğü otuz beş yıl süresince de işte burada, onun zehirli kolları arasında hapsolmuş durumda kaldım. O orkestra çalmayı hiç bırakmayacak mı? Yoksa bu dans maskaralığının, cehennem kül olup sönene dek devam etmesi şart mı?

Ah, bir bis daha yapacaklar. Ah, ne güzel. Bu çok hoş. Yorulmak mı? Yorulmadım diyebilirim. Sonsuza dek böyle devam etmek isterdim.

Yorulmadım diyebilirim. Öldüm ben, işte durumum bundan ibaret. Öldüm, hem de ne sebeple! Ayrıca müzik asla durmayacak ve biz böyle devam edeceğiz, Katmerli Zevk Düşkünü ve ben, sonsuzluğun başından sonuna kadar. Herhâlde, ilk yüz bin yılın ardından, artık umursamayacak duruma gelirim. Herhâlde o zaman hiçbir şeyin önemi olmayacaktır, ne sıcağın, ne acının, ne kırık kalbin ne de acımasız, sancılı bezginliğin. Eh. O zamanın gelişi için sabırsızlanıyorum.

Acaba neden ona yorulduğumu söylemedim? Neden masaya dönmeyi önermedim acaba? Haydi sadece müziği dinleyelim diyebilirdim. Evet, üstelik kabul etse, bütün akşam müziğe gösterdiği ilk dikkat kırıntısı olurdu bu. George Jean Nathan37, valsin hoş ritimlerinin sükûnet içinde dinlenmesi ve bu ritimlere insan vücudunun tuhaf, dairesel dönüşleriyle eşlik edilmemesi gerektiğini söylemişti. Sanırım söylediği buydu. George Jean Nathan'dı sanırım. Her neyse, her ne dediyse, her kimdiyse ve şu anda her ne yapıyorsa, durumu benden iyi; orası kesin. Burada benim üstüme kalmış durumdaki bu Bayan O'Leary'nin ineğiyle38 vals yapmayan herhangi biri güzel vakit geçiriyordur.

Yine de, şayet masaya dönmüş olsak, muhtemelen onunla konuşmak zorunda kalırdım. Şuna bir baksanıza... böyle bir şeye ne diyebilirsiniz ki?! Bu sene sirke gittin mi, en sevdiğin dondurma türü ne, kedi kelimesi nasıl hecelenir? Galiba burada da olabileceğim en iyi durumdayım. Tam kapasite çalışan bir beton karma makinesinin içinde olabileceğim kadar iyiyim.

Artık tüm hisleri aşmış durumdayım. Ayağıma bastığı zaman bunu anlayabilmemin tek yolu, kemiklerin parçalanmasını duymak oluyor. Hayatım gözlerimin önünden akıp geçiyor. Batı Hint Adaları'nda bir kasırgada kaldığım zaman vardı; taksi çarpışmasında kafamın yarıldığı zaman vardı; sarhoş hanımın bronz bir küllüğü gerçek aşkına fırlatıp onun yerine bana isabet ettirdiği gece vardı; yelkenlinin alabora olup durduğu yaz vardı. Ah, buradaki bu Tez Canlı'nın eline düşmeme gelene kadar ne rahat, ne huzurlu bir ömürmüş benimki. Bu ölüm dansının içine çekilmeden önce dert nedir bilmezmişim. Sanırım zihnim oradan oraya atlamaya başlıyor. Neredeyse orkestra duruyormuş gibi geliyor bana. Öyle olamaz elbette; asla, asla olamaz. Yine de kulaklarımda melek seslerini andıran bir sessizlik var...
Ah, durdular, kaba şeyler. Artık çalmayacaklarmış. Ah, lanet olsun. Ah, sizce öyle yaparlar mı? Gerçekten öyle mi düşünüyorsunuz, onlara elli dolar verirseniz yani? Ah, bu çok hoş olur. Hem bakın, onlara muhakkak bu aynı şeyi çalmalarını söyleyin. Valsa devam etmeyi kesinlikle çok isterim.

The New Yorker, 2 Eylül 1933

33 Avrupa ve İskandinavya'da pagan ritüellerine ve kutlamalarına dayanan bir festival. [E.N.]
34 Bir tür Leh dansı. [E.N.]
35 Genellikle Afrika ve Uzak Doğu ülkelerinde B vitamini eksikliğinden ileri gelen bir hastalık. [E.N.]
36 Edgar Allan Poe'nun gotik tarzdaki öyküsü. [E.N.]
37 Amerikalı oyun yazarı, eleştirmeni ve dergi editörü. [E.N.]
38 Halk arasında 1871 yılındaki büyük Chiago yangınını başlattığına inanılan Bayan O'Leary adlı göçmen kadının ineğine gönderme. [E.N.]

Eve Dönüş Yolu

Taksi koltuğunun sağ taraftaki köşesinin derinliklerine gömülmüş olan kız, taksinin sol tarafına yaslanarak oturan genç adama sebatla bakıp durdu. Kızın icra etmekte olduğu şey başarılı ve sert bir dramatik bakıştı, ne var ki boşa gitti. Sokak lambalarından gelen ritmik ışık çizgileri yalnızca genç adamın kıza çevrilmiş profilini gösteriyordu; dudakları özgürce kımıldayan, kocaman ve yakışıklı bir profil. Müzik, en saf şekliyle bu dudaklardan dökülüyordu. Biraz sonra, neşeli ve basit melodiye sözcükler de eşlik etti ve taksinin karanlık yerlerini doldurdu.

“Ah, Lord Jeffrey Amherst askeriydi kralın.
Geldi ka-kar-şı kıyısından denizin;
Tek bir şey yapmadı o, Fransızlara ve Kızılderililere
Vahşi topraklarında bu vahşi ül-key-nin,
VAHŞİ topraklarında bu VAHŞİ...”39

Kız konuştu. Sesi alçak olsa da şarkıyı delip geçti ve onu olduğu yerde durdurdu.
“Bu şeyi bir daha duymak zorunda kalırsam,” dedi, “bu şarkıyı sadece bir kez daha duymak zorunda kalırsam, doğruca aklımı kaçıracağım.”
“Şarkının nesi var ki?” dedi genç adam. “Güzel bir şarkı. Dünya üzerindeki en güzel şarkı, tek özelliği bu. Müziği ne kadar önemsediğini gösteriyor bu. Bu şarkının nesi var ki? Senin neyin var? Ne?”

“Benim mi neyim var?” dedi kız. “Ah, benim hiçbir şeyim yok, seni temin ederim. İzninle seni bu konuda temin edeyim. Benim bir şeyim yok.”
“Sorun ne o zaman?” dedi genç adam.
“Hiçbir şey, hem de hiç,” dedi kız. “Ne olacak ki? Her şey son derece şahane gidiyor, öyle değil mi? Harika zaman geçirdin, değil mi?”
“Ne zaman?” dedi genç adam.
“Ah, ‘ne zaman’mış!” dedi kız. “‘Ne zaman’mış! Ne zaman olacak, bu akşam elbette. Sen ne zaman sandın ki? Dinle. Senden kendini zorlamanı istemek hiç hoşuma gitmiyor, ama bu akşam beni bir partiye götürdüğünü hatırlayacak kadar kibar olabilirsin. Bu kadarını hatırlayabiliyor musun?”
“Kesinlikle hatırlayabiliyorum,” dedi genç adam. “Ne olmuş ki?”
“Çok sevindim,” dedi kız, “yanında götürdüğün kişinin ben olduğunu hatırlayabilmene öyle sevindim ki. Yanında götürdüğün kişinin ben olduğumu yani. Bütün akşam bu ufak mesele aklından az çok çıkmış gibi göründü de.”
“Hangi ufak mesele?” dedi genç adam. “Ne olmuş ki?”
“Fakat elbette,” dedi kız, “sen keyfine baktığın sürece, eminim hiç kimsenin herhangi bir şey söylemeye hakkı yoktur. Sırf sen iyi vakit geçirdiğin sürece, her şey gayet yolundadır. Doğal olarak.”
“Sen iyi vakit geçirmedin mi?” diye sordu genç adam.
“Ah, mükemmeldi,” dedi kız. “Tam hayal ettiğim gibi. Benim yerimde hangi kız olsa iyi vakit geçirmezdi ki? Doğal olarak, benim kafamda kurduğum fevkalade akşam, bir sürü ağzı bozuk sarhoşun kafa kafaya verip kesintisiz dört saat boyunca şarkı söylemesini izlerken bir köşede yapayalnız oturmaktan ibaret. Yani, çok eğlendim. Mantıken olması gerektiği gibi.”
“Bir sürü ağzı bozuk sarhoş kim?” dedi genç adam.

“Ah, isimlerini sayabileceğim birçok insan işte,” dedi kız. “Canım istese sayardım.”
“Gidip herhangi bir köşede oturmak zorunda değildin,” dedi genç adam. “Neden bizim tarafa gelip şarkı söylemedin ki?”
“Eh, madem bunu öğrenmeyi çok arzu ediyorsun,” dedi kız, “hiç kimse beni çağırmadı da ondan.”
“Tanrım, gelip bir grup insanla birlikte şarkı söylemek için illa çağrılmak zorunda mısın?” dedi genç adam.
“Kesinlikle öyle,” dedi kız. “Sen ne düşünüyordun ki?”
“Hiç kimse, hiç kimseyi çağırmadı,” dedi genç adam. “Hem senin neyin var böyle Marjorie?”
“Ah, hiç kimse, hiç kimseyi çağırmadı, öyle mi?” dedi kız. “Sahiden mi? Eh, o Cronin denen küçük kıza o tarafa gelip şarkılara katılması için son derece inandırıcı bir şekilde yalvarıyormuş gibi yaptın. Onun yaptığı şeye ‘şarkı söylemek’ deyip çarpılmamak mümkünse tabii.”
“Sesi kötü değil,” dedi genç adam. “Tüm sözleri de biliyor.”
“Kesinlikle biliyor,” dedi kız. “Bir de, tabii, sözleri duymak için ona yakın durman gerekiyordu, çünkü ‘Lord Jeffrey Amherst’ ya da ‘Cephane Arabaları Yol Almaya Devam Ediyor’un40 tek bir hecesini kaçırsan, bu berbat bir durum olurdu. Doğal olarak, daha iyi duyabilmek için kolunu da ona dolaman gerekiyordu. Elbette.”
“Ah, demek sorun bu,” dedi genç adam. “Ah, Tanrım.”
“Şundan eminim ki,” dedi kız, “koluna kimi doladığın benim için fark etmez. Kolunu kime doladığın yani. İzninle seni o konuda temin edeyim. Eğer belli bir miktar derinliği ve hassasiyeti olan, zaman zaman kitap okumuş birindense, o Cronin denen küçük, duygusuz, adi, alelade kızı tercih ediyorsan, ne yapalım, tercihin odur. İşte bu kadar.”
“Ah, Tanrım,” dedi genç adam. “Ah, Tanrım.”

“Benim canımı yakan tek şey,” dedi kız, “tamamen ihmal edilmek. Hiç şüphesiz, bu sana ve o Cronin denen küçük kıza tuhaf gelecektir, ama tesadüfe bakın ki, tamamen ihmal edilmek beni tam anlamıyla öldürüyor. Hasbelkader ben de o tür insanlardan biriyim işte, hepsi bu. Üstelik bütün akşam, herhangi biri bana tek kelime etmeksizin orada öylece oturdum. Bazı insanların cana yakın tavırları olduğunu belirtmem gerek. Baksana, bir içki istediğimde ta öbür odaya kadar gidip kendim almak zorunda kaldım.”
“O odaya epey yolculuk yapmış gibi bir hâlin var,” dedi genç adam.
“Eh, bir şeyler yapmak zorundaydım, değil mi?” dedi kız. “Orada, bir köşede tek başıma, öylece oturup duruyordum sadece. Siz şarkı söylerken. Bütün akşam bana gösterdiğin tek dikkat kırıntısı, içkini elbisemin her tarafına döktüğün zamandı. Bunu dert ettiğimi kastetmiyorum. Tabii, bu çok uzun zamandır sahip olduğum ilk yeni elbise ve bunu temizleyiciye göndermenin hiçbir anlamı yok, çünkü bu insanların içtikleri türden içkilerin lekesi asla çıkmaz. Ben yalnızca bunu olduğu gibi giymeye devam etmek zorunda kalacağım, hepsi bu. Bayan Marjorie Reeves, kenarları ev yapımı, sulandırılmış uyduruk cinle süslenmiş beyaz saten elbisesini giymişti. Evet. Fakat ben bu konuyla ilgili herhangi bir şeyi kesinlikle umursamıyorum.”
“Ah, bunun için üzgünüm Marjie,” dedi genç adam. “Elbiseni mahvettiğim için dünyanın en büyük kötülüğünü yapmış gibi hissediyorum.”
“Lütfen, bunu dert etme,” dedi kız. “Benim canımı sıkan şey o değil. Benim canımı yakan, senin beni bir partiye götürmen ve sonra da bütün akşam beni asla, zerre kadar umursamaman. Üstelik hep yaşanıp duran şey bu; üst üste her akşam... sen şarkı söylerken ben oturuyorum. Gelecekte kendimi bunun gibi

herhangi bir aşağılanmadan kurtarabilirim, Tanrı'ya şükür. Üzgünüm ama seninle çıkıp çıkacağım son sefer budur canım!"
"Bunu salı günü de söylemiştin," dedi genç adam.
"Evet, hem salı günü söylemek de en doğal hakkımdı!" dedi kız. "Salı gecesi de tam olarak aynı şey oldu. Ben bir köşede tek başıma oturuyordum ve sen, kolun insanlara dolanmış hâlde 'Lord Jeffrey Amherst'ü söylüyordun."
"Salı gecesi taksiyle eve dönüş de tam olarak böyleydi," dedi genç adam. "Tanrım, herhangi biri gibi sıradan bir akşam geçiremez miyiz biz? Bütün gün iple çektiğim bir partiye gidiyoruz ve ben harika zaman geçirdiğimizi, senin de dünya üzerindeki herhangi birindense seninle birlikte olmayı tercih ettiğimi gayet iyi bildiğini zannediyorum; sonrasındaysa mutlaka yaptığım ya da yapmadığım bir şey oluyor ve eve dönüş yolunda hep bu mesele açılıyor. Yüce Tanrım!"
"Eh, gelecekte bundan kurtulmuş olacaksın canım," dedi kız. "Beni bir daha asla görmek zorunda değilsin. Senin istediğin bu, öyle değil mi? Ben yoluna çıkmayacağım... Bu konuyu dert etmene gerek yok. Elbette, onlara verdiğim, asla başka herhangi birine bakmadan geçirdiğim bütün o zamanı düşünebilecek insanlar var, ama sen bunu düşünme. Şimdi senin için her şey kusursuz biçimde yolunda. Dosdoğru buyurup gidebilir ve o Cronin denen küçük kızla her gece muhteşem zaman geçirebilirsin. Sen git onunla şarkı söyle ya da başka her ne yapmak istiyorsan onu yap. İstediğin buysa."
"Yeter, sus be!" dedi genç adam.
"Beni dinle, seni pislik!" dedi kız. "Lütfen kime konuştuğunu hatırla. Kiminle yani. Şu anda o Cronin denen küçük kızla birlikte değilsin. Tesadüfe bak ki, duygusuz, sıradan, küçük bir sıçan yerine, şans eseri biraz hassasiyeti, Tanrı onun yardımcısı olsun, biraz görgüsü ve bir miktar derinliği olan biriyle

birliktesin. Gerçi sen o sıçanla dışarı çıkıp şarkı söylemeyi kat kat yeğlersin ya...”
“Ah, saçmalık!” dedi genç adam.
Kız sol elini geriye savurdu ve elinin tersiyle genç adamın ağzının ortasına bir darbe indirdi. Âdeta bir refleksten ötürü olmuş gibi genç adamın sağ eli havaya fırladı ve avucu kızın suratını sertçe tokatladı.
Sessizlik oldu. Bir süre sonra genç adam arabanın kenarından ayrılıp koltukta yan yan kıza doğru yanaşırken ufak bir hışırtı duyuldu. Genç adam yavaşça ve çekingen bir tavırla kollarını kıza doladı; kız kollardaki titremeyi hissedebiliyordu. Bakıyor olsaydı, sokak lambalarından gelen ışık kıza genç adamın kocaman ve yakışıklı yüzündeki kaygıyı gösterebilirdi.
“Ah, çok üzgünüm Marjie,” dedi genç adam. “Çok üzgünüm. Yani, ben... ben daha önce, hayatım boyunca hiç böyle bir şey yapmamıştım.”
“Ben de öyle,” dedi kız. Sesi kırgındı. “Ben... bu çok da hoş değildi. Bir daha asla böyle bir şey yapmayacağım.”
“Ben de yapmayacağım,” dedi genç adam. “Ben... ben farklı olabilirim Marjie. Sahiden olabilirim. Eğer... şey, eğer benimle bir daha görüşmeyi kabul edecek olursan, belki sana gösterebilirim.”
“Ben de farklı olabilirim,” dedi kız. “Herhâlde.”
Bir dakika sonra kız, yüzünü genç adamın omzundan kaldırdı.
“Ama görüyorsun ya,” dedi, “bu gece durum benim için gerçekten berbattı. Salı gecesi de. Tüm diğer gecelerde de. Senin tek yapmak istediğin şarkı söylemek. Ama... anlarsın ya, ben de şarkı söylemek istemiştim. Sen de bana hiç teklif etmedin.”
“Ama bebeğim, hiç aklıma gelmedi ki,” dedi genç adam. “Ben her ne yapıyor olursam olayım, yanımda olmanı isteyeceğimi

bilirsin diye düşündüm. Hem senin şarkı söylemeyi sevdiğini de hiç bilmezdim.”
“Severim,” dedi kız.
“Ben de severim,” dedi genç adam.
“Tüm sözleri de biliyorum,” dedi kız.
“Ya, elbette biliyorsun,” dedi genç adam.
“Görüyorsun ya,” dedi kız. “Ben senin şarkı söylemeni dert etmiyorum. Ya da kimlen söylediğini bile. Kiminle söylediğini yani. Bu sadece bir şeylerden dışlanma hissi. Herkes nefret eder bundan. Sen de nefret ederdin. Herhâlde beni her seferinde, eve dönüş yolunda bu hâle sokan şey de bu.”
“Ama ben senin şarkı söylemeyi sevdiğini hiç bilmiyordum,” dedi genç adam.
“Eh, şimdi biliyorsun,” dedi kız. “Hem belki bir ara başka şarkılar da çıkarabiliriz. Bu akşam, yapacak başka herhangi bir şeyim olmadığından, saydım; ‘Lord Jeffrey Amherst’ on üç kez, ‘Cephane Arabaları Yol Almaya Devam Ediyor’ da sekiz kez söylendi.”
“Bu senin için harika olmuş olmalı!” dedi genç adam.
“Üstelik o kız ‘Cephane Arabaları’nın sözlerini yanlış biliyordu,” dedi kız. “Hepsini rezil etti.”
“Gerçekten mi?” dedi genç adam. “Baksana, bu berbat, korkunç bu. Bak şu kalın kafalı küçük budalaya. Üstelik ne de güzel bir şarkı. Dünya üzerindeki en güzel şarkılardan biri, aynen öyle.

“Da da da, da da da.
Da da dam di da da da,
Cephane arabaları yol almaya devam ediyor...”

“Hayır, dinle,” dedi kız. “Ben sözlerin hepsini biliyorum. Dinle.

“Tepe üzerinden, vadi üzerinden,
Tozlu patikada boylu boyunca,
Cephane arabaları yol almaya devam ediyor.
İçinde ve dışında, etrafından dolaşırken,
Onlardan bir ses duy, duy bağırdıklarını,
Cephane arabaları da yol almaya devam ediyor.”

“Ah, evet, tabii,” dedi genç adam. “Doğrusu bu. Ah, Marjie, güzel bir sesin var.” Sonra da kendi müziğini kızınkine ekledi.

“Sonrası selam, selam, see-lam, saha top-çuğ-la-rığ,
Yükseltin seslerinizi gür ve güçlü,
Neh-reye giderseniz gidin, bileceksiniz her zaman
Cephane arabalarının yol almaya devam ettiğini...
Devam edin sürmeye onları...
Cephane arabaları yol...”

Takside ahenk vardı.

The New Yorker, 16 Eylül 1933
39 Sözleri ve müziği James Shelley Hamilton’a ait “Lord Geoffrey Amherst” adlı şarkı (1907). [E.N.]
40 Amerikan ordusuna ait askerî bir marş. [E.N.]

Gündüz Vakti İhtişam

Bay Murdock tiyatro oyunları ve oyuncuları konusunda hiç coşkulu biri değildi ve bu çok kötüydü, zira bunlar ufak tefek, cici bir hanım olan Bayan Murdock için çok büyük bir anlam taşıyordu. Kadın, tiyatroya hizmet eden zeki, özgür, tutkulu seçkinler hususunda her daim içten bir heyecan duymuştu. Hevesli ibadetini, kalabalıklarla beraber, kamuya açık büyük sunaklarda yerine getirmişti. Bir seferinde, küçük bir kızken, bu sevginin onu Bayan Maude Adams'a, "Sevgili Peter," diye başlayan bir mektup yazmaya ittiği ve Bayan Adams'tan, üzerine "Peter Pan'den bir öpücük" yazılmış minyatür bir yüksük aldığı doğrudur. (İşte bu unutulmaz bir gündü!) Bir seferinde de, annesi onu tatil alışverişine çıkardığında, önünde duran bir limuzinin kapısı açılmış ve oradan, işte o kadar yakınından; samur kürkü ve büründüğü menekşe rengiyle, havada uçuşuyormuş gibi görünen yuvarlak kızıl bukleleriyle bir varlık harikası geçmişti. Böylece Bayan Billie Burke'ten sadece bir adım uzakta bulunmuş olduğundan sonsuza dek emin olmuştu. Fakat bunlar, evliliklerinin üçüncü yılına kadar, ışıkların ve ihtişamın insanlarıyla yaşadığı yegâne şahsi tecrübeler olarak kaldı.

Sonra, Bayan Murdock'ın briç kulübüne yeni katılmış Bayan Noyes'un aktris bir tanıdığının olduğu ortaya çıktı. Kadın hakikaten bir aktris tanıyordu; senin benim gibi insanların yemek tarifi toplayanları, bahçe kulübü üyelerini ve amatör kanaviçe meraklılarını tanıması gibi.

Aktrisin adı Lily Wynton'dı ve ünlüydü. Uzun boylu, berrak tenli, ağır hareket eden biriydi; sıklıkla bir düşes ya da Leydi Pam veya

Muhterem Moira rolüyle boy gösterirdi. Eleştirmenler ondan tekrar tekrar “sahnemizin divası” diye bahsederdi. Bayan Murdock, Wynton’ın başarılı performanslarını yıllar boyu izlemişti. Üstelik, günün birinde Lily Wynton’la yüz yüze görüşme fırsatı yakalayacağını şeyden... eh, uçmayı düşündüğünden daha çok düşünmemişti!

Yine de Bayan Noyes’un şaşaalılar arasında rahatça yürümesi çok şaşırtıcı değildi. Bayan Noyes derinlik ve gizem doluydu, ayrıca dudaklarının arasında sigara varken konuşabiliyordu. Kadın her daim, kendi pijamalarını tasarlamak ya da Proust okumak veya modelleme hamurundan insan gövdeleri çıkarmak gibi zor bir şey yapıyor olurdu. Briçi olağanüstü oynardı. Ufak tefek olan Bayan Murdock’tan hoşlanırdı. “Minik,” derdi ona.

“Yarın çaya gelmeye ne dersin, minik? Lily Wynton ziyerete çıkacak, onunla tanışmak hoşuna gidebilir,” dedi. Bu sözlerle birlikte briç kulübü toplantısı unutulmazlar arasına girdi.

Sözcükler kadının ağzından öyle kolayca döküldü ki, bunların ağırlığının farkına varmış olamazdı. Lily Wynton çaya geliyordu. Onunla tanışmak Bayan Murdock’ın hoşuna gidebilirdi. Ufak tefek Bayan Murdock, erkenden çöken karanlığın içinden geçerek eve yürüdü ve üzerindeki yıldızlar gökyüzünde şarkılar söyledi.

Kadın eve vardığında Bay Murdock çoktan eve gelmişti. O akşam onun için göklerde şarkılar söyleyen hiçbir yıldız olmadığını anlamak için tek bir bakış yeterliydi. Adam, ekonomi sayfasını açtığı gazetesiyle oturuyordu ve hoşnutsuzluk adamın ruhuna sızmıştı. Ona mutlulukla Bayan Noyes’un yakın zamanda gerçekleşecek misafirperverliği hakkında şakımanın zamanı değildi; yani, insan nidalarla ifade edilen bir duygudaşlık bekliyorsa, bunun hiç sırası değildi. Bay Murdock,

Bayan Noyes'tan hoşlanmazdı. Bir sebep göstermesi için sıkıştırıldığında da, sadece düpedüz ondan hoşlanmadığını söyleyerek cevap veriyordu. Zaman zaman, hayranlık uyandırabilecek şekilde hepsini bir kalemde silip, tüm o kadınların midesini bulandırdığını eklerdi. Bayan Murdock genellikle, ona briç kulübü toplantılarının makul faaliyetlerini anlatırken, Bayan Noyes'un adının geçeceği herhangi bir bahsi, anlatılanların dışında tutardı. Kadın o ismi atlamanın, ortaya daha hoş bir akşam çıkardığını keşfetmişti. Fakat şimdi öyle ışıltılı bir heyecan girdabına kapılmıştı ki, hikâyesini anlatmaya koyulmadan önce adamı güçbela öptü.

"Ah, Jim," diye haykırdı. "Ah, ne oldu bir bilsen! Hallie Noyes beni yarın Lily Wynton'la tanışmak üzere çaya davet etti!"

"Lily Wynton da kim?" diye sordu adam.

"Ah, Jim," dedi kadın. "Ah, gerçekten ama Jim. Lily Wynton kim diyor bir de! Greto Garbo kim diye de sorarsın herhâlde!"

"Aktris ya da onun gibi bir şey mi?" dedi adam.

"Bayan Murdock'ın omuzları düştü. "Evet Jim," dedi. "Evet. Lily Wynton bir aktris."

Çantasını eline alıp yavaşça kapıya doğru ilerlemeye başladı. Fakat daha üç adım atmadan, yeniden ışıltılı girdaba kapıldı. Adama döndü; gözleri parlıyordu.

"Sahiden ama," dedi kadın, "hayatında duyup duyacağın en komik şeydi. Henüz son roberi bitirmiştik ki... ah, sana söylemeyi unuttum, üç dolar kazandım, bu benim için epey iyi değil mi? Hallie Noyes bana şöyle dedi: 'Yarın çaya gelsene. Lily Wynton ziyarete çıkacak.' Öylece dedi işte. Sanki o herhangi biriymiş gibi."

"Ziyarete çıkmak mı?" dedi adam. "İnsan ziyarete nasıl çıkar ki?"

“Dürüst olmak gerekirse, kadın bana bunu teklif ettiğinde ne dediğimi bilmiyorum,” dedi Bayan Murdock. “Sanırım çok isterim demişimdir... herhâlde öyle demiş olmalıyım. Fakat ben cidden öyle... Eh, Lily Wynton hakkında neler hissettiğimi biliyorsun. Baksana, küçük bir kızken onun resimlerini biriktirirdim ben. Üstelik onu şeyde, ah, bu zamana dek oynadığı her şeyde izlemişimdir herhâlde; onun hakkında yazılan her kelimeyi ve röportajı vesaireyi de okumuşumdur. Gerçekten, sahiden, onunla tanışmayı düşündüğümde... Ah, resmen öleceğim. Ona ne diyeceğim ki ben?”

“Değişiklik olsun diye, ziyarete inmek hoşuna gider mi diye sorabilirsin,” dedi Bay Murdock.

“Pekâlâ Jim,” dedi Bayan Murdock. “Madem böyle olmasını istiyorsun.”

Kadın bezgince kapıya doğru gitti ve bu sefer, adama dönmeden önce oraya ulaştı. Gözlerinde hiç ışıltı yoktu.

“Bu... pek de hoş değil,” dedi, “birinin bir şeyden aldığı keyfi mahvetmek yani. Bu konuda çok heyecanlıydım. Lily Wynton’la tanışmanın benim için ne demek olduğunu anlamıyorsun sen. Onun gibi biriyle tanışmanın, nasıl biri olduğunu görmenin ve belki de zamanla onu tanımanın da. Onun gibi insanların anlamı... eh, onlar benim için farklı bir anlam taşıyor. Onlar böyle değil. Onlar benim gibi değil. Ben ömrühayatımda kimi görüyorum ki? Ömrühayatımda ne duyuyorum ki ben? Hayatım boyunca, tanımak istediğim... günün birinde tanışabilmek için âdeta dualar ettim ben... Eh. Pekâlâ Jim.”

Kadın odadan çıktı ve yatak odasına doğru devam etti.

Bay Murdock, gazetesi ve hoşnutsuzluğuyla baş başa kaldı. Fakat yüksek sesle konuşuyordu.

“‘Ziyarete çıkacakmış!” dedi. “‘Ziyarete çıkacakmış, Tanrı aşkına!”

Murdock'lar akşam yemeklerini sessizlik içinde değil, bariz bir suskunluk içinde yedi. Bay Murdock'ın durgunluğunda sıkıntılı bir hava vardı; ama Bayan Murdock'ınki, kendini hayallerine kaptırmış bir insanın tatlı, dünyadan kopuk suskunluğuydu. Eşine söylediği bezgin sözleri unutmuş, heyecanı ve hayal kırıklığını aşıp geride bırakmıştı. Zevk içinde, gelecek günlerine dair masum hayaller içinde sürükleniyordu. Gelecekte yapacağı sohbetlerdeki kendi sesini duydu...

Geçen gün Hallie'lerde Lily Wynton'ı gördüm ve bana yeni oyunuyla ilgili her şeyi anlatıyordu da... Hayır, ben, çok ama çok üzgünüm, ama bu bir sır, ona oyunun adını kimseye söylemeyeceğime dair söz verdim... Lily Wynton dün çay içmek için ziyarete çıktı ve biz öylece konuşmaya daldık; bana hayatıyla ilgili son derece ilginç şeyler anlattı, daha önce bunları herhangi birine anlatmayı aklından bile geçirmediğini söyledi... Ya, gelmeyi çok isterdim, ama Lily Wynton'a öğle yemeği sözü verdim... Lily Wynton'dan uzun, upuzun bir mektup aldım... Lily Wynton bu sabah beni aradı... Ne zaman kendimi keyifsiz hissetsem, yalnızca gidip Lily Wynton'la sohbet ederim, sonra yeniden toparlanmış olurum... Lily Wynton bana dedi ki... Lily Wynton ve ben... "Lily," dedim ona...

Ertesi sabah, Bay Murdock, Bayan Murdock kalkmadan önce bürosuna gitmek üzere çıktı. Bu daha önce birçok kez yaşanmış olsa da sık sık olmazdı. Bayan Murdock bu konuda biraz tuhaf hissetti. Ancak kendi kendine, bunun muhtemelen daha hayırlı olduğunu söyledi. Sonra da hepten unuttu ve aklını öğleden sonraki buluşma için uygun bir kostüm seçme işine verdi. İçten içe, küçük giysi dolabında duruma yeterince uygun hiçbir elbise bulunmadığını hissediyordu; zira elbette, böyle bir durum daha önce hiç ortaya çıkmamıştı. En sonunda, boynu ile bileklerinin çevresine yivli beyaz muslin geçirilmiş, koyu mavi Serge

kumaştan bir elbisede karar kıldı. Bu onun tarzıydı, kadın bu elbise için en fazla bunu söyleyebilirdi. Kendisi için söyleyebilecekleri de bundan ibaretti. Mavi Serge kumaş ve küçük beyaz fırfırlar... bu oydu.
Elbisenin bu yaraşırlığı, kadının moralini bozdu. Önemsiz biri tarafından giyilmiş, önemsizlere uygun bir elbise. Önceki gece ilmek ilmek işlediği hayalleri, Lily Wynton'la samimiyet kurduğuna, onunla aynı seviyede olduğuna ilişkin çılgınca imgeleri hatırlayınca kızardı ve sıcakladı. Çekingenlik, kalbini eritip bitirdi ve kadın, Bayan Noyes'a telefon edip çok kötü üşüttüğünü ve gelemeyeceğini söylemeyi düşündü. Çay vaktinde takınmak üzere bir tavır planladığında sakinleşti. Herhangi bir şey söylemeye çalışmayacaktı; eğer sessiz kalırsa, sözlerinin kulağa aptalca gelmesi söz konusu olamazdı. Dinleyecek, izleyecek ve tapınacaktı, sonra da hayatı boyunca gururla hatırlayacağı bir saatlik süreyi atlatmış olarak daha güçlü, daha cesur, daha iyi bir hâlde eve dönecekti.
Bayan Noyes'un salonu erken modern dönemin tarzına göre döşenmişti. Pek çok eğimli hat ve keskin açı, alüminyum zikzaklar ve uzayıp giden yatay ayna parçaları vardı. Renk şeması talaş ve çelik renginden oluşuyordu. Koltukların hiçbirinin yerden yüksekliği otuz santimi geçmiyordu; tek bir ahşap sehpa yoktu. Burası, daha geniş mekânlar için söylendiği üzere, ziyarete uygundu.
Bayan Murdock oraya ulaşan ilk kişiydi. Bundan memnundu; hayır, belki de Lily Wynton'dan sonra gelmek daha iyi olurdu; hayır, belki de böylesi doğruydu. Hizmetçi kız eliyle işaret ederek onu salona doğru yönlendirdi ve Bayan Noyes da onu kendi özel karışımı olan soğuk bir ses ve sıcak sözcüklerle karşıladı. Üzerinde siyah kadife pantolon, kırmızı bir kuşak ve boyun kısmı açılmış beyaz ipek bir gömlek vardı. Alt dudağına

bir sigara yapışmış durumdaydı ve gözleri, alışkanlığı olduğu üzere, sigaranın yakından gelen dumanına karşı kısılmıştı.
“İçeri gel, içeri gel, minik,” dedi. “Ufak kalbini sevsinler. Ufak mantonu çıkaralım. Yüce Tanrım, o elbiseyle taş çatlasa on bir yaşında görünüyorsun. Oturuver bakalım buraya, yanıma gel. Çay hemen gelecek.”
Bayan Murdock devasa, tekinsiz derecede alçak divana oturdu ve yastıklara yaslanarak oturmakta hiçbir zaman başarılı olmadığından, sırtını dikleştirdi. Kendisiyle evsahibesi arasında, onun gibi altı kişiye daha yetecek kadar yer vardı. Bayan Noyes, ayak bileği öbür dizinin üzerine atılmış hâlde arkasına yaslanıp ona baktı.
“Mahvolmuş hâldeyim,” dedi Bayan Noyes. “Bütün gece deli gibi modelleme yapıp durdum. Her şeyimi alıp götürdü bu iş. Büyülenmiş bir varlık gibiydim.”
“Ah, ne yapıyordunuz?” diye haykırdı Bayan Murdock.
“Ah, Havva,” dedi Bayan Noyes. “Ben her zaman Havva yaparım. Yapacak başka ne var ki? Bir ara gelip benim için modellik yapmalısın, minik. Seni modellemek güzel olurdu. Ev-vet, seni yapmak çok güzel olurdu. Benim miniğim.”
“Yani, ben...” dedi Bayan Murdock ve durdu. “Çok teşekkür ederim gerçi,” dedi.
“Lily nerede kaldı acaba?” dedi Bayan Noyes. “Erken geleceğini söylemişti... eh, o hep öyle der. Ona bayılacaksın, minik. Gerçekten nadide bir insan. Hakiki bir şahsiyet. Üstelik tam anlamıyla feleğin çemberinden geçmiş. Tanrım, ne günler yaşamış ama!”
“Ah, sorunu neydi ki?” dedi Bayan Murdock.
“Erkekler,” dedi Bayan Noyes. “Erkekler. Karşısına hiç pisliğin teki olmayan bir adam çıkmadı ki.” Gözlerini kederli bir tavırla, bağcıksız, rugan ayakkabısının parmak kısmına dikti. “Pislik

sürüsü, hep aynı. Hepsi aynı. Önlerine çıkan ilk küçük kaltak için onu terk ediyorlar.”
“Ama...” diyerek söze başladı Bayan Murdock. Hayır, doğru duymuş olamazdı. Bu nasıl doğru olabilirdi ki? Lily Wynton harika bir aktristi. Harika bir aktris demek romantizm demekti. Romantizm de Grandükler, Veliaht Prensler, şakaklarına hafiften kır düşmüş diplomatlar ve ince, bronzlaşmış, pervasız Küçük Oğullar demekti. Onların önüne serilmiş inciler, zümrütler, çinçilya kürkleri, kan kırmızısı yakutlar demekti. Hindistan’ın insana korku veren gece yarısı vaktinde, punkah’ların41 kasvetli pır pırları altında oturmuş, yalnızca bir kez gördüğü hanımefendiye bir mektup yazan asık suratlı bir oğlan demekti; masada yanında duran beylik tabancaya dönmeden önce, zavallı kalbinden geçenleri her şeyiyle yazıya döken bir oğlan. Denizde yüzüstü sürüklenip giden, cebinde de teni fildişi rengindeki hanımefendiye yazdığı son büyük soneyi taşıyan altın bukleli bir şair demekti. Sanatın solgun gelini, gözleri ve kalbi yalnızca onlara duyduğu şefkatle yumuşayan hanımefendi için yaşayıp ölen cesur ve güzel adamlar demekti. Pislik sürüsü. Küçük kaltakların peşinde sürünen herifler; Bayan Murdock da bunları kendi kafasında hemencecik ve belli belirsiz şekilde, karıncaya epey benzer şekilde canlandırdı.
“Ama...” dedi Bayan Murdock.
“Onlara varını yoğunu verdi,” dedi Bayan Noyes. “Her zaman öyle yaptı. O vermediyse de, onlar yine de aldı. Onun sahip olduğu her senti aldılar, sonra da suratına tükürdüler. Eh, belki de ben ona şimdi birazcık mantıklı olmayı öğretiyorumdur. Ah, işte zil... bu Lily’dir. Hayır, sen otur minik. Senin yerin orası.”
Bayan Noyes ayağa kalkarak, salonu holden ayıran kemere doğru ilerledi. Bayan Murdock’ın yanından geçtiği sırada,

birdenbire eğildi ve konuğunun yuvarlak çenesini avuçlarının arasına aldı ve kadını hızla, hafifçe dudaklarından öptü.
Çok kısık bir sesle, “Lily’ye söyleme,” diye mırıldandı.
Bayan Murdock şaşkındı. Lily’ye neyi söylemeyecekti ki? Hallie Noyes, onun Lily Wynton karşısında boşboğazlık yapıp hayatıyla ilgili tuhaf sırların kendisiyle paylaşıldığını belli edeceğini mi düşünüyordu? Yoksa şeyi mi kastetmişti... Fakat şaşkınlığa daha fazla zamanı olmadı. Lily Wynton kemerin orada duruyordu. İşte oradaydı; bir eli ahşap pervazın üzerinde duruyor, vücudu da oraya doğru meylediyordu. Tıpkı son oyununun üçüncü perde girişinde, üstelik de otuz saniye kadar bir süre boyunca durduğu gibi.
İnsan onu nerede olsa tanır, diye düşündü Bayan Murdock. Ah, evet, nerede olsa. Ya da en azından, “Şu kadın biraz Lily Wynton’a benziyor,” diye feryat edilirdi. Zira gün ışığında bir bakıma farklıydı. Vücudu daha ağır, daha kalın görünüyordu, yüzü ise... yüzünde yüze ait öyle çok parça vardı ki, fazlalıklar güçlü, düzgün kemiklerden sarkıyordu. Bir de gözleri... o meşhur kara, berrak gözleri. Bu gözler karaydı kara olmasına evet ve kesinlikle berraktı, ama kıvrılmış etten küçük hamakların içine yerleştirilmişti ve oradan oraya öyle kolaylıkla dönüyordu ki, ancak gevşek biçimde yerleştirilmiş gibi bir hâli vardı. Gözbebeklerini çevreleyen belirgin beyazlar, minicik kızıl damarlarla yol yol olmuştu.
“Herhâlde sahne önü ışıkları gözlerini fena hâlde zorluyor,” diye düşündü Bayan Murdock.
Lily Wynton, tıpkı olması gerektiği gibi, siyah saten ve samur kürk giymişti. Uzun, beyaz eldivenler kadının bilekleri etrafında gösterişli bir biçimde büzüşüyordu. Fakat eldivenlerinin katları arasında ince çizgiler hâlinde kir vardı ve boydan boya parlayan elbisesinin alt kısımlarına inildiğinde, ufak, şekilleri düzensiz,

mat lekeler görülüyordu; yiyecek parçaları ya da içki damlaları, veya belki ikisi birden, bir ara kendilerini taşıyan kişilerin elinden kayıp orada kısa süreli bir sığınak bulmuş olmalıydı. Şapkası... ah, şapkası. Bu şapka romantizmin ta kendisi, gizemin ta kendisi, tuhaf, tatlı hüznün ta kendisiydi; bu, dünyadaki tüm insanlar içinde, Lily Wynton'ın şapkasıydı ve başka hiç kimse bunu taşımaya cüret edemezdi. Siyahtı, yana yatmıştı ve kocaman, yumuşak bir kuştüyü, kadının yanağını takip etmek ve gerdanının bir ucundan öbürüne kıvrılmak üzere tepesinden aşağı sarkıyordu. Şapkanın altındaki saçlarında; bakımsız kalmış pirinç eşyaların çeşitli tonları vardı. Fakat ah, o şapkası yok muydu...

"Bi'tanem!" diye haykırdı Bayan Noyes.

"Meleğim," dedi Lily Wynton. "Tatlım benim."

O sesti bu. O derinden gelen, yumuşak, hararetli sesti. "Mor kadife gibi," diye yazmıştı biri. Bayan Murdock'ın kalbi hissedilir şekilde attı.

Lily Wynton kendini evsahibesinin dik göğsüne bıraktı ve orada mırıldandı. Bayan Noyes'un omzunun öbür tarafından ufak tefek Bayan Murdock ilişti gözüne.

"Peki bu kim?" diye sordu. Bayan Noyes'un omuzundan ayrıldı.

"O benim miniğim," dedi Bayan Noyes. "Bayan Murdock."

"Ne akıllı, ne ufak bir surat," dedi Lily Wynton. "Akıllı, hem de nasıl akıllı, ufak tefek bir surat. Kendisi ne iş yapıyor tatlı Hallie? Eminim yazıyordur, öyle değil mi? Evet, bunu hissedebiliyorum. Güzel, hem de nasıl güzel sözcükler yazıyor. Öyle yapmıyor musun, çocuğum?"

"Ah, hayır, gerçekten ben..." dedi Bayan Murdock.

"Öyleyse bana bir oyun yazman lazım," dedi Lily Wynton. "Güzel, hem de nasıl güzel bir oyun. Ben de o oyunda rol alıp dünyanın dört bir yanında tekrar tekrar oynayacağım, hem de

çok, çok ama çok yaşlı bir hanım oluncaya dek. Sonra da öleceğim. Fakat, senin güzel, çok ama çok güzel oyununda rol aldığım yıllar sayesinde asla unutulmayacağım.”
Odanın bir ucundan öbürüne ilerledi. Adımlarında belli belirsiz bir tereddüt, dışarıdan bakıldığında kendine güveni olmadığını sezdiren bir hava vardı ve koltuğa oturacağı zaman, koltuğun yaklaşık beş santim sağına çökmeye başladı. Neyse ki tam zamanında kaydı; güvendeydi.
“Yazmak,” dedi, Bayan Murdock’a üzgünce gülümseyerek, “yazmak. Üstelik böylesine büyük bir lütuf için öylesine küçük bir şey ki. Ah, ne ayrıcalık ama. Fakat aynı zamanda ne elem. Ne ıstırap.”
“Fakat, anlayacağınız üzere, ben...” dedi Bayan Murdock.
“Minik yazmıyor Lily,” dedi Bayan Noyes. Kendini yeniden divana attı. “O, müzede sergilenecek bir parça. Kendisi vefakâr bir eş.”
“Bir eş demek!” dedi Lily Wynton. “Bir eş. İlk evliliğin mi çocuğum?”
“Ah, evet,” dedi Bayan Murdock.
“Ne tatlı,” dedi Lily Wynton. “Ne tatlı, ne tatlı, hem de ne tatlı. Söylesene çocuğum, onu çok, çok ama çok seviyor musun?”
“Yani, ben...” dedi küçük Bayan Murdock ve kızardı. “Çok uzun zamandır evliyim ben,” dedi.
“Onu seviyorsun,” dedi Lily Wynton. “Onu seviyorsun. Peki, onunla yatağa gitmek tatlı mı?”
“Ah...” dedi Bayan Murdock ve can havliyle kızardı.
“İlk evlilik,” dedi Lily Wynton. “Gençlik, ah gençlik. Evet, senin yaşındayken ben de evlenirdim. Ah, aşkının üzerine titre çocuğum, koru onu, onun içinde yaşa. Erkeğinin aşkı içinde gül ve dans et. Onun gerçekte nasıl olduğunu keşfedinceye kadar.”

Derken kadına aniden bir hâl geldi. Omuzları yukarı doğru sarsıldı, yanakları şişti, gözleri yuvalarından fırlamanın yolunu aradı. Bir anlığına bu şekilde oturdu, sonra her şey yavaş yavaş yatışarak yerine döndü. Göğsüne nazikçe, hafif hafif vurarak, koltuğunda arkasına yaslandı. Başını üzgünce iki yana salladı; Bayan Murdock'a yönelttiği bakışta kederli bir hayret vardı.
"Gaz," dedi Lily Wynton, o meşhur sesle. "Gaz. Bundan neler çektiğimi hiç kimse bilmiyor."
"Ah, çok üzüldüm," dedi Bayan Murdock. "Yapabileceğimiz herhangi bir şey..."
"Hiçbir şey," dedi Lily Wynton. "Hiçbir şey yok. Bunun için yapılabilecek hiçbir şey yok. Her yere gittim ben."
"Birazcık çaya ne dersin, olmaz mı?" dedi Bayan Noyes. "Faydası olabilir." Yüzünü kemere doğru çevirip sesini yükseltti. "Mary! Çay hangi cehennemde kaldı?"
"Bilmiyorsunuz," dedi Lily Wynton, kederli gözleri Bayan Murdock'ın üzerine sabitlenmiş hâlde, "mide sıkıntısının ne olduğunu bilmiyorsunuz siz. Bizzat çeken biri değilseniz asla ama asla bilemezsiniz. Ben yıllardır böyleyim. Yıllardır, uzun, upuzun yıllar..."
"Çok ama çok üzüldüm," dedi Bayan Murdock.
"O elemi hiç kimse bilmez," dedi Lily Wynton. "O ıstırabı."
Hizmetçi kız göründü; üzerine parlak beyaz porselenden, her parçası yüz kenarlı bir çokgen şeklinde heybetli bir çay takımı yerleştirilmiş üçgen bir tepsi taşıyordu. Tepsiyi Bayan Noyes'un uzun kollarıyla ulaşabileceği mesafedeki bir sehpaya bıraktı ve geldiği gibi mahcup tavırlarla çekildi.
"Tatlı Hallie," dedi Lily Wynton, "tatlım benim. Çay... bayılırım buna. Taparım. Fakat sıkıntım, içimdeki safrayla birlikte aşılmaz acılara, kapanmayan yaralara dönüşüyor. Safra ve aşılmaz acılar, kapanmayan yaralar. Saatler boyunca huzur yüzü

görmeyeceğim muhtemelen. İzninle ben, onun yerine, senin o güzel mi güzel brendinden minicik bir parça alayım.”
“Gerçekten de öyle mi düşünüyorsun bi’tanem?” dedi Bayan Noyes. “Biliyorsun...”
“Meleğim,” dedi Lily Wynton, “asit fazlasına iyi gelen tek şey bu.”
“Peki,” dedi Bayan Noyes. “Ama bu akşam sahneye çıkacağını unutma lütfen.” Sesini yeniden yükselterek kemere doğru haykırdı. “Mary! Brendi, bir sürü soda, buz ve diğer şeylerden getir.”
“Ah, hayır, azizem benim,” dedi Lily Wynton. “Hayır, hayır, tatlı Hallie. Soda ve buz benim için zehrin en âlâsı. Benim zavallı, zayıf midemi dondurmak mı istiyorsun sen? Zavallıların zavallısı Lily’yi öldürmek mi istiyorsun?”
“Mary!” diye gürledi Bayan Noyes. “Yalnızca brendi ve bir kadeh getir.” Küçük Bayan Murdock’a döndü. “Peki sen çayına ne alırsın minik? Krema? Limon?”
“Zahmet olmazsa krema alayım lütfen,” dedi Bayan Murdock. “Bir de, zahmet olmazsa iki küp şeker lütfen.”
“Ah, gençlik gençlik,” dedi Lily Wynton. “Gençlik ve aşk.”
Hizmetçi kız bir sürahi brendi ile geniş, bodur, ağır bir kadeh taşıyan sekizgen şeklinde bir tepsiyle geri döndü. Kızın başı, mahcubiyetten gelen bir kasılmayla boynu üzerinde eğrildi.
“Benim için koyuver, olur mu canım?” dedi Lily Wynton. “Sağ ol. O güzel mi güzel sürahiyi de burada, şu fevkalade küçük sehpada bırak. Sağ ol. Bana çok iyi davranıyorsun sen.”
Hizmetçi kız, yüreği pır pır eder hâlde ortadan kayboldu. Lily Wynton, ağzına kadar kahverengiye boyanmış geniş, bodur kadehi eldivenli elinde tutarak, oturduğu koltukta arkasına yaslandı. Bayan Murdock bakışlarını kendi çay fincanına indirdi, fincanı dikkatle dudaklarına götürdü, bir yudum aldı ve fincanı

yeniden tabağının üzerine koydu. Bakışlarını kaldırdığında, Lily Wynton geniş, bodur ve renksiz kadehi eldivenli elinde tutarak, oturduğu koltukta arkasına yaslanıyordu.
“Benim hayatım,” dedi Lily Wynton, yavaşça, “bir enkaz. Kokuşmuş bir enkaz. Her zaman öyle oldu, her zaman da öyle olacak. Ta ki ben çok, çok ama çok yaşlı bir hanım oluncaya dek. Ah, küçük Akıllı-Surat, siz yazarlar mücadelenin ne olduğunu bilmezsiniz.”
“Fakat gerçekten ben...” dedi Bayan Murdock.
“Yazmak,” dedi Lily Wynton. “Yazmak. Bir sözcüğü güzel bir şekilde diğer bir sözcüğün yanına yerleştirmek. Ne ayrıcalık ama. Mukaddes, hem de ne mukaddes bir huzur. Ah, sessizliğe uygun, dinlenmeye uygun. Fakat sence o pinti piçler zerre kadar da olsa iş yapıyorken o oyunu kapatır mı? Ah, hayır. Ne kadar yorgun olursam olayım, ne kadar hasta olursam olayım, sürüne sürüne devam etmek zorundayım. Ah, çocuğum, çocuğum, kıymetli lütfunu koru. Buna şükret. Bu, var olanlar içinde en büyük şey. Tek şey. Yazmak.”
“Bi’tanem, miniğin yazmadığını söylemiştim sana,” dedi Bayan Noyes. “Biraz daha mantıklı olmaya ne dersin? O evli bir kadın, eş.”
“Ah, evet, bana söylemişti. Mükemmel, tutkulu bir aşkı olduğunu söylemişti bana,” dedi Lily Wynton. “Gençlerin aşkı. Bu en büyük şey. Tek şey.” Sürahiyi kavradı; bodur kadeh yeniden ağzına kadar kahverengiydi.
“Bugün saat kaçta başladın, bi’tanem?” diye sordu Bayan Noyes.
“Ah, beni azarlama tatlı dostum,” dedi Lily Wynton. “Lily yaramazlık yapmadı. Hiş de yaramaz biy kıj diyildi. Saat geç, çok ama çok geç olana kadar kalkmadım. Üstelik, dilim damağıma yapıştığı hâlde, için için yandığım hâlde, kahvaltımdan sonraya

kadar bir şey içmedim. ‘Bu Hallie için,’ dedim.” Kadehi kaldırarak ağzına götürdü, eğdi ve renksiz kalana dek götürdü.
“Yüce Tanrım, Lily,” dedi Bayan Noyes. “Kendine mukayyet ol. Bu akşam o sahnede yürümen gerek kızım.”
“Dünya bir sahne,” dedi Lily Wynton. “Tüm erkekler ve kadınlar da yalnızca oyuncu. Girişleriyle çıkışları var ve her erkek, gösterisi yaşamın yedi farklı evresini anlatacak şekilde, kendi performansı süresince pek çok rolde oynuyor. Önce bebek; mırıl mırıl ağlayan ve kusan...”
“Oyun nasıl gidiyor?” dedi Bayan Noyes.
“Ah, berbat,” dedi Lily Wynton. “Berbat, çok berbat, hem de ne berbat. Fakat öyle olmayan ne var ki? Bu berbat mı berbat dünyada öyle olmayan ne var ki? Bana bunun cevabını verin.” Sürahiye uzandı.
“Lily, dinle,” dedi Bayan Noyes. “Kes şunu. Duyuyor musun?”
“Lütfen, tatlı Hallie,” dedi Lily Wynton. “Lütfen ama lütfen. Zavallıların zavallısı Lily.”
“Geçen sefer yapmak zorunda kaldığım şeyi yapmamı mı istiyorsun?” dedi Bayan Noyes. “Sana burada, miniğin önünde vurmamı mı istiyorsun?”
Lily Wynton kendini çekerek dikleşti. “Sen,” dedi, buz gibi bir sesle, “asit fazlasının ne olduğunun farkında değilsin.” Kadehi doldurdu, bir yandan da ona şu kulplu, katlanan gözlüklerden birinin arkasından bakar gibi bakıyordu. Birdenbire tavrı değişti; kafasını kaldırıp baktı ve Bayan Murdock’a gülümsedi.
“Okumama müsaade etmelisin,” dedi. “Bu kadar mütevazı olmamalısın.”
“Okumak mı?..” dedi Bayan Murdock.
“Oyununu,” dedi Lily Wynton. “Güzel mi güzel oyununu. Fazla meşgul olduğumu düşünme. Her zaman vaktim vardır benim. Her şeye vaktim vardır. Ah, Tanrım, yarın dişçiye gitmem lazım.

Ah, şu dişimden ne çekiyorum var ya. Bakın!” Kadehini bıraktı, eldivenli işaret parmaklarından birini ağzının köşesine geçirdi ve orayı zorlayarak kenara çekti. “Vakığn!” diye ısrar etti. “Vakığn!”
Bayan Murdock utangaç bir tavırla boynunu uzattı ve parlayan altını şöyle bir gördü.
“Ah, çok üzüldüm,” dedi.
“Vu vava gefen fefeğ yafdığı fey,” dedi Lily Wynton. İşaretparmağını oradan çekti ve ağzına yeniden kendi şeklini alma fırsatı verdi. “Bu bana geçen sefer yaptığı şey,” diye tekrarladı. “Ne elem ama. Ne ıstırap. Sen dişinden çekiyor musun, küçük Akıllı Surat?”
“Yani, sanırım benim şansım epey yaver gitti,” dedi Bayan Murdock. “Ben...”
“Bilmiyorsunuz,” dedi Lily Wynton. “Hiç kimse bunun ne olduğunu bilmiyor. Siz yazarlar... bilmiyorsunuz siz.” Kadehini eline aldı, üzerine doğru iç geçirdi ve son damlasına kadar boşalttı.
“Eh,” dedi Bayan Noyes. “Buyur sız o zaman bi’tanem. Tiyatrodan önce biraz uyumak için vaktin olacak.”
“Uyumak,” dedi Lily Wynton. “Uyumak, bir ihtimal rüya görmek. Ne ayrıcalık ama. Ah, Hallie, tatlıların tatlısı Hallie, zavallı Lily kendini çok berbat hissediyor. Benim yerime başımı ov meleğim. Yardım et bana.”
“Gidip kolonyayı getireyim,” dedi Bayan Noyes. Yanından geçtiği sırada Bayan Murdock’ın dizine hafifçe vurarak odadan ayrıldı. Lily Wynton ise koltuğunda oturdu ve meşhur gözlerini kapattı.
“Uyumak,” dedi. “Uyumak, bir ihtimal rüya görmek.”

“Maalesef,” diyerek söze başladı küçük Bayan Murdock. “Maalesef,” dedi, “gerçekten eve gitmem lazım. Ne yazık ki saatin epey geç olduğunun farkına varmamışım.”
“Evet, git çocuğum,” dedi Lily Wynton. Gözlerini açmadı. “Ona git. Ona git, onun içinde yaşa, onu sev. Hep onunla kal. Fakat onları eve getirmeye başladığı zaman... oradan çıkıp git.”
“Maalesef... maalesef tam olarak anlayamadım,” dedi Bayan Murdock.
“Süslü püslü kadınları eve getirmeye başladığı zaman,” dedi Lily Wynton. “O zaman gururun olmalı. Gitmelisin. Ben hep öyle yaptım. Fakat o zaman hep çok geç olmuştu. Bütün paramı almışlardı. Tek istedikleri bu, onlarla ister evlen ister evlenme. Bunun aşk olduğunu söylerler, ama değildir. Aşk, tek şeydir. Aşkının üzerine titre, çocuğum. Ona geri dön. Onunla yatağa git. Tek şey bu. Bir de senin güzel mi güzel oyunun.”
“Ah, Tanrım,” dedi Bayan Murdock. “Ben... ne yazık ki gerçekten çok ama çok geç oldu.”
Yalnızca Lily Wynton’ın uzandığı koltuktan gelen ritmik nefes sesleri duyuluyordu. Mor kadife ses havada süzülmüyordu artık. Bayan Murdock sessizce mantosunu bıraktığı koltuğa ilerledi. Beyaz muslinleri, ceketin altında canlı görünecekleri şekilde dikkatlice düzeltti. Elbisesine karşı bir şefkat hissetti; onu korumak istiyordu. Mavi Serge kumaş ve küçük fırfırlar... bunlar onundu.
Bayan Noyes’un dairesinin dış kapısına ulaştığında, bir anlığına durdu ve terbiyesi onu alt etti. Cesaretle, Bayan Noyes’un yatak odasına doğru seslendi.
“Hoşça kalın, Bayan Noyes,” dedi. “Benim kesinlikle kaçmam lazım. Saatin bu kadar geç olduğunu fark etmemişim. Çok hoş zaman geçirdim... çok ama çok teşekkür ederim.”

“Ah, güle güle minik,” diye seslendi Bayan Noyes. “Lily kafayı üşüttüğü için üzgünüm. Ona aldırma sen. O gerçekten hakiki bir şahsiyettir. Seni arayacağım minik. Seninle görüşmek istiyorum. O lanet kolonya nerede şimdi?”
“Çok ama çok teşekkür ederim,” dedi Bayan Murdock. Daireden kendi kendine, onu uğurlayan biri olmadan çıktı.
Ufak tefek Bayan Murdock, insanın üstüne üstüne gelen karanlığın içinden geçerek, eve doğru yürüdü. Zihni meşguldü, ama meşgul olduğu şey Lily Wynton’la ilgili anılar değildi. Jim’i düşündü; o sabah kendisi kalkmadan önce bürosuna gitmek üzere çıkan Jim’i, vedalaşmak için öpmediği Jim’i. Biricik Jim. Onun gibi başka hiç kimse yoktu. Komik Jim; gergin, aksi ve sessiz, fakat yalnızca çok şey bildiği için öyle. Yalnızca yaşamın cazibesini, güzelliğini ve romantizmini uzaklarda aramanın abesliğini bildiği için. Bunlar bütün o süre boyunca hemen oracıkta, evdeyken, diye düşündü kadın. Mavi Kuş42 gibi, diye düşündü Bayan Murdock.
Biricik Jim. Bayan Murdock kendi yolunda ilerlerken bir dönüş yaptı ve en incelikli, seçkin yiyeceklerin yüklü tutarlara satıldığı devasa bir dükkâna girdi. Jim kırmızı havyarı severdi. Bayan Murdock parlak, yapışkan dokulu yumurtalardan bir kavanoz aldı. O akşam, hiç konukları olmadığı hâlde, kokteyl içeceklerdi ve kırmızı havyar da sürpriz olarak kokteyllerle birlikte servis edilecekti. Kadının Jim’inden memnun olmaya dönüşünü kutlamak için küçük, gizli bir parti olacaktı bu; kadının dünyanın bütün ihtişamından mutlulukla feragat edişinin kutlaması niteliğinde bir parti. Büyük, ithal malı bir peynir de aldı. Bu, akşam yemeğine, ihtiyaçları olan ufak dokunuşu sağlayacaktı. O sabah Bayan Murdock, akşam yemeği için talimat verme işine fazla özen göstermemişti. “Ah, istediğin herhangi bir şey olur, Signe,” demişti hizmetçiye. Bunu düşünmek istemiyordu.

Paketleriyle birlikte eve doğru yoluna devam etti. Kadın eve ulaştığında Bay Murdock çoktan gelmişti. Ekonomi sayfası açılmış gazetesiyle oturuyordu. Bayan Murdock, gözleri alev alev yanarak ona doğru koştu. Bir insanın gözündeki ışığın yalnızca bir insanın gözündeki ışıktan ibaret olması ve karşıdaki kişinin buna neyin sebep olduğunu anlayamaması çok kötü. Karşısındaki bunun kendisiyle ilgili bir heyecan mı yoksa herhangi başka bir şeyle mi ilgili olduğunu bilemiyor. Bayan Murdock önceki akşam da Bay Murdock'ın yanına gözleri alev alev yanarak koşmuştu.

"Ah, merhaba," dedi adam ona. Tekrar gazetesine baktı ve bakışlarını orada tuttu. "Neler yaptın? Hank Noyes'un evine ziyarete çıktın mı?"

Bayan Murdock olduğu yerde kalakaldı.

"Hallie Noyes'un adının Hallie olduğunu gayet iyi biliyorsun, Jim," dedi.

"O benim için Hank," dedi adam. "Hank ya da Bill. Şu adı her neyse, o da geldi mi? Ziyarete çıktı mı demek istedim. Kusuruma bakma."

"Kimden bahsediyorsun sen?" dedi Bayan Murdock.

"Şu adı her neyse, o işte," dedi Bay Murdock. "Film yıldızı."

"Eğer Lily Wynton'ı kastediyorsan," dedi Bayan Murdock, "o bir film yıldızı değil. O bir aktris. Büyük bir aktris o."

"Peki, ziyarete çıktı mı?" dedi adam.

Bayan Murdock'ın omuzları düştü. "Evet," dedi. "Evet, kendisi oradaydı Jim."

"Herhâlde artık sırada sahneye çıkmak var," dedi adam.

"Ah, Jim," dedi Bayan Murdock. "Ah, Jim lütfen. Bugün Hallie Noyes'un evine gittiğim için hiç mi hiç üzgün değilim. Lily Wynton'la tanışmak şey... gerçek bir tecrübeydi. Hayatım boyunca hatırlayacağım bir şey."

“Ne yaptı ki?” dedi Bay Murdock. “Baş aşağı mı sallandı?”
“Hiç öyle bir şey yapmadı!” dedi Bayan Murdock. “Madem öğrenmek istiyorsun, ezberinden Shakespeare okudu.”
“Aman Tanrım,” dedi Bay Murdock. “Bu harika olmuş olmalı.”
“Pekâlâ, Jim,” dedi Bayan Murdock. “Madem böyle olmasını istiyorsun.”
Kadın bezgince odadan ayrıldı ve koridorda ilerledi. Kiler kapısında durdu, kapıyı itip kibar, küçük hizmetçi kızla konuştu. “Ah, Signe,” dedi. “Ah, iyi akşamlar, Signe. Bu şeyleri bir yerlere koy, olur mu? Eve dönerken yol üstünden aldım. Bir ara yeriz diye düşündüm de.”
Bayan Murdock koridordan yatak odasına doğru bezgince ilerledi.

Harper’s Bazaar, Eylül 1933
41 Hindistan’da, tavana asılan çerçeve içindeki kumaşın ip yardımıyla ileri geri çekilerek hareket ettirilmesiyle çalışan fan. [E.N.]
42 Belçikalı oyun yazarı ve şair Maurice Maeterlinck’in kaleme aldığı Mavi Kuş (1908) oyununda mavi kuş, yakalanması zor mutluluğu temsil eder. [E.N.]

Kuzen Larry

Dört bir yanı devasa mavi kantaronlar arasına yerleştirilmiş minik pagoda43 desenleriyle bezeli krepdöşin44 elbiseli genç kadın, bir dizini öbürünün üzerine attı ve imrenilecek bir hoşnutlukla, yeşil bağcıklı sandaletinin ucunu inceledi. Sonra, benzer şekilde mutlu bir sakinlik içinde tırnaklarını kontrol etti; bunlar öyle yoğun ve parıltılı bir kırmızıya boyanmıştı ki, genç kadın bir öküzü çıplak elleriyle deşip paramparça etme işini daha henüz tamamlamış gibi görünüyordu. Genç kadın çenesini aniden göğsüne doğru indirip, ensesi boyunca uzanan, talaş kadar keskin ve kuru buklelerin arasında oyalandı ve yine insanın içini ısıtan bir tatmin hissiyle sarılıp sarmalanmış gibi bir görünüme büründü. Sonra da yeni bir sigara yaktı ve etrafındaki her şey gibi, bunu da güzel bulmuş göründü. Ardından, sözlerine kaldığı yerden devam etti:

“Hayır, ama gerçekten,” dedi. “Sahiden. Lila’yla ilgili tüm bu konuşmalardan öylesine bıkıp usandım ki... ‘Ah, zavallı Lila’ aşağı, ‘Ah, zavallıcık’ yukarı. Ona üzülmek istiyorlarsa... eh, burası özgür bir ülke herhâlde, ama benim tek söyleyebileceğim şu ki, bence çıldırmışlar. Bence kesinlikle akıllarını kaçıracak kadar kontrolden çıkmışlar. Eğer herhangi birine üzülmek istiyorlarsa, gidip Kuzen Larry’ye üzülsünler, neden öyle yapmıyorlar? O zaman bir seferliğine değişiklik olsun diye, insana biraz mantıklı gelecek bir iş yapıyor olurlardı. Dinle, hiç kimsenin Lila’ya üzülmesine gerek yok. O muhteşem zaman geçiriyor; yapmak istemediği hiçbir şeyi asla yapmıyor. Tanıdığım herkes içinde en iyi zaman geçiren kişi o. Hem, her hâlükârda, bu tamamen onun suçu zaten. O böyledir işte; onun

bozuk, pis mizacı bu. Eh, bu onun kendi suçuyken, insandan ona üzülmesi beklenemez, öyle değil mi? Mantıklı geliyor mu bu? Şimdi sana soruyorum!
Dinle. Lila'yı tanırım ben. Onu yıllardır tanıyorum. Hemen hemen her gün görmüşümdür onu. Eh, onları sayfiyede ne sıklıkla ziyaret ettiğimi biliyorsun. İnsanın, birini ziyaret ettikten sonra onu ne kadar iyi tanıdığını bilirsin; eh, ben Lila'yı o kadar tanıyorum işte. Onu severim de. Sahiden severim. Düzgün davrandığında Lila'yı gayet de severim. Yalnızca kendine acımaya başladığında ve sızlanmaya, sorular sormaya ve herkesin keyfini kaçırmaya koyulduğunda midemi bulandırıyor. Çoğu zaman son derece iyidir. Fakat bencildir, hepsi bu. Yalnızca rezil, bencil bir kadın. Bir de insanların, şehirde kaldığı ve yanında Lila olmadan bir yerlerde dolaştığı için Larry hakkında ileri geri konuşmaları yok mu! Beni dinle, Lila evde kalıyor, çünkü öyle istiyor. Erkenden yatmayı yeğler o. Ben, oralarda onları ziyaret ederken, bunu peş peşe her gece yaptığını gördüm. Onun ciğerini bilirim ben. Sen onu içinden gelmeyen herhangi bir şeyi yaparken yakala da görelim bakalım!
Sahiden. Herhangi birinin Larry aleyhine herhangi bir şey söylediğini duymak beni resmen çileden çıkarıyor. Onu benim karşımda eleştirsinler de göreyim, işte o kadar. Baksana, o adam yaşayan bir aziz, işte tam olarak bu. Nasıl oluyor da o kadınla geçen on yıldan sonra adamda herhangi bir şey kalıyor, anlamıyorum ben. Kadın onu bir saniye yalnız bırakamıyor; her zaman her işin içinde olmak istiyor, her zaman şakanın ne olduğunu ve adamın neye güldüğünü bilmek istiyor; ah, ona da söylesin, ona da söylesin ki o da gülebilsin. Üstelik kadın, herhangi bir komikliği anlayamayan, şaka vesaire yapamayan o lanet olasıca ciddi, sıradan ahmaklardan biri; sonra sevimli olmaya ve kendisi de eğlenceye katılmaya çalışıyor ve... Bu

manzaraya resmen bakmaya katlanamıyorsun, hepsi bu. Karşısında da fazlasıyla komik, mizah anlayışına sahip zavallı Larry. Kadının onu yıllar önce aklını kaçıracak kadar kontrolden çıkaracağını düşünürdüm.
Sonra bir de kadın o zavallıcığın birkaç dakikalığına herhangi biriyle azıcık eğlendiğini görünce... eh, kıskanmıyor, bir an olsun kıskançlık yaşamayacak kadar benmerkezli o... öyle berbat şekilde şüpheci ki, öyle pis, öyle iğrenç bir zihni var ki, sadece acımasızlaşıyor. Üstelik de, bunca insan içinden, bana karşı. Şimdi sana soruyorum! Ben; Larry'yi neredeyse kendini bildi bileli tanıyan bir insan olan ben. Baksana, ona yıllar yılı Kuzen Larry demişimdir... bu da onun hakkında her daim nasıl hisler taşıdığımın göstergesi. Bir de onlarla kalmak için ilk defa oraya gittiğimde, kadın ona neden Kuzen Larry dediğim konusuna takıldı; ben de, Onu o kadar iyi tanıyorum ki, akrabam gibi hissediyorum, dedim. Sonra kadın fingirdekleşti, kart ahmak; O zaman ben de onu aileye almak zorunda kalacağım, dedi ve ben de, Evet, bu harika olurdu, dedim ya da onun gibi bir şey işte. Hatta ona Lila Teyze demeye sahiden çabaladım, ama bir türlü öyle hissedemiyormuşum gibi bir hâlim vardı. Zaten bu onu, hâlihazırda olduğundan bir nebze olsun daha mutlu ediyormuş gibi de görünmedi. Eh, kadın resmen şu perişan olmadığı sürece asla mutlu olmayan tiplerden. Perişan olmaktan keyif alıyor. O yüzden yapıyor bunu. Sen onu yapmak istemediği herhangi bir şeyi yaparken yakala da görelim bakalım!
Sahiden. Zavallı Kuzen Larry. O pis, kart şeyin, ben adama Kuzen Larry diyorum diye bir şeyler çıkarmaya çalıştığını düşünsene. Ben kesinlikle bunun beni durdurmasına müsaade etmedim; herhâlde Larry'yle arkadaşlığım bundan birazcık daha fazlasına layıktır. Hem o da bana, her zaman olduğu gibi, Minik Şekerim diyor. O bana her zaman 'minik şekerim' demiştir. Bunda

herhangi bir şey olsa, adamın bunca zaman onun gözünün önünde bana böyle demeyeceği aşikâr değil mi sence?
Gerçekten ama. Şu kısacık ömrümde bu kadının herhangi bir anlamı olduğundan değil, fakat sadece Larry'ye çok ama çok üzüldüğümden. Larry olmasa o eve bir daha ayak basmazdım. Fakat o diyor ki... Elbette asla kadın aleyhinde tek kelime etmedi, eşi olmuş herhangi bir kadına karşı ağzı her daim tıpkı bir midye gibi sıkıca kapalı olan tiplerdendir o. Hiç kimsenin, orada Lila'yla yalnız kalmanın nasıl bir şey olduğuyla ilgili herhangi bir fikri olmadığını söylüyor. İşte ben de oraya en başta o yüzden gittim. Gidince de ne demek istediğini anladım. Yani, evde olduğum ilk gece, kadın saat onda yatmaya gitti. Kuzen Larry ve ben bazı eski fonograf plaklarını çalıyorduk... eh, sonuçta bir şey yapmak zorundaydık; kadın gülmüyor, şakalaşmıyor ya da bizim yaptığımız herhangi bir şeyi yapmıyor, sadece kart bir sopa gibi orada oturuyordu. Ve ben de, tesadüf eseri, Larry'yle eskiden söylediğimiz ve dansa vesaireye kalktığımız bir sürü eski şarkıyı buldum. Eh, bir erkeği son derece iyi tanıdığında nasıl olduğunu bilirsin, her zaman insana bir şeyler hatırlatacak şeyler olur. Hâliyle biz de gülüyor, plakları çalıyor ve bir bakıma, herkesin yaptığı şekilde, 'Şunu yaptığımız zamanı hatırlıyor musun?' ve 'Bu sana neyi hatırlatıyor?' vesaire diyorduk; sonra bir baktık, Lila kalkmış ve bize, kendisi yatmaya gitse bunun bizim için bir sakıncası olmayacağından emin olduğunu söylüyor, kendini fena hâlde yorgun hissediyormuş. Larry de bana bunun, Lila'nın etrafta herhangi biri güzel zaman geçirdiğinde hep yaptığı şey olduğunu söyledi. Kendisini fena hâlde yorgun hissettiğinde eğer evde bir konuk varsa, ne yazık ki yapacak bir şey yokmuş, işte o kadar. Öyle küçük bir şey onun canını sıkmaz. O yatmaya gitmek istediğinde, gider.

İşte ben bu yüzden oraya bu kadar çok gitmişimdir. Sevgili Lila saat onda yatmaya çıktıktan sonra birlikte oturabileceği birinin olması Larry için nasıl hakiki bir lütuf, bilmiyorsun. Hem sonra, ben zavallıcığın gündüz birlikte golf oynamaya da gidebileceği biriyim; Lila oynayamıyor... Ah, kadının içinde ters bir şeyler var, yani öyle olması gerekir değil mi? Bunun Larry'ye bu kadar yardımı dokunmasa, oranın yanına bile yaklaşmazdım. Adamın güzel vakit geçirmeye ne kadar tutkun olduğunu bilirsin. Lila da yaşlı... ihh-tiğ-yağrr bir kadın! Sahiden. Larry ise... eh, elbette bir erkeğin kaç yaşında olduğu hiç fark etmez zaten... demek istediğim, yıllar önemsiz; önemli olan adamın nasıl hissettiği. Larry de tıpkı bir çocuk gibi. Lila'ya, Larry'yle ikimizin bir aradayken iki çılgın çocuktan ibaret olduğumuzu söyleyip duruyorum; onun o çirkin, kötü zihnini temizlemeye çalışıp duruyorum. Şimdi sana soruyorum, sence bir kadının, işinin tamamen bittiğini ve yapabileceği tek şeyin oturup, güzel vakit geçirebilen insanlara müsaade etmek olduğunu anlayacak kadar kafası çalışmaz mı? Kendisi güzel vakit geçirdi; erkenden yatmaya giderek yani, onun sevdiği şey bu. Hiç kimse ona karışmıyor. Sence kendi işine bakıp sorular sormayı ve her şeyin neyle ilgili olduğunu öğrenmek istemeyi kesemez miydi?
Eh, bak şimdi. Bir seferinde oraya gitmiştim ve tesadüfen orkide takmıştım. Lila da dedi ki, ay, bunlar çok hoş değil miymiş, peki bunları bana kim göndermiş. Sahiden. Bana kasten onları bana kimin gönderdiğini sordu. Bunun üzerine ben de, Eh, bu sana resmen müstahaktır, diye düşünerek Kuzen Larry'nin gönderdiğini söyledim. Ona bunun bizim bir tür yıldönümümüz olduğunu söyledim. Bilirsin, bir erkeği uzun süre tanıyınca, bir nevi ufak yıldönümleriniz olur; seni öğle yemeğine çıkardığı ilk gün ya da sana çiçek gönderdiği ilk gün falan gibi. İşte, her neyse, bu da onlardan biriydi ve Lila'ya, Kuzen Larry'nin benim

için ne kadar harika bir arkadaş olduğunu, böyle şeyleri her zaman nasıl da hatırladığını ve bunları yaparak ne kadar eğlendiğini, onun tatlı şeyler yapmaktan çok keyif alıyormuş gibi bir hâli olduğunu söyledim. Şimdi sana soruyorum. Sence, sen bunu söylesen, dünya üzerindeki herhangi bir insan bunun ne kadar masumane olduğunu anlamaz mıydı? Üstüne o ne dedi, biliyor musun? Sahiden. Şöyle dedi: 'Ben de orkide severim.' Bunun üzerine ben de sadece, Eh, belki on beş yaş daha genç olsaydın, adamın birinin sana bunlardan göndermesini sağlayabilirdin, bebeğim, diye düşünsem de tek kelime etmedim. Sadece şöyle dedim: 'Ah, bunları tak Lila, olmaz mı?' İşte aynen böyle; hem Tanrı biliyor ya, bunu söylemek zorunda değildim, öyle değil mi? Fakat yok efendim, takmazmış. Hayır, benim için sakıncası yoksa, sadece gidip bir süreliğine uzanmayı düşünüyormuş. Kendini fena hâlde yorgun hissediyormuş.

Sonra bir de... Tanrım, neredeyse sana söylemeyi unutuyordum. Bunu duyunca resmen öleceksin, kesinlikle düşüp bayılacaksın. Şey, orada olduğum son sefer, Kuzen Larry bana birkaç küçük külot göndermişti; daha sevimli olamazlardı. Malum, bu sadece bir şakaydı; üzerine siyah iplikle 'Mais l'amour viendra' işlenmiş şu küçük, pembe, şifon şeyler... 'Aşk kapıda,' demek bu. Biliyorsun. Bunları bir vitrinde görmüş ve sırf bu şaka için, tutup bana göndermiş. Her zaman böyle şeyler yapar... hey, Tanrı aşkına, kimseye söyleme, olur mu? Çünkü, Tanrı biliyor ya, herhangi bir anlamı olsaydı, bunu sana anlatıyor olmazdım, sen bunu biliyorsun, ama insanların nasıl olduğu malum. Hem ben bazen sırf Lila yatarken zavallıcığa eşlik etmek için Larry'yle dışarı çıkıyorum diye yeterince konuşma oldu.

Eh, her neyse işte, bana bu şeyleri gönderdi ve bu yüzden, akşam yemeği için aşağı indiğimde... yemekte de yalnızca üçümüz vardık; Lila'nın yaptığı bir diğer şey de bu işte, Larry ısrar etmediği sürece, hiç kimseyi eve davet etmiyor. Larry'ye şöyle dedim: 'Onlardan giydim, Kuzen Larry.' Öyle olunca, tabii Lila'nın illa duyması gerekiyordu, 'Nelerden giydin?' diye sorup durdu. Doğal olarak, ona söyleyecek hâlim yoktu. Bu cidden bana öyle komik geldi ki, ne zaman Larry'yle göz göze gelsek, ikimiz de kahkahalara boğuluyorduk. Lila da, 'Ah, şaka ne?' deyip durdu; ah, ona da söyleyecekmişiz, ona da söyleyecekmişiz. İşte sonunda söylemeyeceğimizi anlayınca, bize nasıl hissettirdiğini umursamadan, illa yatmaya gitmesi gerekti. Tanrım, insanların kendi aralarında şakaları olamaz mı? Burası özgür bir ülke, öyle değil mi?

Sahiden. Üstelik kadının durumu sürekli, gitgide kötüleşiyor. Resmen Larry için endişelenmekten hasta oluyorum. Onun ne yapacağını bilemiyorum. Öyle bir kadının, bir milyon yıl da uğraşılsa, parası olan taraf adam bile olsa, adamdan boşanmayacağını bilirsin. Larry asla tek kelime etmez, ama bahse varım, resmen kadının ölmesini dilediği anlar oluyordur. Bir de herkesin, 'Ah, zavallı Lila,', 'Ah, zavallı, sevgili Lila, yazık olmuyor mu?' demesi yok mu! Kadın onları köşelere çekip hiç çocuğu olmadığı için hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladığından oluyor bu. Ah, bir bebeği olmasını nasıl da istermiş. Ah, o ve Larry'nin sadece bir bebeği olsaymış, falan filan, falan filan. Sonra gözlerin yaşlarla dolması... Biliyorsun işte, daha önce gördün. Yaşlarla dolan gözler! Ağlamak için bir sürü sebebi var; her zaman, sürekli istediğini yapıyor. Bahse varım bebeği olmamasıyla ilgili söylediği bu şey sadece ezberlenmiş bir laftır. Sırf sempati kazanmak için. Kadın resmen öyle rezil şekilde bencil ki, bir bebek sahibi olmak için asla kendi rahatından

ödün vermezdi, onun sorunu bu işte. Saat ondan sonra ayakta kalmak zorunda kalabilirdi.
Zavallı Lila'ymış! Sahiden, öğle yemeğimi şuracığa çıkarabilirim. Neden hiçbir zaman, değişiklik olsun diye, 'Zavallı Larry' demiyorlar ki? İnsanın hâline üzüleceği asıl kişi o. Eh. Benim tek bildiğim, her daim Kuzen Larry için elimden gelen her şeyi yapacağımdır. Benim tek bildiğim bu."
Baskılı krepdöşin elbise içindeki genç kadın bitip sönmüş sigarasını mukavva ağızlığından çıkardı ve bunu yaptığı sırada, parlak renkli tırnaklarının alışılmış görüntüsünde gitgide çoğalan bir keyif bulmuş gibi göründü. Sonra kucağından altın ya da ona benzer bir maddeden yapılmış bir kutu aldı ve küçücük bir aynada yüzünü bir şiir dizesiymişçesine dikkatle inceledi. Kaşlarını çattı; gözlerini kıstı; başını, üzüntü dolu bir reddi ifade eden biri gibi çevirdi ve ağzını, yarı tropik balıkların yaptığı şekilde yanlamasına hareket ettirdi. Tüm bunlar bittiğinde ise, esenliğine olan inancı hususunda daha da sakinmiş gibi bir görünüme büründü. Sonra yeni bir sigara yaktı ve bunu da kusursuz bulmuş gibi göründü. Ardından, daha önce söylemekte olduklarının tamamına kaldığı yerden devam etti.

The New Yorker, 30 Haziran 1934
43 Uzakdoğu ülkelerinde kule biçiminde yapılmış tapınak. [E.N.]
44 Bir tür ipekli kumaş. [E.N.]

Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter

O yaz, Albay ve ben, Batı Catalpa Bulvarı 947 Numara'da bir bungalov kiraladık; söylentiler, dayalı döşeli olduğu yönündeydi; içerideyse üç çatal ve yirmi dört ceviz kıracağı vardı. Sonra, define avına çıkmak üzere iş ve işçi bulma bürosuna gittik. Bürodaki hanımın vücut yapısı, çepeçevre teraslı bir evi andırıyordu; teni muhtemelen baştan aşağı muntazam bir pembelikteydi ve kadın gökyüzü gibi engin bir kabiliyete sahipti. Ağzından çıkan sözcüklerin her birine âdeta dişlerini geçiriyor ve bunu iştah açıcı bulmuş gibi görünüyor, her cümleyi de son kırıntısına kadar bitiriyordu. Böyle insanların huzuruna çıktığımda, benim için sıklıkla şöyle derler: "Şunun nesi var bugün böyle? Dilini mi yutmuş?" Fakat bu sorular Albay'da, onlara Philadelphia Jack O'Brien'ı45 nasıl benzettiğini anlatma isteği uyandırır.

Bu yüzden bizim takım için konuşma işini Albay üstlendi. İş ve işçi bulma bürosundaki hanım, benim genellikle işin dışında tutulduğum izlenimini edinmişti; "Sen şimdi orada sessizce otur ve o on iki parmağını say bakalım," diyen biri gibi, bana hızlıca, kibar bir şekilde başını eğerek selam verdi, sonra da Albay'la ikisi beni bütün projeden dışladı. Biz, dedi Albay, bir adam istiyoruz; alışverişleri yapacak, yemek pişirecek, servis yapacak, sigara tabakalarını dolu tutmayı akıl edecek ve küçük evi çekip çevirecek bir adam. Biz bir adam istiyoruz, dedi, çünkü hizmetçi kızlar, en azından bizim tecrübelerimize göre, zamanın epey büyük bir bölümünü konuşmakla geçiriyor. Talep edilmeksizin sunulan otobiyografilerden yıpranıp bitap

düşmüştük. Uşağımızın, dedi, her şeyden önce, sessiz sedasız olması hususunda ısrarcı olmak durumundayız.
“Eşim,” dedi Albay (bürodaki hanım ve ben, onun “eski adıyla Bayan Kallikak” diye eklemesini bekledik), “eşim asla rahatsız edilmemeli.”
“Anlıyorum,” dedi hanım. Hafifçe iç geçirdi.
“Kendisi yazı yazıyor,” dedi Albay.
“Artık çok geçmeden de,” diye düşündük hanımla birlikte, “haftada bir iki saat gelip ona okumayı öğretecek birini bulmak için bakınmamız lazım.”
Albay, ne istediğimiz hakkında konuşmaya devam etti. İsteklerimiz çok az şeyden ibaretti. En basit yemekler, dedi. Hanım şefkatle başını salladı; muhakkak onu, uzattığı tabakla beni kandırarak toprak yemekten vazgeçirip içeri çekmeye çalışırken hayal ediyordu. Olabilecek en sessiz hayat, dedi, en sessiz saatler, en az sayıda konuk... Bizimle yaşamak, hakikaten bir tatildi. Yalnızca bizimle telefon arasında duracak birini, insanı ısrarla dergi üyeliklerine teşvik eden genç beyefendileri kapı önünden defedecek birini, diğer zamanlarda da mümkün olduğunca çenesini kapalı tutacak birini istiyorduk.
“Tek kelime daha söylemeyin!” dedi hanım. O “söylemeyin” kelimesini, tuz ve soğanla tatlandırılmış enfes bir şeymiş gibi şapırdattı. “Tek kelime daha etmeyin. Tam da aradığınız şey var bende!”
Hanımın dediğine bakılırsa, Horace Wrenn tam da aranan şeydi. Kendisi siyahi, dedi, ama iyidir. “Ama” sözcüğünün seçimi üzerinde öyle derin düşünüyordum ki, kadının sözcük ziyafetinde servis edilen birkaç tabağı kaçırdım. Onu tekrar duyduğumda, yeni bir isim ortaya atılmıştı.
“Kendisi aralıklarla Bayan Hofstadter’la çalıştı,” dedi hanım. Muzaffer görünüyordu. Ben de herhangi bir zamanda, aralıklı

ya da aralıksız olarak Bayan Hofstadter'la çalışmış herhangi birinin, hiç şüphesiz tam da aranan şey olduğunu hayatım boyunca sürekli duymuşum gibi görünüyordum. Albay ise büyük ölçüde her zamanki gibi görünüyordu.

"Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter," diye açıkladı hanım. "Orası bizim en hoş yerleşim bölgemizdir. Bayan Hofstadter'ın orada çok hoş bir evi var. Kendisi bizim en hoş ailelerimizden birine mensuptur. Bayan Hofstadter... eh, onun ne diyeceğini görene kadar bekleyin siz!"

Masasından, üzerine haritalardaki daha ufak nehirler gibi el yazısı yayılmış bir not kâğıdı aldı. Bu, Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter'ın Horace Wrenn için yazdığı referans mektubuydu ve Doksan Sekizinci Mezmur'la Senatör Vest'in köpeği için yaptığı anma konuşmasının bir tür karışımı olmalıydı. Her neydiyse, bizim gibilerin görmesi için fazla iyiydi. Hanım bunu sıkıca tuttu ve bakışlarını, damak şaklatmalar, aşırı sevinçten gelen şapırtılar, bir de, "Eh, buna bir bakın, olur mu... 'dürüst, idareli, etleri güzel dilimler'...eh!" ve, "Tanrım, bu hakikaten sizin için yazılmış bir referans!" nidaları eşliğinde, mektubun satırlarında kaydırdı.

Sonra mektubu masasının çekmecesine koyup kilitledi ve Albay'la konuştu. Albay ancak güçlükle elde edilebilirdi, fakat hanım onu tavladı, hem de adamakıllı. Talihinin tatlılığından ötürü Albay'ı tebrik etti. Bulmak için çaba sarf etmediği hâlde mavi gülün kendisine sunulmuş olması karşısında duyduğu hayret ve hayranlığı dile getirdi. Horace Wrenn'le birlikte evine gelecek mükemmellik sayesinde sahip olacağı hayattan ötürü ona imrendi. Enfes yemekler için; daima sessizlik içinde, maharet ve alçakgönüllülükle harmanlanmış ve insan suretine bürünmüş olarak sunulacak muntazam ihtimam için iç geçirdi. Albay, hanımın dediğine bakılırsa, resmen her şeye sahip

olacaktı, üstelik parmağını bile kımıldatmadan ya da tek bir soruya cevap vermeden. Hanım yalnızca tek bir küçük sıkıntı olduğunu söyledi ve Albay'ın yüzü kül gibi oldu. Horace bize yarından sonraki güne kadar gelemeyecekti. Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter'ın kızı evlenecekti ve Horace kahvaltıdan sorumluydu. Albay'ın beklemeye gönüllü olduğunu açıklaması dokunaklıydı.

"Eh, o hâlde, sanırım hepsi bu," dedi hanım, uzatmadan. Ayağa kalktı. "Siz de dünyanın en şanslı insanı değilseniz, kim olabilir bilmiyorum! Siz şimdi doğruca evinize koşun ve Horace'ı bekleyin." Havası da şunu ekler gibiydi: "Şu Yarımakıllı'yı da yanınızda götürün. Burada zekâ geriliği olan kimseyi istemiyoruz!"

Gelecek lüksün düşünceleri içinde tatlı tatlı eve gittik; gerçi, melankolik bir eğilimi olan Albay, yaz bittiğinde Horace bizimle birlikte New York'a dönmeyebilir diye biraz endişelenmeye başladı.

Horace'ın gelişine dek, bir şekilde idare etmek denen şeyi yaptık; bu da yapılan iş için fazla bir ifade. Adil bir yargılama sonrasında, benim mutfaktan büsbütün uzak durmamın en iyisi olacağı hükmüne varıldı. Böylece yemek pişirme işini Albay üstlendi ve domateslerin her şeyin içine girmesi onda işkence sanrıları yarattı. Aynı zamanda, benim başka herhangi bir odadan kaçınmamın da daha iyi olacağı hükmüne varıldı. Yatağı son düzeltişimde, Albay içeri girip sonucu denetledi.

"Bu ne?" diye sordu. "Üniversite öğrencilerine has bir şaka mı?"

Horace öğleden sonra, günün serin saatlerine doğru geldi. Hiçbir zil ya da kapı tokmağı onun gelişini ilan etmedi; öylece, birdenbire salonda bizimleydi. Derimsi malzemeden bir valiz taşıyor ve başının üzerinde, siperliği aşağı sarkan, geniş, beyaz

bir hasır şapka tutuyordu; daha ziyade bir düşes tarafından bahçe partilerinde takmak üzere seçilmiş bir şeye benziyordu bu. Uzun boylu ve yapılıydı, altın çerçeveli bir gözlüğün kısmen kapattığı kocaman, köz rengi bir suratı vardı.

Bizimle konuştu. Sözcükler, yağla kaplanmışçasına koca dudaklarından döküldü; sesindeki tonlamalar, dil dökerek hastaları kandıranlarınkindendi.

"İşte," dedi, "Horace burada. Horace size bakmaya geldi."

Valizini yere bıraktı ve şapkasını çıkararak yağlanmış, gün ışığında mor görünen saçlarını açığa çıkardı. Saçları ince, belli belirsiz ipliklerle sarmalanmıştı, zira Horace saç filesi kullanıyordu. Şapkasını bir sehpanın üzerine bıraktı. İlerleyerek bize ellerini uzattı. Ben sol eli aldım; bu elin kayıp orta parmağının yerinde büyük, düzgün ve dikey bir boşluk vardı.

"Sizden," dedi, "ben burayı kendi evim olarak görecekmişim gibi hissetmenizi istiyorum. Ben burayı öyle göreceğim. Her zaman doğru şeyi düşünmeye çalışırım ben. Arkadaşlarıma buraya geldiğimi söylediğimde, onlara dedim ki: 'Bundan böyle benim evim orası.' Arkadaşlarımla tanışacaksınız; evet, tanışacaksınız. Arkadaşlarımla tanışmanızı isterim. Arkadaşlarım size benim hakkımda, benim anlatabileceğimden daha fazlasını anlatabilir. Bayan Hofstadter bana hep der ki, 'Horace,' der, 'ben hiç böyle bir şey duymadım,' der. 'Arkadaşların seni resmen anlata anlata bitiremiyor.' Benim pek çok arkadaşım vardır; hem erkek arkadaşlarım hem de hanım arkadaşlarım. Bayan Hofstadter bana hep şöyle söyler: 'Horace,' der, 'ben hiç bu kadar çok arkadaşı olan birini görmedim.' Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter. Kendisinin orada çok hoş bir evi var; onun evini görmenizi isterim. Ona buraya geldiğimi söylediğimde, 'Ah, Tanrım, Horace,' dedi, 'ben sensiz ne yapacağım?' Bayan Hofstadter'a

yıllarca hizmet ettim ben, tam da orada, Josephine Sokağı'nda. 'Ah, Tanrım, Horace,' dedi, 'Horace'sız nasıl idare edeceğim ben?' Fakat size gelmeye söz vermiştim ve Horace asla sözünden dönmez. Ben büyük bir adamım ve her zaman büyük şeyler yapmaya çalışırım."
"Peki, bak," dedi Albay, "ben sana odanın nerede olduğunu göstersem, böylece sen de..."
"Sizden," dedi Horace, "beni tanımanızı istiyorum. Ben de sizi tanıyacağım; evet, tanıyacağım. Ben her zaman hizmet ettiğim insanlar için doğru şeyi yapmaya çalışırım. Benim şu kızı da tanımanızı isterim. Arkadaşlarıma eylülde on iki yaşına girecek bir kızım olduğunu söylediğimde, 'Horace,' diyorlar, 'buna neredeyse inanamıyorum!' Benim şu kızla tanışacaksınız; evet, tanışacaksınız. Buraya gelecek ve hiç çekinmeden doğruca sizinle konuşacak; evet, bir de oturup oradaki şu piyanoyu çalacak, bütün gün çalacak. Bunu onun babası olduğum için söylemiyorum, ama bu zamana kadar gördüğünüz en zeki kız o. İnsanlar onun her şeyiyle tam bir Horace olduğunu söylüyor. Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter var ya, kendisi bana dedi ki, 'Horace,' dedi, 'hangisinin kız, hangisinin Horace olduğunu neredeyse anlayamıyorum.' Ah, o kızda annesinin tarafından gelen hiçbir şey yok! Annesiyle hiç anlaşamazdım. Hiçbir zaman hiç kimse hakkında nezaketsiz bir şey söylememeye çalışırım ben. Ben büyük bir adamım ve her zaman büyük şeyler yapmaya çalışırım. Fakat kızın annesiyle asla tek seferde on beş dakikadan uzun süre yaşayamazdım."
"Bak," dedi Albay, "mutfak hemen şurada, senin odan da hemen onun dışında, sen de..."
"Yani, biliyor musunuz," dedi Horace, "şu benim kız var ya, beyaz zannedilmediği gün yok. Evet, efendim. Bahse varım, tam da bu kasabada, benim şu kızın siyahi bir kız olduğunu asla

aklından geçirmeyen yüz kişi vardır. Hem, çok geçmeden, bu günlerden birinde, kız kardeşimle de tanışacaksınız. Kız kardeşim gözlerinizin bu zamana kadar gördüğü hemen hemen en iyi kuafördür. Siyahi bir kafaya asla dokunmaz. Hemen hemen benim gibidir o. Ben asla nezaketsiz bir şey söylememeye çalışırım, siyahi ırka karşı hiçbir kötü his beslemem, ancak Horace sadece onların arasına karışmaz, hepsi bu."

Bir zamanlar tanıdığım, Aaron Eisenberg adında bir adamı düşündüm; adını Erik Colton'a çevirmişti. Ondan asla hiçbir şey olmadı.

"Bak," dedi Albay, "senin odan hemen mutfağın dışında ve eğer yanında beyaz bir ceketin varsa, sen..."

"Horace'ın beyaz ceketi var mıymış!" dedi Horace. "Beyaz ceketi var mıymış! Ya, Horace'ı o beyaz ceketiyle gördüğünüzde, tıpkı Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hosfstadter'ın dediği gibi, 'Horace,' diyeceksiniz, 'herhangi birinin bundan daha iyi göründüğünü hiç görmedim.' Evet, efendim, bende o beyaz ceketten var. Ben asla bir şey unutmam; benim yapmadığım tek şey odur. Şimdi, Horace'ın sizin için ne yapacağını öğrenmek ister misiniz? Ne yapacağını biliyor musunuz? Eh, tıpkı orası Bayan Hofstadter'ın hoş, büyük mutfağıymış gibi, buradan çıkıp oradaki o mutfağa girecek ve size hayatınızda yediğiniz en güzel akşam yemeğini hazırlayacak. Ben her zaman herkesi mutlu etmeye çalışırım; insanlar mutlu olduğunda ben de mutlu olurum. Ben böyleyim işte. Bayan Hofstadter, tam da orada, Josephine Sokağı'ndaki hoş evinde otururken, bana dedi ki, 'Horace,' dedi, 'senin yanına gittiğin bu insanların kim olduğunu bilmiyorum,' dedi, 'ama sana şunu söyleyebilirim ki,' dedi Bayan Hofstadter, 'mutlu olacaklar.' Ben de sadece şöyle dedim: 'Teşekkür ederim

Bayan Hofstadter.’ Tek söylediğim bu. Ona uzun yıllar hizmet etmişimdir. Siz de, bu günlerden birinde, onun o hoş evini göreceksiniz; evet, göreceksiniz.”
Şapkasını ve valizini topladı, yavaşça bize gülümsedi ve mutfağa girdi.
Albay pencereye doğru yürüdü ve bir süre dışarı bakarak dikildi.
Ben şöyle dedim: “Biliyor musun, bence adımlarımızı doğru atarsak, Horace’ın eskiden kime çalıştığını bulabiliriz.”
“Horace’ın eskiden kimin için çalıştığını,” dedi Albay, mekanik bir tavırla.
Horace geri döndü. Üzerinde beyaz bir ceket ve onu, ön tarafında, ayakkabısının köselesine kadar kapatan bir önlük vardı. Aklım Pulman trenlerin yemekli vagonuna gitti ve memnuniyetsizlikle, konserve incir reçeliyle kaymağı hatırladım.
“İşte Horace burada,” dedi Horace. “Şimdi Horace sizi mutlu etmeye çalışmak için tamamen hazır. Horace’ın, bu günlerden birinde, sizin için ne yapacağını biliyor musunuz? Ne yapacağını biliyor musunuz? Eh, size sadece kendi hazırladığı şu naneli viskilerinden yapacak, işte yapacağı şey bu! Josephine Sokağı’ndaki Bayan Hofstadter her zaman der ki, ‘Horace,’ der, ‘şu naneli viskilerinden ne zaman yapacaksın?’ Eh, Horace’ın ne yaptığını söyleyeyim size; insanları mutlu ettiği zaman, ne kadar zahmete girdiğini umursamaz o. İlk olarak işe koyulur ve biraz ananas şurubu alıp bunu bir kadehe koyar, sonra da ağzına kadar kırmızı vişne dolu o şişelerden sadece birasçık, bi-ras-çık meyve suyu koyar, ondan sonra cin ve zencefilli gazozu koyar ve kendine büyük, uzun bir dilim ananas alır ve onu içine koyar, sonra da, portakalı koyup o eski kırmızı vişneyi de tepeye koydu mu... İşte Horace, naneli viski hazırladığı zaman, böyle yapar.”
Albay, Eski Güney’dendir. Odadan çıkıp gitti.

Horace başı öne eğilmiş ve koca bir işaretparmağı gözlerimin seviyesine doğrultulmuş hâlde üstüme yürüdü. Sadece bir anlığına dehşete kapıldım. Sonra bunu muazzam bir muziplik olarak algıladım.

"Duyana kadar bekleyin," dedi, "arkadaşlarım buranın Horace'ın evi olduğunu duyar duymaz, telefonun nasıl çalacağını duyana kadar bekleyin. Ya, bahse varım tam da şu dakika, Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter'ın telefonu çalıp duruyordur; önce biri, sonra öbürü, 'Horace nerede?', 'Horace'a nasıl ulaşacağım?' diyordur. Ben kendim hakkında konuşmam, her zaman tam da sizin bana karşı olmanızı istediğim gibi olmaya çalışırım, ama hiç bu kadar çok hanım arkadaşı olan birini görmediğinizi söyleyeceksiniz. Evet, efendim, ayrıca onlarla tanıştığınız zaman, diyeceksiniz ki, 'Horace,' diyeceksiniz, 'ya, Horace, onlardan herhangi birini, ne zaman olsa, kendim kadar beyaz zannederdim.' İşte sizin diyeceğiniz bu. Telefon, 'Nasılsın Horace?', 'Ne yapıyorsun Horace?', 'Seni ne zaman göreceğim Horace?' diye başladığı zaman buralarda kopacak eğlenceyi duyana kadar bekleyin siz. Ben kendim hakkında, sizin kendiniz hakkında konuşmanızı isteyeceğimden daha çok konuşmayacağım, ama siz benim sahip olduğum tüm o arkadaşları görene kadar bekleyin. Yani, Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter her zaman der ki, 'Horace,' der, 'ben hiç...'"

Albay geri geldi. "Bak, Horace," dedi, "rica etsem..."

"Eh, bakın şimdi, mesela, arkadaşlar hakkında konuşmak isterseniz," dedi Horace, "dün Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter'ın kızının düğününde, Horace'ın arkadaşı olmayan tek bir kişinin olmadığını size anlatmanın benim için cidden sakıncası yok. Hepsi de oradaydı, ah, yüz kişi, yüz elli kişi, hepsi de doğruca gelip, 'Merhaba, Horace,', 'Seni gördüğüme

sevindim Horace,' diyordu. Evet efendim, üstelik orada tek bir siyahi yüz de yoktu. Ben sadece, 'Teşekkür ederim,' dedim. Ben her zaman doğru şeyi söylemeye çalışırım ve işte söylediğim bu. Bayan Hofstadter var ya, o bana dedi ki, 'Horace,' dedi..."
"Horace," dedim; bunun, belki de onunla yapacağım kesintiye uğramayan tek konuşma olarak kalacağını bilmiyordum, "bir bardak su alabilir miyim lütfen?"
"Bir bardak su alabilir miymişsiniz!" dedi Horace. "Bir bardak su alabilir miymişsiniz! Eh, ben size Horace'ın tam da ne yapacağını söyleyeyim. Kendisi buradan çıkıp oradaki o mutfağa gidecek ve size tam da hayatınızda içtiğiniz en büyük, en soğuk su bardağını getirecek. Artık Horace burada olduğuna göre, sizin ulaşamayacağınız kadar iyi hiçbir şey olmayacak. Yani, Horace size, tıpkı siz orada, Josephine Sokağı'ndaki hoş evinde oturan Bayan Hofstadter'mışsınız gibi bakacak; evet, öyle bakacak."
Veda gülümsemesini bahşetmek için başını muzip bir şekilde omzunun üzerinden geriye çevirerek odadan ayrıldı.
Albay şöyle dedi: "Acaba hangi Bayan Hofstadter o?"
"Onu Josephine Sokağı'nın yakınlarında bir yerlerde oturanla karıştırıp duruyorum," dedim ben de.
Horace suyla birlikte geri döndü ve bizimle konuştu. Akşam yemeği için yaptığı hazırlıklar boyunca bizimle konuştu. Josephine Sokağı'ndaki hoş evinde oturan Bayan Hofstadter'dan edinilen âdet uyarınca saat altıda yenen akşam yemeği boyunca bizimle konuştu. Biz orada oturduk. Bir kez, Albay, Horace'tan bir şey istedi ve böylece sonsuza dek dersini almış oldu. Yerine getirilme şeklinin hassas mükemmelliğine dair sunulan yoğun ve herkes tarafından onaylanan güvenceleri dinlemektense, bir hizmet olmadan idare etmek daha iyidir.

Menüyü hatırlayamıyorum. Baygınlık hissi yukarı doğru döne döne içimden geçip giderken, kıvamı muma benzeyen gri et suyundan bir sosa dair hayal meyal bir görüntüyü, cıvık ve pembe kemik suyu peltesini, kan sıcaklığındaki tereyağını, Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter'ın ömrühayatında yediklerinden daha güzel spesiyal tarifleri hatırlayabiliyorum. Hafıza, daha belirgin hususların üzerine merhametli gri perdesini çekiyor. Hatta, Horace'ın bizimle kaldığı süre boyunca yaşanan tüm olayların üzerine çekiyor. Bu sürenin ne kadar olduğunu bilmiyorum. Günler yoktu, geceler yoktu, zaman yoktu. Yalnızca boşluk vardı; Horace'la doldurulmuş bir boşluk. Albay, zira bu erkeklerin dünyası olduğundan, gün boyunca bungalovdan uzaktaydı. Horace ise oradaydı. Horace her zaman oradaydı. Bir evde Horace kadar kendini hissettiren bir varlığı ne gördüm ne de duydum. Onun bir kapıyı açtığını hiç görmedim, yaklaşan ayak seslerini hiç duymadım; Horace'ın odadan çıktığı anlar vaki olsa da odada olduğu zamanların sayısı bunu beşe katlardı. Ben daktilomun başında oturdum, Horace da daktilonun karşısında oturdu ve benimle konuştu.

Akşamları Albay döndüğünde, Horace yine bizimle konuştu. Tüm sohbeti bizeydi, zira arkadaşlarından hiçbiri, erkek arkadaşları ya da hanım arkadaşları, bir gün olsun konuşmak için aramadı; Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter'ın gönlü, onun telefon numarasını paylaşmaya elvermemiş olabilirdi. Albay ve ben birbirimize bakmadık; bir süre sonra bakışlarımızı birbirimizden kaçırdık. Belki de birbirimizi, yaşadığımız utanç içinde görmek istemediğimiz için. Bilmiyorum; o günler hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Herhangi birimizin de, teyit edildiği üzere "Tanrı aşkına, benim bu evlendiğim şey ne tür bir pısırık böyle?" diye düşünmediğinden eminim. Düşüncemiz, ruhumuz, eylemimiz yoktu hiç. Odadan

odaya, hatta koltuktan koltuğa hareket etmeyi kestik. Hafiften ılık, tatlımsı yağ içinde yavaşça boğulmuş iki pis, ölü varlık hâlinde, olduğumuz yerde kaldık. İşte oradaydık; ebediyet boyunca, sonsuz dünyada Horace'la birlikteydik.

Fakat bir son geldi. Buna neyin sebep olduğunu hiç bilemedim, öğrenmek de istemedim. Affınız bir kere geldi mi, valinin imzasını neyin teşvik ettiğinden size ne ki? Albay, sonradan, Horace'ın bunu gereğinden fazla kez söylediğini belirtti; ama benim tek bildiğim bu. Benim tek bildiğim, bir sabah, gün ışığıyla dolu kutsal bir sabah salona girdiğim ve Albay'ın mutfakta yükselen sesini duyduğum. Tesadüfen o sırada trenle kasabadan geçmekte olan insanlar da aynı şekilde Albay'ın mutfakta yükselen sesini duymuş olabilirdi.

Görünüşe bakılırsa Albay, Horace'a tavsiye veriyordu. Tavsiyesi, "Gidiyorsun," şeklindeydi, "hem de şimdi gidiyorsun!"

Horace'ın tonlamalarını, sorunlu bir çocuğu sakinleştiren birine ait o tonlamaları duydum, fakat sesi öyle kısıktı ki, birkaç sözcük seçebildim sadece. "...benimle bu şekilde konuşulmasını..." dediğini, bir de, "... bu kasabadaki en hoş insanlardır. Ya, Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter var ya, o asla..."

Sonra Albay'ın sesi her şeyi yeniden kendi bildiği şekle soktu. Yepyeni bir tavsiyede bulundu. Başlangıç olarak önerdiği şey, Horace'ın Bayan Hofstadter'ı da, onun hoş evini de, onun lanet olasıca bütün Josephine Sokağı'nı da alıp...

Albay özgürdü. Öyle özgürdü ki, güneşin aydınlattığı verandada dimdik durdu ve gözlerini, yolu takip ederek uzaklaşan Horace'ın sırtını izleyerek tatmin etti. Josephine Sokağı'ndaki Bayan Hofstadter'ın sözleri doğru çıkmıştı. Horace'ın yanına gittiği bu insanların kim olduğunu bilememişti, ama mutlu olacaklarını bilmişti. Yalnızdık; domatesler yeniden peşimizde

dolaşmaya başlayabilirdi, yine de başımıza gelebilecek en kötü şey buydu.
Böylece, telefon çalana kadar on dakika geçti. Dilimin geri gelmesiyle sevinçten çılgına dönmüş hâlde telefonu açtım. Kablo boyunca ılık pamuk yağı gibi ince ince süzülen, heyecanlı bir ses duydum.
“Ben,” dedi ses, “Horace. Horace konuşuyor. Ben büyük bir adamım, her zaman büyük şeyler yapmaya çalışırım ve size, Horace evinizden böyle acele ayrıldığı için üzgün olduğumu söylemek istiyorum; evet, üzgünüm. Size, Horace’ın yeniden evinize döneceğini ve size hizmet edeceğini söylemek istiyorum, tıpkı uzun yıllar boyunca hizmet ettiği...”
Fakat, nasıl olduysa, ahize bir tıkırtıyla yerine oturdu ve o kadının adını bir daha asla duymak zorunda kalmadım.

The New Yorker, 4 Ağustos 1934
45 Çevikliğiyle ünlü Amerikalı boks şampiyonu. [E.N.]

Çıplakları Giydir

Koca Lannie, ipeklerini ve ketenlerini yıkamak üzere, kaygısız denecek kadar güven içinde yaşayan ve keyfine ayıracak boş vakti çok olan hanımların evlerine gündeliğe giderdi. İşini kusursuz şekilde yapardı; hanımlardan bazıları ona böyle söylerdi. Avuçları ve buhar ile sıcak sabun köpükleri yüzünden gütaperka46 gibi olmuş parmaklarının düz kısımları hariç, tam olarak kahve-siyah renkte, iriyarı, kütle hâlinde ağır ağır hareket eden bir kadındı. Cüssesinden, bacağındaki büyük damarların canını yakmasından ve sırtının çoğu zaman ağrımasından ötürü hareketleri yavaştı. Hastalıklarına ne lanet okurdu ne de onlara çare arardı. Bunlar başına gelmişti; yapacak bir şey yoktu işte.

Başına çok şey gelmişti. Çocukları olmuştu ve çocuklar ölmüştü. Yakaladığı küçücük şansla neşelenen, nazik bir adam olan eşi de öyle. Çocuklarından hiçbiri doğumda ölmemişti. Biri dört, diğer ikisi ise yedi ve on yaşına kadar yaşamıştı, kendilerine has huylar, özellikler ve sevgi uyandırmaya yönelik yöntemler geliştirebilecek kadar uzun. Koca Lannie'nin kalbi sevgiye her zaman sonuna kadar açıktı. Çocuklardan biri bir sokak kazası sonucu, diğer ikisi ise taze yiyeceğe, uygun bir yaşam alanına ve temiz havaya sahip olunduğu takdirde basitçe üstesinden gelinebilecek hastalıklar nedeniyle ölmüştü. Yalnızca Arlene, en küçük olan, yetişkinliğe erene kadar yaşamıştı.

Arlene uzun boylu bir kızdı; annesi kadar koyu tenli değildi, ama ten renginde aynı değişmez yavanlık vardı. Öyle inceydi ki, kemikleri vücudunun önünden gidiyormuş gibi görünürdü. Küçük çubuklara benzeyen bacakları ve dışarı fırlayan

topuklarıyla geniş ayakları, küçük bir çocuğun boya kalemleriyle çiziktirilmiş gibiydi. Başını eğik tutardı, omuzları göğsünün etrafında kıvrılırdı, karnı da öne eğilirdi. Minicik olduğu zamanlardan beri, peşinde erkekler vardı.

Arlene her zaman kötü bir kız olmuştu; bu da Koca Lannie'nin başına gelen şeylerden biriydi. İşte durum böyleydi ve Lannie'nin elinden, kız annesini sevsin ve evde kalmak istesin diye ona hediyeler getirmek, sürprizler yapmak dışında bir şey gelmiyordu. Küçük şişelerde keskin kokulu parfümler, uyduruk ipekten soluk renkli çoraplar, yeşil ve kırmızı cam parçalarıyla süslenmiş yüzükler getirirdi; Arlene'in seveceği şeyleri seçmeye çalışırdı. Fakat Arlene'in eve her gelişinde daha büyük yüzükleri, daha yumuşak çorapları ve annesinin ona alabileceğinden daha dayanaklı parfümleri olurdu. Bazen bir geceliğine ya da bazen bir haftadan uzun süre annesiyle kalırdı; sonra, Koca Lannie bir akşam işten döndüğünde kız gitmiş olurdu, üstelik hiçbir haber de bırakmazdı. Koca Lannie sürpriz hediyeler getirmeye ve bunları, bir geri dönüşü beklemek üzere Arlene'in yatağı boyunca dizmeye devam ederdi.

Arlene'in bebeği olacağı zaman, Koca Lannie'nin bundan haberi yoktu. Arlene neredeyse altı aydır eve gelmemişti; Koca Lannie günleri saymıştı. Hastanedeki insanlar kızı ve torununu görmeye gelmesi için Koca Lannie'yi çağırana kadar, kızdan hiç haber çıkmamıştı. Kadın, kızının ölümüne yetişmişti; Arlene, bebeğine Raymond adının koyulması gerektiğini söylemişti. Koca Lannie, Raymond'ın adını kimden aldığını (ya da herhangi birinden alıp almadığını) hiç bilemedi.

Oğlan, büyükannesinin bakışlarına doğruca karşılık veren kocaman, süt gibi beyaz gözleriyle, uzun boylu, açık tenli bir bebekti. Hastanedeki insanlar ona bebeğin kör olduğunu söyleyene kadar birkaç gün geçti.

Koca Lannie, ona iş veren hanımların her birine gidip, bir süreliğine çalışamayacağını açıkladı; torununa bakmak zorundaydı. Hanımlar, onun istikrarla çalıştığı yıllardan sonra gelen bu açıklamadan bariz bir rahatsızlık duysalar da şiddetli öfkelerini omuz silkmeler ve serinkanlı ses tonları ardına gizlediler. Hepsi de, ayrı ayrı, Koca Lannie'ye fazla iyi davrandığı ve buna bağlı olarak da cezaya çarptırıldığı sonucuna vardı. Hepsi de arkadaşlarına, "Sahiden, şu zenciler yok mu! Hepsi de birbirine benziyor," diye dert yandı.

Koca Lannie eşyalarının çoğunu sattı ve içinde ocak olan bir oda tuttu. Raymond'ı, hastanedekiler müsaade eder etmez oraya getirdi ve ona göz kulak oldu. Onun gözünde Raymond, o zamana kadar sahip olduğu tüm çocuklarıydı.

Her daim, çok az ihtiyacı olan ve hiçbir şiddetli arzusu bulunmayan, tutumlu bir kadın olmuştu ve uzun zamandır da yalnızdı. Arlene'in defninden sonra bile, Raymond ve Koca Lannie'nin bir süreliğine idare etmesine yetecek kadar para kalmıştı. Koca Lannie hayatta başına gelebilecek şeylerden pek de korkmazdı; korku, başta onu hiç mi hiç ziyaret etmezdi, sonrasındaysa yalnızca gecenin yeni bir günün başlangıcından önce hareketsiz hâlde asılı kaldığı anlarda uyandığı zaman içeri süzülürdü.

Raymond uslu bir bebekti; ahşap sandığında yatan ve narin ellerini kendisi için ışık ve rengin yerini tutan seslere doğru uzatan sessiz, sabırlı bir bebekti. Elleri önüne uzatılmış, ayakları hızlı ve yere sağlam basar hâlde odada oradan oraya yürümesi, Koca Lannie'ye ancak kısa bir zaman, çok kısa bir zaman almış gibi geldi. Koca Lannie'nin çocuğu ilk defa gören arkadaşlarına, oğlanın kör olduğunun söylenmesi gerekiyordu.

Sonra (ve bu yine çok kısa bir zaman almış gibi geldi) kendi kendine giyinebilmeye, ninesine kapıyı açabilmeye, bağcıklarını

çözerek ayakkabıları kadının yorgun ayaklarından çıkarabilmeye ve yumuşak sesiyle onunla konuşabilmeye başladı. Kadın ara sıra iş buluyordu; zaman zaman bir komşu onun yapabileceği bir günlük bir yer fırçalama işi duyuyor ya da bazen hasta olan bir arkadaşının yerine çalışabiliyordu. Bunlar nadir oluyordu ve bunlara güvenerek plan yapılamazdı. Onu yeniden isteme ihtimalleri olup olmadığını sormak üzere, eskiden hizmetinde çalıştığı hanımlara gitti; ama, daha ilkini ziyaret etmesinin ardından, onun için çok az umut olduğu anlaşıldı. Eh, bak şimdi, gerçekten ama, dedi hanımlar; eh, gerçekten ama, bak şimdi.

Koca Lannie iş ararken, Raymond'a koridorun karşısındaki komşular bakıyordu. Oğlan onlara hiç sorun çıkarmıyordu, aynı şekilde kendi kendine de. Oturuyor ve seçilmiş görevi başında mırıl mırıl ediyordu. Ona, tepesinin etrafına küçük çiviler geçirilmiş tahta bir makara verilmişti; oğlan bu çivilerin üzerine, düzleştirilmiş bir firketeyle parlak renkli bükme yün ipliği doluyor, uzun bir boru şeklindeki, dokunmuş yün makaranın deliğinden düşene dek gözün takip edebileceğinden daha hızlı çalışıyordu. Komşular onun için büyük, ucu körelmiş iğnelere iplik geçiriyordu ve Raymond da boru şeklindeki yünleri sarıp dikerek paspas hâline getiriyordu. Koca Lannie bunların güzel olduğunu söylüyordu ve onun bunları nasıl kolayca sattığını söylemesi, Raymond'ı gururlandırıyordu. Oğlan gece uyurken, paspasları açıp yün iplikleri yıkamak ve esneterek, Raymond'ın becerikli parmaklarının bile ertesi gün bununla çalıştığında onun yeni olmadığını anlayamayacağı kadar düzleştirmek kadın için zordu.

Korku, Koca Lannie'nin içinde fırtınalar kopardı ve kadının günleriyle gecelerini ele geçirdi. Kadın, Raymond'ın ondan alınıp bir şeye... o sözcüğü kendi kendine söylememekte

kararlıydı ve komşuları da bunu birbirlerine söylediklerinde seslerini alçaltırdı... bir kuruma koyulacağı korkusundan, yardım sağlayan herhangi bir kuruluşa gidemezdi. Komşular, kasabanın küllerle kaplı kenar mahallelerindeki derli toplu, muntazam binaların içinde neler olup bittiğiyle ilgili insanın aklından kolay kolay çıkmayan hikâyeler kuruyor ve eğer bu binaların yakınından geçmeleri gerekirse, mezarlıkların yanından geçiyormuşçasına acele edip, eve kahramanlar gibi dönüyorlardı. İnsanı o yerlerden birinde yakaladılar mı, diye fısıldıyordu komşular, kırbaçlarla adamın omurgasını yarıp açarlar, sonra da, adam yere yığıldığında, tekmeleye tekmeleye kafasını içine göçertirler. Herhangi biri Raymond'ı alıp körlere ayrılmış bir sığınma yurduna götürmek üzere Koca Lannie'nin odasına gelmiş olsa, komşular oğlan için taşlar, yerinden söktükleri demir parmaklıklar ve kaynar sularla savaşırdı.

Raymond'ın iyilikten başka hiçbir şeyden haberi yoktu. Tek başına alt kata inebilecek ve sokağa çıkabilecek kadar büyüdüğünde, her gün bir sevinç yaşayacağından emindi. Derme çatma ahşap evin önündeki küçük avluya çıktığı sırada kafasını dik tutar ve hava, içinde yıkandığı yumuşacık bir sıvıymışçasına, başını yavaşça bir o yana bir bu yana çevirirdi. Paslanmış somyaların, kırık kazanların ve içine göçmüş çaydanlıkların atıldığı bir çöplükle son bulan sokağa kamyonlar ve yük arabaları uğramazdı; çocuklar buradaki kaldırım taşları üzerinde oynar, erkekler ve kadınlar da açık pencerelerde oturup sohbet eder, neşeli ve gevrek seslerle birbirlerine seslenirlerdi. Her zaman Raymond'ın duyacağı kahkahalar olurdu ve o da kahkaha atarak karşılık verir, ellerini oraya doğru uzatırdı.

Başlarda, Raymond dışarı çıktığında çocuklar oyunlarını keser ve sessizce onun etrafında toplanır, büyülenmiş hâlde onu

izlerdi. Onlara oğlanın rahatsızlığı anlatılmıştı ve içlerinde ona karşı bir nevi hastalıklı bir acıma hissi vardı. Bazıları yumuşak, dikkatli ses tonlarıyla konuşurdu onunla. Raymond keyifle güler ve ellerini; körlere has meraklı, pürüzsüz, dümdüz ellerini, onların seslerine doğru uzatırdı. Onlarsa, oğlanın tuhaf elleri kendilerine dokunabilir diye korkarak, ani bir hareketle geri çekilirdi. Sonra, ondan çekinip geri kaçtıkları için bir bakıma utandıkları için ve oğlan onları göremeyeceğinden, ona nazik sözlerle veda eder, geriye doğru uzaklaşarak ve gözlerini ayırmadan onu izleyerek yeniden sokağa çıkarlardı.

Onlar gittiğinde Raymond sokağın sonuna doğru yaptığı yürüyüşüne başlardı. Kendi kendini, toprak kaldırım boyunca uzanan kırık çitlere hafifçe dokunarak yönlendirirdi ve yürüdüğü esnada, içinde hiç sözcük olmayan ufak şarkılar mırıldanırdı. Pencerelerdeki bazı erkek ve kadınlar ona seslenerek selam verirdi; o da aynı şekilde seslenerek karşılık verir ve el sallayıp gülümserdi. Çocuklar onu unutarak yeniden oyunlarına güldüğünde, Raymond durur ve duyduğu şey güneşmişçesine sese doğru dönerdi.

Akşam, dizine vurarak ve duyduğu kahkahaların hatırasıyla kıkırdayarak, Koca Lannie'ye yürüyüşünü anlatırdı. Hava onun dışarı çıkıp sokağa inemeyeceği kadar sert olduğunda, yün ipliği bükerek yaptığı işin başında oturur ve bütün gün, ertesi gün dışarı çıkmaktan söz ederdi.

Komşular, Raymond ve Koca Lannie için ellerinden geleni yapardı. Raymond'a kendi çocuklarının henüz kullanılmaz hâle gelecek kadar eskitmediği giysileri verir ve ellerinde ayırabilecekleri kadar olduğunda da başka zamanlarda da, yiyecek getirirlerdi. Koca Lannie bir haftayı atlatır ve bir sonrakini atlatmak için dua ederdi; böylece aylar geçti. Sonra iş bulabildiği günlerin arası gitgide açıldı ve kadın, gelecek günler

için dua edemez oldu, çünkü bunları düşünmeye cesaret edemiyordu.
Raymond'ın ve Koca Lannie'nin hayatını kurtaran ve onlara hayatlarına birlikte devam etme olanağı tanıyan kişi Bayan Ewing'ti. Koca Lannie bunu o zaman da, ondan sonra da hep söyledi; her gün Bayan Ewing için hayır duası etti ve Bayan Delabarre Ewing için yapılacak herhangi bir şefaatin küstahlık olacağını belli belirsiz bir şekilde bilmiyor olsaydı, her gece ona hitaben dua ederdi.
Bayan Ewing kasabada tanınan bir şahsiyetti. Bir ziyaret için Richmond'a gittiğinde ya da Charleston'daki açelya bahçelerini görmek için yaptığı geziden döndüğünde, gazete bu olayı her zaman haber olarak basardı. Asil yükümlülüğünün kesin olarak bilincinde olan bir kadındı; Toplum Sandığı Komitesi'nin önde gelen üyelerindendi ve Amerikan Devrimi'nin Kızları Merkezi'nin önündeki topun etrafına adaçayı ekilmesi için para toplamak üzere yıllık Briç Kampanyası'nı planlayıp düzenleyen de oydu. Bunlar ve başka pek çokları onun kamu yararına yaptığı faaliyetlerdi ve özel yaşamındaki titizliği de bundan aşağı kalmıyordu. Çocuksuz olmakla birlikte, eşi ve kendisi için örnek bir ev idare ediyor; ayrıntılara nezaret edilmesi işini, görünüşte ne kadar güvenilir olursa olsun, evdeki hiçbir yardımcıya havale etmiyordu.
Raymond doğmadan çok önce Koca Lannie, Bayan Ewing için çamaşırcı olarak çalışmıştı. O günlerden beri, Ewing hanesindeki çamaşır tekneleri pek çok değişikliğe tanıklık etmişti; hiçbiri de iyi yönde olmamıştı. Bayan Ewing, Koca Lannie'yi işine geri aldı. Bu adımdan ötürü, her zaman cazip gelen kendi kendisiyle alay etme yöntemini kullanarak arkadaşlarından özür diledi. Bunca zamandan ve Koca Lannie'nin ona karşı davranışından sonra, aptalın teki olduğunu

bildiğini söyledi. Fakat, yine de, dedi... ve kendi huylarına biraz güldü... bir bakıma hâline üzüldüğü herhangi birinin onu kandırabileceğini söyledi. Bunun korkunç bir aptallık olduğunu biliyordu, gelgelelim, kendisinin dediği üzere, o böyleydi işte. Kadının, kocasının arkasından, onun duyamayacağı şekilde dediğine bakılırsa Bay Ewing ona her zaman hakiki, küçük, değişmez bir enayi derdi.

Koca Lannie, Bayan Ewing'e teşekkür etmek için de, ona her hafta iki günlük güvenceli bir işin ne anlama gelebileceğini anlatmak için de hiçbir sözcük bulamıyordu. Yani en azından epey güvenceliydi. Koca Lannie, Bayan Ewing'in belirttiği üzere, gençleşmiş değildi, zaten her daim yavaştı. Bayan Ewing, aynı şekilde işe ihtiyacı olan daha kuvvetli, daha süratli kadınların sayısından eksiksiz bir gerçeklikle söz ederek, kadını uyarıcı bir güvensizlik hâli içinde tutuyordu.

Haftada iki günlük iş; kira ve ocak odunu için para ve Raymond ile Koca Lannie için neredeyse yeterince yiyecek anlamına geliyordu. Kadın, bunun ötesindeki herhangi bir şey için, bulabileceği tek tük her ne iş olursa ona bel bağlamak durumundaydı ve aramayı bırakmamalıydı. Korku ve minnetin baskısı altında Bayan Ewing için öyle iyi çalışıyordu ki, bazen hanımefendinin evde kullandığı ketenlerin ve kendisi ile eşine ait kıyafetlerin durumuna ilişkin sözle ifade edilen bir hoşnutluk söz konusu oluyordu. Koca Lannie zaman zaman, o gelirken evden ayrıldığı ya da o ayrılırken eve girdiği sırada, Bay Ewing'i şöyle bir görürdü. Raymond'dan fazla büyük olmayan, ufacık bir adamdı.

Raymond öyle hızlı büyüyordu ki, her sabah daha da uzamış gibi görünüyordu. Her gün tecrübe etmeyi sabırsızlıkla beklediği ve gece Koca Lannie'ye anlattığı şey, sokakta yaptığı yürüyüştü. Sokağın dikkat çeken görüntülerinden biri olmaktan çıkmıştı;

çocuklar ona öyle çok alışmıştı ki, ona bakmıyorlardı bile ve pencerelerdeki erkeklerle kadınlar da artık onu selamlayacak kadar önemsemiyordu. Raymond'ın haberi yoktu. O, duyduğu herhangi bir neşeli bağırışa el sallar ve ufak şarkılarını mırıldanıp kahkaha sesine doğru dönerek kendi yoluna giderdi. Sonra, peş peşe sıralanan hoş günleri, parlak bir takvimden yırtılmışçasına aniden sona erdi. Kasabanın anılarında mukayese edilecek hiçbir benzeri bulunamayacak kadar ani ve şiddetli bir kış geldi ve Raymond'ın sokakta giyecek hiçbir kıyafeti yoktu. Koca Lannie onun kendi küçülmüş giysilerini elinden geldiğince uzun süre onardı, ama kumaşlar giyilmekten öylesine çürümüştü ki, kadın yırtıkların lime lime olmuş uçlarını dikerek bir araya getirmeye çalıştığında bu kez yeni yerlerden ayrılıyordu.

Komşular artık bir şey veremiyordu, ellerinde olan her şeyi kendilerine saklamak durumundaydılar. Yakınlardaki bir kasabada kaçık, siyahi bir adam, işvereni olan kadını öldürmüştü ve dehşet, çalılıklarda çıkmış bir yangın misali yayılmıştı. Bir tür misilleme paniği söz konusuydu; siyahi çalışanlar işlerinden çıkarılıyordu ve onlar için hiç yeni iş yoktu. Fakat Bayan Ewing, herkes tarafından kabul edileceği üzere kesinlikle haddinden fazla ve muhtemelen tehlike arz edecek ölçüde yufka yürekli olduğundan, siyahi çamaşırcısını çalıştırmaya devam etti. Koca Lannie'nin ona mukaddes bir insan demek için her zamankinden daha fazla sebebi vardı.

Raymond bütün kış içeride kaldı. Koca Lannie'nin eski kazağı omuzlarına sarılmış ve eski golf pantolonu dağılmadan daha fazla duramayacak duruma geldiğinde de, kadının basma kumaştan bir eteği beline dolanmış hâlde, makarasıyla bükme yün ipliğinin başında oturdu. Daha o yaşında, geçmişte yaşıyordu; gururlu ve sevinçli bir şekilde, sokakta, kulağında

kahkaha sesiyle yürüdüğü geçmiş günlerde... Bundan söz ettiği her seferde, o kahkahaya illa kahkahayla karşılık vermesi gerekiyordu.

Oğlan kendini bildi bileli, Koca Lannie havanın uygun olmadığını düşündüğünde dışarı çıkmasına izin vermemişti. O da bunu sorgusuz sualsiz kabul etmişti ve bu yüzden, kışın amansız haftaları boyunca içeride hapis kalışını da kabullendi. Fakat sonra, günün birinde, ilkbahar geldi; hem de öyle kesin biçimde geldi ki, oğlan bunu evin isli, pis kokulu odalarındayken bile anlayabiliyordu ve şimdi yeniden sokakta yürüyebileceği için neşeyle haykırdı. Koca Lannie ona, yırtık pırtık giysilerinin onu koruyamayacak kadar ince olduğunu ve kendisine hiçbir iş verilmediğini, bu yüzden ona da kıyafet ve ayakkabı alınamayacağını açıklamak zorunda kaldı.

Raymond artık sokaktan bahsetmiyordu ve parmakları, makarasında ağır ağır çalışıyordu.

Koca Lannie daha önce hiç yapmadığı bir şey yaptı; işvereninden dilendi. Bayan Ewing'ten, ona Raymond için Bay Ewing'in eski kıyafetlerinden bazılarını vermesini istedi. Yere bakıp mırıldandı; öyle ki, Bayan Ewing ondan yüksek sesle konuşmasını rica etti. Bayan Ewing durumu anladığında, söylediğine göre, şaşırmıştı. Söylediği üzere, kendi hayır kurumu üzerinden çok, hem de çok fazla sayıda talep alıyordu ve bunca insan içinden, Koca Lannie'nin, onun elinden gelen her şeyi, hatta, epey fazlasını yaptığını bileceğini tahmin ederdi. Yüz verince istenen astarlardan söz etti. Herhangi bir şey ayırabileceğini görürse, Koca Lannie'nin nezaket göstererek bunun yalnızca bu seferlik olduğunu hatırlaması gerekeceğini söyledi.

Koca Lannie günlük işinin sonunda evden ayrılırken, Bayan Ewing ona kendi elleriyle bir paket getirdi. Kadının söylediği

üzere, pakette takım elbise ve bir çift ayakkabı vardı; insanların, gidip de öylece hibe ettiği için kendisinin resmen deli olduğunu düşünecekleri güzel, gösterişli şeylerdi. Dediğine göre, böyle delinin teki olduğu için Bay Ewing'in ona ne diyeceğini cidden bilmiyordu. Herhangi biri tarafından kandırıldığında işte böyle olduğunu açıkladı; bütün bu süre boyunca Koca Lannie ise ona teşekkür etmeye çalışıyordu.

Koca Lannie, paketi ona vermek üzere eve getirdiğinde Raymond'ı daha önce hiç öyle görmemişti. Oğlan zıpladı, dans etti, ellerini çırptı, konuşmaya çalışıp onun yerine ciyakladı, kâğıdı yırtarak kendisi açtı, parmaklarını sıkı dokunmuş kumaş üzerinde gezdirip yüzüne tuttu ve öptü. Ayakkabıları giydi ve ayağında tutmak için ayak parmakları ve topuklarıyla bastırarak etrafta paldır küldür gezindi; Koca Lannie'ye, pantolonu belinin etrafına iğneleme ve paçalarını baldırlarının üzerine doğru kıvırma işlerini yaptırdı. Sokakta yürüyeceği ertesi günü sayıklıyor ve gülmekten konuşamıyordu.

Koca Lannie'nin ertesi gün Bayan Ewing için çalışması gerekiyordu ve kadın, Raymond'a evde kalmasını, ona yeni kıyafetlerini kendisinin giydirebileceği zamana kadar beklemesini söylemeyi düşünmüştü. Fakat onun yeniden güldüğünü duydu; ona beklemesi gerektiğini söyleyemedi. Ertesi gün öğle vakti, güneş havayı onu üşütmeyecek kadar ısıtırken dışarı çıkabileceğini söyledi; koridorun karşısındaki komşulardan biri ona kıyafetler konusunda yardımcı olurdu. Raymond kıkırdadı ve uykuya dalana kadar ufak şarkılarını söyledi.

Koca Lannie sabah evden ayrıldıktan sonra komşu, öğle yemeği için bir tava soğuk domuz eti ve mısır ekmeğiyle Raymond'a geldi. Yarım günlük bir işe çağrılmıştı ve oğlanın yürüyüşüne başlamak üzere dışarı çıkışını görecek kadar kalamayacaktı.

Kadın, oğlanın pantolonu giymesine yardım etti, onun için belini iğneleyip paçalarını kıvırdı ve ayakkabıları olabildiğince sıkı bağladı. Sonra ona öğle düdüğü çalana dek dışarı çıkmamasını tembihledi ve onu öpüp çıktı.
Raymond sabırsızlanmayacak kadar mutluydu. Oturup sokağı düşündü, gülümsedi ve şarkı söyledi. Ancak düdüğü duyduktan sonra Koca Lannie'nin ceketi koyduğu çekmeceye gitti ve onu çıkarıp giydi. Çıplak sırtında ceketin yumuşaklığını hissetti, sıcak ve bol bir şekilde üzerinden dökülmesini sağlamak için omuzlarını eğip büktü. Kol uçlarını kendi ince kolları üzerinde geriye katladığı sırada, kalbi öyle kuvvetli çarptı ki üzerindeki kumaş titreşti.
Merdivenleri büyük ayakkabılarla inmeyi becermek zordu, ama inişin tam da bu yavaşlığı onun için enfesti. Umutlu bekleyiş, ağzında bal tadı gibiydi.
Sonra avluya çıktı ve yüzünü yumuşak havaya doğru çevirdi. Her şey yeniden güzeldi; her şey yeniden geri verilmişti. Olabildiğince hızlı bir şekilde yürüyüş yoluna ulaştı ve çitten yardım alarak yola koyuldu. Bekleyemiyordu; karşılık olarak ona seslenen neşeli sesler duymayı bekleyerek seslendi, ona kahkahalar karşılık versin diye kahkaha attı.
Bir şey duydu. Öyle sevinmişti ki, elini çitten çekip döndü, bu sesi karşılamak için kollarını uzattı ve gülümseyen yüzünü havaya kaldırdı. Orada durdu; gülümsemesi yüzünde solup gitti ve samimi bir karşılamayla uzatılmış kolları kaskatı kesilip titredi. Onun tanıdığı kahkaha değildi bu; yaşamını sürdürmek için beslendiği kahkaha değildi. Onu döverek dümdüz eden kocaman gürzler, etlerini kemiklerinden ayırıp koparan kocaman ve sivri çatal uçları gibiydi bu. Onu öldürmek üzere oğlanın üstüne yürüyordu. Sinsice geri çekildi, sonra onun üzerine tosladı. Oğlanın etrafında ve üzerinde fırıl fırıl döndü;

çocuk nefes alamıyordu. Raymond çığlık attı, koşarak bunun içinden geçip kurtulmaya çalıştı, düştü ve kahkaha daha da gürültülü bir biçimde uğuldayarak onu yalayıp geçti. Oğlanın kıvrılmış kıyafetleri açıldı ve ayakkabıları ayaklarında şaklaya şaklaya sallandı. Oğlan, kalkabildiği her seferde yeniden düştü. Sanki sokak önünde dikey olarak uzanıyor ve kahkaha da sırtına sıçrıyordu. Raymond çiti bulamıyor, ne tarafa dönmüş olduğunu bilmiyordu. Kan, toz ve karanlık içinde çığlık atarak yattı. Koca Lannie eve geldiğinde, oğlanı odanın bir köşesinde, yerde inler ve zırıldar hâlde buldu. Üzerinde hâlâ yeni kıyafetleri vardı; giysileri kesikler içinde kalmış, yırtılmış ve tozlanmıştı, ağzında ve avuçlarında ise kurumuş kan vardı. Oğlan onun ayak seslerini duyar duymaz kapıyı açmadığı için kadının yüreği ağzına gelmişti. Ne olduğunu sormak için öylesine çılgına dönmüş hâlde feryat etti ki, oğlanı kontrolden çıkmış şekilde ağlamaya sevk edecek kadar korkuttu. Çocuğun ne dediğini anlayamıyordu; sokakla ilgili bir şeydi, ona gülmeleriyle, çekip gitmelerini sağlamakla ve bundan böyle sokağa çıkmasına izin vermemekle, bir daha asla sokağa çıkmamasıyla ilgiliydi. Kadın, açıklayabilmesi için uğraşmadı; onu kollarına alıp salladı ve tekrar tekrar, Boş ver, dert etme, her şey yolunda, dedi. Sözlerine ne oğlan inandı ne de kendisi. Fakat kadının sesi yumuşak, kolları da sıcaktı. Raymond'ın hıçkırıkları yumuşadı ve titreye titreye kaybolup gitti. Kadın onu sessizce ve ritmik bir şekilde sallayarak uzun bir süre kollarında tuttu. Sonra onu nazikçe ayağa kaldırdı ve Bay Ewing'in eski frak ceketini oğlanın omuzlarından aldı.

Scribner's, Ocak 1938

46 Sumatra'da ve çevresindeki adalarda yetişen büyük bir cins ağaçtan elde edilen, kablo yapımında kullanılan, kauçuğa benzer, zamklı bir madde. [E.N.]

Cumhuriyetin Askerleri

O pazar, öğleden sonra, İsveçli kızla Valencia'daki büyük kafede oturduk. Her birinin içinde göz göz olmuş bir küp gri buz bulunan kalın kadehlerde vermut içtik. Garson o buzla o kadar gurur duyuyordu ki, kadehleri masada bırakarak buzdan sonsuza dek ayrılmaya güçbela dayanabildi. Görevinin başına döndü, zira insanlar dört bir yandan onun dikkatini çekmek için ellerini çırpıp ıslık çalıyorlardı, o ise omzunun üzerinden arkasına baktı.

Dışarısı karanlıktı. Alacakaranlık olmaksızın günün üzerine hızla çöken taze bir karanlıktı bu; fakat sokaklarda hiç ışık olmadığından, gece yarısı kadar yerleşik ve eski görünüyordu. Bu yüzden insan tüm bebeklerin hâlâ ayakta olmasına hayret ediyordu. Kafenin her yerinde bebekler vardı, ağırbaşlılıktan uzak biçimde ciddi ve çevrelerine karşı sabırlı bir ilgi içindeki bebekler...

Bizimkinin hemen yanındaki masada bilhassa küçük, belki altı aylık bir bebek vardı. Omuzlarını aşağı çeken kocaman bir üniforma giymiş ufak tefek bir adam olan babası, onu dikkatlice dizinde tutuyordu. Bebeğin hiçbir şey yaptığı yoktu, yine de adam ve incecik elbisesinin altında karnı şimdiden tekrar büyümüş olan zayıf eşi oturmuş, kahveleri önlerinde soğurken, onu bir tür hayranlık coşkusu içinde izliyordu. Bebek pazar gününe özel beyaz giysiler içindeydi; elbisesi öyle büyük bir özenle yamalanmıştı ki, insan bütün hâldeki kumaşta çeşitlenen beyaz tonlu yamaları zar zor fark ederdi. Saçında, ilmek ve uçların mutlak dengesiyle bağlanmış yeni, mavi bir fiyonk vardı. Fiyonk hiçbir işe yaramıyordu; zira zaptetmeyi

gerektirecek kadar saç yoktu. Fiyonk tam anlamıyla bir süs, hesaplı ve fiyakalı bir dokunuştu.
“Ah, Tanrı aşkına, kes şunu!” dedim kendi kendime. “Pekâlâ, demek saçında bir parça mavi kurdele var. Pekâlâ, demek ki annesi onun, babası izne ayrılıp eve geldiğinde güzel görünebilmesi için yemek yemeden idare etti. Pekâlâ, o zaman bu, kadının meselesi ve seni hiç ilgilendirmez. Pekâlâ, o zaman ağlamak için ne sebebin var senin?”
Büyük, loş oda kalabalık ve canlıydı. O sabah hava bombardımanı yapılmış, güpegündüz olduğu için daha da korkunç olmuştu. Fakat kafedeki hiç kimse kasılmış ve gergin hâlde oturmuyor, hiç kimse kendi kendini çaresizce unutkanlığa zorlamıyordu. Pazar öğleden sonrasının keyifli, hak edilmiş huzuru içinde kahve ya da limonata içiyor; ufak, neşeli konular hakkında çene çalıyorlardı. Hepsi de hep bir ağızdan konuşuyor, hepsi birden hem dinleyip hem cevap veriyordu.
Odada, yirmi farklı orduya aitmiş gibi görünen üniformalar içinde pek çok asker vardı. Bu çeşitliliğin kumaşın farklı şekillerde yıpranması ya da solmasına dayandığı sonradan anlaşılıyordu. Askerlerden yalnızca birkaçı yaralanmıştı; yer yer, bir koltuk değneği ya da iki bastona dayanarak temkinli temkinli adım atan, ancak iyileşme sürecinde yüzüne renk gelecek kadar ilerlemiş olan biri görülüyordu. Sivil kıyafetler içinde pek çok adam da vardı; bazıları izne ayrılıp eve gelmiş askerler, bazıları devlet çalışanları, bazıları ise kimbilir kimdi. Kâğıttan yelpazelerle kıpırdanıp duran, etine dolgun, rahatı yerinde eşler ve torunları kadar sessiz, yaşlı kadınlar vardı. Pek çok şirin kız ve insanın, “İşte alımlı bir İspanyol,” diye yorum yapamasa da, “Ne güzel bir kız!” dediği bazı güzeller vardı. Kadınların kıyafetleri yeni değildi ve kumaşları, ustalık gerektiren bir kesime hak kazanmış olamayacak kadar mütevazıydı.

“Bir mekânda iyi giyimli kimse yokken, insanın herkesin aynı durumda olmadığını fark etmemesi komik,” dedim İsveçli kıza.
“Pardon?” dedi İsveçli kız.
Tek tük görülen bir asker dışında hiç kimse şapka takmıyordu. Valencia’ya ilk geldiğimizde, sokaktaki herkesin bana neden güldüğü hususunda şaşkın bir acı içinde yaşıyordum. Suratımda boydan boya, bir gümrük memurunun tebeşirle karalaması sonucu orada bırakılmışçasına, “Batı Yakası Caddesi” yazdığı için değildi bu. Valencia’da Amerikalıları severler; iyi Amerikalıları görmüşlerdir burada (mesleklerini bırakıp yardıma gelen doktorlar; sakin, genç hemşireler; Uluslararası Tugay mensupları). Fakat ben yürüyerek ortaya çıktığımda, erkekler ve kadınlar hürmetkâr bir biçimde ellerini kahkahalara boğulmuş yüzlerine götürüyor; duygularını gizleyemeyecek kadar masum olan küçük çocuklar ise keyiften iki büklüm olup parmaklarıyla işaret ediyor ve, “Olé!” diye haykırıyordu. Sonra, epey geç olsa da duruma uyandım ve şapkamı takmayı bıraktım; artık kahkaha yoktu. Oysa o gülünç şapkalardan da değildi benimki; sadece bir şapkaydı işte.
Kafe dolup taştı ve odanın öbür ucundaki bir arkadaşımla konuşmak üzere masadan ayrıldım. Geri döndüğümde, altı asker sıkış tepiş oturuyordu; onlara sürtünüp geçerek sandalyeme ulaştım. Yorgun, tozlu ve (yeni ölenlerin küçük görünmesi gibi) küçük görünüyorlardı; ilk fark edilen şey boyun tendonları oluyordu. Kendimi besiye çekilmiş bir dişi domuz gibi hissettim.
Hepsi de İsveçli kızla sohbet hâlindeydi. Kızda İspanyolca, Fransızca, Almanca, İskandinavya dilleri içinden ne ararsan, ayrıca İtalyanca ve İngilizce var. Pişmanlığa ayıracak bir ânı olduğunda, Hollandacasının artık konuşamayacağı, yalnızca

okuyabileceği kadar paslandığını ve aynısının Rumencesi için de geçerli olduğunu söyleyerek iç geçirir.
Askerler, kızın bize aktardığına göre, siperlerinden kırk sekiz saatliğine ayrılmış, izinlerinin sonuna gelmiş ve tatilleri için sigara almak üzere hep birlikte paralarını ortaya koymuşlar, sonra da bir şeyler ters gitmiş ve sigaralar asla ellerine geçmemiş. Bende bir paket Amerikan sigarası vardı (İspanya'da sigara varken yakutlar para etmez); kafa sallamalar, gülümsemeler eşliğinde şekilden şekle girerek, bunu tütün hasreti çeken o altı adama ikram ettiğimin anlaşılmasını sağladım. Ne demek istediğimi anladıklarında, her biri ayağa kalkıp elimi sıktı. Sigaralarımı siperlerine geri dönmek üzere yola çıkmış adamlarla paylaşmam ne tatlılık ama. Pek cömert Küçük Hanım. Besili domuz.
Sigaralarını, yandığında pis kokan ve aynı zamanda, İsveçli kızın tercüme ettiği üzere, el bombalarını ateşlemek için kullanılan, sarı halattan bir düzenekle yaktılar. Her biri sipariş ettiği bir bardak kahveyi aldı ve buna eşlik eden, iri taneli şekerden yapılmış minik bereket boynuzlarının başında minnetle mırıldandı. Sonra konuştular.
İsveçli kız aracılığıyla konuşuyorlardı, ama dilimizi bilmeyen birine hitaben konuşurken hepimizin yaptığı o şeyi yaptılar. Doğruca yüzümüze baktılar, tane tane konuştular ve sözcükleri dudaklarının karmaşık ve özenli hareketleriyle telaffuz ettiler. Sonra, sıra hikâyelerine gelince, bunları öyle hararetli, öyle vurgulu bir biçimde yağdırdılar ki, anlıyor olmamız gerektiğinden emindiler. Anlayacağımıza o kadar ikna olmuşlardı ki, anlamadığımız için biz utandık.
Fakat İsveçli kız bize anlattı. Hepsi de çiftçi ve çiftçi çocuğuydu; öyle yoksul bir bölgeden geliyorlardı ki, insan o tür bir yoksulluğun varlığını yadsımaya çalışırdı. Köyleri; yaşlı ve hasta

erkeklerin, kadın ve çocukların bir tatilde boğa güreşi arenasına gittiği ve uçakların gelip arenanın üzerine bomba bıraktığı köyün hemen bitişiğindeydi (bahsi geçen yaşlı, hasta erkekler, kadınlar ve çocukların toplamı iki yüzden fazlaydı).
Altısı da bir yılı aşkın süredir savaştaydı ve bu sürenin çoğunda siperlerde bulunmuşlardı. Dördü evliydi. Birinin bir, ikisinin üç, birinin de beş çocuğu vardı. Cepheye gitmek üzere evden ayrılmalarından bu yana ailelerinden haber almamışlardı. Hiç iletişim kurmamışlardı; ikisi, yazmayı siperde, hemen yanlarında savaşan adamlardan öğrenseler de eve yazmaya cesaret edememişlerdi. Onlar bir sendikaya mensuptu ve sendikalı adamlar, elbette, yakalanırlarsa idam edilirlerdi. Ailelerinin yaşadığı köy ele geçirilmişti ve şayet eşiniz sendikalı bir adamdan bir mektup alırsa, bağlantıdan ötürü onu vurmayacaklarını kim bilebilirdi?
Ailelerinden bir yıldan uzun süredir haber almadıklarını anlattılar. Bunu kahramanlık taslayarak, işi komikliğe vurarak ya da metanetle anlatmadılar. Bunu şey gibi anlattılar... Eh, bakın. Bir yıl boyunca siperlerde bulunmuş, savaşmışsınız; eşinizden ve çocuklarınızdan hiç haber almamışsınız; onlar sizin ölüp ölmediğinizi, hayatta olup olmadığınızı ya da kör kalıp kalmadığınızı bilmiyor; siz onların nerede olduğunu ya da bir yerde olup olmadığını bilmiyorsunuz. Biriyle konuşmanız lazım. İşte bize bunu böyle bir ihtiyaçla anlattılar.
İçlerinden biri, altı ay kadar önce, Fransa'daki eniştesinden, karısı ve çok güzel gözleri olduğunu söylediği üç çocuğu hakkında haber almıştı. O sırada, ona söylendiği üzere, hepsi hayattaydı ve günde bir kâse fasulye yiyorlardı. Fakat duyduğuna göre, eşi yemekten şikâyetçi değildi. Onun canını sıkan şey, çocukların lime lime olmuş kıyafetlerini onarmak için

hiç ipliği olmamasıydı. Bu yüzden bu durum adamın da canını sıkıyordu.
“Hiç ipliği yok,” deyip durdu bize. “Eşimin, kıyafetleri onarmak için hiç ipliği yok. Hiç iplik yok.”
Orada oturduk ve İsveçli kızın onlardan aktardığını söylediği şeyleri dinledik. Birdenbire içlerinden biri saate baktı, sonra bir heyecan oldu. Hep birden yerlerinden fırladılar ve garsona yönelik çağrıları, hızlı konuşmalar takip etti; sonra da hepsi tek tek elimizi sıktı. Onlara sigaraların geri kalanını da alabileceklerini açıklayabilmek için yine şekilden şekle girdik. Altı askerin savaşa götürmesi için on dört sigara... Ve sonra yeniden ellerimizi sıktılar. Ardından hepimiz için söylenebilecek kadar çok kez “Salud!”47 dedik, sonra da onlar yorgun, tozlu ve (muazzam bir kalabalık içindeki adamların küçük görünmesi gibi) küçük o altı adam, sıra hâlinde kafeden çıktı.
Onlar gittikten sonra yalnızca İsveçli kız konuştu. İsveçli kız savaşın başlangıcından beri İspanya’daydı. Parçalara ayrılmış adamlara hemşirelik yapmış ve siperlere sedye, siperlerden dönerken de hastaneye daha ağır yükler taşımıştı. Afallayıp sessizliğe gömülmeyecek kadar çok şey görmüş ve duymuştu.
Biraz sonra gitme vakti geldi ve İsveçli kız garsonu çağırmak için ellerini başının üzerine kaldırıp iki kez çırptı. Garson geldi, ama yalnızca başını ve ellerini iki yana sallayıp uzaklaştı.
Askerler içkilerimizin parasını ödemişti.

The New Yorker, 5 Şubat 1938
47 İsp. Sağlıcakla kalın. [E.N.]

Muhallebi Yürek

İster insan, ister kafese kapatılmış vahşi bir yaratık ya da çok sevilen, evcil bir hayvan olsun, hiçbir canlının gözü, Bayan Lanier'ın özlem çekmediği bir âna tanık olmamıştır. Nispeten önemsiz sanatçıların kendilerini sözcüklere, boyaya ve mermere adaması gibi, o da kendini özleme adamıştır. Ancak Bayan Lanier nispeten önemsizlerden değil, hakiki sanatçılardandır. Hiç şüphesiz, hakiki sanatçının ebedi örneği, Dickens'ın, Othello'yu oynamak için dört bir yanını siyaha boyamış aktörüdür.48 Bayan Lanier'ın ise banyosunda özlem çektiğini ve karanlık, gizemli gece boyunca özlem içinde, sakin sakin uyuduğunu farz etmek yerinde olur.

Şayet kendisinin Sör James Weir tarafından yapılmış portresine hiçbir şey olmazsa, kadın orada öylece, çağlar boyunca özlem çekerek duracaktır. Sör James onu baştan aşağı sarılar içinde, narin bir biçimde kümelenmiş bukleli saçlarıyla, zarif muzlara benzeyen ince, kavisli ayaklarla, parlaya parlaya uzayıp giden gece elbisesiyle, boylu boyunca göstermiş. Bayan Lanier âdeti olduğu üzere akşamları beyaz giyerdi ama beyazı resmetmek deveye hendek atlatmaktan zor bir iştir ve adamın, Birleşik Devletler'deki altı haftalık süresinin tamamını tek bir siparişin yerine getirilmesiyle geçirmesi beklenebilir miydi? Özlem, ebedi hâlde, hüzünlü bir umutla feri kaçmış gözlerde, yalvarıp yakarır gibi duran ağızda, küçük kafanın üç sıra Lanier incisine teslim olmuşçasına eğilmiş tatlı, uzun boynun üzerinden aşağı sarkışında kendini gösteriyordu. Portre sergilendiğinde, bir eleştirmenin, böyle incilere sahip olan bir kadının neyin özlemini çekiyor olabileceğine dair duyduğu şaşkınlığı basılı bir

yazıda ifade ettiği doğrudur; ama bu hiç şüphesiz, söz konusu eleştirmenin kendi safran rengi ruhunu birkaç peni için rakip bir galerinin sahibine satmış olmasıyla ilişkiliydi. Kesinlikle, hiç kimse inciler konusunda Sör James'in eline su dökemez. Hepsi, Meissonier'nin49 savaş manzaralarındaki her bir küçük askerin yüzü kadar belirgin ve ayrı.

Bir süreliğine, poz veren kişinin kendi portresine benzeme yükümlülüğünü düşünerek Bayan Lanier akşamları sarı giydi. Servis edilen kremalı likör gibi kadifelerden ve üzeri, kadının etrafında altından bir duman gibi döne döne yükselen, verniklenmiş gibi ışıltılı düğün çiçekleri ve şifonlarla süslü satenlerden elbiseleri vardı. Kadın bunları giyiyor ve nergislerle, güneş ışığındaki kelebekler vesaire ile mukayese edilişini utangaç bir şaşkınlıkla dinliyordu; oysa bunu kendisi de biliyordu.

En sonunda, "Bu ben değilim işte," diyerek iç geçirdi ve zambak gibi beyaz ve narin, dökümlü kumaşlarına geri döndü. Picasso'nun mavi dönemi, Bayan Lanier'ın ise sarı dönemi olmuştu. İkisi de ne zaman duracağını biliyordu.

Bayan Lanier, öğleden sonraları, göğsüne gözyaşları gibi akan muhteşem inciler takar, ince ve mis kokulu siyahlar giyerdi. Sabahki kıyafetinin ne olduğunu ise ancak ona kahvaltı tepsisini getiren hizmetçi kız Gwennie bilebilirdi; fakat elbette, harikulade olmalıydı. Bay Lanier (kesinlikle bir Bay Lanier vardı; hatta görülmüştü bile), bürosuna gitmek üzere çıkarken onun kapısından sessizce geçerdi ve hizmetçiler de, Bayan Lanier günün ışıl ışıl ve yeni doğmuş gaddarlığından mümkün olduğunca uzun süre kaçınabilsin diye, çıt çıkarmadan süzülür ve mırıltıyla konuşurdu. Kadın yalnızca, öğle vaktinin yerini alan daha kısa, daha müşfik saatler geldiğinde dışarı çıkıp yaşamın tekerrür eden üzüntüleriyle yüzleşmeye ikna olabiliyordu.

Neredeyse günlük olarak yerine getirilmesi gereken görevler vardı ve Bayan Lanier kendini bunun için yüreklendirirdi. Limuziniyle yeni kıyafetler seçmeye gitmesi ve önceden sipariş ettiklerini kusursuz biçimde kendi üzerine göre yaptırması gerekiyordu. Onunki gibi giysiler öylece ortaya çıkmazdı; muhteşem şiirler gibi, emek gerektirirdi. Fakat kadın, evinin korunaklı alanından ayrılmaktan çekinirdi, zira dışarıdaki her yerde, onun gözlerini ve kalbini istila edecek sevimsizler ve üzgünler güruhu vardı. Kadın sıklıkla, başını dik ve cesur bir şekilde tutup dışarıya çıkmak için yoluna devam etmeyi başarabilene kadar, holdeki barok aynanın önünde birkaç dakika ürkek ürkek dikilirdi.

Yolları ne kadar düzgün, varış noktaları ne kadar zararsız olursa olsun, hassas insanlar için selamet yoktur. Bazen, Bayan Lanier'ın terzisinin, kürkçüsünün, çamaşırcısının ya da şapkacısının önünde bile, üşümüş ellerinde pankart tutan ve ağır, ölçülü adımlarla bir o tarafa bir bu tarafa, bir o tarafa bir bu tarafa yürüyüp duran bir sıra hâlinde zayıf kızlar ve ufak tefek, pejmürde erkekler bulunurdu. Yüzleri, rüzgârdan morarmış ve sertleşmiş, sıkıcı işlerinin monotonluğundan ifadesizleşmiş olurdu. Öyle minik, yoksul ve sıkıntılı görünürlerdi ki, Bayan Lanier'ın eli merhametle kalbine fırlardı. Çamura batıp sırılsıklam olmuş sıranın içinden geçerek dükkâna girdiği sırada, kendini onların yerine koyduğundan gözleri yaşlarla parlar ve tatlı dudakları, destek için fısıltı hâlinde tezahürat etmekteymişçesine ayrılırdı.

Sıklıkla kadının yolu üzerinde kalem satanlar olurdu; bir tür patenin üzerine yerleştirilmiş, elleriyle kendini kaldırım boyunca iten yarım yamalak bir yaratık ya da sallanıp duran bastonunun peşinden ayaklarını sürüye sürüye giden kör bir adam... Bayan Lanier'ın durup yalpalaması icap ederdi; gözleri

kapalı, bir eli de hoş, ıstıraplı başını desteklemek üzere boğazının çevresinde olurdu. Sonra, gözlerini açıp bu sefil insanlara, hem körlere hem de gözü görenlere gülümsediği sırada, insan onun kendini zorladığını, sarf ettiği çabanın vücudunu dalgalandırdığını sahiden fark edebilirdi; kadının hâlden anladığını gösteren öyle şefkatli, öyle kederli bir gülümsemeydi ki bu, havadaki keskin ve hüzünlü sümbül kokusunu andırıyordu. Bazen, eğer adam fazlasıyla korkunç durumda değilse, bir madeni para çıkarmak için çantasına bile uzanır ve parayı, bir çiçek gibi, gümüşümsü bir saptan koparmışçasına zarif bir şekilde tutarak ince kolunu uzatır ve adamın bardağına bırakırdı. Şayet adam gençse ve hayata yeni atılmışsa, kadına parası değerince kalemler sunardı; ama Bayan Lanier hiçbir karşılık istemezdi. Adamı adi malları eksilmemiş hâlde, milyonlarca başka insan gibi kendi geçimini sağlamak için çalışan biri değil de göze çarpan, benzerlerinden ayrılmış, hayırseverliğin çiçek gibi mis kokusundan nasiplenmesiyle eşine az rastlanan birine dönüşmüş şekilde bırakarak, son derece asil bir letafetle süzülüp giderdi.

İşte, Bayan Lanier dışarı çıktığında, durum aynen böyle olurdu. Her yerde onları; hırpanileri, perişanları, çaresizleri görür ve her birine, hiçbir sözcük kullanmaksızın konuşan bakışını atardı. “Cesaret,” derdi bu bakış. “Sen de... ah, sen de bana cesaret dile!”

Bayan Lanier evine döndüğünde çoğu kez pörsümüş bir frezya gibi bitap düşmüş olurdu. Hizmetçisi Gwennie ona uzanması, elbisesini daha ince bir elbiseyle değiştirmek üzere güç toplaması ve gözleri feri kaçmış biçimde kederli olsa da zarif göğüsleri dimdik hâlde misafir odasına inmesi için yalvarmak zorunda kalırdı.

Kadının misafir odasında bir sığınak vardı. Burada kalbi dünyanın darbelerinin ardından iyileşebilir ve kendi kederi için tekrar yarasız beresiz bir bütün olabilirdi. Yürek burkan gerçekleri haber verecek ya da tarif edecek tek bir gazete veya kitabın asla bulunmadığı, hayatın uzağında her şeyin askıya alındığı bir oda, yumuşak kumaş ve solgun çiçeklerden oluşan bir yerdi burası. Penceresinin koca cam tabakasının altında nehir kıvrıla kıvrıla uzanıyor ve parlak goblen renklerinde tuhaf şeylerle yüklü, azametli mavnalar geçip gidiyordu; bunların çöp olduğunu illa açıklaması gereken insan tipine mensup olmanın hiç gereği yoktu. Karşıda, isabetli bir isme sahip bir ada ve üzerinde de, Rousseau tarafından yapılmış bir tablo kadar saf, bakımlı ve derli toplu bir dizi bina yükseliyordu. Bazen adada, patikalarda koşturan hemşire ve stajyer doktorların hareketli bedenleri görülebiliyordu. Muhtemelen, binaların parmaklıklı pencerelerinin ötesinde, çok daha hareketsiz bedenler vardı, ama bunlar hakkında Bayan Lanier'ın huzurunda konuşulamazdı. Onun misafir odasına gelenlerin hepsi, oraya tek bir amaçla gelirdi: kadının kalbine siper olup onu incinmekten korumak.

Bayan Lanier burada, kendi misafir odasında, günün geç vakitlerinin hoş maviliği içinde, yanardöner tafta üzerinde oturup özlem çekerdi ve işte yine buraya, onun misafir odasına, genç adamlar gelir ve onun kendi hayatına katlanmasına yardımcı olmaya çalışırlardı.

Genç adamların ziyaretlerinin bir düzeni vardı. Bir süreliğine üç, dört ya da altı kişilik gruplar hâlinde gelirlerdi; ardından, diğerleri gittikten sonra biraz daha kalan, çok geçmeden de diğerlerinden biraz daha erken gelmeye başlayan biri olurdu. Sonra, Bayan Lanier'ın diğerlerinden vazgeçtiği günler olur ve o genç adam, hoş mavilik içinde kadınla baş başa kalırdı. Daha

sonra ise, Bayan Lanier o genç adamdan da vazgeçer ve Gwennie telefonda ona tekrar tekrar, Bayan Lanier'ın dışarıda olduğunu, Bayan Lanier'ın hasta olduğunu, Bayan Lanier'ın rahatsız edilemeyeceğini söylemek zorunda kalırdı. Gruplar hâlindeki genç adamlar yeniden gelirdi; o genç adam ise onlarla birlikte olmazdı. Fakat onların arasından, çok geçmeden biraz daha geç vakte kadar kalmaya, biraz daha erken gelmeye başlayacak ve er ya da geç telefonda Gwennie'ye yalvaracak yeni bir genç adam çıkardı.

Gwennie ufak tefek ama sağlam yapılı ve göze çarpmayan bir kızdı. Dul annesi kıza Gwendola adını vermiş ve sonra, başka hiçbir hayalinin asla gerçek olmayacağının farkına varmış gibi ölmüştü. Geçimlerini sağlamak için savaştıkları toprak kadar sert bir amca ve yenge tarafından, eyaletin kuzey ucunda bir çiftlikte yetiştirilmişti. Onların ölümünden sonra, hiçbir yerde akrabası kalmamıştı. İş bulunduğuna dair hikâyeler duyduğundan, New York'a gelmişti; oraya gelişi de Bayan Lanier'ın aşçısının bir mutfak hizmetçisine ihtiyaç duyduğu zamana rastlamıştı. Böylece Bayan Lanier, aradığı hazineyi kendi evinde bulmuştu.

Gwennie'nin çiftlik kızlarına özgü sert ve küçük parmakları gözle görülmeyen dikişler atabilir, kömürlü ütüyü sihirli bir değnekmiş gibi kullanabilir, Bayan Lanier'ın giydirilmesi ve saçıyla ilgilenilmesi işlerini yaparken yaz esintisi gibi hafif hareket edebilirdi. Kız mütemadiyen meşguldü ve günleri çoğu zaman bir şafak vaktinden öbürüne uzanırdı. Asla yorulmaz, hiç şikâyetçi olmaz, dışavurmaksızın neşeli olurdu. Onun varlığı ya da görünüşünde kalbe dokunacak ve böylelikle rahatsızlığa sebep olacak hiçbir şey yoktu.

Bayan Lanier sıklıkla küçük Gwennie'si olmasa ne yapacağını bilmediğini söylerdi; küçük Gwennie'si günün birinde onu terk

edecek olsa, kendi deyişiyle, cidden hayatına devam edemezdi. Bunu söylerken öyle kimsesiz ve kırılgan görünmüştü ki, insan, içinden geçirdiği ölüm ya da evlilik gibi ihtimallerden ötürü Gwennie'ye surat ederdi. Yine de endişelenmek için acil bir sebep yoktu, zira Gwennie bir midilli kadar güçlü kuvvetliydi ve hiç sevgilisi yoktu. Hiç arkadaş edinmemişti ve bu ihmalin farkına varmamış gibi görünüyordu. Hayatı Bayan Lanier'a adanmıştı; yakınlaşmasına izin verilen diğer herkes gibi, Gwennie de Bayan Lanier'ı acıdan kurtarmak için elinden geleni yapmaya çabalıyordu.

Hepsi dışarıda, dünyada var olan üzüntüyü hatırlatacak şeyleri uzak tutmaya yardımcı olsa da Bayan Lanier'ın hususi kederi daha zorlu bir meseleydi. Kadının kalbinde öyle derin, öyle gizli bir arzu yatıyordu ki, alacakaranlıkta, yeni bir genç adama bundan söz edebilene dek günler geçerdi.

"Keşke küçük bir bebeğim olsaydı," diyerek iç geçirirdi kadın. "Küçük, küçücük bir bebek... sanırım neredeyse mutlu olabilirdim." Sonra da narin kollarını kıvırır ve bu kollar kıymetli hayalindeki o küçük, küçücük varlığı tutuyormuşçasına hafifçe sallanırdı. Sonra, arzusu reddedilmiş bir Meryem Ana modeli olarak, en özlemli hâline bürünür ve genç adam, kadının ona verdiği talimat uyarınca, onun için yaşayabilir ya da ölebilirdi.

Bayan Lanier, dileğinin neden gerçekleştirilmediğinden asla söz etmezdi; genç adam onun birini suçlamayacak kadar tatlı, bir şey söylemeyecek kadar gururlu olduğunu bilirdi. Fakat soluk ışıkta ona bu kadar yakın olunca anlardı ve Bay Lanier gibi budalaların öldürülmeden öylece yaşamaya devam etmesinden ötürü kan beynine sıçrardı. Bayan Lanier'a, önce duraksayan fısıltılarla, sonra da telaş içinde ortaya atılan hararetli sözcüklerle, onu cehennem gibi hayatından uzaklaştırıp mutlu etmeye çalışmasına izin vermesi için

yalvarırdı. Bayan Lanier işte tam bunun ardından genç adam her aradığında dışarıda, hasta, rahatsız edilemeyecek durumda olurdu.

Orada yalnızca tek bir genç adam olduğunda Gwennie misafir odasına girmezdi; ama gruplar geri döndüğünde, bir perdeyi çekerek ya da yeni bir kadeh getirerek, dikkat çekmeksizin hizmet ederdi. Tüm Lanier hizmetçileri dikkat çekmeyen çalışanlardı; adımları sessiz, gözle görülen özellikleri tam da olması gerektiği biçimde silikti. Çalışanlar içinde değişiklik yapılması gerektiğinde, Gwennie ve kâhya, ayrılanların yerine geçenleri ayarlar ve terk edilme ıstırapları yaşamasın ya da felaket hikâyeleriyle üzülmesin diye, Bayan Lanier'a meseleden söz etmezlerdi. Yeni hizmetçiler her zaman eskilere benzer, göze çarpmayan insanlar olmaları açısından onlardan farksız görünürdü.

Eski şoförün yerine bir başkası alınmıştı çünkü adam fazlasıyla eskimişti. Tanıdık bir yüz çizgi çizgi olup kuruduğunda, tanıdık omuzlar her gün daha da aşağı sarkıyormuş gibi göründüğünde, tanıdık bir ense üniformanın kordonları arasında çökük durduğunda, bu durum içli bir yürek üzerinde ağır bir yük olarak onu acımasızca sıkıştırır. Eski şoför hiçbir fark olmaksızın görüyor, duyuyor ve vazifesini yapıyordu; ama onun başına gelmekte olanları görmek Bayan Lanier için çok fazlaydı. Kadın, sesinde bir acıyla, Gwennie'ye artık adamı görmeye dayanamadığını söylemişti. Böylece eski şoför gitmiş ve yerine Kane gelmişti.

Kane gençti ve dik omuzları ile sağlam, geniş boynu, limuzinin arka koltuğunda oturan biri için moral bozucu hiçbir düşünceye mahal vermiyordu. Üzerine oturan üniforması içinde tam bir üçgen şekli oluşturmuş hâlde, arabanın kapısını Bayan Lanier için açık tutarak dikilir ve kadın geçerken başını eğerdi. Fakat

çalışmadığı zamanlarda, başı dik ve hafifçe yana eğilmiş hâlde durur, kırmızı dudaklarında da ufak, çarpık bir gülümseme olurdu.
Kane'in arabada kendisini beklediği soğuk havalarda, Bayan Lanier sık sık insancıl bir tavırla, ona gelip hizmetçilerin oturma odasında beklemesini söylemesi için Gwennie'ye talimat verirdi. Gwennie, Kane'e kahve getirir ve onu izlerdi. İki kez, Bayan Lanier'ın mineyle kaplı elektrikli zilini duymadı.
Gwennie izinli olduğu akşamlara riayet etmeye başladı; önceden, bunları göz ardı eder ve Bayan Lanier'a bakmak için kalırdı. Bayan Lanier'ın, bir tiyatro faslı ve misafir odasında, mırıltılar hâlinde gerçekleştirilmiş uzun bir sohbetin ardından, geç vakitte odasına süzüldüğü ve Gwennie'nin beyaz elbiseyi çıkarmak, incileri kaldırmak ve altın çanak çiçeği gibi kıvrılmış parlak saçları fırçalamak üzere beklemediği bir gece olmuştu. Çünkü Gwennie henüz iznini tamamlayıp eve dönmemişti. Bayan Lanier bir sofra hizmetçisini kaldırmak ve ondan tatminkâr olmayan bir yardım almak zorunda kalmıştı.
Ertesi sabah Gwennie, Bayan Lanier'ın gözlerinin dokunaklı hâline ağlamıştı; ama gözyaşları, Bayan Lanier'ın göremeyeceği kadar acıklı şeyler olduğundan kız bunları durdurdu. Bayan Lanier kızın koluna kibarca, hafif hafif vurdu ve işte bundan böyle, Bayan Lanier'ın gözlerinin bu yeni yaradan ötürü daha fersiz ve daha kocaman açılmış olması dışında, meseleye dair daha fazla bir şey kalmadı.
Kane, Bayan Lanier için hakiki bir teselli oldu. Sokakların üzücü manzaralarından sonra, sağlam, dimdik ve genç hâliyle, dünyada canını sıkacak hiçbir şeyi olmayan Kane'i görmek güzeldi. Bayan Lanier sonunda ona neredeyse minnettarlıkla ama yine de mutsuz olmamanın sırrını danışacakmış gibi bir özlemle gülümsemeye başladı.

Sonra, bir gün Kane kendisine söylenen saatte ortalarda görünmedi. Bayan Lanier'ı terzisine götürmek üzere bekliyor olması gereken araba hâlâ garajdaydı ve Kane bütün gün ortalarda görünmemişti. Bayan Lanier, Gwennie'ye derhâl Kane'in kaldığı yere telefon etmesini ve bunun ne anlama geldiğini öğrenmesini emretti. Kız ona haykırmıştı; haykırarak tekrar tekrar, tekrar tekrar aradığını ve Kane'in orada olmadığını, hiç kimsenin de onun nerede olduğunu bilmediğini söylemişti. Gwennie'nin haykırmasının nedeni, Bayan Lanier'ın gününün bu şekilde aksatılması karşısında yaşadığı telaşla aklının başından gitmesi olabilirdi ya da belki de, yakalanmış gibi göründüğü berbat bir soğuk algınlığının (zira kızarmış gözleri zar zor açılıyordu, yüzü ise solgun ve şişmiş hâldeydi) ses telleri üzerindeki etkisiydi.

Kane bir daha da ortaya çıkmadı. Maaşı, ortadan kaybolmasından önceki gün ödenmişti ve bu onu son görüşleri olmuştu. Ondan asla haber alamadılar. Başta, Bayan Lanier kendini böyle bir ihanetin var olabileceğine inanmaya güçbela ikna edebildi. Mükemmel şekilde yapılmış bir krem karamel gibi yumuşak ve tatlı olan kalbi, göğsünde titreşti; gözlerinde ise cefanın uzaklardan gelen ışığı vardı.

"Ah, bunu bana nasıl yapabildi?" diye sordu Gwennie'ye, yürek parçalayıcı bir tavırla. "Bunu zavallı bana nasıl yapabildi?"

Kane'in firarından hiç bahis açılmazdı, fazlasıyla acı verici bir konuydu bu. Şayet bir ziyaretçi, düşüncesizce, o yakışıklı şoföre ne olduğunu soracak olursa, Bayan Lanier elini kapalı gözkapaklarının üzerine götürür ve yavaşça yüzünü buruştururdu. Ziyaretçi, onun üzüntülerini bilinçsizce çoğalttığı için intihara meyilli hâle gelir ve onu teselli etmek için elinden gelenin en iyisini yapmaya yönelik kutsal çabasını sergilerdi.

Gwennie'nin soğuk algınlığı olağanüstü ölçüde uzun sürdü. Haftalar geçip gitti ama kızın gözleri hâlâ, her sabah kızarık, yüzü de beyaz ve şişik oluyordu. Bayan Lanier sıklıkla, kız kahvaltı tepsisini getirdiğinde ona bakmamak için yüzünü çevirmek zorunda kalırdı.

Gwennie, Bayan Lanier'a her zamanki kadar ihtimamla baktı; izin günlerini hiç dikkate almayıp ilave hizmetler görmek üzere orada kaldı. Her zaman sessiz olmuştu, şimdiyse katiyen çıtı çıkmıyordu ve bu da ayrıca teskin ediciydi. Kız durmadan çalışıyordu ve bu ona iyi geliyormuş gibi görünüyordu; zira tuhaf soğuk algınlığının etkileri haricinde, dolgun ve sağlıklıydı. Kız, misafir odasındaki grubun hizmetine bakarken, Bayan Lanier sevecen bir alayla, "Bakın," derdi, "küçük Gwennie'min nasıl şişmanladığına bir bakın! Çok sevimli değil mi?"

Haftalar geçti ve genç adamların düzeni tekrar değişti. Bayan Lanier'ın bir gruptan vazgeçtiği ve yeni bir genç adamın misafir odasında kadınla ilk defa baş başa kalacağı gün geldi. Bayan Lanier aynasının önüne oturdu ve Gwennie altın bukleleri kümelerken, kendisi de gerdanına parfümle hafifçe dokundu.

Aynada gördüğü enfes yüz, Bayan Lanier'ın daha yakın ilgisini çekti ve kadın parfümü bırakıp ona doğru eğildi. Başını birazcık yana sarkıttı ve bu yüzü yakından izledi; özlem dolu gözlerin özlemle daha da dolduğunu, dudakların yalvarıp yakarır gibi bir gülümse oluşturacak şekilde kıvrıldığını gördü. Kollarını tatlı göğsüne yaklaştırarak kıvırdı ve bu kolları, hayallerindeki gibi bir bebeği tutuyormuşçasına yavaşça salladı. Yansımadaki kolların hafif hafif sallanışını izledi, bunların birazcık daha yavaş sallanmasını sağladı.

"Keşke küçük bir bebeğim olsaydı," diyerek iç geçirdi. Başını iki yana salladı. Kibarca boğazını temizledi ve yeniden, azıcık daha

kısık bir tonda iç geçirdi. “Yalnızca küçük, küçücük bir bebeğim olsaydı, sanırım mutlu olabilirdim.”
Arkasında bir tangırtı oldu ve kadın hayretler içinde geriye döndü. Gwennie saç fırçasını yere düşürmüştü ve yüzü ellerinin arasında, yalpalayarak dikiliyordu.
“Gwennie!” dedi Bayan Lanier. “Gwennie!”
Kız ellerini yüzünden çekti; sanki yeşil bir ışığın altında duruyordu.
“Üzgünüm,” dedi kız, kesik kesik nefes alarak. “Üzgünüm. Lütfen kusuruma bakmayın. Ben... ah, kusacağım!”
Kız odadan öyle paldır küldür koşarak çıktı ki, yer sarsıldı.
Bayan Lanier, elleri yaralı kalbinde, Gwennie’nin arkasından bakarak oturdu. Yavaşça aynasına geri döndü ve gördüğü şey onu kendine çekti; ne de olsa sanatçı şaheseri tanır. İşte burada kariyerinin mükemmeliyet noktası, özlem çekme hâlinin ulviyete erişmesi söz konusuydu; bunu başaran, o kederli şaşkınlık ifadesiydi. Aynanın başından kalktığı sırada bu ifadeyi yüzünde dikkatlice sabitledi ve güzel elleri hâlâ yüreğine siper olurken, yeni genç adamın yanına gitmek üzere aşağı indi.

Here Lies, Nisan 1939
48 Charles Dickens’ın Nicholas Nickleby adlı romanında Vincent Crummles karakterinin söz ettiği aktör. [E.N.]
49 Askerî konuları işleyen tablolarıyla tanınan, 19. yüzyılda yaşamış Fransız ressam Jean-Louis-Ernest Meissonier. [E.N.]

Gömleğin Şarkısı, 1941

Bir şeylerin ne hikmetse daha büyük görünmesini sağlayan o olağanüstü ölçüde aydınlık günlerden biriydi. Cadde daha geniş ve daha uzunmuş gibi, binalar ise göklere doğru daha yükseklere uzanıyormuş gibi görünüyordu. Pencere önlerindeki çiçekler yalnızca bir yığın ve bulanık bir görüntüden ibaret değildi; çiçeklerin biçiminin ve tek tek taç yapraklarının bile görülebileceği şekilde büyütülmüştü sanki. Hakikaten, insanın genellikle fark edemeyeceği kadar küçük olan her türden hoş şey keskin bir biçimde gözler önündeydi: radyatör kapakları üzerindeki ince heykelcikler ve bayrak direkleri üzerindeki hoş, yuvarlak, altın topuzlar; hanımların şapkaları üzerindeki çiçek ve meyveler ile o şapkaların altındaki gözkapaklarına uygulanmış tazelik veren makyaj. Böyle günlerin sayısı artmalı. İstisnai aydınlık, etkisini gözle görülmeyen nesneler üzerinde de göstermiş olmalıydı, zira Bayan Martindale'in, Cadde'den yukarı doğru bakmak üzere durakladığı sırada, kalbinin bedeni içinde her zamankinden daha çok büyüdüğünü bilfiil hissediyormuş gibi bir hâli vardı. Bayan Martindale'in kalbinin büyüklüğü, kadının dostları arasında üne sahipti ve onlar da, dostların yapacağı şekilde, bu konuda gevezelik edip duruyordu. İşte böylelikle, Bayan Martindale'in adı, bilet alınmasına yönelik ricalar gönderen tüm o kurumların listelerinde üst sıralarda yer alıyordu ve kadın sık sık, hayır işleri yararına düzenlenmiş bir davette, bir masada oturmuş, yanındaki kişiyi hevesle dinlerken fotoğraflanmaya mecbur kalıyordu. Çoğu kere geçerli olduğu üzere, kadının büyük kalbine ev sahipliği yapan göğsü maalesef pek de büyük değildi.

Bayan Martindale'in memeleri takdire şayandı; narin ama sert. Biri sağı, biri solu işaret ediyordu; Ruslarınki gibi, ikisi birbirine kızgındı.
Kadının kalbi, şimdi, Cadde'nin güzel manzarasından ötürü daha da ısınmış hâldeydi. Tüm bayraklar yepyeni görünüyordu. Kırmızılar, beyazlar ve maviler öyle canlıydı ki, hepsi de âdeta titreşiyordu ve belirgin hatlı, muntazam yıldızlar kendi yerlerinde dans eder gibiydi. Bayan Martindale'in de bayrağı vardı, bir klipsle ceketinin yakasına tutturulmuştu. Kadında gece çantaları, şık makyaj çantaları ve sigara tabakaları üzerine çiçek desenleri hâlinde yerleştirilmiş, öylece atıl duran çok miktarda yakut, elmas ve safir vardı; kadın bunların hepsini birden kuyumcusuna götürmüştü ve adam da onları çok hoş, küçük bir ABD bayrağı oluşturacak biçimde bir araya getirmişti. Adamın dalgalanan bir bayrak tasarlaması için yeterince taş vardı ve bu da talihli bir durumdu, zira düz bayraklar keskin hatlı ve kaskatı görünürdü. Önceden çiçek desenlerinde yaprak ve dal olarak boy gösteren çok sayıdaki zümrüt, elbette mevcut planda hiçbir işe yaramıyordu ve bu nedenle, kabartmalı deri bir kılıf içinde artakalmıştı. Günün birinde Bayan Martindale onları kullanmaya yönelik bir düzenleme için belki kuyumcusuyla görüşürdü. Fakat şimdi böyle meseleler için hiç vakit yoktu.
Cadde boyunca parlak pankartlar altında yürüyen pek çok üniformalı adam vardı. Askerler uzun, hızlı ve emin adımlarla yürüyor, her biri bir varış noktasına doğru yol alıyordu. Denizciler ikişer ikişer, sallana sallana gezindi, bir köşede duraklayıp bir sokaktan aşağı baktılar, ondan vazgeçip, bilinmeyen yolları boyunca daha yavaş yürüdüler. Onlara baktığı sırada Bayan Martindale'in kalbi yeniden büyüdü. Kadının, sokakta gördüğü üniformalı adamları durdurup kendisi

için yaptıklarından ötürü onlara tek tek teşekkür etmeyi âdet edinmiş bir arkadaşı vardı. Bayan Martindale'a göre bu gereksiz biçimde ileri gitmek anlamına geliyordu. Yine de, arkadaşının neyi kastettiğini, birazcık da olsa anlıyordu gerçekten.

Elbette hiçbir asker ya da denizcinin, Bayan Martindale'in kendisine hitap etmesine bir itirazı olmazdı. Zira kadın, başka hiçbir kadınla kıyaslanamayacak kadar hoştu. Uzun boyluydu ve vücudu bir sone gibi akıp gidiyordu. Yüzü, bir kedininki gibi, tümüyle üçgenlerden oluşuyordu, gözleriyle saçları da gri maviydi. Saçları, uzayıp giderken, kadının alnı ve şakakları çevresinde gitgide incelmiyor; alnının bir ucundan öbürüne uzanan düz bir hattan, büyük ve kalın dalgalar hâlinde aniden fırlıyordu. Gri mavilik vaktinden önce ortaya çıkmış değildi. Bayan Martindale mis kokulu kırklarında takılıp kalmış durumdaydı. Öğleden sonranın, günün en güzel vakti olduğuna hükmedilmemiş midir?

Onu böyle narin biçimde yaratılmış, böyle incelikle işlenmiş, kendi güzelliği içinde böyle tatlılıkla muhafaza edilmiş hâlde görünce, onun çalışan bir kadın olduğunu duymak sizi güldürebilirdi. İnanamayışınızı ifade etmekte kullandığınız talihsiz deyişle, "Haydi canım!" diyebilirdiniz. Bu durumda kabalık etmiş olmanız bir yana, yanılmış da olurdunuz. Bayan Martindale çalışıyordu, hem de çok çalışıyordu. İki misli çok çalışıyordu, zira yaptığı iş konusunda maharetsizdi ve işin uygulama kısmından hoşlanmıyordu. Fakat iki aydır, haftanın beş günü olmak üzere her öğleden sonra çalışmış, bir an olsun kaytarmamıştı. İstikrarlı hizmetleri için hiçbir karşılık almıyordu. Bu hizmetleri, öyle yapması gerektiğini hissettiği için sunuyordu. İnsanın elinden geleni, mütevazı bir biçimde çok çalışarak yapması gerektiği hissini taşıyordu. Hissettiklerini de uygulamaya koyuyordu.

Bayan Martindale'in görev yaptığı savaş yardım derneğinin özel bürosu, kadının kendisi ve dostları tarafından Karargâh olarak biliniyordu; bazıları oraya kısaca "KH" der olmuştu. Bahsi geçen bu son grup, bir üniforma edinilmesi için huzursuzluk yaratıp duran gruba dâhildi; tasarım enikonu ortaya çıkarılmış değildi; ama fikir, yalnızca daha uzun bir etek, uzun, mavi bir pelerin ve beyaz, uzun eldivenlerle, hemşire kıyafeti benzeri bir şeydi. Bayan Martindale bu hiziple aynı görüşte değildi. Aleyhte sesini yükseltmek onun için her zaman zor olmuştu, ancak uysal bir tavırla da olsa bunu yaptı. Elbette üniformayla ilgili yanlış hiçbir şey olmadığı, kesinlikle hiç kimsenin bu fikirde yanlış herhangi bir şey olduğunu söyleyebilme ihtimali bulunmadığı hâlde, yine de durumun şöyle göründüğünü... Eh, kusura bakmazlarsa, meseleyi şık bir kostüm giymek için bahane hâline getirmenin epey yanlış göründüğünü söyledi. Doğal olarak, Karargâh'ta başlıklarını takıyorlardı ve herhangi biri başlığınızla fotoğrafınızı çekmek isterse, kabul etmeniz gerekirdi çünkü bu, dernek için faydalıydı ve çalışmalarının reklamını yapıyordu. Fakat lütfen, tam tekmil üniformalar olmasın, dedi Bayan Martindale. Gerçekten, lütfen, dedi Bayan Martindale.

Karargâh, pek çok insanın söylediği üzere, şehirdeki tüm savaş yardım derneklerinin mevcut büroları içindeki en çetin büroydu. İnsanın şöyle bir uğrayıp örgü ördüğü bir yer değildi. Örgü örmek, insan bir kere işin usulünü iyice kavradı mı hoşa giden bir iştir; hayatın insanın üzerine yükleyebileceği her ne sıkıntı varsa, onlardan arınıp rahatlamanın bir yoludur. Örgü örerken, ilmekleri saymanız gereken zamanlar hariç, sohbetlere katılmanız, haberlere kulak vermeniz ve bunlara yücegönüllülükle yaklaşmanız için zihninizde yeterli boşluk olur. Karargâh'ta ise dikiş dikiliyordu. Dikişin bilhassa zor ve sıkıcı bir biçimini gerçekleştiriyorlardı. Hastanelerde hastalara

giydirilen, arkadan şeritlerle bağlanan o kısa, gömlek benzeri önlükleri yapıyorlardı. Her bir parçanın iki kolu olmalı, tüm kenarlar da sağlam bir şekilde tutturulmalıydı. Kumaş, dokusuyla insanın eline, kokusuyla da burnuna kaba geliyordu ve acemi terzinin iğnesi karşısında tahammülsüzdü. Bayan Martindale bundan üç tane yapmıştı, dördüncüsü ise neredeyse yarı yarıya tamamlanmıştı. Kadın, ilkinden sonra diğerlerinin yapım açısından daha kolay ve daha hızlı olacağını düşünse de öyle olmamıştı.

Karargâh'ta dikiş makineleri vardı, ama çalışanların pek azı bunların işleyişinden anlıyordu. Bayan Martindale'in kendisi, gizliden gizliye makinelerden korkuyordu; başparmağını yanlış yere koyduğu için iğnenin doğruca tırnağını falan delip geçtiği birine ilişkin, asla kaynağına kadar izi sürülmemiş nahoş bir hikâye duyulmuştu. Hem, bir şey daha vardı... İnsan bunu nasıl söyleyeceğini tam olarak bilemiyordu... Bir şeyleri elde yapmakta fedakârlıktan, hizmetten yana daha fazla bir şey vardı. Bayan Martindale, asla hafiflemeyen görevde sebat etti. Keşke onun düzeyinde daha fazla insan olsaydı.

Zira çalışanların pek çoğu, daha ilk önlüklerinin bitmesinden uzun süre önce bu işten ümidi kesip pes etmişti. Her gün hazır bulunmayı taahhüt etmiş başka pek çoğu da yalnızca arada sırada geliyordu. Bayan Martindale gibi olan yalnızca bir avuç insan vardı.

Hepsi de hizmet ediyordu; gerçi, Karargâh'ı idare eden Bayan Corning hakkında belli şüpheler vardı. İşi denetleyen, kumaşı keserek önlükleri ortaya çıkaran ve çalışanlara hangi parçanın yerinin hangi diğer parçanın yanı olduğunu açıklayan oydu. (Bu her zaman tasarlandığı biçimde sonuçlanmıyordu. Amatör bir terzi, bir kolu ön tarafın ortasından sarkan bir önlüğü tamamlamak için didinmişti. İnsanın gülmemek için kendini

tutması imkânsızdı; sivri dilli biri de, bir filin yatağa getirilmesi ihtimaline karşı, bunun olduğu şekilde gönderilebileceğini öne sürdü. Bayan Martindale, “Ah, yapmayın! Bunun üzerinde çok çalıştı,” diyen ilk kişiydi.) Bayan Corning, herkesçe nefret edilen aksi bir kadındı. Karargâh’ın yüksek standartları çalışanlar açısından önemliydi, yine de içlerinden biri ipliğinin ucunu iğnenin içine itmeden önce dudakları arasında ıslattı diye Bayan Corning’in o kadar cırlak bir sesle azarlamasına hiç gerek olmadığı hususunda mutabık kalınmıştı.

Paylananlar arasında en gözüpek olanlardan biri, “Eh, sahiden,” diyerek karşılık vermişti ona. “Eğer birazcık temiz tükürük, üzerlerine bulaşabilecek en kötü şeyse...”

Gözüpek çalışan, Karargâh’a bir daha dönmemişti ve onun haklı olduğu hissini taşıyanlar vardı. Olay, Bayan Corning’e yaptığı iş için para ödendiği iddiasında ısrarcı olan düşünce ekolüne yeni üyeler çekti.

Bayan Martindale’in berrak ışıkta duraklayıp Cadde’ye boydan boya bakması, hak edilmiş bir serbestlik anında oldu. Karargâh’tan henüz ayrılmıştı. Oraya uzun haftalar boyunca geri dönmeyecekti; aynı şekilde diğer çalışanlar da öyle. Bir yerlerde guguk kuşu hiç şüphesiz ötmüştü, zira yaz geliyordu.50 Hem, herkesin şehirden ayrılıyor olması da hesaba katıldığında, Karargâh’ı sonbahara dek kapatmaları makul değil de neydi ki? Bayan Martindale, üstelik bu konuda hiçbir suçluluk duygusu olmaksızın, tüm o dikiş işlerinden uzaklaşacağı bir tatili dört gözle beklemişti.

Ama görünüşe göre hiç tatili olmayacaktı. Çalışanlar neşeyle vedalaşır ve birbirlerine seslenerek sonbahar için randevulaşırken, Bayan Corning sessizliği sağlamak için sert bir biçimde boğazını temizlemiş ve kısa bir konuşma yapmıştı. Kalıba göre kesilmiş, ama henüz dikilip bir araya getirilmemiş

hastane önlüğü parçalarının yığılı olduğu bir masanın yanında dikiliyordu. Zarafetten yoksun bir kadındı ve insanların duygularına hitap eder tarzda davranmaya niyet ettiği farz edilebilecek olsa da, kulağa yalnızca tatsız geliyordu. Söylediği üzere, hastane giysilerine yönelik aşırı, korkunç bir ihtiyaç vardı. Derhâl daha fazlası isteniyordu, hem de yüzlercesi, binlercesi; dernek o sabah ısrarla rica eden, yalvaran bir telgraf almıştı. Karargâh ise eylüle dek kapanıyordu, bu da tüm işlerin duracağı anlamına geliyordu. Kesinlikle hepsi de bir tatili hak etmişti. Yine de, bu feci ihtiyaç karşısında, sormamak elinde değildi. Evde çalışmak üzere yanlarına önlük almaları için gönüllülere çağrıda bulunmak istiyordu.

Ufak bir sessizliğin ardından, tek başına olmadığının farkına varanların gittikçe gürleşen ve pişkinleşen çok sesli homurtuları duyuldu. Görünüşe bakılırsa çalışanların çoğu, bunun için son derece istekli olabilirdi, ne var ki tüm vakitlerini, daimi biçimde Karargâh'ta olmaları yüzünden neredeyse hiç görmedikleri çocuklarına adamaları gerektiğini hissediyorlardı. Diğerleri ise yalnızca düpedüz fazlasıyla bitip tükenmiş durumda olduklarını ve söyleyebileceklerinin bundan ibaret olduğunu dile getirdi. Bir süreliğine Bayan Martindale'in de bu ikinci grubun hislerini paylaştığını kabul etmek gerek. Sonra utanç, yüzde ortaya çıkan bir kızarıklık gibi, bir dalga hâlinde kadının üzerinden geçti ve Bayan Martindale hızlıca, sessizce, gri mavi kafasını dik tutarak Bayan Corning'in yanına gitti.

"Bayan Corning," dedi. "Ben on iki tane almak isterim."

Bayan Corning, Bayan Martindale'in onu hiç görmediği kadar kibardı. Elini uzattı ve Bayan Martindale'inkini kavradı.

"Teşekkür ederim," dedi; cırlak sesi yumuşaktı.

Fakat sonra illa her zamanki hâline dönmesi gerekiyordu. Elini Bayan Martindale'inkinden sertçe çekti ve masaya dönüp parçaları toplamaya başladı.
"Bir de, rica ediyorum, Bayan Martindale," dedi, cırlak bir sesle, "lütfen dikiş çizgilerini düz tutmayı unutmamaya çalışın. Yaralı insanlar çarpık dikiş çizgilerinden fena hâlde rahatsız olabilir, biliyorsunuz ya. Hem dikişlerinizin düz olmasını sağlamayı başarabilirseniz, önlük çok daha profesyonel görünür ve derneğimize daha yüksek bir mertebe sağlar. Ayrıca zaman son derece önemli. Bunlara acilen ihtiyaçları var. O yüzden yalnızca birazcık daha çabuk olmayı başarabilirseniz, bunun çok yardımı dokunur."
Sahiden, şayet Bayan Martindale bu şeyleri almayı teklif etmemiş olsa, kadının yapacağı...
Hâlâ parçalar hâlinde olan on iki önlük, yarı yarıya bitmiş önlükle bir araya gelince heybetli bir yığın oluşturuyordu. Bayan Martindale, gelip paketi onun yerine arabasına taşıması için aşağıya, şoförüne haber göndermek zorunda kaldı. Onu beklediği sırada, çalışanların birçoğu, oldukça yavaş bir biçimde yaklaşıp evde dikiş dikmek için gönüllü oldu. Söz verilen en yüksek önlük sayısı dörttü.
Bayan Martindale, Bayan Corning'e veda etmeyi ihmal etmese de sonbaharda onu yeniden görme umudundan yana hiçbir memnuniyet ifadesi kullanmadı. İnsan elinden geleni yapar ve bunu, yapması gerektiği için yapar. Fakat elinizden gelenin tamamı da neyse odur işte.
Dışarıda, Cadde'de, Bayan Martindale yeniden kendisi olmuştu. Gözlerini şoförün arabaya yerleştirmiş olduğu muazzam paketten uzak tuttu. Sonuçta, kendine, üstelik de alnının akıyla, bir paydos izni verebilirdi. Eve gidip derhâl yeniden dikiş dikmeye başlamasına gerek yoktu. Şoförü yığınla birlikte eve

gönderecek ve güzel havada yürüyecek, bitmemiş önlükleri düşünmeyecekti.
Fakat üniformalı adamlar, şaklayarak dalgalanan bayraklar altında cadde boyunca yürüyordu ve keskin, saf ışıkta hepsinin yüzleri seçilebiliyordu; düzgün kemikleri, gergin tenleri ve gözleri... Askerlerin kendinden emin gözleri ve denizcilerin hüzünlü bir dalgınlık içindeki gözleri. Hepsi de çok gençti ve hepsi de ellerinden geleni yapıyor, ellerinden gelen her şeyi yapıyor, bunu da mütevazı bir biçimde çok çalışarak, sorgusuz sualsiz ve itibar görmeksizin yapıyordu. Bayan Martindale elini kalbine götürdü. Günün birinde, belki onlardan bazıları portatif hastane karyolalarında yatar hâlde olabilirdi...
Bayan Martindale narin omuzlarını dikleştirdi ve arabasına bindi.
“Eve, lütfen,” dedi şoförüne. “Bir de, epey acelem var.”
Evde Bayan Martindale, hizmetçisine biçimsiz yığının paketini açtırdı ve içindekileri üst kattaki oturma odasına yerleştirtti. Kendisi ise dışarıya giydiği giysileri çıkardı ve başını, ilk büyük gri mavi dalganın hemen arkasından olacak şekilde, Karargâh’ta mutat olarak takmış olduğu yumuşak keten başlıkla sardı. Oturma odasına girdi. Burası yakın zamanda saçlarının ve gözlerinin renginde yeniden dekore edilmişti; epey bir karıştırma ve eşleştirme yapılması gerekmişti, gelgelelim sonuç başarılıydı. Etrafta kızıl mor dokunuşlar, daha doğrusu serpintiler vardı, zira Bayan Martindale parlak renkleri tamamlar ve onların da, kendisinin de daha tatlı bir ışıltı yaymasını sağlardı. Dikilmemiş önlüklerin oluşturduğu çirkin, yüksek yığına baktı ve meşhur kalbinin sıkışıp daraldığı bir an yaşandı. Fakat kadın ne yapması gerektiğini hissederken, kabararak yeniden normal boyutuna ulaştı. O on iki lanet yeni önlük hakkında olumlu düşünmenin bir yolu yoktu. Derhâl

yapması gereken iş, yarısını dikmiş olduğu önlüğe devam etmekti.

Gri mavi kapitone satenin üzerine oturup görevini yerine getirmeye koyuldu. Parçanın en çok nefret uyandıran alanındaydı, yuvarlatılmış boyun kısmının kenarlarının tutturulmasında. Her şey çekilip yerinden çıkıyor, sonunda hiçbir şey muntazam ve eşit görünmüyordu; kalın kumaştan kolayla karışık berbat bir koku yükseliyordu; son derece güzel bir biçimde atmak için çırpındığı ilmeklerin de hepsi farklı boyutlarda ve hepsi hafiften gri görünüyordu. Kadın tekrar tekrar, kusurlarından ötürü bunları sökmek, ipliğini dudakları arasında ıslatmadan iğnesine takmak ve onları bir kez daha düzensiz ve dağınık görmek zorunda kaldı. Bu zor ve tekdüze işle cebelleşmesi yüzünden kendini neredeyse hasta hissetti.

Hizmetçisi, yapmacık bir nezaket ve çıtkırıldım tavırlarla içeri girip ona Bayan Wyman'ın telefonda kendisiyle görüşmek istediğini söyledi; Bayan Wyman ondan bir iyilik rica ediyordu. Bunlar, Bayan Martindale'inkinin büyüklüğünde bir kalbe sahip olmanın beraberinde getirdiği cezalardan ikisiydi. İnsanlar mütemadiyen ondan bir iyilik rica etmek için telefon ediyor ve o da bunları mütemadiyen kabul edip yerine getiriyordu. Dikişini, şu ya da bu şeyden kaynaklanmış olabilecek bir iç çekişle elinden bıraktı ve telefona gitti.

Bayan Wyman'ın da büyük bir kalbi vardı, ama onunki sağlam yapılı değildi. Kadın, kanat gibi inip kalkarak sallanan yanakları ve arı sokmuş gibi şiş gözleri olan heybetli, iriyarı, aptalca giyinen bir kadındı. Çekingenlikle hızlıca, daha bunları dile getirmesi gerekmeden önce özürleri aralara sıkıştırarak konuşurdu, bu nedenle can sıkıcı kadının tekiydi ve kendisiyle görüşmekten kaçınılmasına davetiye çıkarırdı.

“Ah, canım,” dedi Bayan Martindale’e, “seni rahatsız ettiğim için çok üzgünüm. Lütfen, hakikaten, bağışla beni. Fakat senden bana olabilecek en devasa iyiliği yapmanı rica etmek istiyorum sahiden. Lütfen kusuruma bakma. Fakat sana şunu sormak istiyorum, benim cici Bayan Christie’min hizmetinden faydalanma ihtimali olabilecek herhangi birini tanıyor olma ihtimalin olabilir mi?”
“Senin Bayan Christie’nin mi?” diye sordu Bayan Martindale. “Bak şimdi, sanmıyorum... yoksa tanıyor muyum ki?”
“Biliyorsun,” dedi Bayan Wyman. “Şimdiye kadar yaptıkların vesaire varken, seni hayatta rahatsız etmezdim, ama benim minik Bayan Christie’mi biliyorsun. Bebişi olan şu kızı var ya, kadın ona destek olup masraflarını karşılamak zorunda; ben de ne yapacağını bir türlü bilemiyorum. Seni hayatta rahatsız etmezdim, sadece şu var ki, başından beri benim için yapabileceği işler düşünüp bulmaya çalışıyorum, ama önümüzdeki hafta çiftliğe gidiyoruz ve onun hâlinin ne olacağını gerçekten bilmiyorum. Üstelik kötürüm kızı vesaire de var. Resmen yaşayamayacaklar!”
Bayan Martindale hafif, ufak bir inilti koyuverdi. “Ah, ne korkunç,” dedi. “Nasıl da korkunç bir durum. Ah, keşke elimden... söylesene, ne yapabilirim?”
“Eh, yalnızca onun hizmetinden faydalanabilecek birini düşünebilirsen,” dedi Bayan Wyman. “Seni rahatsız etmezdim, sahiden etmezdim, ama kimden yardım isteyeceğimi bir türlü bilemedim. Hem Bayan Christie gerçekten harika, ufak tefek bir kadındır. Her işin altından kalkar. Elbette, mesele şu ki, evde çalışmak zorunda, çünkü kötürüm çocukla ilgilenmek istiyor... eh, insan onu suçlayamaz, hakikaten. Fakat bir şeyler getirip götürebilir. Üstelik öyle hızlı, öyle beceriklidir ki. Lütfen,

hakikaten, seni rahatsız ettiğim için beni bağışla, ama yalnızca birini düşünebilirsen...”
“Ah, muhakkak biri olmalı!” diye haykırdı Bayan Martindale. “Birini düşüneceğim. Kafa patlatacağım, hakikaten öyle yapacağım. Düşünür düşünmez seni arayacağım.”
Bayan Martindale gri mavi kapitone satenine geri döndü. Bitmemiş önlüğü yeniden eline aldı. Olağanüstü ölçüde parlak bir demet güneş ışığı, kelebek orkidelerle dolu bir vazoyu hızla geçip, zarif başlığın altındaki dalgalı saç üzerine yerleşti. Fakat Bayan Martindale dönüp de bununla karşı karşıya gelmedi. Gri mavi gözleri, parmaklarının zahmetli ve tatsız işi üzerine eğilmiş durumdaydı. Bu önlük, sonra da onun devamındaki diğer on iki önlük. İhtiyaç; vahim, korkunç ihtiyaç ve zamanın önemi. Kadın bir ilmek aldı, sonra bir ilmek daha, sonra bir ilmek daha ve bir ilmek daha; bunların oluşturduğu sallantılı hatta baktı, ipliği iğneden çekip çıkardı, ilmeklerin üçünü söktü, iğnesine yeniden iplik geçirdi ve tekrar dikti. Verdiği söze ve kalbine sadık biçimde dikiş dikerken kafa patlattı.

The New Yorker, 28 Haziran 1941
50 The Cuckoo Song adıyla da bilinen, yaz mevsiminin gelişini konu edinen 13. yüzyıla ait bir kanona gönderme yapılıyor. [E.N.]

Yaşam Standardı

Annabel ve Midge, boş vakti çok olanlara has ağır yürüyüş tarzıyla çay salonundan çıktı, zira cumartesi öğleden sonrası önlerinde uzanıyordu. Öğle yemeklerinde, âdetleri olduğu üzere şekerli, nişastalı ve tereyağlı yiyecekler yemişlerdi. Genellikle, üzerine tereyağı ve mayonez sürülmüş, sünger gibi, taze beyaz ekmekten sandviçler; dondurma, krem şanti ve içindeki fındık fıstıktan ötürü pütür pütür bir dokuya sahip eritilmiş çikolatanın altında ıslak biçimde uzanan kalın, takoz gibi kekler yerlerdi. Alternatif olarak, içindeki yağı ter gibi dışarı veren soluk, katılaşan sosa daldırılmış tatsız tuzsuz et parçaları içeren çıtır börekler; dışını kaplayan kaskatı kremanın altında kolayca eğilip bükülen, içi de güneşte bırakılmış merhem gibi ne katı ne sıvı hâlde, ne olduğu belirsiz sarı, tatlı bir şeyle dolu hamur işleri yerlerdi. Başka hiçbir türden yiyecek yemezler, bunu akıllarından da geçirmezlerdi. Üstelik ciltleri beyaz rüzgâr güllerinin taç yaprakları gibiydi ve karınları o genç Kızılderili yiğitlerinki kadar düz, gövdelerinin yan kısımları da yine onlarınki kadar inceydi.

Annabel ve Midge, neredeyse Midge'in Annabel'in çalıştığı firmada stenograf olarak işe başladığı günden itibaren birbirlerinin en yakın arkadaşı olmuşlardı. Stenografi bölümünde iki yıl daha uzun kalmış olan Annabel, çalışa çalışa haftada on sekiz dolar elli sentlik ücretlere yükselmişti; Midge hâlâ on altı dolardaydı. Kızların ikisi de ailesiyle yaşıyor ve eve destek olmak için maaşlarının yarısını veriyorlardı.

Kızlar masalarında yan yana oturur, her öğlen beraber yemek yer, günlük mesainin sonunda birlikte eve doğru yola

koyulurdu. Akşamlarının pek çoğu ve pazar günlerinin büyük kısmı birbirlerine yarenlikle geçerdi. Sıklıkla da onlara iki genç adam eşlik ederdi, ama bu dörtlüde hiç istikrar yoktu; iki genç adam, yasları tutulmaksızın yerlerini başka genç adamlara bırakırdı. Yas tutmak uygunsuz olurdu, hakikaten, zira yeni gelenler kendilerinden öncekilerden güçbela ayırt edilebilirdi. Kızlar, değişmez bir biçimde, havanın sıcak olduğu cumartesi öğleden sonralarının hoş, başıboş saatlerini birlikte geçirirdi. Dostluklarının kumaşı, sürekli kullanımla yıpranıp lime lime olmamıştı.

Birbirlerine benziyorlardı; gerçi benzerlikleri yüz hatlarından kaynaklanmıyordu. Vücutlarının şeklinde, hareketlerinde, tarzlarında ve süslerindeydi bu. Annabel ve Midge, genç büro çalışanlarından yapmamaları istirham edilen her şeyi, hem de aynen yaparlardı. Dudaklarını ve tırnaklarını boyar, kirpiklerinin rengini koyulaştırır, saçlarının rengini açarlardı ve kokuları titrek ışıklar gibi hafif hafif yayılırdı. Göğüsleri üzerinde daracık, bacaklarında ise yüksekte duran ince, parlak elbiseler ve bantlarla incelikli bir biçimde bağlanmış eğimli, topuklu ayakkabılar giyerlerdi. Dikkat çekici, ucuz ve alımlı görünürlerdi. Şimdi, sıcak rüzgârla fırıl fırıl dönen etekleriyle Beşinci Cadde'ye doğru karşıya geçtikleri sırada, hayranlık sesleri işittiler. Gazete bayileri etrafında uyuşuk uyuşuk toplanmış genç adamlar onları mırıltılarla, feryatlarla, hatta en büyük takdir göstergesiyle, ıslıklarla ödüllendirdi. Annabel ve Midge, adımlarını hızlandırma tenezzülünü göstermeksizin geçip gittiler; başlarını daha da dikleştirip, ayaklarını zemine, sanki zavallı köylülerin yerdeki boyunları üzerinden geçiriyorlarmış gibi incelikli bir isabetle bastılar.

Kızlar boş öğleden sonralarında her zaman Beşinci Cadde'de yürümeye giderlerdi, zira orası en sevdikleri oyun için ideal

mekândı. Oyun herhangi bir yerde oynanabilirdi, ki zaten oynanıyordu da, gelgelelim azametli mağaza vitrinleri bu iki oyuncuyu en iyi performanslarını sergilemeye teşvik ediyordu.
Oyunu Annabel icat etmişti; ya da daha doğrusu, eski bir oyundan geliştirmişti. Esasen, kadim "Bir milyon doların olsa ne yapardın?" eğlencesinden fazlası değildi. Fakat Annabel bunun için bir dizi yeni kural koymuş, oyunun kapsamını daraltmış, belirginleştirmiş, daha katı hâle getirmişti. Tüm oyunlar gibi, daha zor olduğu için daha ilgi çekici olmuştu.
Annabel'in versiyonu şöyleydi: Birinin öldüğünü ve size bir milyon dolar bıraktığını farz etmelisiniz, harika. Fakat mirasın bir koşulu var. Vasiyetnamede, paranın her bir sentini kendiniz için harcamanız gerektiği belirtilmiş bulunuyor.
İşte oyunun tehlikesi de bu noktadaydı. Şayet, oyunu oynarken unutur da harcamalarınız arasında, örneğin aileniz için yeni bir daire kiralamayı sayarsanız, sıranızı diğer oyuncuya kaptırıyordunuz. Ne kadar çok kişinin, üstelik bir kısmı işin uzmanları arasında sayılan kişilerin, böyle sürçmeler yüzünden ceza olarak sıralarından olduğunu görmek hayret vericiydi.
Oyunun tutkulu bir ciddiyetle oynanması, elbette elzemdi. Her bir alımın dikkatle düşünülüp değerlendirilmesi ve gerekirse savlarla desteklenmesi gerekiyordu. Çılgınca oynamanın hiç tadı yoktu. Bir seferinde Annabel, büroda çalışan başka bir kıza, Sylvia'ya, oyundan bahsetmişti. Sylvia'ya kuralları açıklamış, sonra da ona, "Yapacağın ilk şey ne olurdu?" şeklindeki açılış sorusunu sormuştu. Sylvia bir saniyeliğine bile tereddüt etme nezaketini göstermemişti. "Eh," demişti, "yapacağım ilk şey şu olurdu: Gidip Bayan Gary Cooper'ı vurması için birini tutardım ve sonra da..." Yani kızın hiç de eğlenceli olmadığı açıktı.
Buna karşılık Annabel ve Midge kesinlikle yoldaş olmak için doğmuştu; zira Midge, öğrendiği andan itibaren oyunu ustalıkla

oynadı. İşi daha cazip hâle getiren tüm dokunuşları ekleyen oydu. Midge'in yeniliklerine göre, ölüp parayı size bırakmış olan antika tip, sevdiğiniz biri ya da, aslına bakılırsa, tanıdığınız biri bile değildi. Sizi bir yerlerde görmüş ve, "Şu kızın bir sürü güzel şeyi olmalı. Öldüğüm zaman ona bir milyon dolar bırakacağım," diye düşünmüş biriydi. Ölüm de ne zamansız ne de acı verici olacaktı. Size iyilik eden kişi, bir dolu yaş almış ve huzur içinde gitmeye hazır hâlde, uyku sırasında usul usul diğer tarafa kayacak ve doğruca cennete gidecekti. Bu süslemeler, Annabel ve Midge'in oyunlarını huzurlu vicdanların sağladığı lüks içinde oynamalarına imkân veriyordu.

Midge yalnızca yerinde olmakla kalmayan, aynı zamanda ölçüsüz olan bir ciddiyetle oynuyordu. Kızların dostluğunda yaşanan tek gerilim, bir seferinde Annabel tarafından ortaya konmuş, bir milyon dolarıyla alacağı ilk şeyin gümüş tilki kürkünden bir manto olacağına ilişkin bir beyanı takiben ortaya çıkmıştı. Bu açıklamasıyla Midge'e ağzının ortasından vurmuştu sanki. Midge nefesini yeniden düzene soktuğunda, haykırarak Annabel'in nasıl böyle bir şey yapabileceğini aklının almadığını söylemişti; gümüş tilki kürkleri bayağıydı! Annabel, onların hiç de bayağı olmadığı şeklindeki sert karşılıkla zevkini müdafaa etmişti. Midge de görüşünde ısrar etmişti. Herkeste gümüş tilki kürkünden bir manto olduğunu da eklemişti. Devam edip, belki soğukkanlılığını hafiften kaybetmiş olarak, kendisinin hayatta gümüş tilki kürkü giymeyeceğini ilan etmişti.

Sonraki birkaç gün boyunca, kızlar birbirlerini sürekli görmeye devam etseler de, sohbetleri dikkatli ve seyrekti, oyunlarını da bir kez olsun oynamadılar. Sonra bir sabah, Annabel büroya girer girmez Midge'in yanına geldi ve fikrini değiştirdiğini söyledi. Bir milyon dolarının herhangi bir bölümüyle gümüş tilki

kürkünden bir manto almayacaktı. Mirası alması üzerine derhâl vizon kürkünden bir manto seçecekti.
Midge gülümsedi, gözleri parladı. “Bence,” dedi, “kesinlikle doğru şeyi yapıyorsun.”
Şimdi, Beşinci Cadde boyunca yürüdükleri sırada, oyunu yeni baştan oynadılar. Eylül ayına tekrar tekrar musallat olan o lanetli günlerden biriydi; rüzgârda toz toprak parçacıklarının uçuştuğu, sıcak ve cırtlak bir gün. İnsanlar elleri ayakları tutmuyormuş gibi öne eğiliyor ve ayaklarını sürüyerek yürüyorlardı; kızlarsa, öğleden sonra gezintilerine çıkmış genç vârislere yakışır şekilde, vücutları dimdik hâlde düz bir çizgide yürüyordu. Onlar için artık oyunu resmî açılışıyla başlatmaya lüzum yoktu. Annabel doğruca konunun özüne indi.
“Pekâlâ,” dedi. “İşte bu bir milyon dolara sahipsin. Peki, yapacağın ilk şey ne olurdu?”
“Eh, yapacağım ilk şey şu olurdu,” dedi Midge, “vizon kürkünden bir manto alırdım.” Fakat bunu mekanik bir tavırla, beklenen bir sorunun ezberlenmiş cevabını verir gibi söyledi.
“Evet,” dedi Annabel, “bence de öyle yapmalısın. Son derece koyu türden bir vizon kürk.” Fakat o da ezberden konuşur gibi konuştu. Hava fazlasıyla sıcaktı; ne kadar koyu renk, parlak ve yumuşak olursa olsun, kürkü düşünmek korkunçtu.
Bir süreliğine sessizlik içinde yol boyunca ilerlediler. Sonra Midge’in gözü bir mağaza vitrinine takıldı. Sade, zarif bir karanlıkla belirgin hâle getirilen çekici, hoş parıltılar vardı.
“Hayır,” dedi Midge, “sözümü geri alıyorum. İlk iş vizon kürkünden bir manto almazdım. Ne yapardım, biliyor musun? Bir dizi inci alırdım. Gerçek inci.”
Annabel’in bakışları, Midge’inkileri takip etmek üzere çevrildi.
“Evet,” dedi kız, yavaşça. “Bence bu bir bakıma iyi bir fikir. Üstelik mantıklı da. Çünkü inciyi her şeyle takabilirsin.”

Birlikte mağaza vitrinine doğru gittiler ve oraya yapışmış hâlde dikildiler. Vitrinde yalnızca tek bir nesne vardı; küçük, pembe, kadife bir boynun etrafında koyu renkli bir zümrütle tutturulmuş, çift sıra hâlinde kocaman, birbirinin aynısı inciler.
“Sence bunun fiyatı nedir?” dedi Annabel.
“Yani, bilmem ki,” dedi Midge. “Çoktur herhâlde.”
“Bin dolar falan mı?” dedi Annabel.
“Ah, sanırım daha fazladır,” dedi Midge. “Zümrütten ötürü.”
“Eh, on bin dolar falan mı?” dedi Annabel.
“Yani, bilmem mümkün değil,” dedi Midge.
Şeytan, Annabel’i kaburgalarından dürttü. “Sana içeri girip bunun fiyatını öğrenmen için meydan okuyorum,” dedi.
“Hayatta olmaz!” dedi Midge.
“Sana meydan okuyorum,” dedi Annabel.
“Baksana, bunun gibi bir mağaza bu öğleden sonra açık bile olmaz ki,” dedi Midge.
“Gayet de açık,” dedi Annabel. “İnsanlar şimdi çıktı içeriden. Hem görev başında bir kapı görevlisi de var. Sana meydan okuyorum.”
“Peki,” dedi Midge. “Ama senin de gelmen lazım.”
Yol göstererek onları mağazadan içeri aldığı için kapı görevlisine son derece soğuk tavırlarla teşekkürlerini sundular. Mağaza serin ve sessizdi; panelli duvarları ve yumuşak bir halısı olan geniş, zarif bir odaydı. Fakat kızlar, bir domuz ahırında duruyorlarmış gibi sert küçümseme ifadeleri takınmıştılar.
İnce yapılı, üstü başı tertemiz ve kusursuz bir satış görevlisi onların yanına geldi ve eğilerek selam verdi. Muntazam suratı, dış görünüşleri karşısında hiçbir hayret göstermiyordu.
“Tünaydın,” dedi. Şayet kendisine, usulca dile getirilmiş selamını kabul etme iyiliğini bahşederlerse, bunu asla unutmayacağını ima etti.

Annabel ve Midge birlikte ve buz gibi bir vurguyla, “Tünaydın,” dedi.
“Baktığınız bir şey...” dedi satış görevlisi.
“Ah, biz sadece bakıyorduk,” dedi Annabel. Sanki bir kürsüden konuşuyordu.
Satış görevlisi eğildi.
“Arkadaşım ve ben, yalnızca tesadüfen geçiyorduk da,” dedi Midge ve cümleyi dinler gibi görünerek, durdu. “Arkadaşım ve şahsım olarak ben,” diye devam etti, “yalnızca vitrininizdeki şu incilerin ne kadar olduğunu merak etmiş bulunuyoruz.”
“Ah, evet,” dedi satış görevlisi. “Çift sıra. O iki yüz elli bin dolar hanımefendi.”
“Anlıyorum,” dedi Midge.
Satış görevlisi eğildi. “Fevkalade güzel bir kolye,” dedi. “Bakmak ister miydiniz?”
“Hayır, teşekkür ederiz,” dedi Annabel.
“Arkadaşım ve ben, yalnızca tesadüfen geçiyorduk,” dedi Midge.
Gitmek üzere döndüler; gidecekleri yer de, tavırlarından anlaşıldığı kadarıyla, kağnının onları beklediği yerdi.51 Satış görevlisi önden fırlayıp kapıyı açtı. Kızlar süzülerek onun yanından geçip giderken eğildi.
Cadde boyunca ilerlemeye devam eden kızların suratında hâlâ küçümseme ifadesi vardı.“Sahiden ama!” dedi Annabel. “Böyle bir şeyi aklın alıyor mu?”
“İki yüz elli bin dolar!” dedi Midge. “Oracıkta duran çeyrek milyon dolar demek bu!”
“Adam amma da küstah!” dedi Annabel.
Yürüyerek yollarına devam ettiler. Yavaş yavaş küçümseme yok olup gitti; kızların içinden yavaş yavaş akarcasına kaybolup gitti. Onunla birlikte krallara yakışır duruş ve yürüyüş de gitti.

Omuzları çöktü ve ayaklarını sürüdüler; fark etmeleri ya da özür dilemeleri söz konusu olmaksızın birbirlerine çarptılar ve geri sekerek yeniden uzaklaştılar. Sessizdiler ve gözleri pusluydu.
Birdenbire Midge sırtını dikleştirdi, başını savurarak havaya kaldırdı ve net, güçlü bir biçimde konuştu.
“Dinle, Annabel,” dedi. “Bak. Son derece zengin bir insanın var olduğunu farz et, anlıyor musun? Bu insanı tanımıyorsun, ama bu insan seni bir yerlerde görmüş ve senin için bir şey yapmak istiyor. Eh, son derece yaşlı bir insan bu, anlıyor musun? İşte, bu insan, tıpkı uykuya dalar gibi ölüyor ve sana on milyon dolar bırakıyor. Şimdi, yapacağın ilk şey ne olurdu?”

The New Yorker, 20 Eylül 1941
51 Fransız Devrimi sırasında mahkûmları giyotine taşımak için kağnı kullanılmasına gönderme yapılıyor. [E.N.]

Hoş İzin

Kocası, izin haberini vermek için onu şehirlerarası telefondan aramıştı. Kadın bu telefonu beklemiyordu ve hazırlıksız yakalanmıştı. Sesini duymanın yarattığı şaşkınlığı açıklayarak, New York'ta şiddetli bir yağmur yağdığını söyledi ve onun bulunduğu yerde havanın fazlasıyla sıcak olup olmadığını sorarak tüm saniyeleri ziyan etti. Adam onu, Dinle, demek için durdurdu, uzun uzun konuşacak zamanı yoktu; bir de ona hızlıca, filosunun gelecek hafta başka bir cepheye taşınacağını ve oraya doğru yoldayken de yirmi dört saatlik bir izni olacağını söylemişti. Kadının duyması zor oluyordu. Adamın arkasından, hepsi de, "Hey!" hecesini haykıran genç erkeklerden oluşan sarhoş bir koro yükseliyordu.

"Ah, hemen kapatma," dedi kadın. "Lütfen. Bir dakika daha konuşalım, sadece bir dakika daha..."

"Hayatım, kapatmam lazım," dedi adam. "Oğlanların hepsi de telefon sırasını bekliyor. Seninle haftaya bugün, takriben saat beşte görüşürüz. Hoşça kal."

Sonra, ahizenin kapanma sesi geldi. Kadın telefonu yavaşça kollarına aldı ve tüm hüsranların, şaşkınlıkların ve ayrılıkların sorumlusu oymuş gibi ona bakarak dikkatle kucakladı. Onun aracılığıyla, adamın uzaklardan gelen sesini duymuştu. Tüm bu aylar boyunca, aralarındaki muazzam mesafeyi düşünmemeye çalışmıştı; şimdiyse uzaktan gelen o ses, başka hiçbir şey düşünmemiş olduğunu fark etmesini sağlamıştı. Üstelik adamın konuşması canlı ve işlekti. Arkasından da neşeli, çılgın ve genç sesler, kadının daha önce duymadığı, adamınsa her gün duyduğu, yeni hayatını paylaştığı insanlara ait sesler gelmişti.

Ayrıca, kadın bir dakika daha için yalvardığında, adam karısının değil onların lafına uymuştu. Kadın elini telefondan çekti ve onu, korkunç bir şeye dokunmuşçasına, birbirlerinden kaskatı biçimde ayrılarak açılmış parmaklarla kendinden uzaklaştırdı.
Sonra kendi kendine saçmalıklarına bir son vermesi gerektiğini söyledi. İnsan kendini incinmiş, perişan ve lüzumsuz hissetmesine sebep olacak şeyler ararsa, bunları bulacağı kesindi, hem de her seferinde daha kolay şekilde; çok geçmeden öyle kolay olurdu ki, insan çıkıp aramaya koyulduğunun farkına bile varmazdı. Yalnız kadınlar çoğunlukla gelişe gelişe bu uygulamada uzman hâline gelirdi. Kadın asla onların kasvetli birliğine katılmamalıydı.
Hem ne diye kederleniyordu ki zaten? Eğer adamın konuşmak için yalnızca kısacık bir vakti varsa, o hâlde konuşmak için yalnızca kısacık bir vakti vardı, hepsi bu kadardı. Ona geleceğini haber vermek, yakında birlikte olacaklarını söylemek için yeterince zamanı olmuştu kesinlikle. Kadın da işte bu durumdaydı; telefona, ona bu hoş haberi getiren nazik, sadık telefona kaşlarını çata çata bakarak oturuyordu. Kocasını bir hafta içinde görecekti. Yalnızca bir hafta. Açılarak spirallere dönüşen minicik yaylar gibi, sırtı boyunca uzanan ve gövdesini delip geçen ufak heyecan titreşimleri hissetmeye başladı.
Bu iznin hiçbir ânı ziyan olmamalıydı. Kadın, adam daha önce eve geldiğinde üzerine çökmüş olan abes utangaçlığı düşündü. Kocasını üniformayla ilk görüşüydü. Adam orada, kendilerine ait küçük apartman dairesinde duruyordu; yabancı, gösterişli kıyafetler içindeki gösterişli bir yabancıydı. Adam orduya girene dek, evliliklerinin tamamı boyunca asla tek bir geceyi ayrı geçirmemişlerdi ve kadın onu gördüğünde, bakışlarını yere indirmiş, mendilini eğip bükmüş, boğazından da tek heceli sözcüklerden başka bir şey çıkaramamıştı. Bu sefer dakikaların

böyle heba edildiği hiçbir savurganlık olmamalıydı. Mükemmel kavuşmalarının yirmi dört saatinden tek bir ânı dahi boşa harcayacak, saçma sapan hiçbir çekingenlik olmamalıydı. Ah, Tanrım, yalnızca yirmi dört saat...

Hayır. Bu tam da yapılacak en yanlış şeydi; bu düpedüz yanlış düşünme biçimiydi. Daha öncekini işte böyle mahvetmişti. O utangaçlık üzerinden kalkar kalkmaz ve adamı yeniden tanıdığını hisseder hissetmez saymaya başlamıştı. Saatlerin kayıp gittiğine ilişkin çaresiz bilinçle öylesine dolup taşıyordu ki... Yalnızca on iki saat daha, yalnızca beş, ah, yüce Tanrım, sadece bir saat kaldı... Neşe ve huzur için hiç yeri kalmamıştı. Altın değerindeki zamanı, o zamanın gidişine kin gütmekle geçirmişti.

Son saat de geçip giderken, kadının hâlini tavrını öylesine gam bürümüş, dudaklarından öyle üzücü ve ağır sözcükler dökülür olmuştu ki, adam bu kasvetli hava altında gerildiğinden sert konuşmuş ve aralarında bir tartışma yaşanmıştı. Adam, trene yetişmek üzere çıkması gerektiğinde de, iki tarafın birbirine yapışıp kopamadığı hiçbir veda, tutulacak hiçbir duygulu söz olmamıştı. Adam gidip kapıyı açmış ve omzu kapıya dayanmış hâlde dururken; havacı başlığını silkeleyip, gözünün iki buçuk santim üzerinde, kulağının da iki buçuk santim yukarısında olacak şekilde büyük bir özenle ayarlayarak başına takmıştı. Kadın, salonun ortasında, soğukkanlı ve sessiz hâlde, ona bakarak dikilmişti.

Başlığı tam olarak olması gerektiği gibi olduğunda, adam ona bakmıştı.

“Eh,” demişti. Boğazını temizlemişti. “Sanırım yola koyulsam iyi olur.”

“Eminim öyledir,” demişti kadın.

Adam, saatini yoğun bir dikkatle incelemişti. “Ancak yetişirim,” demişti.
“Eminim öyledir,” demişti kadın.
Kadın, gerçek bir omuz silkmeyle değil, yalnızca öyleymiş gibi görünen bir şekilde dönmüş ve pencereye gidip, öylesine havayı gözlüyormuşçasına dışarı bakmıştı. Kapının gürültüyle kapandığını, sonra da asansörün gıcırtısını duymuştu.
Adamın gittiğini anladığında, daha fazla soğukkanlı ve sakin kalamamıştı. Göğsüne vurup hıçkırarak, küçük dairede dört bir yana koşturup durmuştu.
Sonra olanları uzun uzun düşünmek, bu kötü, ufak çaplı yıkıma nasıl yol açtığını anlamak için iki ayı olmuştu. Geceleri ağlamıştı.
Artık bunu kara kara düşünmesine gerek yoktu. Dersini almıştı ve bu dersi nasıl aldığını unutabilirdi. Önlerindeki yeni izin, birlikte sonsuza dek saklamak üzere sahip olacakları unutulmayacak bir izin olacaktı. Kadının ikinci bir şansı, kocasıyla ikinci bir yirmi dört saati olacaktı. Sonuçta, bu hiç de kısa bir süre değil, malum; yani, bunu boncukların kopmuş bir kordondan dökülmesi gibi dökülen ince, küçük bir saat dizisi olarak düşünmezseniz tabii. Bunu, ışıldayan ve tatlı, koskoca uzun bir gün ve koskoca uzun bir gece olarak düşündünüz mü, neredeyse talihiniz karşısında huşu içinde kala kalırsınız. Zira ölene dek kendisiyle birlikte, kalbinde taşımak üzere ışıldayan, tatlı, koskoca bir gün ve upuzun bir gecenin anısına sahip olan kaç insan vardır ki?
Bir şeyi elinizde tutmak için, ona ihtimam göstermeniz gerekir. Dahası, onun tam da ne tür bir ihtimam gerektirdiğini anlamanız gerekir. Kuralları bilmeli ve onlara riayet etmelisiniz. Kadın bunu yapabilirdi. Tüm bu aylar boyunca, kocasına göndereceği mektupların yazılışında da zaten bunu yapıp

durmuştu. O hususta öğrenilmesi gereken kurallar olmuştu ve bunların ilki en zoruydu: Ona asla onun sana söylemesini istediğin şeyleri söyleme. Ona asla onu ne kadar kederli bir biçimde özlediğini, bunun hiç iyiye gitmediğini, onsuz geçen her günün nasıl da önceki günden daha acı olduğunu anlatma. Onun için etrafındaki neşeli olayları, illa uydurulmuş değil, ama cezbedici biçimde süslenmiş ufak canlı anekdotları yazıya dök. O senin kocan, erkeğin, aşkın diye, sadık kalbinin özlemleriyle onun kafasını allak bullak etme. Zira mektubu bunlardan hiçbirine yazmıyorsun. Bir askere yazıyorsun.

Kadın bu kuralları biliyordu. Kocasına, işinden ötürü gerilmiş ve yorulmuş, muazzam amaç için varını yoğunu ortaya koyan uzaklardaki bir askere; şikâyet, üzüntü ya da dargınlık dolu bir mektup göndermektense ölmeyi tercih edeceğini söyleyerek abartmış olmazdı. Şayet mektuplarında, adamın ondan beklediği her şey olabilirse, bir araya geldiklerinde öyle olmak ne kadar da kolaylaşırdı. Mektuplar zordu; her sözcüğün iyice düşünülmesi ve seçilmesi gerekiyordu. Yeniden birleştiklerinde, birbirlerini görebildikleri, duyabildikleri ve birbirlerine dokunabildikleri zaman, yapmacıklı hiçbir resmiyet olmayacaktı. Birlikte konuşup güleceklerdi. Hiç ayrılmamışlar gibi içlerinde şefkat ve heyecan olacaktı. Belki de hiç ayrılmamışlardı. Belki de yabancı, yeni bir hayatın, yabancı, anlamsız kilometrelerin ve yabancı, neşeli seslerin, gerçekten bir olan iki kişi için hiçbir mevcudiyeti yoktu.

Kadın bunu enine boyuna düşünmüştü. Ne yapmamak gerektiğine ilişkin kanunları öğrenmişti. Şimdi kendini onun gelişini beklemenin coşkunluğuna teslim edebilirdi.

Güzel bir haftaydı. Kadın yine vakti hesaplasa da şimdi akıp gidişini görmek hoş oluyordu. Yarından sonraki ikinci gün, yarından sonraki gün, yarın. Kadın, karanlıkta uyanık hâlde

yattı, ama bu heyecan verici bir uykusuzluktu. Gündüzleri, savaşçısından duyduğu gururla, başı yukarı kalkıyor ve vücudu dikleşiyordu. Sokakta, sivil takım elbiseler içindeki erkeklerle birlikte yürüyen kadınlara şen şakrak bir acımayla bakıyordu.
Kadın yeni bir elbise aldı; siyahtı. Adam siyah elbiselerden hoşlanırdı. Sadeydi. Adam gösterişsiz elbiselerden hoşlanırdı ve öyle pahalıydı ki, kadın, fiyatını düşünmemekte kararlıydı. Bunu hesaba yazdırdı ve gelecek aylar boyunca faturayı zarfından çıkarmadan yırtıp atacağının farkına vardı. Pekâlâ... gelecek ayları düşünmenin hiç sırası değildi.
İzin günü cumartesiye geliyordu. Kadının içi, bu tesadüften ötürü orduya duyduğu minnetle dolup taşıyordu, zira saat birden sonra cumartesi günü kendisine aitti. Öğle yemeği için duraklamadan bürosundan çıktı ve parfüm, kolonya ve banyo yağı aldı. Kadının tuvalet masasında ve banyosunda her birinden şişelerde kalmış ufak bir miktar vardı, ama elinde bunların zengin, yeni stoklarının olması, arzu edildiğini ve güvende olduğunu hissetmesini sağlıyordu. Bir gecelik aldı; masum kabarık kolları olan, yakası Romney model ve mavi kuşaklı, üzerinde desen olarak minik çiçek buketleri bulunan, yumuşak şifondan enfes bir şeydi. Yıkanmaya asla dayanamazdı, şu Fransız usulü kuru temizleme bunun icabına bakardı muhakkak... pekâlâ. Kadın, elinde gecelikle, bunu saten bir torbaya sarmak üzere alelacele eve koştu.
Sonra tekrar dışarı çıktı ve fiyatları karşısında ürpererek, kokteyller ile viski-sodalar için malzemeleri aldı. Adamın içkilerin yanında sevdiği türden tuzlu bisküvileri almak için on iki bina dizisi geçecek kadar yürüdü. Dönüş yolunda, vitrininde saksıya konmuş küpe çiçeklerinin sergilendiği bir çiçekçinin önünden geçti. Bunlara karşı koymak için hiçbir teşebbüste bulunmadı. Bu çiçekler narin, parşömen rengi ters çanakları ve

zarif, kızıl mor, çan şeklindeki taç yapraklarıyla fazlasıyla cezbediciydi. Kadın bunlardan altı saksı aldı. Farz edelim ki kadın gelecek hafta öğle yemeği yemeden idare etti... pekâlâ.
Kadının ufak salonla işi bittiğinde, oda zarif ve neşeli görünüyordu. Küpe çiçeği saksılarıyla pencere eşiğini boydan boya kuşattı, bir masa çıkarıp bunu kadeh ve şişelerle donattı, yastıkları kabarttı ve etrafa, davetkâr bir biçimde, parlak kapakları olan dergiler yerleştirdi. Burası, hevesle içeri giren birinin, keyifli bir karşılama bulacağı bir yerdi.
Kadın, elbisesini değiştirmeden önce, alt kata, hem santral hem de asansöre bakan adama telefon etti.
Adam en sonunda telefona cevap verdiğinde, "Ah," dedi kadın. "Ah, ben sadece şunu söylemek istemiştim; kocam Teğmen McVicker geldiğinde, lütfen onu doğruca yukarı gönderin."
Oysa aramanın hiç lüzumu yoktu. Bezgin durumdaki görevli, telefon ederek haber vermenin ilave stresini yaşamadan, herhangi birini yukarıya, herhangi bir daireye doğru gönderirdi. Fakat kadın o sözcükleri söylemek istiyordu. "Kocam" demek istiyor, "teğmen" demek istiyordu.
Giyinmek için yatak odasına gittiğinde şarkı söyledi. Coşkulu bir tutkuya sahip şarkıyı gülünç hâle getiren tatlı, tereddütlü, cılız bir sesi vardı.

"İşte gidiyoruz, bilinmez diyarlara doğru,
Tırmanıyoruz güneşe doğru, yükseklere, güneşe, güneşe, güneşe.
İşte geliyorlar; hızla yükseliyorlar, buluşmak için gök gürültümüzle,
Atılın çocuklar, davranın silahlara!"52

Kadın, dudakları ve kirpiklerine büyük bir ihtimam gösterirken, dalgın bir biçimde şarkı söylemeyi sürdürdü. Sonra sustu ve yeni elbiseyi üzerine geçirirken nefesini tuttu. Ona yakışmıştı. Bu son derece gösterişsiz siyah elbiselerin fiyatının bir sebebi vardı. Aynada kendine, kostümünün ayrıntılarını ezberlemeye çabaladığı şık bir yabancıyı izliyormuş gibi yoğun bir ilgiyle bakarak ayakta durdu.

O sırada kapı zili çaldı. Yüksek tonda ve seri bir biçimde üç kez çaldı. Adam gelmişti.

Kadının nefesi kesildi ve elleri, telaştan titreye titreye tuvalet masasına uzandı. Parfüm fısfısını kapıp, kokuyu kuvvetle başının dört bir yanına ve omuzlarına püskürttü; bunun ancak bir kısmı yerine ulaştı. Aslında çoktan parfüm sürmüştü, ama bir dakika daha istiyordu, bir an daha, ne olursa. Zira o şey onu yeniden ele geçirmişti... aşırıya kaçan o utangaçlık. Kendini gidip kapıyı açmaya ikna edemiyordu. Titreyerek dikilip durdu ve parfüm sıktı.

Zil yeniden yüksek ve seri bir biçimde üç kez çaldı, sonra da sonu gelmez, kesintisiz bir gürültüye dönüştü.

“Ah, bir dur, duramaz mısın?” diye haykırdı. Fısfısı fırlatır gibi sertçe bıraktı, saklanacak bir yer ararmışçasına odada çılgınlar gibi etrafına bakındı, sonra sert bir biçimde kendini dikleşmeye zorladı ve vücudunun titremesini kontrol altına almak için çabaladı. Zilin tiz sesinin, daireyi doldurup havayı sıkıştırarak ona yer bırakmıyor, onu dışarı itiyormuş gibi bir hâli vardı.

Kapıya doğru hareketlendi. Oraya ulaşmadan önce durup elleriyle yüzünü kapattı ve dua etti; “Ah, lütfen yolunda gitsin,” diye fısıldadı. “Lütfen beni yanlış şeyler yapmaktan alıkoy. Lütfen hoş olsun.”

Sonra kapıyı açtı. Zilin gürültüsü durdu. Adam işte orada, parlak ışıklarla aydınlatılmış küçük koridorda duruyordu. Tüm o uzun,

üzüntülü geceler ve tüm o kuvvetli, içli yeminler. Adam şimdi gelmişti işte. Kadın da karşısındaydı.
“Tanrı aşkına!” dedi kadın. “Dışarıda birinin olduğunu hiç fark etmedim. Baksana, resmen çıt çıkarmadın.”
“Hiç kapı açmaz mısın sen?” dedi adam.
“Bir kadının ayakkabılarını giyecek vakti olamaz mı?” dedi kadın.
Adam içeri girdi ve kapıları arkasından kapattı. “Ah, sevgilim,” dedi. Kollarını kadına doladı. Kadın, yanağını adamın dudakları boyunca kaydırdı, alnını onun omzuna değdirdi ve ondan ayrıldı.
“Ah!” dedi kadın. “Sizi görmek güzel Teğmen. Savaş nasıl?”
“Sen nasılsın?” dedi adam. “Şahane görünüyorsun.”
“Ben mi?” dedi kadın. “Sen kendine bir baksana.”
Adam, baktığınıza pekâlâ değecek gibiydi. Güzel giysileri, güzel vücudunu tamamlıyordu. Teçhizatının standartlara tamı tamına uygun olduğu kesindi, yine de adamın bunun hiç bilincinde değilmiş gibi bir hâli vardı. Dik duruyor, zarafet ve özgüvenle hareket ediyordu. Surati esmerleşmişti. Yüzü inceydi, öyle inceydi ki, kemikler yanakların altından ve çenenin aşağısından kendini gösteriyordu; ama bu yüzde aşırı yorgunluğa dair hiçbir ifade yoktu. Yumuşak, dingin ve kendinden emin bir yüzdü. O bir Amerikan subayıydı ve bundan daha güzel hiçbir görüntü yoktu.
“Eh!” dedi kadın. Kendini, bakışlarını onunkilerle buluşacağı şekilde kaldırmaya zorladı ve birdenbire bunun artık zor olmadığını fark etti. “Yani birbirimize ‘eh’ diye diye burada böylece dikilemeyiz ya. İçeri gel de otur. Önümüzde uzun bir süre var... ah, Steve, bu harika değil mi?! Hey. Çanta getirmedin mi?”

“Yani, anlayacağın,” dedi ve durdu. Başlığını çıkarıp masaya, şişelerle kadehlerin arasına koydu. “Çantayı istasyonda bıraktım. Maalesef berbat bir haberim var sevgilim.”
Kadın, ellerinin göğsüne yapışmasına engel oldu.
“Sen... sen derhâl denizaşırı cepheye mi gidiyorsun?”
“Tanrım, hayır,” dedi adam. “Ah, hayır, hayır, hayır. Bu berbat bir haber dedim ben. Hayır. Emirleri değiştirdiler bebeğim. Tüm izinleri geri aldılar. Doğruca yeni cepheye gitmemiz gerekiyor. Altıyı on geçe bir trene binmem lazım.”
Kadın kanepeye oturdu. Ağlamak istiyordu; yavaş yavaş inen, kristal gibi gözyaşlarıyla sessizce de değil, kocaman açılmış bir ağız ve her tarafına bir şeyler bulaşmış bir yüzle. Kendini karın üstü yere atmak, tekmeler savurmak, çığlık atmak ve herhangi biri onu kaldırmaya çalışırsa tamamen gevşeyip kendini bırakmak istiyordu.
“Bu korkunç,” dedi kadın. “Bence bu resmen ayıp.”
“Biliyorum,” dedi adam. “Ama bu konuda yapılacak hiçbir şey yok. Ordu bu, Bayan Jones.”
“Bir şey söyleyemez miydin?” dedi kadın. “Onlara altı ayda yalnızca bir kez iznin olduğunu söyleyemez miydin? Eşinin seni yeniden görmek için sahip olduğu bütün şansın yalnızca bu kısacık yirmi dört saat olduğunu söyleyemez miydin? Bunun o kadın için ne anlama geldiğini açıklayamaz mıydın? Yapamaz mıydın bunu?”
“Haydi ama, bak şimdi Mimi,” dedi adam. “Devam eden bir savaş var.”
“Üzgünüm,” dedi kadın. “Bunu söyler söylemez üzüldüm. Daha ağzımdan çıkarken üzüldüm. Fakat... ah, bu çok zor!”
“Kimse için kolay değil,” dedi adam. “Oğlanların izinlerini nasıl iple çektiğini bilmiyorsun.”
“Ah, oğlanlar zerre kadar umurumda değil!” dedi kadın.

“Bizim tarafa kazandıracak ruh bu ama işte,” dedi adam. En büyük koltuğa oturdu, bacaklarını uzattı ve ayak bileklerini üst üste attı.
“Sen o pilotlardan başka hiçbir şeyi umursamıyorsun,” dedi kadın.
“Bak, Mimi,” dedi adam. “Buna vaktimiz yok. Kavgaya girişip kastetmediğimiz bir sürü şey söyleyecek vaktimiz yok. Her şey büsbütün... büsbütün hızlanmış durumda şimdi. Buna hiç zaman kalmadı.”
“Ah, biliyorum,” dedi kadın. “Ah, Steve, bilmez miyim!”
Kadın o tarafa geçti ve adamın koltuğunun koluna oturup yüzünü de onun omzuna sakladı.
“Ha şöyle,” dedi adam. “Bunu düşünüp durdum ben.” Kadın, adamın ceketine dayanmış hâlde başını salladı.
“Yeniden düzgün bir koltukta oturmanın ne demek olduğunu bir bilsen,” dedi adam.
Kadın doğrulup oturdu. “Ah,” dedi. “Koltuktan bahsediyorsun. Beğenmene çok sevindim.”
“Pilot salonundakiler görüp görebileceğin en kötü koltuklar,” dedi adam. “Cömert vatanseverlerin, tavan arasından çıkarıp kurtulmak için bağışladığı bir sürü çökmüş, eski, sallanan sandalye... sahiden, sallanan sandalyeler. Yeni cephede daha iyi mobilyaları olmazsa, onları kendim almak zorunda kalsam bile, bu konuda bir şeyler yapacağım.”
“Senin yerinde olsam kesinlikle yapardım,” dedi kadın. “Oğlanlar otururken mutlu olsunlar diye yemeksiz, kıyafetsiz şekilde ve çamaşırlarımı yıkamadan idare ederdim. Arada sırada eşime yazmak için uçak postası puluna yetecek kadar bile para biriktirmezdim.”
Kadın ayağa kalktı ve odada oradan oraya dolandı.

“Mimi, neyin var senin?” dedi adam. “Sen... pilotları mı kıskanıyorsun?”
Kadın, kendi kendine sekize kadar saydı. Sonra döndü ve ona gülümsedi.
“Yani... sanırım kıskanıyorum...” dedi. “Sanırım tam da öyle yapıyorum. Yalnızca pilotları da değil. Tüm hava kuvvetlerini. Tüm Birleşik Devletler Ordusu’nu.”
“Tek kelimeyle harikasın,” dedi adam.
“Görüyorsun ya,” dedi kadın, “senin bütünüyle yeni bir hayatın var, benimse eskiden kalma yarım bir hayatım. Senin hayatın benimkinden öyle uzakta, öyle uzakta ki, herhangi bir zamanda nasıl yeniden bir araya geleceklerini düşünemiyorum.”
“Saçmalık bu,” dedi adam.
“Hayır, lütfen bekle,” dedi kadın. “Ben geriliyorum ve... ve korkuyorum sanırım, sonra da söylediğim için boğazımı kesebileceğim şeyler söylüyorum. Fakat sen, gerçekten seninle ilgili ne hisler taşıdığımı biliyorsun. Seninle o kadar gurur duyuyorum ki, bunu tarif edecek söz bulamıyorum. Dünyadaki en önemli şeyi, belki de dünyadaki tek önemli şeyi yaptığını biliyorum. Yalnız... ah, Steve, keşke, Tanrım, ah keşke bunu yapmayı bu kadar çok sevmeseydin!”
“Dinle,” dedi adam.
“Hayır,” dedi kadın. “Bir hanımın sözünü kesmemelisin. Bir subay için yakışıksız bir şey bu, sokakta paket taşımak gibi. Ben sadece sana birazcık da olsa nasıl hissettiğimden söz etmeye çalışıyorum. Böyle tamamen dışlanmış olmaya alışamıyorum. Sen benim ne yaptığımı merak etmiyorsun, kafamda ne olduğunu öğrenmek istemiyorsun... baksana, bana nasıl olduğumu hiç sormuyorsun bile!”
“Gayet de soruyorum!” dedi adam. “Nasıl olduğunu içeri girdiğim an sordum.”

“Büyük kibarlık etmişsin,” dedi kadın.
“Ah, Tanrı aşkına!” dedi adam. “Sana sormak zorunda değildim. Nasıl göründüğünü görebiliyordum. Şahane görünüyorsun. Sana söyledim bunu.”
Kadın ona gülümsedi. “Evet, söyledin, değil mi?” dedi. “Hem söyleyişin de kulağa samimi geliyordu. Elbisemi gerçekten beğendin mi?”
“Ah, evet,” dedi adam. “Ben bu elbiseyi senin üzerinde her zaman beğenmişimdir.”
Kadın âdeta taş kesildi. “Bu elbise,” dedi, sözcükleri aşağılayıcı bir belirginlikle telaffuz ederek, “yepyeni. Hayatımda daha önce hiç üzerimde olmadı bu. Şayet ilgileniyorsan diye söylüyorum, bunu bu önemli buluşma için özel olarak aldım.”
“Üzgünüm, hayatım,” dedi adam. “Ah, elbette, şimdi bunun katiyen o diğer elbise olmadığını görüyorum. Bence bu harika. Seni siyahlar içinde beğeniyorum ben.”
“Böyle anlarda,” dedi kadın, “neredeyse başka bir sebepten ötürü siyahlar içinde olmayı dileyecek oluyorum.”
“Kes şunu,” dedi adam. “Otur ve bana kendinden bahset. Neler yapıyorsun?”
“Ah, hiçbir şey,” dedi kadın.
“Büro nasıl?” dedi adam.
“Sıkıcı,” dedi kadın. “Son derece sıkıcı.”
“Kimlerle görüşüyorsun?” dedi adam.
“Ah, hiç kimseyle,” dedi kadın.
“Peki, ne yapıyorsun?” dedi adam.
“Akşamları mı?” dedi kadın. “İşte burada oturup örgü örüyor ve dedektif öyküleri okuyorum, sonunda da bunları daha önce okuduğum ortaya çıkıyor.”
“Bence tamamen yanlış yapıyorsun,” dedi adam. “Bence burada yalnız başına oturup keder içinde vakit öldürmek

ahmakça bir iş. Herhangi birine bir faydası olmuyor bunun. Neden daha fazla dışarı çıkmıyorsun?"
"Yalnızca kadınlarla dışarı çıkmaktan nefret ediyorum," dedi kadın.
"Eh, neden öyle yapman gerekiyor ki?" dedi adam. "Ralph şehirde, değil mi? John, Bill ve Gerald da öyle. Neden onlarla dışarı çıkmıyorsun? Çıkmamakla şapşallık ediyorsun."
"İnsanın," dedi kadın, "eşine sadık kalmayı sürdürmesinin şapşallık olduğu aklımdan geçmemişti."
"Lafı epey bir çarpıtmak olmuyor mu bu?" dedi adam. "Bir erkekle akşam yemeğine gitmek ve aynı zamanda eşine sadık kalmak mümkün. Hem 'insan' gibi kelimeler kullanma. İncelik yaptığında korkunç oluyorsun."
"Biliyorum," dedi kadın. "Bunu denediğimde şansım asla yaver gitmiyor. Hayır. Korkunç olan sensin Steve. Gerçekten öylesin. Sana yüreğimden bir kesit göstermeye, yine sana, sen yokken bunun nasıl hissettirdiğini, seninle olamıyorsam nasıl herhangi biriyle de olmak istemediğimi anlatmaya çalışıyorum. Senin tek söylediğinse, benim herhangi birine bir faydamın olmadığı. Sen gittiğinde bunu düşünmek hoş olacak. Burada yalnız olmanın benim için nasıl olduğunu bilmiyorsun. Bilmiyorsun işte."
"Evet biliyorum," dedi adam. "Biliyorum Mimi." Yanındaki küçük sehpanın üzerinden bir sigara almak için uzandı ve sigaralığın yanındaki parlak dergi gözüne çarptı. "Hey, bu haftanın mı bu? Bunu henüz görmedim ben." İlk sayfalara göz gezdirdi.
"İstiyorsan buyur, oku," dedi kadın. "Ben seni rahatsız etmeyeyim."
"Okumuyorum," dedi adam. Dergiyi bıraktı. "Görüyorsun ya, sen bana kalbinden kesitler göstermek vesaire hakkında konuşmaya başladığında ne diyeceğimi bilemiyorum.

Biliyorum. Berbat bir dönem geçiriyor olmalısın, biliyorum. Fakat kendi hâline fazlaca üzülmüyor musun?”
“Ben üzülmeyeyim de kim üzülsün?” dedi kadın.
“Ne diye herhangi birinin senin hâline üzülmesini istiyorsun ki?” dedi adam. “Yalnız başına oturup durmaya bir son versen gayet iyi durumda olurdun. Uzaklardayken, senin güzel vakit geçirdiğini düşünmek istiyorum.”
Kadın onun olduğu tarafa geçti ve onu alnından öptü.
“Teğmen,” dedi, “sen benden çok daha asil bir şahsiyetsin. Ya öyle ya da bunun arkasında başka bir şey var.”
“Ah, sus be,” dedi adam. Kadını kendisine doğru aşağı çekti ve orada tuttu. Kadının ona değdikçe erir gibi bir hâli vardı ve kımıldamadan orada kaldı.
Sonra adamın sol kolunu, kendisine dolanmış hâlde durduğu yerden ayırdığını, başının da kendisininkine dayanmış olarak durduğu yerden çekildiğini hissetti. Kadın, kafasını kaldırıp ona baktı. Adam, kadının omzu üzerinden boynunu uzatıyor, kol saatini görmeye uğraşıyordu.
“Ah, bak şimdi, sahiden ama!” dedi kadın. Ellerini adamın göğsüne dayadı ve kendini kuvvetli bir gayretle iterek ondan uzaklaştı.
“Öyle çabuk geçiyor ki,” dedi adam usulca; gözleri saatindeydi. “Bizim... bizim yalnızca birazcık vaktimiz kalmış sevgilim.”
Kadın yeniden eridi. “Ah, Steve,” diye fısıldadı. “Ah, canımın içi.”
“Banyo yapmayı çok istiyorum,” dedi adam. “Kalksan olur mu bebeğim?”
Kadın doğruca kalktı. “Banyo mu yapacaksın?” dedi.
“Evet,” dedi adam. “Senin için bir sakıncası yok, değil mi?”
“Ah, zerre kadar yok,” dedi kadın. “Eminim bundan keyif alırsın. Zaman öldürmenin en hoş yöntemlerinden biri bu, ben hep öyle düşünmüşümdür.”

“Uzun, yorucu bir tren yolculuğundan sonra nasıl hissedildiğini bilirsin,” dedi adam.
“Ah, elbette,” dedi kadın.
Adam kalktı ve banyoya gitti. Arkasına doğru seslenerek, “Acele edeceğim,” dedi kadına.
“Neden?” diye sordu kadın.
Sonra kadının kendi kendisini gözden geçirmek için kısa bir vakti oldu. Tazelenmiş bir kararlılıkla tatlı bir tavra bürünmüş hâlde adamın arkasından yatak odasına gitti. Adam, ceketi ve kravatını düzgünce bir sandalyenin üzerine asmıştı ve gömleğinin düğmelerini açıyordu. Kadın içeri girerken adam gömleği çıkardı. Kadın onun sırtının güzel, esmer, üçgen şekline baktı. Onun için her şeyi, dünya üzerindeki her şeyi yapardı.
“Ben... ben gidip banyon için suyu açayım,” dedi. Banyoya girdi, küvetin musluklarını açtı ve havlularla paspası hazır etti. Kadın yatak odasına geri geldiğinde, adam tam da salondan çıkmış, çıplak hâlde oraya giriyordu. Elinde daha önce göz attığı parlak dergiyi tutuyordu. Kadın bir anda olduğu yerde kaldı.
“Ah,” dedi. “Küvette okumayı mı planlıyorsun?”
“Bunu nasıl iple çektiğimi bir bilsen!” dedi adam. “Vay be, küvette sıcak bir banyo! Bizde duşlardan başka bir şey yok ve duş aldığında da, bekleyen, acele edip çıkman için sana bağıran yüzlerce oğlan oluyor.”
“Herhâlde senden ayrılmaya dayanamıyorlar,” dedi kadın.
Adam ona gülümsedi. “Bir iki dakikaya görüşürüz,” dedi ve banyoya girip kapıyı kapattı. Kadın, adam küvete yerleşirken, suyun yavaşça bir o yana bir bu yana dalgalanışını duydu.
Kadın olduğu şekilde dikildi. Oda, kadının püskürttüğü parfümle canlanmış hâldeydi; parfüm varlığını fazlasıyla hissettiriyordu, fazlasıyla ısrarcıydı. Kadının bakışları, üzerinde minik çiçek buketleri olan Romney yakalı geceliğin, hafif bir

rayihayla sarılıp sarmalanmış olarak durduğu şifoniyer çekmecesine kaydı. Kadın banyo kapısına doğru gitti, sağ ayağını geriye çekip kapının tabanını öyle hunharca tekmeledi ki, kapı çerçevesi sarsıldı.
“Ne var canım?” diye seslendi adam. “Bir şey mi istiyorsun?”
“Ah, hiçbir şey istemiyorum,” dedi kadın. “Hem de hiçbir şey. Herhangi bir kadının isteyip isteyebileceği her şeye sahibim ben, öyle değil mi?”
“Ne?” diye seslendi adam. “Seni duyamıyorum hayatım.”
“Hiçbir şey,” diye bağırdı kadın.
Salona gitti. Parşömen rengi, pis çanakları ve pespaye, kızıl mor, çan şeklindeki taç yapraklarıyla, açmış küpe çiçeklerine baktığı sırada, tırnakları avuçlarında iz bırakırken, yüksek sesle, zorlana zorlana nefes alarak ayakta dikildi.
Adam tekrar salona geldiğinde, kadının nefesi sessizdi, elleri gevşedi. Adamın üzerinde pantolonu ve gömleği vardı, kravatı da hayranlık uyandıracak biçimde bağlanmıştı. Elinde kemeri vardı. Kadın ona döndü. Söylemeye niyetlendiği şeyler olsa da onu görünce, gülümsemekten başka bir şey yapamıyordu. Kalbi, göğsünün içinde eriyip aktı.
Adamın alnı kırışmıştı. “Baksana, sevgilim,” dedi. “Sende hiç pirinç cilası var mı?”
“Yo, hayır,” dedi kadın. “Bizim herhangi bir pirinç eşyamız yok ki.”
“Peki, hiç ojen var mı... renksiz türünden hani? Oğlanların birçoğu onu kullanıyor.”
“Eminim onlarda muhakkak çok sevimli görünüyordur,” dedi kadın. “Hayır, bende gül rengi ojeden başka bir şey yok. Tanrı korusun ama, bu senin işine yarar mı?”

“Hayır,” dedi adam ve endişelenmiş göründü. “Kırmızı katiyen işe yaramaz. Lanet olsun, herhâlde sende metal parlatma bezi de yoktur, değil mi? Ya da Shine-O?”
“Eğer neden söz ettiğine dair en ufak bir fikrim olsaydı,” dedi kadın, “sana yoldaşlık etmeye daha uygun biri olabilirdim.”
Adam kemeri ona doğru uzattı. “Kemerimin tokasını parlatmak istiyorum,” dedi.
“Ah... benim... yüce... sevgili... merhametli... Tanrım,” dedi kadın. “Bizim aşağı yukarı on dakikamız kaldı ve sen kemerinin tokasını parlatmak istiyorsun.”
“Yeni bir komutanın karşısına sönük bir kemer tokasıyla çıkmak istemem,” dedi adam.
“Takıp da eşinin karşısına çıkman için yeterince parlaktı ama değil mi?” dedi kadın.
“Ah, kes şunu,” dedi adam. “Sen anlamazsın işte, hepsi bu.”
“Mesele benim anlamayacak olmam değil,” dedi kadın. “Mesele hatırlayamıyor olmam. Bir izci çocukla takılmayalı o kadar uzun zaman oldu ki.”
Adam ona baktı. “Harika davranıyorsun, değil mi?” dedi. Odada etrafına bakındı. “Buralarda bir yerlerde bir bez olmalı... ah, bu iş görür.” Şişe ve kadehlerin olduğu, el sürülmemiş masadan güzel, minik bir kokteyl peçetesini kapıp, kemeri dizlerinin üzerine yerleştirerek oturdu ve tokayı ovdu.
Kadın bir an için onu izledi, sonra telaşla ona doğru atıldı ve adamın kolunu yakaladı.
“Lütfen,” dedi kadın. “Lütfen, öyle demek istemedim Steve.”
“Lütfen şunu yapmama müsaade et, olur mu?” dedi adam. Kolunu kadının elinden çekip kurtardı ve parlatma işine devam etti.

“Bana anlamayacağımı söylüyorsun!” diye haykırdı kadın. “Esas sen başka herhangi biriyle ilgili herhangi bir şeyden anlamıyorsun. O deli pilotlar hariç.”
“Onlar gayet akıllı!” dedi adam. “Onlar iyi çocuklardır. Harika savaşçılar olacaklar.” Kemerinin tokasını ovmaya devam etti.
“Ah, bunu biliyorum!” dedi kadın. “Bunu bildiğimi biliyorsun. Onlar aleyhinde bir şey söylediğim zaman sözlerimde ciddi olmuyorum. Ciddi olmaya nasıl cüret ederim ki? Onlar hayatlarını, görme yetilerini, akıl sağlıklarını tehlikeye atıyor, her şeylerini veriyor, hem de şey için...”
“Bu tür konuşmalar yapma, olur mu?” dedi adam. Tokayı ovmaya devam etti.
“Herhangi bir tür konuşma yapmıyorum ben!” dedi kadın. “Ben sana bir şey söylemeye çalışıyorum. Sırf üzerinde o güzel kıyafet var diye, asla ciddi herhangi bir şey, asla üzücü, berbat ya da nahoş herhangi bir şey duymaman gerektiğini sanıyorsun. Midemi bulandırıyorsun, işte yaptığın şey bu! Biliyorum, biliyorum... senin elinden hiçbir şeyi almaya çalışmıyorum, ne yaptığının farkındayım, sana bununla ilgili olarak ne düşündüğümü söyledim. Bundan çıkarabileceğin herhangi bir mutluluk ve heyecanı sana çok görecek kadar acımasız olduğumu Tanrı aşkına düşünme sakın. Bunun senin için zor olduğunu biliyorum. Fakat sen hiç yalnızlık çektirmiyorsun... Hiçbir eşin sana bir an olsun sunamayacağı yoldaşlıklara sahipsin sen. Herhâlde erkeklerin savaştaki yoldaşlığını bu kadar sağlam kılan, bu kadar hızlı oluşturan şey o telaş hissi, belki de, sayılı günleriniz kaldığının bilinci, şey... hep birlikte nasıl bir işin içine girdiğinizin farkında oluşunuzdur. Fakat rica ederim, sen de benim nasıl hissettiğimi anlamaya çalışmayacak mısın? Bunun şaşkınlıktan, kargaşadan ve... ve, sanırım korkmuş olmaktan kaynaklandığını anlamayacak

mısın? Davranışlarımdan nefret ederken, onlara neyin sebep olduğunu anlamayacak mısın? Lütfen, anlamayacak mısın? Sevgilim, anlamayacak mısın, lütfen?"
Adam minik peçeteyi bıraktı. "Bu tür bir şeye katlanamam ben Mimi," dedi. "Sen de katlanamazsın." Saatine baktı. "Hey, gitme vaktim gelmiş."
Kadın dimdik ve kaskatı kesilmiş hâlde ayakta durdu. "Eminim gelmiştir," dedi.
"Ceketimi giysem iyi olur," dedi adam.
"Giy bari," dedi kadın.
Adam ayağa kalktı, kemerini pantolonunun halkalarından geçirdi ve yatak odasına gitti. Kadın pencerenin olduğu tarafa geçti ve öylesine havayı gözlüyormuşçasına dışarı bakarak dikildi.
Adamın odaya geri geldiğini duydu, ama arkasını dönmedi. Adımlarının durduğunu duydu, orada beklediğini biliyordu.
"Mimi," dedi adam.
Kadın ona doğru döndü; omuzları geriye atılmıştı, çenesi yukarıdaydı, soğukkanlıydı, krallara yakışır bir havaya bürünmüştü. Sonra adamın gözlerini gördü. O gözler artık parlak, neşeli ve özgüvenli değildi. Mavisi pusluydu ve sıkıntılı görünüyordu; kadına, ona yalvarıyormuş gibi bakıyordu bu gözler.
"Bak Mimi," dedi adam, "sence ben bunu yapmak istiyor muyum? Sence ben senden uzakta olmak istiyor muyum? Sence yapmayı düşüneceğim bir şey miydi bu? Bu yıllarda... eh, birlikte olmamız gereken yıllarda yani."
Adam durdu. Sonra tekrar, fakat güçlükle konuştu. "Bunun hakkında konuşamam. Bunu düşünemem bile, çünkü düşünsem işimi yapamazdım. Ama sırf bunun hakkında konuşmuyorum diye, yaptığım şeyi yapmak istediğim anlamına

gelmiyor bu. Ben seninle birlikte olmak istiyorum Mimi. Benim ait olduğum yer burası. Bunu biliyorsun sevgilim. Öyle değil mi?”
Adam ona kollarını açıp öylece tuttu. Kadın o kollara koştu. Bu sefer, yanağını adamın dudakları boyunca kaydırmadı.
Adam gittiğinde, kadın büyüleyici, parşömen rengi çanaklarına, enfes, kızıl mor, çan şeklindeki taç yapraklarına nazikçe, şefkatle dokunarak, bir an küpe çiçeklerinin başında durdu. Telefon çaldı. Kadın, bir arkadaşının Steve’in hâlini hatırını soruşunu duymak üzere telefonu açtı; arkadaşı, Steve’in nasıl göründüğünü ve nasıl olduğunu soruyor, telefona gelip ona bir merhaba demesi için ısrar ediyordu.
“O gitti,” dedi kadın. “Hepsinin tüm izinleri iptal edilmiş. Burada bir saat bile kalmadı.”
Arkadaşı, ona olan duygudaşlığını haykırdı. Yazık olmuştu, bu resmen berbattı, kesinlikle korkunçtu bu.
“Hayır, öyle deme,” dedi kadın. “Çok uzun bir süre olmadığını biliyorum. Fakat, ah, çok hoştu!”

Woman’s Home Companion, Aralık 1943
52 ABD Hava Kuvvetleri’nin resmî marşı. [E.N.]

Oyun

Lineham'lar balayından geldikten bir hafta sonra, ilk akşam yemeği davetlerini verdiler. Ziyafet, tek kişilik tuzlu badem porsiyonları için ayarlanmış deniz kabuğu şeklindeki minik, gümüş kaplama servislere varıncaya kadar tamamen dayanıp döşenmiş olan yeni daireyi kutlama mahiyetindeydi.

Daire, Park Avenue'deki büyük bir binadaydı. Şehrin dış kesimlerinin, tiyatroya gitmeyi büyük bir olay hâline getirecek kadar ilerisinde de değildi; merkezin, trafik gürültüsü ve korna sesleri ile Waldorf'ta konuşlanmış BM delegeleri için öncü birlik görevi gören motosikletlerin çığlık çığlığa yükselen sirenleriyle kuşatılacak kadar içinde de değildi.

Daire, her biri aydınlık, yüksek tavanlı ve muntazam bir biçimde kare hatlı olan pek çok odadan oluşuyordu. Odalar, günün birinde, mobilyalarıyla birlikte bozulmamış hâlde, "Hâli Vakti Yerinde bir Tüccarın Konutundan bir Oda, New York, Takriben Truman Yönetimi" diye etiketlenmiş olarak bir müzenin Amerikan kanadına taşınabilirdi. Odalara gerçek anlamda girmelerini engelleyen kadife halatın arkasına yığılmış kalabalık hâlindeki ziyaretçiler de, düşünce ekollerine göre, ya, "Ah, bu çok sevimli!" ya da "İnsanlar gerçekten böyle mi yaşıyormuş?" diye mırıldanabilirdi.

Aslına bakılırsa odaların hepsi şimdiden müze için gereken niteliklere sahipti: kişisellikten uzaklık, hatasızlık ve değişmezlik. Misafir odasında, dekoratör hakikaten her bir mobilyanın her bir ayağının nerede durması gerektiğini belirtmek için halının üzerine tebeşir izleri bırakmıştı. Misafir odası, aylar boyunca hikori53 odunu dumanında bekletilmiş

gibi görünen aynalarla donatılmıştı ve perdeleri, halıları, minderleri de herhangi bir beyazdan daha temiz, yumuşak bir yeşil rengindeydi. Çiçekçiden, bir vazo içine yerleştirilip hâlihazırda düzenlenmiş hâlde geldiğindeki gibi tuhaf, bal mumundan yapılmışa benzeyen çiçekler vardı. Tavanda yumuşak aydınlığın biriktiği alanlar bulunuyordu; ışık, narin ve ince hâliyle, devasa lambalardan öyle dolaylı güzergâhlar dâhilinde yayılıyordu ki, bunlar daha ziyade dışarıdan dolaşarak mesafeyi uzatan dolambaçlı yollara benziyordu. Odayı, bir sehpanın üzerine düşmüş bir taç yaprakla, kanepenin üzerine açık, ters çevrilerek içi yere bakacak şekilde konmuş bir dergiyle ya da halının uzak köşesinde bir yavru köpeğin bıraktığı bir işaretle hayal etmek imkânsızdı. Oda tamamıyla kusursuzdu; orayı o hâle getirmenin ve o hâlde tutmanın maliyetini hayal etmemek ise imkânsızdı. Neyse ki, bu kusurlu dünyada, mükemmellik emsalsiz değildir; on iki Park Avenue sokağının çevresinde bunun gibi yirmi oda daha olmalı ve hepsi de, bunun gibi, yakın zamanda mükemmelliyetçi, genç denebilecek endüstrilerde yüksek mevkilere ulaşmış mükemmelliyetçi, genç erkeklerin mülkü olmalıydı.

Üzerinde desen olarak yapraklı bambu filizleri bulunan gümüş duvar kâğıdıyla kaplı yemek odasında, Lineham'lar ve altı konukları akşam yemeğinin sonuna geldi. Akşam yemeğinin kendisi de décor'u tasarlamış zihin tarafından bizzat planlanmış olabilirdi: siyah fasulye çorbası, yengeç eti ve kremayla hazırlanmış ince yengeç kabuğu dilimleri, kemik uçları düzgünce küçük kâğıt kılıflara sokulmuş, kızarmış kuzu kral tacı, minicik sert patatesler, doğranmış havuçlarla eciş bücüş olmuş yeşil bezelyeler, salata yerine kuşkonmaz ve belki de insanı azıcık gülme krizine sokacak biçimde Vişne Jübile olarak adlandırılmış tatlı. Daha önce bahsi geçen on iki sokaklık alan

içinde, o akşam, hepsi de fasulye çorbası, yengeç eti, kuzu kral tacı, patates, bezelyeyle havuç, kuşkonmaz ve Vişne Jübile'den oluşan sekiz kişilik başka on beş akşam yemeği davetinin daha gerçekleştiğini söylemek yerinde olurdu. O sabah aynı kasap ve aynı bakkal, ellerini ovuşturarak, on altı davetin hepsi için birden fatura çıkarmıştı.

Yemekten sonraki on beş dakika boyunca erkeklerle kadınlar arasında hiçbir bölünme olmadı. Hep birlikte kahve ve brendilerini içmek üzere salona geçtiler. Ufak tefek Bayan Lineham kahveleri koyarken eli biraz olsun titremedi. Evsahibesi olarak insan önüne ilk kez çıkan bir gelinin makbul ve cazip ürkekliğine sahipti. Üstelik konuklar, kocasının kendisinden çok daha önce tanıdığı dostlarından oluştuğu için durum daha da zorluydu. Neyse ki konuklar daire, yemekler, sofra takımı, şampanya, genç hanımın elbisesi ve kocasının yeni alınmış dört buçuk kilo fazlasına ilişkin övgülerinde öylesine kibarlık gösteriyorlardı ki, Bayan Lineham'ın içi neredeyse tamamen rahattı. Onlara duyduğu minnettarlıkla içinin büsbütün ısındığını hissetti.

"Ah, bence," dedi birdenbire, "hepiniz cidden çok hoşsunuz."

"Sevimli şey," dedi kadınların ikisi; üçüncüsü, Bayan Lineham'ın en çok sevdiği kadın ise ona gülümsedi.

Misafir odası, konukların tarzına uygundu, nitekim söz konusu olan iyi giyimli ve kendilerine özen gösteren, alımlı bir gruptu. Erkekler, gelinen şu noktada rahatça Yarı Resmî Kıyafet denebilecek özel giysiler giymişti. (Sosyal yaşam içindeki yükselişin basamakları, bir erkeğin resmî olmayan gece kıyafetini tarif etmek için kullanılan tabirlerle ölçülebilir; ilerleme, Smokin Takım Elbise, Smokin, Davet Kıyafeti, Yarı Resmî Kıyafet şeklindedir.) Kadınlar tam da o anın modasına uygun, öyle güncel tarzda tuvaletler giymişti ki, bunların,

gösterişli kumaşların parlaklığını yitirmesinden çok önce kaldırılıp atılması gerekecekti. Yalnızca Thelma Chrystie, Bayan Lineham'ın en çok sevdiği kadın, anın modasını taşımaktan kaçınmıştı; onun tuvaleti tasarım açısından öyle klasikti ki, altı ay önce giyilmiş olabileceği gibi altı ay sonra da giyilebilirdi; aynı şekilde mücevherleri de güncel modaya uygun değildi. Diğerleri, her bir hanımı daha ziyade sonradan görme eliaçık bir hayranla bir gece geçirmiş gibi gösteren, yığınlar hâlinde bir araya getirilmiş taşlar ve parlak metaller takmıştı. Bayan Chrystie'nin süsleri az sayıda ve kırağı kadar narindi.

Bayan Chrystie uzun boylu, soluk benizli ve dingindi; minik Bayan Lineham'ın her daim sahip olmak istediği üç nitelikti bunlar. Emmy Lineham her zaman sevimli, ufak tefek bir kız olarak tarif edilmiş ve bu nedenle al yanaklı olmaya ve kuş gibi cıvıldamaya mecbur kalmıştı. Bayan Chrystie'den, dış görünüşünden ötürü hoşlanıyordu, ama onu sevmesinin asıl sebebi, kadının tamamen kendisine has bir nitelik, ondan akıyormuş gibi görünen, bütün resmiyeti eritip götüren ve karşısındakinin kalbinin güvenini kendine çeken hususi bir sıcaklıktı. Zarif ışıltı, kadının etrafındaki herkesi, kocasını bile sarıyor ve ufak tefek Bayan Lineham'ın ona daha da fazla hayran olmasını sağlıyordu.

Bayan Lineham, Thelma Chrystie'nin kocasından da hoşlanıyordu. Ondan hoşlanmamayı kim başarabilirdi ki? Sherm Chrystie... hiç şüphesiz hayatına Sherman olarak başlamış olsa da bu çoktan unutulup gitmişti... mükemmelliyetçi türden olmasa da, genç bir adamdı. Gerçekten de kaygılanmasını gerektirecek çok az şey vardı, zira diğer adamlardan farklı olarak, yeni bir işin istikrarsızlığı içinde değildi. Adamın hiçbir işi yoktu; kaygıları durdurmak için de sağlam, büyük bir miras gibisi yoktur. Kendisi iriyarı, pembe

suratlı bir adamdı ve sokak hariç hiçbir yerde, elinde bir kadeh olmadan görülemezdi. Fakat içki ona yalnızca, bir nebze sevimli bir şapşallık veriyordu. Yani, akşamın geç vakitlerinde, bazen gürültülü bir biçimde ve insan içinde gerçekleşmiş bir şekerlemenin ardından canlanmış hâlde uyanıp, kendine bir içki hazırlamak için çaktırmadan, ağır hareketlerle içki tepsisine süzüldüğü ve bunu hazırlarken de, ne hikmetse kendininki hariç tüm kadehleri kırana dek öyleydi.

Bayan Chrystie'nin onun aşırılıklarına itiraz ettiği bir kez bile görülmemiş, duyulmamıştı. Kadının hususi sıcaklığının bir parçası da, onun her insana gösterdiği bu düşünceli yaklaşım olmalıydı. Adama yeterince içtiğini söyleyerek ve onu daha fazla içmemeye zorlayarak, başkalarının önünde asla mahcup etmezdi. Adam dışarıda güzel vakit geçirirken, ondan asla eve gelmesini isteyecek kadar acımasız olmazdı. Adam kendine bir içki koyamayacak durumda olduğunda kadının ona içki hazırladığı ve kadehi sıcak, şefkatli gülümsemesiyle adamın eline verdiği bile görülmüştü.

Bay McDermott, Lineham'ların konukları arasındaki diğer bir erkek, zevklerinde hiç Sherm'ün yaptığı türden aşırılıklara kaçmıyordu. Bay McDermott her konuda neredeyse çekingenliğe varacak derecede ihtiyatlıydı. Devasa bir örümcek ağına benzeyen radyo şebekelerindeki mevcut unvan ve konumuna sıkı çalışma ve sürekli önüne sürülen sembolik kırmızı elmalar54 yoluyla erişmişti. Fakat henüz huzura ermemişti. Şimdi kendisine ait olan heybetli endama daha önce ulaşmış pek çok adamı aklından çıkaramıyordu. Onların meşe ağaçları gibi devrilip yıkıldığını görmüştü. Ha bugün ha yarın, kendi düşüşü için, "Kerestelik!" haykırışını duymayı bekliyordu. Adamın eşi alımlı, sağlıklı bir kadındı; çenebazdı ve bilgi vermeye düşkündü.

Diğer konuklar Bay ve Bayan Bain'di. Bain'ler, Bain'lerdi işte; hiçbir müstesna özellikleri yoktu.
Evsahibi damat, Bob Lineham, balayında alınmış dört buçuk kiloya rağmen hâlâ inceydi. Oradaki en uzun boylu adamdı ve göze en hoş geleniydi, ama gözler onu takip ederken minik gelinin neredeyse ayılıp bayılır gibi bir hâle bürünmesine eşlik eden mutlak tapınmayı icap ettirecek kadar olağanüstü bir yakışıklılığı da yoktu. Sesi öyle kısıktı ki, insanın dinlemek için ona doğru eğilmesi gerekirdi; tam olarak tatmin olmamış hâlde, fakat her zaman onun bir sonraki sözüne yönelik bir beklenti içinde geri çekilip arkanıza yaslanırdınız.
İkinci koca brendi kadehinden sonra Sherm'ün eli henüz boş kalmıştı ki, Lineham'ların kâhyası ve garsonu, tek sıra hâlinde, çeşitli viskiler, ilave brendi, buz, su ve soda dolu tepsilerle içeri girdi.
Bob, arkasından koşturan Emmy'yle, konuklarına servis yapmak için masaya gitti, ancak oraya ilk ulaşan Sherm oldu. Bayan Chrystie bir kanepede, Bay McDermott, Bay Bain'e Hooper'ın55 reyting değerlendirmelerinden bahsederken, samimiyetle onu dinliyordu. Odanın karşı tarafında, Bayan Bain, tebeşir izlerini dikkate almaksızın, koltuğunu çekerek Bayan McDermott'ınkine yaklaştırdı.
"O minik şey resmen Bob Lineham'ın bastığı toprağa bile tapıyor," dedi Bayan Bain.
"Bence bu çok hoş," dedi Bayan McDermott. "Çektiklerinden sonra o zavallı çocuk kesinlikle biraz mutluluğu hak ediyor."
"Çocuk düpedüz açılmış, çiçek gibi serpilmiş. Üstelik iki yıl süren o kırık dökük hayattan sonra."
"Neredeyse üç," dedi Bayan McDermott. "O durumdan asla çıkamayacak sanmıştım. Genelde, eğer hiç vakit kaybetmeden tekrar evlenmezlerse, çıkamıyorlar."

“Ben ilk eşini hiç tanımadım,” dedi Bayan Bain. “Bob’la şeyden sonraya kadar tanışmadık biz...”
“Ah, Alice harika bir kızdı,” dedi Bayan McDermott. “Tam olarak güzel değildi ama son derece hoştu. Tanrım, güneşte yandığında öyle harika bir ten rengi olurdu ki. Harika bir sporcuydu. Tenis, golf ve yüzme dallarında envaiçeşit kupası vesairesi vardı. İşin en tuhaf tarafı da o ya. Kız harika bir yüzücüydü. İnan bana, erkek gibi yüzerdi!”
“Eh, hep böyle olur,” dedi Bayan Bain. “Başarılı olanlar bir süre sonra dikkatsizleşiyor herhâlde, hem en iyilerine bile kramp falan girebilir. Zavallı adam, bunu nasıl aştı bilemiyorum.”
“Ah, Chrystie’ler ona harika davrandı,” dedi Bayan McDermott. “Bob cidden onlara bel bağladı.”
“Olay yaşandığında onlar da orada değil miydi?” diye sordu Bayan Bain.
“Onların gölün oradaki evinde oldu,” dedi Bayan McDermott. “Alice ve Bob, Bob’ın tatili için oradaydılar. Bir sentleri bile yoktu, biliyorsun. Thelma, Alice’in en yakın arkadaşıydı.”
“Buna da son derece iyi davrandı,” dedi Bayan Bain, ikinci Bayan Lineham’ı kastederek.
“Emmy’nin hiç de öyle fazla parlak sayılmayacağını herkes söyleyebilir,” dedi Bayan McDermott, “ama sonuçta babası Davis, McCord, Marsh ve Welty’nin başında. E bunlar da reklam işindeki en büyük ajansı oluşturuyor. Bob’a baksana; Emmy’nin babası onu bir anda, öylece başkan yardımcısı yapıverdi. Thelma bundan gerçekten hoşnut olmalı. O harika, harika bir dost oldu ve bu minik şeye de tıpkı Alice’e davrandığı kadar iyi davranacağını biliyorum.”
Bakışları, kanepeden kalkıp Emmy’nin yanına gitmiş olan Bayan Chrystie’ye çevrildi. Kadın, minik gelinin şekillendirilmiş saçına

nazikçe vurarak ve tutamları hafifçe çekiştirerek saça belli müdahaleler yapıyordu.
Bayan Bain, Bayan McDermott'a döndü ve birdenbire kıkırdadı. "Bu korkunç," dedi. "Ne zaman bir aile faciası yaşanmış olsa, bir türlü o konudan uzak duramıyorum. Sanki bir şey bana bunu özellikle yaptırıyormuş gibi. Yemekte ne dediğimi duydun mu? Bob ve ben filmlerden söz ediyorduk ve ona Göldeki Kadın'ı izleyip izlemediğini sordum. Resmen öleceğim sandım."
"Ah canım, biliyorum," dedi Bayan McDermott. "Bob'ı her görüşümde boğulmaktan, suda yaşanan kazalardan ve suni solunum için çok geç kalınmasından falan söz etmeye başlıyorum, normalde hiç böyle şeylerden bahsetmem. Hakkında konuşmayı aklımın ucundan geçirmeyeceğim şeyler bunlar. Yalnızca onun fark etmemesini umuyorum. Şunu da söylemem lazım ki, kesinlikle fark ediyormuş gibi görünmüyor. Fakat elbette, kendisi son derece kibardır."
"Korkunç değil mi bu?" dedi Bayan Bain. "İnsanlara böyle şeyler yaptıran nedir ki?"
İkisi de güldü ve başını hoşgörüyle iki yana salladı.
Bob Lineham, her iki elinde de birer kadehle onların yanına geldi. "Pour Madame,56 İskoç viskisi ve soda," dedi, kadehlerden birini Bayan McDermott'a vererek. "Bir de su ilaveli Bourbon viski içen kızımız için ufak bir şey." Diğer kadehi Bayan Bain'e takdim etti.
"Ah, Bob, seni kötü çocuk," dedi kadın. "Bu aşırı sert. Bana yalnızca ufacık bir yudum vermeliydin, kesinlikle suya boğulmuş olmalıydı... ah, Bob, ne kadar harika göründüğüne resmen şaşıp kalıyorum. Cidden şaşıp kalıyorum!"
"Palm Springs kesinlikle sana yaramış," dedi Bayan McDermott.

“Ah, her zaman oraya gitmek için deli divane olmuşumdur,” dedi Bayan Bain. “Son derece göz alıcı olduğunu söylüyorlar. Siz nerede kaldınız?”
“Emmy’nin babasıyla annesi oradaki evlerini bize tahsis etti,” dedi Bob. “Görüp görebileceğiniz en sevimli, minik yer.”
“Palm Springs gerçek bir çöl, öyle değil mi?” dedi Bayan McDermott.
“Kesinlikle öyle,” dedi Bob. “Biz de işte oradaydık, çölün tam göbeğindeydik.”
“Tanrım, bunun sana iyi geldiği sugötürmez bir gerçek,” dedi Bayan Bain... ve ölmüş olmayı diledi.
“Bir bakalım, başka kimin içkiye ihtiyacı var?” dedi Bob, etrafa bakarak. “Gördüğüm kadarıyla Sherm iyi durumda.” Karısı ve Thelma Chrystie’nin yanına geçti.
“Thelma’nın saçıma ne yaptığına bir baksana Bob,” dedi Emmy.
“Şimdi çok sevimli görünmüyor mu?” dedi Thelma.
“Daha önce de hiç fena değildi,” dedi Bob. Emmy’nin çenesini eliyle kavradı ve onun küçük pembe dudaklarını öptü. “Sabah uyandığında işte böyle görünüyor.” Onu tekrar öptü.
“Siz bana aldırmayın,” dedi Thelma. “Siz ikiniz aynen böyle devam edin.”
Bob gelinini serbest bıraktı. “Bir içkiye ne dersin Thelma? Ah, unutmuşum, sen hiç...”
“Evet, bir içki alırım,” dedi kadın. “Viski, brendi, ne olursa... Sek olsun.”
“Baksana, Thelma,” dedi Emmy. “Daha önce herhangi bir şey içtiğini hiç görmemiştim.”
“Ah, canım çocuğum,” dedi Thelma, “senin hiç görmediğin neler, neler, hem de neler var!” Bob bir kadeh sek viski getirdi.
“Teşekkür ederim Bob.”
“Hiç sorun değil,” dedi Bob.

“Öyle mi?” diye mırıldandı Thelma.
Bob içki tepsisine geri döndü. Emmy onu takip etti. “Ah, sevgilim,” dedi, “güzel bir davet oluyor mu?”
“Bence harika,” dedi Bob.
“Emin misin?” dedi Emmy. “Sence eğleniyorlar mı? Sahiden iyi gidiyor muyum?”
“Minik kafanı patlatarak uğraşsan da daha iyisini yapamazdın,” dedi Bob. Eşinin saçını, Bayan Chrystie’nin onunla alakadar olmasından önceki hâline döndürecek biçimde geriye doğru düzeltti. “İşte,” dedi, “benim sevgilim bu.” Onu başının tepesinden hafifçe öptü.
Görülmeksizin ve duyulmaksızın, Thelma kayar gibi süzülerek yaklaştı. Bob onun gözlerinin içine baktı. Bir saniyeliğine Emmy’nin düzeltilmiş başının üzerinden birbirlerine bakarak orada durdular.
Emmy, Thelma’ya döndü. “Tam da Bob’a soruyordum... sence gerçekten güzel vakit geçiriyorlar mı?”
“Sence ne istiyorlar ki tatlım, kâğıt şapkalar ve bir hokkabaz mı?” dedi Thelma, gülümseyerek. “Endişe edeceğin hiçbir şey yok çocuğum. Öyle değil mi Bob?”
“Bilemiyorum,” dedi Emmy. “Hepsi de bir nevi öyle ayrı düşmüş görünüyor ki.” Belli belirsiz el kol hareketleriyle, birlikte oturan Bayan McDermott ve Bayan Bain’i, odanın onların karşısında kalan bölümünde birlikte oturan Bay Bain ve Bay McDermott’ı ve kadehini tehlikeli biçimde yana yatmış hâlde tutup The Chocolate Soldier’dan57 bir şeyler mırıldanarak bağımsız şekilde etrafta dolanıp duran Sherm’ü işaret etti. “Keşke bir şekilde hepimiz bir araya gelip bir şey yapabilsek.”
“Biraz briçe ne dersin?” diye sordu Thelma.
“Ah, Tanrım!” dedi Emmy. “Ben bir iskambil kâğıdını öbüründen ayıramam bile.”

“Peki, pes edip Oyun’u mu oynasak?” dedi Bob.
“Yeterince çok kişiyiz,” dedi Thelma.
“Thelma, Oyun’da bir dâhidir,” dedi Bob, Emmy’ye.
“Ah, ben oyunlar konusunda çok başarısızımdır. Asla kazanamam,” dedi Emmy. “Asla bir şey öğrenemem. Hem de asla.”
Thelma ona gülümsedi. “Öğrenirsin Oscar, öğrenirsin,”58 dedi. Sherm, kadehini tazelemekte olduğu masadan onların durduğu tarafa geçti. Kadehini vals ritminde salladı. “‘Gel kahramanım benim,’” diyerek, The Chocolate Soldier’dan neşeli bir şarkı söyledi. “Brendi muhteşem Bob, yaşa oğlum, yaşa oğlum,” dedi. “Patronun kızıyla evlen ve dostlarını kör kütük et, ne var yani?”
“Bob, Oyun’u oynayalım, diyor Sherm,” dedi Thelma. “Oynamak ister misin?”
“Elbette isterim,” dedi Sherm. “Emmy ve ben hepinizle boy ölçüşürüz. Ne diyorsun Patronun Kızı?”
“Ah, ben yapamam,” dedi Emmy. “Oynamaktan o kadar çok korkuyorum ki, korkudan kaskatı kesiliyorum. Tüm bu insanların önünde her hâlükârda korkudan kaskatı kesiliyorum zaten.”
“Tabii ki kaskatı kesilmiyorsun,” dedi Thelma. “Bob senin tarafında oynayacak. Yanında o oldu mu, başka herhangi birini düşünmeyeceksin.” Uzaklaştığı sırada, tam olarak duyulamayacak şekilde ekledi: “Üstelik bu konuda bana güvenebilirsin.”
Oyun’un hiçbir zaman daha belirgin bir adı olmamış, buna ihtiyaç da duyulmamıştı. Hafiften “Sessiz Sinema” oyununa dayanan bir eğlenceydi bu. Oyuncularının en iyi özelliklerini ortaya çıkarmadığı gibi, Tanrı biliyor ya, içedönük insanlar için de pek uygun değildi. Bununla birlikte, Lineham’ların misafir

odasında Oyun başladı. Bob bir takımın kaptanı yapıldı, Thelma da öbürünün. Thelma, Bayan McDermott ve Bain'leri seçmişti; Bob ise takımına ilk olarak Emmy'yi, sonra Bay McDermott'ı ve son olarak da her zamanki gibi sona kalan Sherm'ü almıştı.
Sherm'ün hisleri bunun gibi herhangi bir kasıtlı nezaketsizlik karşısında asla öfkeyle galeyana gelmezdi; adam, daha fazla arzu edilen oyuncuların seçimi için gereken vakti, idareli bir biçimde, kendine yeni bir içki hazırlamak için kullandı.
Rekor kıracak sürede yaprak yaprak kâğıtlar bulunup çıkarıldı; minik Bayan Lineham yeni monogramlı not kâğıtlarıyla öyle gurur duyuyordu ki. Fakat kalem sıkıntısı vardı.
Bayan Bain, evsahibesinin imdadına yetişti. "Canım," dedi kocasına, "Bob senin kalemini alsın." Canı, lütfedip kalemini verdi. "Rüya gibi bir kalem," dedi kadın. "Suyun altında bile yazanlardan." Güldü. "Bunun ne işe yaradığını tahayyül edemiyorum; kim şeyin altında yazmak ister ki..." Tam zamanında durdu.
Thelma, takımını, çalışma odası olarak adlandırılan ama neden böyle adlandırıldığı belirsiz olan daha küçük bir odaya götürdü. Sessizlik içinde kadının etrafına kümelendiler ve onun, kalemini ısırmasını izlediler.
"Haydi, acayip zor soralım," dedi Bayan McDermott.
"Ah, hayır, acımasız olmamalıyız," dedi Thelma. "Sherm ve zavallı küçük Emmy'yi düşünün."
"Bir bakalım," dedi Bay Bain, "Savaş ve Barış'a ne dersiniz?"
"Ah, onu herkes yaptı," dedi Bayan McDermott.
"Evet," dedi Bayan Bain. "Herhangi birinin tek yapması gereken, işaretlerle 'kitap' demek, sonra da 'sakal'ı işaret etmek." Görünmez bir keçisakalı çizermiş gibi bir hareket yaptı. "Hem yazarı ânında tahmin ederler. Böylece kazanmış olurlar."

Thelma belli belirsiz şekilde ürperse de Bayan Bain'e gülümsedi. "Birinizde şöyle güzel bir alıntı var mı?" dedi.
"Ah, ben fevkalade bir şey biliyorum," dedi Bayan McDermott. "'Gebe bırak bir adamotu kökünü.' John Donne."59
Bay Bain başını iki yana salladı. "Fazla kolay," dedi. "Tek yapman gereken..."
"Ah, biliyorum," diyerek araya girdi Bayan Bain, heyecanla. "İkinci bir evlilik, 'umudun deneyim karşısındaki zaferidir.' Dr. Samuel Johnson."60
Bayan McDermott ona kocaman olmuş gözlerle baktı. "Yüce Tanrım!" diye fısıldadı.
"Bay B," dedi Thelma, "bana bir kadeh sek viski getirir misin acaba?"
"Sek viski mi?!" dedi adam. "Sek viski mi istiyorsun?"
"Evet," dedi kadın. "Ölülerin başında sabahlarken içtikleri şeyden."
Bay Bain içkiyi alıp getirmek üzere diğer odaya gitti. "Mola," diye seslendi, içeri girdiği sırada.
Thelma, yeniden doldurulmuş kadehi adamdan alırken, "Teşekkür ederim," dedi. "E-e-h, peki ya şarkılar? Aklınızda herhangi bir şarkı var mı?"
"'Chi-Baba, Chi-Baba, Chi-Wawa,'"61 dedi Bay Bain. "Bu onları oyalayacaktır."
"E-e-h," dedi Thelma tekrar. "Nasıl yazılıyor?"
Sonraki birkaç dakika boyunca, Bay Bain ilk harfin "S" olduğu konusunda ısrar etti. Bayan McDermott şarkıyı hiç duymadığını söyledi. Thelma bunu elinden geldiğince düzgün şekilde yazdı ve şöyle dedi: "Hiç alıntımız yok."
"Durun bir dakika," dedi Bayan McDermott. "'Haddinden fazla su seni alıp götürmüş zaten, zavallı Ophelia, o hâlde ben

gözyaşlarımı men ediyorum.' Bu, Hamlet'ten, Ophelia'nın boğulduğunu söyledikleri bölümden."
Bayan Bain kıkırdadı. "Bu çok sevimli," dedi. "Benden daha kötü durumdasın."
"Ah, bana bunu yaptıran nedir?" dedi Bayan McDermott. "Ah, Bob'a çıksa korkunç olurdu."
"Peki, ya zavallı minik Emmy?" dedi Bayan Bain. "Cidden onu incitecek herhangi bir şey yapamayız. Yaparsak, Bob bizimle bir daha asla konuşmaz."
"Onlara nahoş herhangi bir şeyi hatırlatmak merhametsizlik olur," dedi Bayan McDermott.
"Nahoş epey hafif bir tabir, öyle değil mi?" dedi Thelma.
"Dinleyin," dedi Bay Bain, "bir tiyatro oyununa ne dersiniz? Milyar Dolarlık Bebek?"62
"Sahiden ama, canım!" dedi Bayan Bain. "Onlara tepside sunmana gerek yok."
"Eh, bilemiyorum," dedi Thelma. "Onlara sevgili Emmy'ciğin bulabileceği bir şey vermek epey hoş olabilir."
"Eğer canlandırması için ona bu çıkarsa," dedi Bayan Bain, "tek yapması gereken ayağa kalkıp kendini işaret etmek olur."
"Ah, haydi ama," dedi Thelma. "Zavallı çocuğun kabahati değil ki bu."
"Neden dert edeceğini anlamıyorum," dedi Bayan McDermott. "Şayet herhangi biri benim bir milyar dolarım olduğunu düşünseydi, bunu iltifat olarak kabul ederdim. Sonuçta, Bob onunla parası için evlenmiş değil ya. Elbette, birçok insan başta öyle düşünmüş olabilir. Bob şimdi ona kesinlikle deli divane oluyor. Ben bir kadına bu kadar âşık bir adam görmedim, sen gördün mü Thelma?"

“Canım, haydi, Lineham’ların müthiş aşk hayatına girmeyelim,” dedi Thelma. “Diğer tarafın tahmin etmesi için bir şeyler düşünüp buluyor olmamız lazım.”
“Eh, ben hiç böyle bir şey görmedim,” dedi Bayan McDermott. “Aslında hepimiz birden bu aşka burnumuzu sokuyoruz gibi hissediyorum. Onları yalnız bırakmalıyız.”
“Gerçekten mi?” dedi Thelma. “Bir bakalım, ne yapıyorduk?” Bir parça kâğıda “Milyar Dolarlık Bebek” yazdı ve kâğıdı katladı.
Diğer odadan bağırışlar geldi. “Hey, orada ne yapıyorsunuz siz? Biz saatlerdir hazırız.”
Bayan McDermott şöyle seslenerek karşılık verdi: “Pekâlâ, pekâlâ, sadece bir dakika daha.”
“İşi çok fazla uzatıyoruz,” dedi Thelma. “Hiç alıntımız yok, değil mi? Hamlet’ten olan o şey neydi? ‘Haddinden fazla su seni alıp götürmüş zaten...’ Ah, evet.” Yazmaya başladı.
“Onu kullanmayacaksın, değil mi?” dedi Bayan McDermott.
“Sadece başka herhangi bir şey düşünememe ihtimalimize karşı not ediyorum,” dedi Thelma.
“Düşündüğüm her şey yanlış,” dedi Bayan Bain. “Sudan bahsedemezsin, zengin kızlardan bahsedemezsin, ikinci evliliklerden bahsedemezsin. Ne yapabilirsin ki?”
“Ah, işte bir tane buldum,” dedi Thelma. “Daha fazla Shakespeare.” Alelacele yazdı.
Diğer odadan yeniden yükselen bağırışlar duyuldu.
“Ah, sen çok yaşa Thelma,” dedi Bayan McDermott. “Neymiş?”
“Oraya girdiğimizde söylerim size,” dedi Thelma. Sesini yükseltti ve şöyle seslendi: “Geliyoruz.”
Rakip takımın sabırlı görünerek onları beklediği diğer odaya girdiler. Onların grubu da seçimlerini yaparken belli güçlükler yaşamıştı. Sherm, Bayan Bain’in takıntı sorunundan mustarip olmuştu. Adam, “Tatlı Alice’i Hatırlamıyor Musun, Ben

Bolt?”63 şarkısını seçmeleri için ısrarcı olmuş ve şarkıyı tekrar tekrar söyleyerek ikna etmeye çabalamıştı. Bay McDermott tarafından gergin bir biçimde bastırıldığından, sonra “Derinlerde Uykuda”64 şarkısını öne sürmüş ve karşıda hiç heves bulamayınca da, devam ederek “Yuvarla Gönder Fıçıyı”65 şarkısına geçmişti. İşte bunun üzerine Emmy, adamın içkisini onun yerine tazelemişti.

Kaptanlar kâğıtları değiş tokuş etti ve takımlar birbirine dönük şekilde oturdu. Sherm oyuna dâhil olduğunda, onun tarafının önce başlayacağı anlaşılırdı. Dahası, Sherm’ün canlandırmada açılışı yapacak kişi olacağı kabul edilirdi. Uyuyakalmadan önce solo gösterisini icra etmesi zaruriydi.

Sherm, mutlu ve kendinden emin bir hâlde, katlanmış bir parça kâğıt çekti, takımına döndü ve öyle aşağılara kadar eğildi ki, yardımsever eller ona doğru uzandı ve kaygılı sesler, “Aaa-maa-an!” diye haykırdı. Adam dengesini yeniden sağladı ve şefinden gelen “Başla!” komutu üzerine kâğıt parçasını açtı. Bunu tek elle başardı, zira diğer eli kadehini kavrıyordu. Kâğıtta yazanı okudu ve her zamanki tarzıyla gösterisine başladı.

Bir süre sonra, takımı, anlatmaya çalıştığı şeyin bir şarkı olduğuna hükmetti. Sherm bunu, ağzını açarak ve içinden görünmez bir şey, muhtemelen müzik çıkararak yaptı. Sonra adama ilham geldi; yüzünü köpürtür ve sakalını sertçe kaşır gibi hareketlerle baştan sona bir pandomim gösterisi sundu. Öte yandan, kadehi tutan el diğer elin ne yaptığını perdelediğinden, takım arkadaşlarının onun amacını sezmesi zordu. Dirsekleri dizlerinde, çeneleri ellerinde, hüsranın çeşitli dereceleri içinde adamı izleyerek oturuyorlardı; ta ki süre tutmaktan sorumlu olan Bayan Bain neşeyle, “Pekâlâ, Sherm. Süre doldu!” diye seslenene dek.

“Sizin neyiniz var?” diye sordu Sherm, incinmiş bir sesle. “Hepiniz birden uykuya falan mı daldınız?” Destek için düşmana döndü. “Ne yaptığım tamamıyla açıktı, değil mi?” dedi. “Önce, ‘şarkı’yı canlandırdım, sonra da adını canlandırdım. Hem, bu adil değildi zaten.”
“Kesinlikle adil,” dedi Bay Bain. “Şarkı, ‘Chi-Baba, Chi-Baba, Chi-Wawa.’ Sokaktaki her çocuk söylüyor bunu. Yalnız, Tanrı aşkına, yüzüne ne yapıyordun öyle?”
“Tıraş olmaktı o,” dedi Sherm, vakarla. “Berberdim.”
Odanın dört bir yanından alay haykırışları yükseldi. Sherm aksi aksi içki tepsisinin başına çekildi.
Bayan McDermott, kendi tarafı için ilk anlatan olmaya gönüllü oldu. Kâğıdını açtı, karşı tarafa alışılmış boş bakışı attı, bir şiirden seçilmiş bir parçayı anlatacağını işaret etti. Saniyeler içinde kadının tarafı, seçilen parçanın şu olduğunu tahmin etti:
“Dördikindiydi vak’t ve sümsnek portenbuşonlar
Jiroskoluyor ve delgeliyordu hakikaten çepeçimde.”66
Bu hız, Bayan McDermott’ın teatral yeteneklerinden ziyade, (gerçi hakkını vermek lazım, kadın hakikaten jiroskoluyor ve delgeliyordu) “Jabberwocky” şiirinden bir bölümün, Oyun’un her turunun neredeyse kaçınılmaz bir parçası olmasından kaynaklanıyordu. Yarışmacılar buna her zaman hazırdır, zaten bekliyor olurlar.
“Şahane, şahane,” diye ilan etti Sherm, buruk bir tavırla. “Ben hiç ‘sümsnek portenbuşonlar’ gibi bir çocuk oyuncağı çekmiyorum. Ah, hayır, bana illa ‘Chi-Baba, Chi-Baba, Chi-Wawa’ çıkması lazım!”
Sonra Bay McDermott, takımının onurunu geri alma sorumluluğu omuzlarına yüklenmiş olarak ayağa kalktı. Talimatlarını okudu, bilinen işareti vererek, bir tiyatro oyununun adını canlandıracağını, bunun üç kelimeden

oluştuğunu ve niyetinin ilk olarak son sözcüğü anlatmak olduğunu belirtti. Kollarını kavuşturup nazikçe salladı.
“Karın ağrısı,” dedi Sherm.
Takımın diğer üyeleri Bay McDermott’a tahminler yağdırdı.
“‘Ninni’? Bu ‘ninni’ mi?”
“‘Çocuk’? ‘Süt çocuğu’? ‘Bebek’? ... Bir şey bir şey bebek bu!”
Bay McDermott, hızlı başarısıyla sersemlemiş hâlde, teamülleri bir kenara attı ve iki kelimeyi aynı anda anlatmayı denedi. Başparmağını parmaklarına ileri geri sürttü. Hiç kimse bunun parayı anlatan bir işaret olduğunu tahmin edemedi. Hiç kimse herhangi bir şey tahmin edemedi. Bay McDermott, banknot sayan birini taklit ederek, başparmağını ıslatıp diğer elinin avucu üzerinde boydan boya hareket ettirme yoluyla işleri daha açık hâle getirmeye çalıştı.
“‘Para’? Bu ‘para’ mı?”
Bay McDermott, bir pandomim gösterisiyle takım arkadaşlarına yaklaştıklarını anlatırken feveranın tam da eşiğinden döndü.
“Hayır, ‘para’ olamaz. Nasıl ‘para’ olabilir ki? İçinde ‘bebek’ var. Bir ‘bebek’le ilgili bir şey anlatıyor.”
Bay McDermott, kendini çılgınca koyuvermiş hâlde, daha fazla görünmez para saydı.
“Milyar Dolarlık Bebek,” dedi Emmy, birdenbire.
Bay McDermott kollarını hızla ona uzattı ve rahatladı.
“Şahane! Baksanıza, kız şahane!” haykırışları oldu ve Bob, yüzü gururla ışıldayarak, onu odada yalnızmışlar gibi öptü.
Thelma Chrystie, karşı kanepeden onları izledi.
Bob onu bıraktığında, “Ya, ben hiçbir şey yapmadım ki,” dedi Emmy. “Bu sadece bir kazaydı.”
“Ah, hayır Emmy,” dedi Thelma, “kaza diye bir şey yoktur. Öyle değil mi, Bob?”

Ağır ağır, kısık sesle söylenen sözcüklerin, kadın sanki bunları çığlık çığlığa bağırarak söylemişçesine Bob'ı irkiltmesi tuhaftı.
Bundan sonra Bayan Bain'in sırası geldi. Alışılmış ön hazırlıkların ardından, kadın, takım arkadaşlarına, kendi payına sekiz kelimelik bir alıntı düştüğünü ve kelimelerin altıncısını canlandırmak üzere olduğunu belirtti. Gayretle ve tekrar tekrar aşağıyı işaret etti. Tahminler telaş içinde geldi.
"'Yer'?"
"'Halı'?"
"'Toprak'?"
Bayan Bain, daha büyük derinlikleri ima edermiş gibi görünerek, ısrarla işaret etti.
"'Yer altı'?"
"Reddedilmiş bir kadının gazabı gibisi cehennemde bile yoktur," dedi Thelma. Bunu öyle hızlı söyledi ki, cümle kulağa uzun, tek bir sözcük gibi geldi.
Oyuncular onu tüm övgüler içinden en azametli olanla ödüllendirdi: şok içinde bir sessizlik. Yeniden seslerini çıkarabilecek duruma geldiklerinde, haykırışları, "Harikulade!" ile "Yok daha neler!" arasında değişiklik gösteriyordu.
"Sahiden," dedi Emmy, "bu kesinlikle korkutucu."
Thelma ona gülümsedi. "Eh, bu tamamen tahminden ibaret değildi doğrusu," dedi. "Bay Lineham'ın nazik dokunuşunu tanıdım. Alıntı onun fikriydi, değil mi?"
"Ya, evet," dedi Emmy. "Nereden anladın ki?"
Thelma yeniden gülümsedi. "Görüyorsun ya," dedi, "Bob'la ikimiz birlikte o kadar çok oynadık ki."
İçki tepsisine bir ziyarette bulunmak üzere ayaklanmış olan Sherm, orada bir trajediyle karşılaştı. "Brendinin hepsi gitmiş," dedi. "Bakın şimdi, böyle bir şeyi kim yapmış olabilir? Ah, peki, bende Spartalı kanı var. Viskiyle de doya doya yaşarım."

Bob Emmy'ye, "Bu sırayı almak ister misin canımın içi," diye sordu.
"Hayır, sen al," dedi Emmy. "Ben mümkün olduğunca ertelemek istiyorum. Ölesiye korkuyorum. Baksana, sevgilim, sen de korkmuş gibi görünüyorsun... Bob'a baksanıza, kesinlikle bembeyaz oldu!"
Bob, aralarında tereddüt ederek, geriye kalan iki kâğıt parçasına dikkatle baktı.
"İkisinden birini al işte, canım," dedi Thelma, "ikisi de senin için biçilmiş kaftan."
"Hey," dedi Bay Bain, "onunla konuşmamalısın. Onunla herhangi bir alakan olmamalı. Kurallara aykırı bu."
"Ah, evet," dedi Thelma. "Bu yılın kuralları." İçki tepsisinin olduğu tarafa geçti ve kadehini doldurdu.
Bob kâğıt parçalarından birini seçti ve buyurup başlaması yönündeki talimat üzerine, kâğıdı açıp üzerinde yazanı okudu. Âdet hâline gelmiş biçimde derhâl diğer takıma döndü, ancak bakışına bütün gösteri topluluğunu dâhil etmedi. Yalnızca Thelma'ya baktı. Kadın ona, güzel dişlerini gösteren ağır gülümsemesiyle karşılık verdi, ne var ki bunda farklı bir şey vardı; kadının bütün varlığında farklı bir şey vardı. Işıltısı, kendi hususi ışıltısı yok olmuştu; sanki kadının içinden gelen aydınlık birdenbire yitip gitmişti ve kıymetli bir ışık söndüğünde her zaman olduğu üzere, yeni gelen karanlık soğuk ve tehditkârdı.
Bob takımına geri döndü, alıntıyı ifade etmek üzere parmaklarını kaldırdı, sonra kollarını indirdi. "Ben... ben bunu... yapamam."
Kendi saflarından büyük bir şikâyet yükseldi. "Ah Bob, yapamam da ne demek?", "Elbette yapabilirsin, haydi, başla," ve hepsinin de üzerinde, Emmy'nin şöyle seslenen ince sesi: "Ya, sevgilim, sen her şeyi yapabilirsin."

“Üzgünüm,” dedi Bob, “bu çok zor.”
“Nesi bu kadar zormuş ki Bob, haydi oğlum, haydi oğlum, haydi oğlum?” dedi Sherm. “Bana ne çıktığına bir baksana. Ben ‘Chi-klobba, Chi-blobba, Chi-scmobba’yı anlatmak zorunda kaldım. Sana her ne çıkmış olursa olsun, durumun güllük gülistanlıktır.”
“Kaç kelime?” dedi Emmy.
Bob on parmağını, sonra da dördünü havaya kaldırdı.
“Bakın, pes ediyorum,” dedi ve sesi titredi. “Oyun’u doğru dürüst oynamakta sorun yok, ama bu tür bir şey... buna göz yumarsam ne olayım.”
Karşı taraf anında eyleme geçti.
Bay Bain telaşla Bob’ın yanına koştu ve kâğıdı onun elinden kapıp üzerindeki sözcükleri okudu. “Bütün heyecan bunun için mi? Hem, Bob, senin neyin var ki böyle? Hamlet’ten bir alıntı bu. Bunu her okul çocuğu bilir. Tamamen adil.”
“Adilmiş, haydi oradan!” dedi Bob. “Hiç kimse bu şeye katlanmak zorunda değil.”
Topluluk sessiz bir huzursuzluk içinde oturdu. Thelma yavaş, yumuşak hareketlerle, tatlı tatlı geldi ve kâğıda baktı.
“Ah, ona çıkan buymuş demek,” dedi. “Dinleyin,” dedi Bob’ın takım arkadaşlarına, “size soruyorum. İnsana adaletsiz denmesi pek hoş değil, malum, bilhassa da yıllar boyunca o insanın şeyi olmuş biri tarafından... bilhassa da eski bir dost tarafından yani. İşte alıntı. Zavallı küçük Ophelia’nın öldüğüne dair haberi verdikleri yer. ‘Haddinden fazla su seni alıp götürmüş zaten, zavallı Ophelia, o hâlde ben gözyaşlarımı men ediyorum.’” Emmy’ye döndü. “Şimdi, kocanın canının buna ne diye bu kadar sıkılacağını söyler misin bana?”
“Eh, bu son derece uzun,” dedi Emmy, “bir de zor ve... bilirsin işte.”

Thelma'ya, uzun boylu dingin kadına, hususi bir aydınlığa sahip kadına, ona bu kadar kibar davranmış kadına, en çok sevdiği kadına yalvarırcasına baktı ve bir yabancı gördü. Evinin dışında duran, pencereden içeri bakan, kendisinin sahip olmadığı bir şey gören ve buna sahip olduğu için Emmy'den nefret eden bir yabancı.

"Ah, haydi ama," dedi Bayan McDermott. "Eğer bunu yapmak istemiyorsa, yapmak istemiyordur işte. Ben bunun o kadar da iyi bir fikir olduğunu düşünmedim zaten. Hatırlasana, sana söyledim Thelma. Pekâlâ Bob, sen çıktın. Haydi oyunu tamamlayalım. Haydi gel, Bay B, sıra sende."

Takımlar yeniden durulup yerlerine yerleşti. Taşkınlığının ardından hâlâ sarsılmış durumda olan Bob, Emmy'nin yanına oturdu. Emmy onun bileğine hafif hafif vurdu ve elini orada tuttu.

Bay Bain kâğıdını açtı ve üzerinde şunu okudu: "...yorucu, bayat, düz ve faydasız." (Bunun, Oyun'un oynandığı pek çok gece gibi, bir Hamlet gecesi olduğu ortaya çıkmış bulunuyordu.)

Bay Bain, "yorgun" sözcüğünü kendi kafasına göre, seyircisinden hiçbir sonuç almaksızın canlandırdı; aynısı, adamın "bayat" icrası için de geçerliydi, bu nedenle bir süreliğine onu da bıraktı ve "düz" sözcüğünde kolay bir rol aradı. Ellerini birbirinin karşısına, yere paralel olacak şekilde çekti.

"'Pürüzsüz'?"

"'Yatay'?"

"'Düz'?"

Bay Bain doğru bildiklerini belirtti ve ikinci bir deneme için "yorucu" sözcüğüne geri döndü. Yanağını, yorgun bir çocuk gibi, birleştirdiği ellerinin üzerine koydu.

"'Yorgun'?" dediler. "'Yorgun'?"

“‘Kum Adam’?”
“‘Uyku’?”
“Bir bakalım, daha önce ‘düz’ü anlattı,” dedi Thelma. Onu sahnede kendi kendine, seyirciye içini döküyormuşçasına konuşturan, belki de Hamlet’in etkisiydi. “Fakat ne tür bir ‘düz’ü göstermeye çalışıyordu? Yalnızca düz anlamında ‘düz’ müydü? ... Yoksa diğer türden mi? ... Ev gibi düz bir yer mi? ... İki odalı, belki de... Korunak? ... İki insanın bazen, kimseye sezdirmeden kaçabildiklerinde buluşabileceği bir yer... gizli bir sığınak... yıllar boyunca...”
Oyun, başta olduğundan çok daha sessizdi. Muhtemelen Bob’ın tutumunun topluluk üzerinde keyif kaçırıcı bir etkisi olmuştu. Bob’ın tarafı sessiz sedasız oturuyordu.
Thelma’nın sesi hoş bir dalgınlık içinde devam ederken, kadının sözleri odanın karşı tarafından onlara ulaştı. “Şimdi de anlattığı ‘uyku’ysa... ‘uyku’... o zaman sadece düz anlamında ‘düz’ü kastettiğini sanmıyorum... bence gizli bir yeri kastediyor...”
Bayan Lineham, yavaşça, elini eşinin bileğinden çekti.
Bay Bain ikinci sözcüğüne geri dönerek daha fazla spekülasyon yapılmasının önünü kesti. Pandomimle ekmek dilimlemeyi anlattı, bir dilime görsel açıdan detaylı bir biçimde tereyağı sürerek devam etti, bunu katır kutur yemeye başladı, tiksintinin her türlü tezahürüyle tükürerek çıkardı.
“Sanırım yediği şey ekmek,” dedi Thelma, “ve onunla ilgili bir sorun var. Belki de bayattır. Nefret dolu bir sözcük. Bayatlamış aşk. Anlattığın ‘bayat’, değil mi?”
“Ah, durun bir dakika, durun bir dakika,” dedi Bayan McDermott. “Bu da Hamlet’ten. ‘Yorucu, bayat, düz’...ve başka bir şey. O kasvetli bölümlerden biri bu.”
“Ah, biliyorum,” dedi Thelma. “Son sözcük ‘faydasız’. ‘Yorucu, bayat, düz ve faydasız.’”

“Kızın denizciye söylediği gibi,” dedi Sherm. Ayağa kalktı ve birazcık viskiyle daha doya doya yaşadı.
“Haydi, Emmy,” dedi Bayan McDermott. “Sıra sende.”
“Bunu yapmak zorunda değilsin, Emmy,” dedi Bob, “istemiyorsan yani.”
“Yapacağım,” dedi Emmy.
Son kâğıdı aldı. Bay McDermott aniden hatırlayarak, Thelma’ya şöyle fısıldadı: “Ah, bu senin yazdığın. Ne bu? Bize söylememiştin.”
“V. Henry’den bir şey,” dedi Thelma.
“Ah, filmini izlemiştim. Laurence Olivier,” dedi Bayan McDermott.
Emmy kâğıdı açtı, ona baktı ve takımının karşısında çaresizce dikilip durdu. “Ah, Tanrım,” dedi. “Ben cidden nasıl yapılacağını bilmiyorum. Ne anlama geldiğini bile bilmiyorum.”
Ona, “Tabii ki yapabilirsin. Haydi başla, sadece dene. Hepimiz senin yanındayız, Emmy,” vesaire diyerek, kıza güvence vermeye çabaladılar.
Emmy umutsuzca yeniden kâğıda baktı. Şunu okudu: “‘Verir dehşetli notasını hazırlığın.’ William Shakespeare’in V. Henry eserinden.”
“Yapamam,” dedi izleyicilerine, acınası bir hâlde. “Cidden bilmiyorum.”
“Haydi ama,” dediler. “Ne bu? Şarkı mı, kitap mı, kişi mi, ne? Ah, bir alıntı... Kaç kelime? Dört. İlk kelime ne? Devam et. Yapabilirsin.”
Emmy, üstünkörü gerçekleştirdiği ufak, tereddütlü hareketlerle, görünmez nesneleri görünmez bir kaptan alıyor ve bunları takımına sunuyormuş gibi yapıyordu.
“Ne yapıyor?”
“Bir şey uzatıyor.”

“Bize bir şey mi veriyor?”
“‘Vermek,’” dedi Bob. “Veriyorsun, değil mi canımın içi?”
“Baksanıza, küçük kız harikalar yaratıyor,” dedi Sherm.
“Tamam. ‘Vermek,’” dedi Bay McDermott. “Sıradaki sözcük.”
“İkinci sözcük mü?”
“Üç heceli.”
“İlk iki hece.”
“‘Korkmuş’u anlatıyorsun. Sen ‘ürktün’.”
“Sende dehşet uyandıran bir şey mi? ... Ah, ilk iki hece ‘dehşet’.”
“Sözcük ‘dehşetin’ mi?”
“‘Dehşetli’ mi?”
“İkinci sözcük ‘dehşetli’. Ya, kız bir dâhi!”
“Haydi, üçüncü sözcük.”
“Tek hece mi anlatıyorsun?”
“Ne yapıyor?”
“Avucunu kaşıyor,” dedi Sherm. “Bir şey kaşındırıyor. Sivrisinekler. DDT.”
“Ah, Sherm, çık aradan.”
“Haydi, Emmy. Yeniden yap.”
“Yazıyor musun? Eline yaptığın şey bu mu?”
“Kitap mı yazıyorsun? Kitap? Roman?”
“Mektup?”
“Müstehcen kartpostal,” dedi Sherm.
“Yazdığın şey bir mektup mu?”
“Hayır. ‘Mektup’ olamaz, sadece tek hece anlatıyor.”
“‘Not’! ... Kelimenin devamı... ‘Nota’ bu.”
“Tamam. ‘Ver... dehşetli... nota...’”
Emmy, parmak eklemleri şakaklarına dayanmış hâlde, çaresizce bir sonraki hamlesini planlamaya çalışarak dikildi. “‘Verir dehşetli notasını,’” diye mırıldandı. “‘Verir... dehşetli... notasını.’”

(Oyuncuların konuşmaması gerekir, ama hiç kimse onu durdurmadı; öyle küçüktü ki... hem de bir gelindi.)
“‘Dehşetli notasını,’” dedi Emmy. Bob’a, yalvarırcasına, kocası kendisine telepatik yardım gönderebilirmiş gibi baktı. “‘Dehşetli notasını’!” dedi. “‘Verir... dehşetli... notasını...’ Bob. Bob! Senin neyin var? İyi hissetmiyor musun?”
“Hayır sevgilim, ben sadece... Burası sıcak oldu. Ben... bir içki alacağım.”
“Haydi ama Emmy, bir dakikalığına damadı unut!”
“Onun bir şeyi yok. Sen dördüncü kelimeyi anlat. Ah, dördüncüyü anlatacaksın.”
“Kaç heceli? Ah, bütün kelimeyi mi anlatacaksın?”
“Şimdi ne yapıyor?”
“Bir şey katlıyorsun. Yaptığın şey bu mu? Giysi mi katlıyorsun?”
“Onları bir çekmeceye mi koyuyorsun?”
“Onları bir çantaya koyuyorsun. Toplanıyorsun. Sözcük o mu? ‘Toplanmak’ mı?”
“Ah, alakası bile yok,” dedi Emmy. “Keşke nasıl yapılacağını bilsem.”
Thelma kadehini son damlasına kadar bitirdi. “Ben ona nasıl yapılacağını gösteririm,” dedi. “Bırakın ben ona koçluk yapayım. Bob’ı dengelemek için her hâlükârda oyun dışı kalmak zorundayım zaten. Gel buraya canım, sana fısıldayacağım.”
“Hayır,” dedi Bob, “onu rahat bırak. Bırak kendi yöntemiyle yapsın.”
“Ah, ama yardıma öyle çok ihtiyacım var ki Bobby,” dedi Emmy ve Thelma’nın talimatlarını almaya gitti.
“Ah,” dedi, bir an sonra. “Gerçekten öyle yapılacağını mı düşünüyorsun?”
“Tek yolu bu,” dedi Thelma.

“Eh, çok ama çok teşekkür ederim,” dedi Emmy. Yeniden canlandırmaya başladı.
“Kıyafetlerini çıkarıyorsun. ‘Soyunmak’ mı? ‘Striptiz’?”
“Hayır, bir şey giyiyor. Başını bir şeyle bağlıyor.”
“Bir yere gitmeye mi hazırlanıyorsun?”
“Ayak parmağını bir şeye sokuyorsun. Soğuk bir şey. Su mu? Ayağını soğuk suya mı sokuyorsun... Evet, ürperiyor.”
Bayan McDermott’ın nefesi kesildi. “Thelma, durdur onu. Durdur onu.”
Thelma ona hiç aldırış etmedi. Diğer taraf tahmin etmeyi sürdürdü.
“Yüzmeye mi hazırlanıyorsun?”
Kırılan cam sesi duyuldu. Başta, Sherm’ün akşamın geç vakitlerine özgü faaliyetlerine koyulmuş olduğu zannedildi, ama topluluk baktığında, Bob’ın, kadehini paramparça edecek kadar sert bir şekilde yerine bıraktığını fark etti.
“Evet, yüzmeye hazırlanıyor,” dedi Bob, haşince. “Bu doğru, öyle değil mi Thelma?”
“Eh, sözcük ne?” dedi Sherm.
“‘Hazırlık’” dedi Thelma.
“Bu ne biçim bir konuşma böyle?” dedi Sherm. “‘Vermek... dehşetli... nota... hazırlık...’ Ne anlama geliyor ki bu?”
“Baksanıza, Emmy’nin anlatma şekliyle, ne anlama geldiğini herkes anlar,” dedi Thelma. “Çok güzel anlattı. ‘Nota’yı yazılı bir not gibi anlattı. Gerçekte ‘nota’ anlamına geliyor, ses gibi olan... Emmy daha iyi anlattı. Herhâlde ‘hazırlık’ sözcüğü notu aklına soktu. Bilirsiniz, birinin bir şey yapmaya hazırlanması. Birinin bir şey yapmaya niyetlendiğini, bunun öylece oluvermediğini göstermek için bir not yazması. Ya da buna sebep olan ‘dehşetli’ sözcüğüydü belki de. Dehşetli bir not. Görülmemesi gereken bir not. Bu insanın, artık her kimse, bu hanımefendinin... yani

kendisinin... bir şey, yıllardır sürüp gitmekte olan bir şey, asla aklının ucundan geçmemiş... ve cidden katlanamayacağı bir şey keşfettiğini göstermek üzere bıraktığı son bir not. Sonra bir de 'hazırlık' var. Suya girmeye hazırlanırken sevimli değil miydi? Baksanıza, resmen bütün hikâye görülebiliyordu."

Emmy, çıldırmış gibi Bob'a döndü. "Neden bahsediyor?" dedi. "Neden bahsediyor o? Bahsettiği 'biri' kim? Kim soğuk suya girdi? Bir şey keşfeden ve ne yapacağını söylemek, herhangi bir kaza olmadığını göstermek için dehşetli bir not yazan 'biri' kim? Senin herhangi bir kaza olmadığını bildiğini söyledi. Bob, neden bahsediyor? Ne söylüyor?"

"Alice'in adı hariç her şeyi," dedi Bob. Odadan çıkıp gittiği sırada çıt çıkmadı.

Thelma, yeni yeni doğan güneşin gri pusları dağıtması gibi, garip havayı dağıtarak cana yakın ve merhametli bir hâl ve tavır içinde Emmy'nin yanına geçti.

"Sen ona hiç aldırma," dedi Thelma. "O sadece aşırı heyecandan bitap düştü. Doğal olarak gergin. Yeni evinde ilk daveti. Onun için endişelenme." Kolunu Emmy'ye doladı. Fakat Emmy, bu serin, solgun ten onun omuzlarını kirletiyormuşçasına kendini sertçe çekip kurtardı.

"Sakın bana dokunma!" dedi, dişlerinin arasından. "Bir daha sakın yanıma yaklaşma, hem de asla, asla, asla!"

Sherm, neredeyse boşalmış kadehi elinde yana yatmış hâlde dururken, kendini çekip ayağa kalkarak, enine boyuna bütün heybetini sergileyecek şekilde dimdik durdu. Emmy'nin başında dikildi. "Şimdi sadece bir dakika dur bakalım ufaklık," dedi. "Sen iyi bir kızsın ve seni severim, ama Thelma'yla o şekilde konuşamazsın. Onu etrafta istemeyen herkes gidip kendini göle atabilir!"

"Aman Tanrım!" dedi Bayan McDermott. "Aman Tanrım!"

Cosmopolitan, Aralık 1948
53 Kuzey Amerika'ya özgü cevizgiller familyasından bir ağaç. [E.N.]
54 "Pamuk Prenses Masalı"nda geçen kırmızı elmaya göndermeyle, adamın zaafları nedeniyle ayağına kadar gelen fırsatları reddedemeyişi, tamahkârlığı kastediliyor. [E.N.]
55 Radyo ve televizyon programlarının rating oranlarını ölçen bir Amerikan şirketi. [E.N.]
56 Fr. Hanımefendi için. [E.N.]
57 Roy Del Ruth'un yönettiği 1941 yapımı müzikal film. [E.N.]
58 Katıldıkları bir davette ressam James McNeill Whistler'ın yaptığı parlak ve esprili bir yorumu beğenen Oscar Wilde, "Keşke bunu ben söylemiş olsaydım," deyince, Whistler, "Söylersin, Oscar, söylersin" karşılığını verir. [E.N.]
59 Metafizik şiirin 17. yüzyıldaki önemli temsilcilerinden olan İngiliz şair. [E.N.]
60 18. yüzyılda yaşamış İngiliz yazar ve sözlükbilimci. [E.N.]
61 1947 yılında Perry Como tarafından seslendirilen popüler bir şarkı. [E.N.]
62 1945 yılında sahnelenen bir müzikal. [E.N.]
63 19. yüzyılda popülerleşen bir halk şarkısı. [E.N.]
64 Denizde boğularak ölenleri konu alan, 1897 yılına ait bir şarkı. [E.N.]
65 İkinci Dünya Savaşı sırasında ünlenen bir şarkı. [E.N.]
66 Lewis Caroll'a ait "Jabberwocky" adlı şiir. [E.N.]

Ziyaretlerinle Yaşıyorum

Oğlanın otel odasına girmesiyle oda anında daha da küçük göründü.
“Hey, burası havalıymış,” dedi oğlan. Sıcaklığa, ortamın havadarlığına ilişkin bir yorum olması amacıyla söylenmemişti bu. “Havalı” sözcüğü, muhtemelen Cennet’in bir bölümünde bilinen sebeplerden ötürü, o zamanlar onun yaşındaki pek çok genç tarafından takdir ifade etmek için kullanılan bir terimdi.
Sokaklardaki sert, gri yağmurdan sonra, oda hakikaten havalı, sıcak ve son derece aydınlıktı. Annesinin ısrarla istediği yüksek wattlı ampuller, kadının otel lambaları üzerine yerleştirdiği ince, fırfırlı abajurlarla loşlaştırılmamıştı ve her yerde parlak şeyler vardı: duvarlar boyunca ayna plakaları; yatak odasına açılan kapıdaki ayna kaplamalı kapı topuzunu arkadan takviye eden kare bir ayna parçası; minicik ayna parçalarından yapılmış sigara tabakaları ve dört bir yana yerleştirilmiş minik aynalı kılıfların içine sokuşturulmuş kibrit kutuları; bir de, konsolların, yazı masasının ve asıl masanın üzerinde, oğlanın iki buçuk, beş, yedi ve dokuz yaşlarında çekilmiş, aynadan geniş şeritlerle çerçevelenmiş fotoğrafları. Annesi ne zaman yeni bir yere yerleşse, ki sık sık taşınırdı, o fotoğraflar valizden çıkan ilk şeyler olurdu. Oğlan onlardan nefret ederdi. Vücudunun kafasının boyutuna yetişmesi için on beşinci yaş gününü geçirmesi gerekmişti; eski hâllerinin o temsillerinde de işte o kafa, o soluk, devasa, şekilsiz cisim vardı. Bir seferinde annesinden fotoğrafları başka bir yere, tercihen, kilitlenebilen küçük, karanlık bir yere koymasını istemişti. Fakat bu talebini kadının aniden ve uzun uzun ağlamaya yatkın olduğu durumlardan

birinde dile getirme talihsizliğini yaşamıştı. Bu yüzden fotoğraflar, titrek titrek ışıldayıp duran çerçeveleriyle sergileniyordu.
Aynı şekilde, dolgun hatlı kristal içki karıştırıcısının yaydığı titrek ışıltılar da vardı, fakat kristalin içinde azıcık kalmış sıvı soluk ve mattı. Annesinin elindeki kadehte de hiç parlaklık yoktu. Kadeh, kadının elinin sımsıkı kavrayışından bulanıklaşmıştı, içinde ise daha önce taşıdığı sıvının yağlı damlacıkları vardı.
Annesi, oğlanı içeri aldığı kapıyı kapattı ve onu odanın içine doğru takip etti. Başı yana eğilmiş hâlde ona baktı.
Cazibeli, pohpohlayıcı bir sesle, “Eh, beni öpmeyecek misin?” diye sordu; küçük, küçücük bir kızın sesiyle. “Öpmeyecek misin, seni gidi güzel koca öküz seni?”
“Tabii,” dedi oğlan. Annesine doğru eğildi, ama kadın birdenbire bir adım atarak uzaklaştı. Keskin bir değişim onu etkisi altına aldı. Kadın, geriye atılmış omuzları ve sertçe havaya kaldırılmış başıyla, dikleşti. Üst dudağı dişlerinin üzerine yükseldi ve bakışı, indirilmiş gözkapaklarının altından soğuk soğuk çarptı. Beyaz mendili reddetmiş biri de idam mangasına gözlerini ancak böyle diker işte.
“Tabii ki,” dedi kadın, her bir sözcüğe hakkını veren derin, buz gibi bir sesle, “eğer arzu etmiyorsan, beni öpmen için hiçbir gereklilik olmadığında anlaşalım. Haddimi aşmak gibi bir niyetim yoktu. Özür diliyorum. Je vous demande pardon.67 Asla seni zorlamak gibi bir niyetim yoktu. Seni hiç zorlamamışımdır. Kimse aksini iddia edemez.”
“Ah, anne,” dedi oğlan. Onun yanına gitti, yeniden eğildi ve bu sefer kadının yanağını öptü.
Kadında, gözkapaklarının ağır ağır, her nedense gücenmiş bir tavırla kalkık olması dışında hiçbir değişiklik yoktu. Kaşlar, gözkapaklarını kendileriyle birlikte yukarı çekiyormuş gibi

yükselen bir kavis oluşturdu. “Teşekkür ederim,” dedi kadın. “Lütfettin. Ben lütufkârlığa değer veririm. Nezakete paye veririm. Mille grazie.68”
“Ah, anne,” dedi oğlan.
Oğlan geçen hafta boyunca okuldayken, kendi tabiriyle annesinin “öyle” olmayacağını ummuştu; trenle gelirken bunu o kadar şiddetle ummuştu ki, bu bir duaya dönüşmüştü. Ancak duası yanıtsız kalmıştı. İki ses tonundan, önce yana eğilen sonra havaya kaldırılan kafadan, küçümsemeyle indirilen sonra da taşkın bir öfkeyle kaldırılan gözkapaklarından, biraz peltek peltek söylenen sözcüklerden ve sonraki zarif telaffuz ve mağrur diksiyondan “öyle” olduğu anlaşılıyordu. Biliyordu.
Orada dikilip durdu ve, “Ah, anne,” dedi.
“Belki,” dedi kadın, “kendine benim bir dostumla tanışma ayrıcalığını bahşedersin. Kendisi hakiki bir dosttur. Bunu söyleyebildiğim için gurur duyuyorum.”
Odada başka biri vardı. Oğlanın onu görmemiş olması abesti, zira kadın son derece iriydi. Belki de, loş ışıklı otel koridorundan sonra oğlanın gözleri kamaşmıştı; belki de dikkati tamamen annesi üzerinde yoğunlaşmıştı. Her hâlükârda kadın, yani hakiki dost, işte orada, otel döşemeliklerine has hastalıklı yeşil renkteki kabartmalı pamuklu kumaşla kaplanmış kanepedeydi. Kanepenin bir ucunda oturuyor ve öbür ucun havaya doğru uçuşa geçmesi gerekiyormuş gibi görünüyordu.
“Sana ancak çok az şey verebilirim,” dedi annesi, “yine de, hayat hâlâ sana her zaman hatırlayacağın bir şey vermeme müsaade edecek kadar nazik. Benim aracılığımla, bir insan evladıyla tanışacaksın.”
Evet, ah, evet. Sesler, duruşlar, gözkapakları... bunlar emarelerdi. Fakat annesi insanları kişiler ve insan evlatları diye ikiye ayırdığında... bu, işin kesinlik kazanması oluyordu artık.

Oğlan, kadının arkasından yol boyunca kayan ve yaldızlı, topuklu ayakkabılarının topuklarına çarpıp duran kadifeden çay daveti elbisesinin kuyruğuna basmamaya çalışarak, odanın karşı tarafına uzanan kısa yolda annesini takip etti. Sis, oğlanın yağmurluğundan yükseliyor gibi görünüyordu ve ayakkabıları gıcır gıcır sesler çıkarıyordu. Oğlan, kanepenin önündeki sehpadan kaçınmak için çevresinden dolaştı, ancak sert hareketlerle dönerken sehpaya çarptı.
"Madam Marah," dedi annesi, "size oğlumu takdim edebilir miyim?"
"Yüce İsa, kendisi iriyarı bir piç kurusu, öyle değil mi?" dedi hakiki dost.
Kadın tam da herhangi birinin iriyarı olmasından söz edebilecek insandı ya. Ayağa kalkmış olsa, oğlanla omuz omuza verebilecek hizada olurdu ve ağırlık olarak da oğlanı yirmi beş otuz kilo geride bırakıyor olmalıydı. Şaşırtıcı bir biçimde, küçük üzüm salkımlarından oluşan desenler yaratacak şekilde yerleştirilmiş siyah payetlerle süslü, bol miktarda tüvit benzeri kumaşa bürünmüş durumdaydı. Muazzam bileklerinde, bazılarından çürümüş köpek dişleri gibi rengi atmış fildişinden tılsımlar sarkan şeritler ve mat gümüşten zincirler vardı. Başının ve boynunun üzerinde ise, üstüne kabarık tüylü siyah toplar serpiştirilmiş, açık eflatun rengi tül kumaştan çaprazlama örülmüş bir tür file başlık. Başlık ona hiç rahatsızlık vermiyordu. Filenin arkasından düzensiz aralıklarla duman kümeleri çıkıyordu ve tül kumaş başka her yerde keskin hatlı ve dik olsa da, içinden içkinin geçtiği ağız çevresinde gevşek ve ıslak bir dokudaydı.
Oğlanın annesi yeniden küçük kız oldu. "O şahane değil mi?" dedi. "Bu benim bebeğim. Crissy-wiss bu."
"Adı ne?" dedi hakiki dost.

“Ne olacak, Christopher, tabii ki,” dedi oğlanın annesi.
Christopher, tabii ki. Daha erken doğmuş olsa Peter olurdu; ondan bir o kadar daha erken doğsa Michael; Jonathan için fazla geç kalmış değildi. Okulunun daha alt sınıflarında çeşit çeşit Nicholas, pek çok Robin ve tek tük kendini gösteren Jeremy’ler vardı. Fakat oğlanın kendi senesi ekseriyetle Christopher’lardan oluşuyordu.
“Christopher,” dedi hakiki dost. “Eh, bu çok kötü değil. Elbette, ‘p’nin o aşağıya bakan çizgisinin onun başına dert açacağı kesin ve ben ‘r’ ile ‘i’nin bir arada bulunmasından asla memnun olmam. Fakat çok kötü değil. Çok değil. Doğum günün ne zaman?” diye sordu oğlana.
“On beş Ağustos,” dedi oğlan.
Annesi artık küçük kız değildi. “O sıcak,” dedi, “o acımasız ağustos sıcağı. Bir de dikişler. Ah Tanrım, dikişler!”
“Demek Aslan burcu,” dedi hakiki dost. “Bir Aslan için fena hâlde iri. 22 Ekim’den 13 Kasım’a kadar epey dikkatli olman lazım genç adam. Elektrikli her şeyden uzak dur.”
“Dururum,” dedi oğlan. “Teşekkür ederim,” diye de ekledi.
“Eline bakayım,” dedi hakiki dost.
Oğlan elini uzattı.
“Hımm,” dedi kadın, avucu ihtimamla inceleyerek. “M-hmm, m-hmm, m-hmm. Ah. Eh... onun için elden bir şey gelmez. Eh, sen yalnızca şu göğsüne dikkat edersen, epey sağlıklı olacaksın. Yirmilerinde uzun süreli bir hastalık ve kırk beş yaş civarında bir ara da kötü bir kaza var, ama hepsi hemen hemen bundan ibaret. Mutsuz bir aşk macerası olacak, ama onu aşacaksın. Evleneceksin ve... iki çocuk mu var yoksa üç mü, onu göremiyorum. Muhtemelen iki ve bir de ölü doğan ya da onun gibi bir şey. Genel olarak, fazla para görmüyorum. Eh, sen göğsüne dikkat et.” Oğlana elini geri verdi.

“Teşekkür ederim,” dedi oğlan.
Küçük kız, oğlanın annesine geri geldi. “Ünlü olmayacak mı?” diye sordu kadın.
Hakiki dost omuz silkti. “Elinde yok,” dedi.
“Ben hep yazacağını düşünmüştüm,” dedi oğlanın annesi. “Daha onu güçbela görebileceğin kadar küçükken, ufak şiir parçaları yazardı. Crissy, zıp zıp tavşanla ilgili olan neydi?”
“Ah, anne!” dedi oğlan. “Hatırlamıyorum ki!”
“Gayet de hatırlıyorsun!” dedi kadın. “Sadece alçakgönüllülük ediyorsun. Bütün gün bahsettiğin tek konu, tavşanın nasıl da zıp zıp zıp zıpladığıydı. Tabii ki hatırlıyorsun. Yani, artık şiir parçaları yazıyormuş gibi bir hâlin yok, en azından bana gösterdiğin hiçbir şey yok ortada. Mektupların da telgraf mesajı gibi. Tek satır olsun yazdığında yani. Ah, Marah, neden büyümek zorundalar ki? Şimdi bir de evlenecek ve tüm o çocukların babası olacak.”
“Her hâlükârda, iki çocuk,” dedi hakiki dost. “O üçüncüyle ilgili durumdan çok memnun değilim.”
“Herhâlde o zaman onu hiç görmem,” dedi oğlanın annesi. “Hasta ve titrek, yalnız, ihtiyar bir kadın olurum ve bana bakacak kimse de olmaz.”
Hakiki dostun boş kadehini sehpadan aldı, kendisininkiyle birlikte doldurdu ve dostunkini tekrar yerine koydu. Kanepenin yakınına oturdu.
“Eh, otursana Crissy,” dedi. “Hem neden paltonu çıkarmıyorsun?”
“Yani, öyle yapmamın iyi olacağını sanmıyorum anne,” dedi oğlan. “Görüyorsun ya...”
“Islak paltoyu üstünde tutmak istiyor,” dedi hakiki dost. “Gelgit akıntısıyla iyice çekilip alçalmış deniz gibi kokmaktan hoşlanıyor.”

“Eh, görüyorsunuz ya,” dedi oğlan. “Yalnızca bir dakikalığına kalabilirim. İşte, tren rötar falan yaptı ve babama muhakkak erkenden orada olacağımı söylemiştim.”
“Öyle mi?” dedi annesi. Küçük kız ansızın kaçıp gitti. Gözkapakları devreye girdi.
“Tren rötar yaptığı için böyle oldu,” dedi oğlan. “Zamanında gelmiş olsaydı biraz kalabilirdim. Fakat illa rötar yapması gerekiyordu sanki ve bu akşam, yemeği bayağı erken yiyorlar.”
“Anlıyorum,” dedi annesi. “Anlıyorum. Akşam yemeğini benimle yersin diye düşünmüştüm. Annenle. O annenin tek oğlu. Fakat hayır, olacağı yokmuş. Elimde yalnızca bir yumurta var, ama onu seninle seve seve paylaşırdım. Son derece memnuniyetle. Fakat sen akıllısın tabii. Önce kendi rahatını düşünmelisin. Gidip babanla karnını doyur. Git onunla besili öküz ye.”
“Anne, anlamıyor musun?” dedi oğlan. “Erkenden akşam yemeği yemek zorundayız çünkü erkenden gidip yatmamız gerekiyor. Gün ağarırken kalkmak zorundayız çünkü arabayla taşraya gidiyoruz. Biliyorsun. Sana yazdım.”
“Arabayla mı?” dedi kadın. “Babanın yeni bir arabası var herhâlde.”
“Aynı eski külüstür,” dedi oğlan. “Neredeyse sekiz yıllık.”
“Gerçekten mi?” dedi kadın. “Elbette, benim binmeye mecbur kaldığım otobüslerin hepsi son model.”
“Ah, anne,” dedi oğlan.
“Baban iyi mi?” dedi kadın.
“İyi,” dedi oğlan.
“Neden olmasın ki?” dedi kadın. “O kalbi delip geçebilecek ne var ki? Peki, Bayan Tennant nasıl? Hanımefendinin kendine verdiği isim olduğunu farz ettiğim üzere.”

“Yine başlamayalım, olur mu anne?” dedi oğlan. “O, Bayan Tennant. Bunu biliyorsun. O ve babam altı yıldır evli.”
“Bana kalırsa,” dedi kadın, “bir adamın adını meşru olarak taşıyabilecek yalnızca tek kadın vardır; oğlunun annesi olan kadın. Fakat bu yalnızca benim naçiz görüşüm. Bunu kim dinleyecek ki?”
“Üvey annenle yeterince iyi anlaşıyor musunuz?” diye sordu hakiki dost.
Her zaman olduğu gibi, üvey anne tabirini kafasında oturtması oğlanın biraz zamanını aldı. Bu tabirin, neşeli, minik maymun suratı ve uçuşan saman rengi saçlarıyla, Whitey’yle uzaktan yakından alakası yokmuş gibi geliyordu.
Kahkaha, annesinin dudaklarından bir buz topağı gibi sert bir biçimde döküldü. “Öyle kadınlar sinsidir,” dedi kadın. “Kendince yöntemleri vardır.”
“Eh, iki burç arasında, sınırda doğmuş,” dedi hakiki dost. “Onu sürekli göz önünde bulundurman lazım.”
Annesi oğlana döndü. “Daha önce hiç yapmadığıma senin de, ufacık da olsa dürüstlük sergileyerek katılacağın bir şey yapacağım,” dedi. “Senden bir iyilik isteyeceğim. Senden paltonu çıkarmanı isteyeceğim ki, yalnızca birkaç kısa dakika boyunca, beni terk etmeyecekmişsin gibi görünsün. O hayali yaşamama müsaade edecek misin? Bunu sevgi, minnet ya da hürmetten ötürü yapma. Sadece düpedüz acıdığından yap.”
“Evet, otur, Tanrı aşkına,” dedi hakiki dost. “İnsanları geriyorsun.”
“Pekâlâ, tabii,” dedi oğlan. Yağmurluğunu çıkardı, koluna astı ve küçük, düz bir sandalyeye oturdu.
“Bu zamana kadar gördüğüm en iri, en dehşet şey bu,” dedi hakiki dost.

“Teşekkür ederim,” dedi oğlanın annesi. “Çok fazla şey istediğimi düşünüyorsan, suçumu kabul ediyorum. Mea culpa.69 Eh, artık rahatımıza kavuştuğumuza göre konuşalım, olur mu? Seni o kadar az görüyorum ki... Senin hakkında öyle az şey biliyorum ki. Bana bir şeyler anlat. Bu Bayan Tennant’ta, onu benden bu kadar yukarıda görmene sebep olan ne olduğunu anlat bana. Benden daha mı güzel?”
“Anne, lütfen,” dedi oğlan. “Whitey’nin güzel olmadığını biliyorsun. Sadece biraz komik görünüşlü. İyi anlamda komik.”
“İyi anlamda komik,” dedi kadın. “Ah, korkarım onunla asla rekabet edemem ben. Eh, dış görünüş her şey değil herhâlde. Söylesene, onu bir insan evladı olarak görüyor musun?”
“Anne, bilmiyorum,” dedi oğlan. “O tür konuşmalar yapamam ben.”
“Boş ver,” dedi kadın. “Unut gitsin. Babanın taşradaki evi yılın bu döneminde güzel oluyor mu?”
“Orası ev değil ki,” dedi oğlan. “Biliyorsun... sadece büyük bir kulübe. Isıtma bile yok. Sadece şömineler.”
“İronik,” dedi kadın. “Acı bir şekilde, gaddarca ironik. Ben ki açıkta yanan bir ateşe bayılırım; ben ki onun sıçrayıp duran altın renklerine ve morlarına bakıp mutlu hayaller kurarak bütün gün oturabilirim. Oysa gazlı bir kütük ocağım bile yok. Peki, kim hoş, ışıldayan ateşleri paylaşmak üzere bu kulübeye gidiyor?”
“Sadece babam, Whitey ve ben,” dedi oğlan. “Ah, bir de diğer Whitey, tabii.”
Oğlanın annesi, hakiki dosta baktı. “Burası karanlık mı oluyor?” dedi. “Yoksa sadece ben mi bayılacak gibi hissediyorum?” Yeniden oğlana baktı. “Diğer Whitey mi?”
“Küçük bir köpek o,” dedi oğlan. “Herhangi bir özel cinsten değil. Hoş, küçük bir köpek. Whitey onu kar yağarken dışarıda, sokakta görmüş ve o da Whitey’yi takip etmiş, böylece onu eve

aldılar ve bırakmadılar. Bir de, babam ne zaman... yani herhangi biri ne zaman Whitey'yi çağırsa, köpek de geliyordu. O yüzden babam da, eh, eğer adının bu olduğunu sanıyorsa, o zaman adı bu olacak dedi. Yani sebebi bu."
"Korkarım," dedi annesi, "baban haysiyetle yaşlanmıyor. Bana kalırsa, kırk beş yaşından sonraki kaprisler mide bulandırıcıdır."
"O aşırı derecede hoş, küçük bir köpek," dedi oğlan.
"Otel idaresi buraya köpek getirilmesine müsaade etmiyor," dedi kadın. "Herhâlde bu benim aleyhimde kullanılacaktır. Marah... bu içki. Kalbimin atışı kadar zayıf bu."
"Neden oğlan bize biraz yenisini hazırlamıyor?" dedi hakiki dost.
"Üzgünüm," dedi oğlan. "Kokteyl hazırlamayı bilmiyorum."
"Zaten sana o zengin işi, süslü okulunda ne öğretiyorlar ki?" dedi hakiki dost.
Annesi, başını oğlana doğru yana eğdi. "Crissy," dedi, "kocaman, cesur bir adam olmak ister misin? Kâseyi al ve mutfaktan şöyle güzelinden, soğuğundan biraz buz getir."
Oğlan buz kâsesini aldı, minnacık mutfağa gitti ve ufacık buzdolabından bir kalıp dolusu buz küpü aldı. Raflar öyle kalabalıktı ki, kalıbı yerine koyduğunda, buzdolabı kapısını güçbela kapatabildi. Bir karton kutu yumurta; bir paket tereyağı; bir öbek parlak, küçük, yuvarlak ekmek; üç enginar; iki avokado; bir tabak domates; bir kâse ayıklanmış bezelye; bir greyfurt; bir teneke kutu sebze suyu; bir bardak kırmızı havyar; bir krem peynir; dilimlenmiş çeşitli İtalyan sosislerinden oluşan karışık bir tabak ve tombul, küçük, fırında pişirilmiş bir Cornish Rock tavuğu vardı.

Oğlan geri döndüğünde annesi şişeler ve içki karıştırıcısıyla meşguldü. Oğlan buz küplerinin olduğu kâseyi onların yanına koydu.
“Bak, anne,” dedi, “sahiden gitmem...”
Annesi ona baktı ve dudağı titredi. “Sadece iki dakika daha,” diye fısıldadı. “Lütfen, ah, lütfen.”
Oğlan gidip yeniden oturdu.
Kadın içkileri hazırladı, birini hakiki dosta verdi, birini kendine sakladı. Koltuğuna çöktü; başı öne sarktı, vücudu bir iplik çilesi kadar kemiksiz görünüyordu.
“Bir içki istemez misin?” diye sordu hakiki dost.
“Hayır, teşekkürler,” dedi oğlan.
“Sana iyi gelebilir,” dedi hakiki dost. “Büyümeni durdurabilir. Gittiğin bu taşrada ne kadar kalacaksın?”
“Ah, sadece yarın gece,” dedi oğlan. “Pazar akşamı okula dönmek zorundayım.”
Annesi kaskatı kesilip dikleşti. Eski soğuklukları, onu şimdi etkisi altına alana kıyasla tropik sıcaklar gibiydi.
“Yeniden beni görmeye gelmeyeceğini mi söylüyorsun yani?” dedi kadın. “Seni gayet doğru mu anlıyorum?”
“Gelemem, anne,” dedi oğlan. “Fırsatım olmayacak ki. Arabayla geri dönmemiz lazım ve sonra da trene yetişmek zorundayım.”
“Gayet iyi idrak ediyorum,” dedi kadın. “Okula geri dönüşünden önce seni tekrar göreceğimi düşünmüştüm. Bugün delirmiş bir yaratık gibi alelacele kaçman gerekiyorsa, o hâlde, tabii ki, bunu telafi etmek için seni yeniden göreceğimi düşünmüştüm. Hayal kırıklıkları... hepsini yaşamış olduğumu sanıyordum, hayatın hiçbir yeni hayal kırıklığı getiremeyeceğini sanıyordum. Fakat bu... bu. Zamanının küçücük bir bölümünü, onun bu kadar büyük kısmına sahip olan akrabalarından alıp bana, annene vermeyecek olman. Beni görmek istememen onları nasıl da

memnun ediyor olmalı. Birlikte nasıl da gülüyordurlar. Ne zafer ama. Neşe içinde nasıl da gevrek gevrek kahkahalar atıyorlardır.”
“Anne, böyle şeyler söyleme,” dedi oğlan. “Söylememelisin, böyle şey olduğunda bile...”
“Lütfen!” dedi kadın. “Konu kapandı. Baban hakkında, o zavallı, zayıf adam ve köpek adı taşıyan o kadın hakkında daha fazla hiçbir şey söylemeyeceğim. Ama sen... sen. Senin hiç kalbin, merhametin, hiçbir doğal içgüdün yok mu? Hayır. Yok. Gerçekle yüzleşmek durumundayım. Burada, dostumun huzurunda, söylemeyi asla, hem de asla düşünmediğim şeyi söylemek durumundayım. Benim oğlum bir insan evladı değil!”
Hakiki dost file başlığını sallayarak iç geçirdi. Oğlan hiç kımıldamadan oturdu.
“Baban,” dedi annesi. “O hâlâ eski dostlarıyla görüşüyor mu? Bizim eski dostlarımızla?”
“Yani, bilmiyorum ki anne,” dedi oğlan. “Evet, bir sürü insanla görüşüyorlar sanırım. Orada neredeyse her zaman biri oluyor. Fakat çoğu zaman da baş başa oluyorlar. Öylesini seviyorlar.”
“Ne mutlu,” dedi kadın. “Baş başa olmayı seviyorlarmış. Kendini beğenmiş, hâlinden çok memnun, hiçbir ihtiyacı... Evet. Bir de eski dostlar. Benimle görüşmüyorlar. Hepsi de ikişerli hâlde, hayatları var, bundan altı ay sonra ne yapıyor olacaklarını biliyorlar. Benimle neden görüşsünler ki? Neden hatıraları, nezaketleri olsun?”
“Muhtemelen çoğu Balık burcudur,” dedi hakiki dost.
“Eh, senin gitmen lazım,” dedi oğlanın annesi. “Geç oldu. Geç... oğlum benimleyken, benim için ne zaman geç olur ki? Fakat bana söylemiştin. Biliyorum. Anlıyorum, o yüzden başımı eğiyorum. Git, Christopher. Git.”

“Çok ama çok üzgünüm anne,” dedi oğlan. “Ama nasıl olduğunu anlattım sana.” Ayağa kalktı ve paltosunu giydi.
“Yüce İsa, çocuk büyüdükçe büyüyor,” dedi hakiki dost.
Oğlanın annesinin suratı bu kez hakiki dosta karşı asıldı. “Ben uzun boylu adamlara hep hayranlık duymuşumdur,” dedi kadın. Tekrar oğlana döndü. “Gitmen lazım,” dedi. “Öyle yazılmış. Ama mutluluğu da yanında götür. Birlikte geçirdiğimiz azıcık zamanın tatlı anılarını götür. İşte... hiç hınç taşımadığımı göstereceğim sana. Bana ancak kötülüğü dokunmuş olanların yalnızca iyiliğini istediğimi göstereceğim sana. Sana onlardan birine götürmen için bir hediye vereceğim.”
Kadın ayağa kalktı, odada oradan oraya dolandı, sonuçsuz bir çabayla kutulara ve sehpalara dokundu. Sonra yazı masasına gitti, kâğıtlarla hokkaları yerinden oynattı ve üzerinde, arka ayakları üzerinde oturan, ön patileri sevimli bir şekilde kıvrılmış, küçük, alçıdan yapılmış bir kaniş bulunan kare bir kutuyu ortaya çıkardı.
“Bu, daha mutlu zamanların bir hatırası,” dedi kadın. “Fakat benim hatırlatıcı hiçbir şeye ihtiyacım yok. Bu kıymetli, mutluluk veren şeyi sevdiğin birine götür. İşte! Ne olduğuna bir bak!”
Kadın kutunun arkasındaki yaya dokundu ve “Marseillaise”70 birden atılarak, tereddütle, tıngırdamaya koyuldu.
“Benim küçük müzik kutum,” dedi kadın. “O mehtaplı gece, gemi öylesine parlak, okyanus öylesine dingin ve davetkâr.”
“Hey, bu havalıymış anne,” dedi oğlan. “Çok ama çok teşekkür ederim. Whitey buna bayılacak. Bunun gibi şeyleri sever o.”
“Bunun gibi şeyler mi?” dedi kadın. “İnsan içinden gelerek, yürekten verdi mi, bunun gibi başka hiçbir şey yoktur.” Durdu ve derin derin düşünür gibi göründü. “Whitey buna bayılacak mı?” dedi. “Bunu o sözde Bayan Tennant’a vermeyi teklif

ettiğini mi söylüyorsun sen bana?” Kutuya dokundu; tıngırtı kesildi.
“Şey dedin sanmıştım...” dedi oğlan.
Kadın ona bakarak başını yavaşça, iki yana salladı. “Tuhaf,” dedi. “Olağandışı. Benim oğlumun anlayışının bu kadar kıt olması. Benim naçiz, ufak hazinemden bu hediye, o kadın için değil. Küçük köpek için bu. Benim sahip olamayacağım küçük köpek.”
“Ya, teşekkürler anne,” dedi oğlan. “Teşekkürler.”
“O hâlde git,” dedi kadın. “Seni tutmak istemem. Sevdiklerinle birlikte yaşayacağın sevince dair dileklerimi de yanında götür. Fırsatın olduğunda, seni kısa bir süreliğine serbest bıraktıklarında da... yine bana gel. Seni bekliyorum. Senin için bir lamba yakıyorum. Oğlum, tek çocuğum, senin gelişlerin arasında benim için çöl kumlarından başka bir şey yok. Ziyaretlerinle yaşıyorum ben... Chris, ziyaretlerinle yaşıyorum.”

The New Yorker, 15 Ocak 1955
67 Fr. Affedersin. [E.N.]
68 İt. Çok teşekkür ederim. [E.N.]
69 Lat. Benim suçum. [E.N.]
70 Fransız ulusal marşı. [E.N.]

Lolita

Bayan Ewing, pek çok kısa boylu kadının da doğruladığı üzere, santimetre eksikliğini canlılıkla telafi etme mecburiyetini kabullenmiş kısa boylu bir kadındı. Minik okşayış ve dürtüklemeler, gözleri hafif hafif kırıştırmalar ve burun buruşturmalar, ufak koşuşturmalar, cıvıl cıvıl konuşma ve hareketler, minik kahkaha sarmalları sergileyip duran bir yaratıktı. Bayan Ewing ne zaman bir yere girse, durgunluk orayı terk edip giderdi.

Kadının yaşı, onunla birlikte okula gitmiş olanlar hariç, kişinin tahminine kalmış bir meseleydi. Kendisine sorulduğunda, doğum günlerine hiç aldırış etmediğini... bunların ona vız geldiğini açıkça söylerdi. İnsan aynı tür şeyden birkaç düzine biriktirdiğinde, koleksiyonculardа heyecan yaratan o nadirlik özelliğinin artık kaybolduğu doğrudur. Bayan Ewing, yazın küçük, pamuklu spor kıyafetler (gerçi kadının tek sporu briçti) ve bacaklarının arkası boyunca uzanan damarları gözler önüne seren kısa çoraplar giyerdi. Kış mevsimi içinse, fırfırlarla süslenmiş, sonra bir daha fırfırlarla süslenmiş, ses çıkaran taftadan elbiseler ve daha az rağbet gören, ikinci sınıf hayvanların derisinden yapılmış ceketler seçerdi. Sıklıkla, akşamları saçına soluk renkli bir kurdele takardı. Bayan Ewing ne parıldayan sıcak ne de bıçak gibi saplanarak insanın içine işleyen rüzgâr dinler; güçlükle, ağır ağır yürüyerek kuaförüne giderdi. Kadının saç tutamları öyle sık ve öyle sert biçimde parlaklaştırılmış ve maşalanmıştı ki, insan bunları okşamanın, parmaklarını jülyen doğranmış patateslerin arasından geçirmeye epey benzeyeceğini hissediyordu. Kadın küçük, kare

yüzünü Güneyli ve Güneybatılı hanımlar arasında olağandışı olmayan bir tarzda, burnu ve çeneyi pudralayıp bunlara keskin bir beyaz renk vererek ve yanaklara halkalar hâlinde ruj sürerek süslerdi. Bayan Ewing, yumuşak bir ışıkla aydınlatılmış uzun bir odanın bir ucundan bakıldığında, güzel bir kadındı.

Uzun zamandır duldu. Dul kalmasından önce bile, o ve Bay Ewing ayrı yaşıyorken kasabanın sempatisi kadının yanında olmayı sürdürmüştü. Bayan Ewing boşanma kavramını, çok da ciddi olmamakla birlikte aklından geçirip bunu keyifle değerlendirmişti; zira boşanmış, şen şakrak bir kadının bırakın varlığını, düşüncesinin bile, beyefendileri pençeleriyle yeri eşeleyip genizden gelen hırıltılı seslerle solumaya sevk ettiği iyi bilinir. Fakat daha kadının planları şekillenmeden, yolluk olsun diye son bir kadeh daha içme doktrininin her daim sadık bir taraftarı olan Bay Ewing, bir otomobil kazasında ölmüştü. Yine de, dünyanın dört bir yanında, bir dulun, üstelik de mülayim, ufak tefek bir dulun, beyefendilerin kalplerinin sıcak sıcak ve hızlı hızlı çarpmasına sebep olduğu bilinir. Bayan Ewing ve dostları onun yeniden evleneceğinden emindi. Zaman akıp geçti ama öyle olmadı.

Bayan Ewing yapayalnız hâliyle asla gösteriş yapmadı, kendini asla karartılmış matem odalarına kapatmadı. Doğruca hayatına devam etti; seke seke ve tıkır tıkır, kasabanın tüm sosyal etkinliklerine katıldı ve evinde neşeli, ufak akşam yemekleri ya da tutkulu briç oyunlarıyla geçen geceler organize etmediği bir hafta yoktu. O her zaman aynıydı ve ortamda erkekler bulunduğunda kendi zirvesine ulaşsa da, herkese karşı her zaman aynıydı. Dostlarının sağlam karakterli eşleriyle cilveleşir ve akşam yemeği masasında avuçlarına haplar dolduran titrek, antika tipler olan, kasabanın iki üç bekârına karşı ise edepsizliğin eşiğine gelecek ölçüde şuh davranırdı. Onu

gözlemleyen bir yabancının aklına, Bayan Ewing'in umudunu kolay kolay kesen bir kadın olmadığı düşüncesi gelebilirdi.
Bayan Ewing'in bir kızı vardı: Lolita. Yavrularına canları ne isterse o adı koymak, elbette anne babaların hakkıdır; yine de, bazen, geleceğe bir an için bakıp ufaklığın sonradan neye benzeyeceğini görebilseler, bu daha kolay olurdu. Lolita'da zerre kadar renk yoktu. Kemiklerinin ucundaki ısrarcı boğumlarla zayıftı ve seyrek görünecek denli ince olan saçları dümdüz uzanıyordu. Bayan Ewing'in, muhtemelen kıvırcık kafalı bir bıdıkla ilgili hayallere evsahipliği yapması nedeniyle, yatmaya giden çocuğun saçını şiddetle ıslatıp eski püskü kumaşlardan ince parçalara sarmayı âdet edindiği bir dönem olmuştu. Fakat sabah ince parçalar açıldığında, saçlar her zamanki kadar düz bir şekilde yeniden dökülüyordu. Bu projeden çıkan tek sonuç, başını kumaşların sert düğümleri üzerine koymaya çalışan Lolita için bir dizi uykusuz gece oldu. Böylece bütün bu işten vazgeçildi ve kızın saçları bundan sonra olması gerektiği biçimde sallandı. Okuldaki ilk günlerinde, küçük oğlanlar teneffüste onu okul bahçesinin dört bir yanında kovalar, sarkık tutamları kapmaya çalışıp şöyle haykırırlardı: "Ah Lolita, bize bir lüle ver, olur mu? Ah, Lolita, bize güzel lülelerinden birini ver!" Küçük kızlar, Lolita'nın küçük arkadaşları, grup hâlinde toplanıp, "Ah, korkunç değiller mi?" der ve kıkırtılarını kontrol altında tutmak için ellerini ağızlarına bastırırlardı.
Bayan Ewing, kızına karşı her zaman kendine has canlı hâl ve tavırları içinde olurdu, ama kadının dostları, yani doğuştan güzellerin anneleri, kendilerini onun yerinde hayal etmeye çalıştıklarında yürekleri sızlardı. Kendilerince kibarlık göstererek, gösterişsiz oldukları dönemler geçiren ve sonra aniden göz kamaştırıcı güzelliklere dönüşen kızlara dair vakalar

bulurlardı; daha fazla okumuş olanlardan bazıları, çirkin ördek yavrusu hikâyesine ilişkin göndermeleri ortaya atardı. Fakat Lolita genç kızlık dönemini geçirip erişkin yaşa geldi ve kızdaki tek fark daha uzun olmasıydı.

Dostlar Lolita'dan hoşlanmıyor değildi. Onunla tatlı tatlı konuşur ve o olmadığında da annesine, hiçbir yeni haber olmayacağını bilseler de, her zaman hâlini hatırını sorarlardı. Onların hiddeti kıza değil, Bayan Ewing'e o soluk benizli alığı (dahası, hiç ruhu olmayan, asla kendi adına söyleyecek tek kelime bulamayan bir alığı) yamamış olan Kader Tanrıçaları'na yönelikti. Zira Lolita sessizdi; öyle sessizdi ki, insan sıklıkla, ışık kızın gözlüklerine vurup yansıyana dek onun odada olduğunun farkına varmazdı. Bu konuda yapılacak hiçbir şey yoktu; durumun üstünü örtecek, umut vadeden hiçbir anekdot yoktu. Dostlar, çoktan kanatlanmış, oradan oraya uçan, kuş gibi cıvıldayan kendi yavrularını düşünerek Bayan Ewing için yeniden iç geçirdiler.

Akşam Ewing'lerin verandasının parmaklığına sarılmış aşağı sarkan hiçbir âşık olmadı; hiçbir genç erkek sesi telefonda Lolita'yı istemedi. Diğer kızlar onu partilerine başta nadiren davet etti, sonra ise hiç çağırmadı. Bu katiyen ondan hoşlanmadıkları anlamına gelmiyordu; yalnızca şu vardı ki, okul hepsi için bitip gitmiş olduğu ve artık onu her gün görmedikleri için, kızı akılda tutmak zor oluyordu. Bayan Ewing kendi küçük akşam eğlencelerinde onu her zaman hazır bulunduruyordu; gerçi, Tanrı biliyordu ya, kız bu eğlencelere hiçbir şey katmıyordu ve yılmadan, hem yaşlıların hem de gençlerin katıldığı halka açık etkinliklere, kilise, hayır kurumu ya da kent güzelleştirme yararına gerçekleştirilen festivallere giderken onu yanında götürüyordu. Lolita, böyle şenliklere götürüldüğünde bile, kendine bir köşe bulur ve orada sessizce

dururdu. Annesi koca kabul salonunun bir ucundan, topluluğun sohbetiyle şamatasını bastıracak denli tiz ve net bir biçimde şakıyarak ona seslenirdi: “Eh, haydi ama, sen, oradaki, minik ihtiyar Uyuşuk Hanım! Ayağa kalk da insanların arasına karışmaya başla!” Lolita yalnızca gülümser ve olduğu yerde, hâlihazırda olduğu kadar sessiz hâlde dururdu. Onun dinginliğinde kasvetli hiçbir şey yoktu. Yüzünde, şayet insan o yüzü tekrar hatırlarsa, utangaç bir davetkârlık ifadesi vardı ve gülümsemesi, kızın çekici yönlerinin ufacık listesinde üst sıraya yerleştirilebilirdi. Fakat böyle özellikler yalnızca çabucak fark edilebildiğinde değerlidir; kimin aramaya çıkacak vakti var ki?
Talibi olmayan bakire bir kız evlat ve neşeli, ufak tefek bir anne söz konusu olduğunda, sıklıkla, kızın evin idaresini eline alarak yükü annesinin tombul omuzlarından kaldırdığı görülür. Fakat bu, Lolita için geçerli değildi. Onun ev işleri konusunda hiç yeteneği yoktu. Dikiş dikmek onun için karanlık bir gizemdi ve basit bir yemeği yapmaya teşebbüs etmek için mutfağa girmeyi göze alsa, sonuçlar en iyi ihtimalle gülünç olurdu. Aynı şekilde, bir odayı güzel bir düzene de sokamazdı. Onun dokunuşu karşısında lambalar titrer, biblolar paramparça olur, su sıçrayıp çiçek vazolarından dışarı dökülürdü. Bayan Ewing, sakarlığı yüzünden kızı asla paylamazdı; bu konuda şakalar yapardı. Latifelerin etkisi altında, Lolita’nın elleri titrerdi ve sonuçta daha fazla su dökülür ve daha fazla çoban kız biblosu parçalara ayrılmış olurdu.
Kız, günün ihtiyaçlarının, annesinin kıvrımlı el yazısıyla yazılmış bir listesiyle donatılmış olmasına rağmen, market alışverişini bile başarıyla gerçekleştiremezdi. Markete tam da uygun saatte, oranın kadınlarla dolu olduğu vakitte ulaşırdı, sonra da onların arasından kendine yol açıp ilerlemekten âcizmiş gibi bir hâli olurdu. Kendisinden daha sonra gelenlerin işi görülünceye

dek kenarda durur, ancak ondan sonra tezgâha yaklaşıp isteklerini mırıldanabilirdi; böylece Bayan Ewing'in öğle yemeği gecikirdi. Bayan Ewing'in yıllardır yanında çalıştırdığı hizmetçi, süper aşçı, yorulmak bilmeyen temizlikçi Mardy olmasa, evin düzeni altüst olurdu. Diğer hanımlar, çalışanlarının ya gidebilecekleri ya da şımarabileceklerine dair korkularla dolup taşmış hâlde huzursuzluk içinde yaşıyordu; ama Bayan Ewing, Mardy'yle rahattı. Hizmetçiye karşı, üst sınıf ailelere mensup kişilere karşı olduğu kadar gayretli bir biçimde cana yakındı. Birlikte gülmekten hoşlanıyorlardı ve ellerinin altında Lolita'nın kabiliyetsizlikleri gibi bir konu vardı.
Denemeler kabak tadı verdi ve sonunda Lolita ev işleriyle ilgili vazifelerden alındı. Kız dingin ve sessiz kaldı; zaman akıp gitti ve Bayan Ewing de havadaki bir baloncuk kadar parlak hâlde hayatına devam etti.

Sonra malum bir ilkbahar, yavaş yavaş değil, tamamen bir gün içinde, bütün tazeliğiyle vücut buldu; uzun süre boyunca, John Marble'ın geldiği mevsim olarak söz edilecek bir mevsim... Kasaba John Marble gibisini görmemişti. Adam daha az önce güneş arabasından71 inmiş gibiydi. Uzun boylu, açık tenliydi ve beceriksizce herhangi bir hareket yapması ya da dili sürçerek herhangi bir söz söylemesi mümkün değildi. Kızlar, oranın yerlisi olan genç adamların varlığını bir anda unuttu, zira John Marble'la kıyaslanınca hiçbir önemleri yoktu. Adam yaşça onlardan büyüktü, otuzunu geçmişti ve zengin olmalıydı, zira Wade Hampton Inn'deki en güzel odayı tutmuştu ve yabancı bir adı olan, zarafet ve güç timsali alçak, dar bir araba kullanıyordu. Dahası, onda gelip geçici şeylerin büyüsü vardı. Oranın yerlisi olan genç adamlar her gün, her yıl oradaydı. Fakat John Marble, çalıştığı firma için bazı gayrimenkul işleri, kasaba sınırları

dışındaki bazı mülk meseleleri için gelmişti ve işi bittiğinde, yaşadığı azametli, ışıltılı şehre geri dönecekti. Vakit daralıyor, heyecan yükseliyordu.

John Marble, işi vasıtasıyla kasabanın önemli adamlarıyla, kız babalarıyla tanıştı ve görkemli yabancı için hevesli eğlenceler düzenlendi. Kızlar en kabarık beyazları giydi ve açık mavi kuşaklarına pembe gül demetleri sıkıştırdılar; bukleleri parladı ve çanlar gibi sallandı. Alacakaranlıkta John Marble için ufak şarkılar söylediler ve içlerinden birinin gitarı vardı. Oranın yerlisi genç adamların ıslak yosun misali boyunlarına dolanmış sarkan geceleri ise ancak somurtkan gruplar hâlinde bovling salonuna ya da sinemaya gitmekten ibaretti. John Marble onuruna verilen partilerin hızı kesilse de; zira adam, işinin gerektirdiklerinden ötürü davetleri üzülerek geri çevirmek durumunda olduğunu izah etmişti, kızlar yine de genç adamlara randevu vermeyi sabırla reddetti ve John Marble'dan bir telefon gelmesi ümidiyle tek başlarına evde kaldılar. Bekleme zamanını, telefonun yanındaki bloknota adamın profilini karalamakla oyalanarak geçirdiler. Bazen, gördükleri terbiyeyi bir kenara atıp, akşam saat on gibi geç vakitlerde bile ona telefon ettiler. Adam telefonu açtığında, tatlı bir biçimde nezaketli, işinin kendisini onlarla birlikte olmaktan alıkoymasından ötürü cezbedici biçimde dertli olurdu. Sonra, gitgide daha sık olacak şekilde, telefonlarına hiç cevap alamadılar. Oteldeki santral operatörü yalnızca Bay Marble'ın dışarıda olduğunu bildirdi.

Ne hikmetse, John Marble'a daha fazla yaklaşmalarının önündeki güçlükler, kızları kamçılıyormuş gibi göründü. Mis kokulu buklelerini savurdular ve kahkahalarını yükselip süzülmek üzere serbest bıraktılar; Wade Hampton Inn'in önünden geçtiklerinde de, yürümekten ziyade salındılar.

Yaşlılar, hafızalarındaki anılar içinde genç kızların bu kadar güzel ve canlı olduğu başka bir bahar yaşanmadığını söyledi.
İşte, koparması için eğilmiş koca bir kasaba dolusu parlak çiçek varken, John Marble, Lolita Ewing'i seçti.

Tuhaf bir biçimde teferruatsız bir flörttü bu. John Marble, önden hiç telefon etmeksizin akşam Ewing'lerin evinde belirirdi ve Bayan Ewing dışarı çıkıp dostlarının arasına karışırken, o ve Lolita verandada otururdu. Kadın geri döndüğünde, bahçe kapısını bir tangırtıyla arkasından kapatır ve tuğla döşeli yolda ilerlemeye başladığı esnada da, gençler kendilerini birbirlerinden söküp ayırabilsinler diye, gelişinden haberdar edip uyarmak içinmiş gibi gürültülü, kurnazca bir, "Ö-höm," çıkarırdı. Fakat veranda salıncağının gıcırtısı asla duyulmaz, döşeme tahtasından asla bir çıtırtı gelmez, telaşla yeni pozisyonlara geçildiğini ifşa eden o sesler hiç olmazdı. Tek ses, John Marble'ın rahatlıkla akıp giden sesiydi; Bayan Ewing verandaya geldiğinde de, John Marble salıncakta uzanıyor, Lolita ise ondan aşağı yukarı bir buçuk metre kadar uzakta hasır bir sandalyede, elleri kucağında ve, tabii ki, çıtı çıkmadan oturuyor olurdu. Bayan Ewing'in vicdanı, John Marble'ın durumu karşısında sızlar, bu yüzden kadın oturup sohbet konusu ortaya atar ve izlediği bir filme ya da katıldığı briç oyunundaki ellere dair anlatımlarla sohbeti canlı tutardı. Bayan Ewing, o bile, bir noktada durakladığında, John Marble ayaklanır ve ertesi günün kendisi için zor bir gün olacağını, bu nedenle gitmesi gerektiğini açıklardı. Adam yol boyunca ilerleyerek uzaklaşırken, Bayan Ewing veranda basamaklarında dikilir, adamın arkasından seslenerek, ona kendisinin yapmayacağı hiçbir şey yapmaması yönünde muzipçe talimatlar verirdi.

Bayan Ewing ve Lolita karanlık verandadan aydınlatılmış hole girdiğinde, Bayan Ewing, kızına tamamen yeni bir gözle bakardı. Gözleri kısılmış, dudakları birbirine bastırılmış ve ağzı kenarlarından aşağı sarkmış olurdu. Sessizlik içinde kızı dikkatle inceler, sonra yine, bir iyi geceler dileğiyle bile bozulmayan sessizlik içinde yatak odasına çıkardı ve kapanan kapısının sesi evi doldururdu.

Akşamların olağan düzeni değişti. John Marble artık verandada oturmaya gelmiyordu. Güzel arabasıyla gelip Lolita'yı yumuşak karanlıkta gezintiye çıkarıyordu. Bayan Ewing'in düşünceleri onları takip ediyordu. Arabayla kırlarda yol alır, sonra yoldan çıkarak gelip geçenlerin bakışlarından uzak, sık ağaçları olan küçük bir vadiye dönerlerdi ve orada araba dururdu. Peki sonra ne olurdu? Onlar... Acaba... Fakat Bayan Ewing'in düşünceleri asla bundan daha ileriye gidemezdi. Gözlerinin önüne Lolita'nın görüntüsü gelirdi ve böylece düşünceler kadının kahkahasıyla noktalanmış olurdu.

Kadın artık her gün, hem de her gün, indirdiği gözkapaklarının altından kıza dikkatle bakmayı sürdürüyordu ve ağzının aşağı sarkık hâli, daha güzel alışkanlıkları arasında olmamakla birlikte, kadın için bir alışkanlığa dönüştü. Lolita'yla nadiren doğrudan konuşuyor, ama hâlâ şakalar yapıyordu. Daha geniş bir seyirci topluluğunun eksikliği çekildiğinde de Mardy'ye başvuruyordu. "Hey, Mardy!" diye haykırıyordu. "Buraya gelsene! Gel de şuna bir bak, orada bir kraliçe gibi oturuyor. Küçük Bayan Kasıntı, kendine bir âşık kaptığını sanıyor!"

Nişan duyurusu yapılmadı. Bu gerekli değildi, zira kasaba John Marble ve Lolita Ewing'in haberiyle çalkalanıyordu. Söz konusu birliktelikle ilgili iki düşünce ekolü vardı: Biri, Lolita'nın bir adamın gönlünü kazanmış olmasından ötürü Tanrı'ya

şükrediyor, öbürü ise uzaklara giderek annesini yalnız bırakabilen bir kızın duyarsızlığına kederleniyordu. Fakat kasabanın tarihinde mucizeler seyrekti, bu yüzden ilk ekolün daha fazla taraftarı vardı. Nişan töreni ve âdetleri için hiç vakit yoktu. John Marble'ın işi sonuçlanmıştı ve adam geri dönmek durumundaydı. Düğüne hazırlanmak için ancak ucu ucuna yetecek kadar zaman vardı.

Büyük bir düğün oldu. John Marble, kendi planının Lolita'yla ikisinin baş başa gidip evlenmesi, sonra da derhâl New York'a doğru yola koyulmaları olduğunu başta ima etti, sonra da söyledi; ama Bayan Ewing ona hiç kulak asmadı. "Hayır, beyefendi," dedi. "Hiç kimse beni harika, büyük, hoş bir düğünden men edemez!" Böylece dediği oldu.

Gelinlik kıyafetleri içindeki Lolita, annesinin hiçbir şeye benzememekle tarif ettiği tanımı karşılıyordu. Tuvaletinin parlak beyaz kumaşı, renksiz teniyle düşmanca bir zıtlık içindeydi ve duvağı yakışacak biçimde saçına tutturmanın hiçbir yolu yoktu. Fakat Bayan Ewing durumu onun yerine telafi etmenin de ötesine geçti. Baştan aşağı, yapma unutmabeni demetlerinin işgali altında kalmış pembe fırfırlar içindeki Bayan Ewing, aynı anda hem göz alıcı güneş ışığı hem de kendini yeni yeni gösteren ay ışığıydı; tomurcuklanan dallar, açılan taç yapraklar ve ufak, dikbaşlı rüzgârlardı. Saparna çelenkleriyle bezenmiş evde, kalabalıkların arasından seke seke geçti ve her yerde kahkahası duyuldu. Damadın koluna ve yanağına hafif hafif vurdu ve peş peşe sayısız konuğa, onunla neredeyse kendisinin evleneceğini haykırdı. Oradan ayrılan çiftin arkasından pirinç atma vakti geldiğinde de, kadın resmen pervasızdı. Hatta atışı öyle abartılıydı ki, sıkışık bir avuç dolusu keskin, küçük tane, gelinin doğruca yüzüne isabet etti.

Fakat araba yola koyulup uzaklaştığında, kadın hâlâ onun arkasından bakarak dikiliyordu; aşağı sarkmış ağzından, her zamanki titrek sesine zerre kadar benzemeyen bir kahkaha geldi. “Eh,” dedi kadın, “göreceğiz bakalım.” Sonra koşturarak, cıvıldayarak ve konuklarını daha fazla punç içmeye teşvik ederek, yeniden Bayan Ewing oldu.

Lolita annesine her hafta muhakkak yazarak ona daireden, mobilyaların alınması ve yerleştirilmesinden, her daim yeni olan alışveriş macerasından söz etti; her mektup, John’un Bayan Ewing’in iyi olduğunu umut ettiği ve sevgilerini yolladığı bilgisiyle sonlanırdı. Dostlar, hepsinden öte mutlu olup olmadığını öğrenmek isteyerek hevesle gelinin hâlini hatırını sordu. Bayan Ewing de onun, eh, evet, mutlu olduğunu söyleyerek yanıtladı. “İşte ona her yazışımda ben de ona öyle diyorum,” dedi kadın. “Diyorum ki: ‘Aynen öyle canım, devam et ve olabildiğince mutlu ol.’”
Lolita’nın kasabada özlendiği tam olarak söylenemez; ama Ewing’lerin evinde eksik bir şey, Bayan Ewing’in kendisinde eksik bir şey vardı. Dostları bunun ne olduğunu tam olarak tarif edemiyordu, zira kadın, minik elbiselerinin eteklerini sallayarak ve küçük saç kurdelelerini takıp deneyerek hayatına her zamanki gibi devam ediyordu ve hareketlerinde hiçbir yavaşlama yoktu. Yine de, pırıltı pek de o kadar altın parlaklığında değildi. Akşam yemekleri ve briç oyunları devam etti, ama bunlar her nedense eskiden olduğu gibi değildi.
Yine de dostların, onun afallatıcı bir darbe yediğinin farkına varması kaçınılmazdı, zira Mardy kadını bıraktı. Onu, inanmayacaksınız ama, evlenmek gibi abes bir proje için bıraktı; Mardy, bunca yıldan ve Bayan Ewing’in ona karşı onca iyiliğinden sonra. Dostlar başlarını iki yana salladı, fakat Bayan

Ewing ilk şoku atlattıktan sonra, şen şakrak hâline geri döndü. “Açıkça ilan ediyorum,” dedi ve kahkahası sarmallar hâlinde dışarı yayıldı, “etrafımdaki herkes evleniyor. Ben resmen minik, emektar bir Bayan Aşk Tanrıçası’yım.” Yeni hizmetçilerden oluşan uzun silsilede hiç Mardy yoktu; bir zamanların neşeli, ufak akşam yemekleri iç yağıyla bulanıklaşıp kasvetli bir hâl almıştı.

Bayan Ewing hediye olarak börülce içi ve teneke kutularda ringa yumurtası götürerek, zira New Yorklular nasıl yaşanacağını bilmez ve böyle az bulunan özel yiyecekler Kuzey’de kolay kolay elde edilmez, kızıyla damadını görmek üzere pek çok ziyaret gerçekleştirdi. Ziyaretlerinin arası epey açıktı; Lolita ve John Marble, Avrupa’da seyahat edip sonra da Meksika’ya giderken, kadının iki ziyareti arasında neredeyse bir yıllık kesintisiz bir süre geçti. (“Kızgın ızgaranın üstündeki kümes hayvanları gibiler,” dedi Bayan Ewing. “İnsanlar olduğu yerde bir durmalı.”) New York’tan her dönüşünde dostları, haberleri almak için yaygara koparak Bayan Ewing’in etrafına toplanıyordu. Doğal olarak, gelecek bebeklere ilişkin haberleri heyecandan titreyerek bekliyorlardı. Bu konuda onlara verecek hiçbir haber yoktu. O altın sarısı üreme organları ve o tahta gibi vücutla alakalı herhangi bir gelişme olmuyordu. “Ah, böylesi daha iyi,” diyordu Bayan Ewing rahatça ve konuyu orada bırakıyordu.

John Marble ve Lolita tıpkı eskisi gibiydi; dostlara böyle söylendi.

John Marble kasabaya ilk geldiğinde olduğu kadar çarpıcıydı ve Lolita’nın da hâlâ kendi adına söyleyecek tek sözü yoktu. Onuncu evlilik yıldönümü yaklaşıyor olsa da, henüz elbiselerini doldurup bunlara şekil veremiyordu. Dolaplar dolusu pahalı kıyafeti vardı... Bayan Ewing giysilerden bazılarının fiyatını aktardığında, dostlar nefeslerini keskin bir biçimde içlerine

çekti... Ama Lolita yeni bir elbise giydiğinde, elbise eski mi yeni mi fark edilmiyordu. Arkadaşları vardı, gayet güzel misafir ağırlıyorlardı ve bazen dışarı çıkıyorlardı. Eh, evet, öyle görünüyorlardı hakikaten; gerçekten mutlu görünüyorlardı.
"Tıpkı Lolita'ya söylediğim gibi," dedi Bayan Ewing. "Tıpkı her yazdığımda ona söylediğim gibi: 'Sen buyur, devam et ve olabildiğince mutlu ol.' Çünkü... Eh, biliyorsunuz. Lolita gibi bir kız ve John Marble gibi bir adam! Fakat Lolita her zaman buraya gelebileceğini biliyor. Bu ev onun yuvası. Her zaman annesine geri dönebilir."
Zira Bayan Ewing umudunu kolay kolay kesen bir kadın değildi.

The New Yorker, 27 Ağustos 1955
71 Güneş tanrısı Helios'un arabası kastediliyor. [E.N.]

Karga Şöleni

Çılgınca bir yıldı; belli bir programa göre yürümesi gereken işlerin düzensiz bir biçimde dört bir yana dağıldığı bir yıl. Nisan ayında karın lapa lapa yağıp kalıcı olacak kadar tuttuğu, ocak ayında da şortlu genç hanımların Central Park'ta güneşlenirken bulvar gazeteleri için fotoğraflandığı bir yıldı. En zengin ulusun en büyük refah dönemi içinde insanın, dilenciler kendisine yaklaşıp yalvarmadan şehirde yürüyerek beş bina dizisini geçemediği; halka açık yerlerde gürültü koparıp yalpalayan, iyi giyimli kadınların hiç olağandışı bir manzara olmadığı; eczane tezgâhlarında insanı sakinleştirecek ya da yerinden zıplatacak tabletlerin eksik olmadığı bir yıldı. Konumu azizlerinkinden yalnızca üç ya da beş santim aşağıda olan evli kadınların (adabımuaşeret hakemlerinin, saygın evsahibelerinin, hafızalarda yer eden menülerin mimarlarının) birdenbire bir seyahat çantası ile mücevher kutusu kapıp, ne idüğü belirsiz sanatsever genç adamlarla Meksika'ya uçtuğu; her akşam eve yalnızca aynı saatte değil, aynı saatin aynı dakikasında gelmiş olan evli erkeklerin de yine bir akşam eve geldiği, birkaç kelime ettiği, sonra da çıkıp gittiği ve bir daha oraya adım atmadığı bir yıldı.

Eğer Guy Allen eşini başka bir dönemde terk etmiş olsaydı, kadın, dostlarının kalıcı ilgisini üzerinde tutabilirdi. Fakat o delilik yılında Norman's Woe resifine öyle çok evlilik barkası yığılmıştı ki, dostlar gemi enkazlarına ilişkin öykülere fazlasıyla aşinaydı. Başta kadının yanına üşüştüler ve tecrübeleriyle yarasına merhem olmak için ellerinden gelenin en iyisini yaptılar. Üzüntü içinde dillerini şaklatıp hayretle başlarını iki

yana salladılar; Guy Allen vakasına akıl hastalığı teşhisi koydular; bir kabile olarak addettikleri erkekler hakkında haşin genellemeler yaptılar; Maida Allen'a, hiçbir kadının bir erkek için daha fazlasını yapamayacağı ve bir adam için daha fazlası olamayacağı konusunda güvence verdiler; kadının elini tutup sıktılar ve onu şöyle temin ettiler: "Ah, geri dönecek... göreceksin!"

Fakat zaman akıp gitmeyi sürdürdü ve daha önce hayatı boyunca bir konuya bağlı kaldığı görülmemiş olan Bayan Allen yaşamına devam etti; kendisine karşı yapılmış korkunç yanlışa ve kendisinin suçsuz oluşuna dair hikâyesini mütemadiyen anlatıp durdu. Dostlarının, anlatımın arasına onun acısını paylaştıklarına dair mırıltıları sıkıştırmak için hiç enerjisi kalmamıştı, zira kadınlar bunu dinlemekten bitap düşmüş durumdaydı, bunu ve bunun gibi diğerlerini. İşin korkunç gerçeği şudur ki, terk edilenlerin destanları çeşitlilik yönünden içler acısı biçimde yetersizdir. Hatta, bir hanımın çay fincanını gürültüyle çarparak yerine bıraktığı, ayağa fırladığı ve şöyle feryat ettiği bir gün geldi: "Tanrı aşkına Maida, başka bir şeyden bahset!"

Bayan Allen o hanımla bir daha hiç görüşmedi. Diğer dostlarıyla da gitgide daha az görüşmeye başladı, gerçi bu durum onlardan kaynaklanıyordu, kendisinden değil. Hanımlar ihmalkârlıklarıyla gurur duyuyor değillerdi; en amansız baş belasının hâlâ sahiden ıstırap içinde olabileceğine dair içlerinde pusuya yatmış bilgi yüzünden sıkıntılıydılar.

Kafasını dağıtıp oyalanması için kadını hoş, ufak akşam yemeklerine davet etmeyi denediler; her biri bir kez denedi. Bayan Allen meşhur saplantısını doğrudan yanında getirdi ve onu masanın ortasına, tüyler ürpertici bir orta süsü olarak, tabiri caizse dikti. Onunla tanıştırmak üzere birçok erkek konuk

davet edildi. Adamlar, yeni ve güzel bir kadınla tanışmaktan doğan keyifli hâlleriyle ufak tefek, çapkın ataklar yaptılar. Kadının karşılığı, adamlara yaşadığı trajediyi açmak; salatayı geçip, sıra tatlıya geldiğinde servis edilen Mocha Mousse boyunca eş, dost ve sevgili olarak kanıtlanmış yeteneklerinin listesini saymayı sürdürmek ve ardından müstehzi bir kahkahayla, bunların onu nasıl bir noktaya getirdiğine işaret etmekti. Konuklar gittiğinde, evsahibesi, evsahibinin kimin bir daha çağrılmayacağına ilişkin ültimatomunu çaresizce kabul etti.

Gerçi, Bayan Allen'ı büyük kokteyl partilerine, sosyal yükümlülükleri yerine getirme faaliyetlerine davet ettiler; zira kadının, sesini böyle şenliklerin muazzam şamatasıyla yarıştıramayacağını, sıkıntılarını bir süreliğine dillendiremeyeceği için de rahat edeceğini düşündüler. Bayan Allen, mekâna girdikten sonra düz bir hattı takip ederek kocasıyla birlikteyken tanıştıkları tanıdıkların yanına gitti ve onlara Guy'ı hiç görüp görmediklerini sordu. Şayet insanlar gördüklerini söylerse, onlara adamın nasıl olduğunu sordu. Eğer, "Yani, iyi," derlerse de, onlara bağışlayıcı bir gülümseme sundu ve geçip gitti. Dostları sonunda bütün bu işten vazgeçti.

Bayan Allen onların davranışına içerledi. Hepsini birden yalnızca iyi gün dostu yaratıklar olarak aynı kefeye koydu ve ne mal olduklarını vaktinde anladığı için şükretti... neyin vaktinde olduğunu belirtmedi. Fakat onu sorgulayacak hiç kimse yoktu, zira kendi kendine konuşuyordu. Buna, dairesinin sessiz odalarında gecenin geç saatlerine kadar bir o tarafa bir bu tarafa yürürken başlamıştı ve şimdi bu konuşmayı yanına alıp, günlük yürüyüşünde dışarıya, sokağa da taşımış bulunuyordu. Kaldırımlar boyunca sadece dudaklarını oynatarak tiyatrocular gibi kendi kendine konuşan pek çok insanın olduğu bir yıldı ve

bu kişiler seslerini yükseltip el kol hareketleri yapmadığı sürece diğer yayalar dönüp bakmazdı.
Bir ay, sonra iki ay, sonra da neredeyse dört ay oldu; kadın, Guy Allen'dan hiçbir haber almamıştı. Adam, ayrılmasından aşağı yukarı bir gün sonra, daireye telefon etmiş ve ilk olarak telefonu açan hizmetçi kızın hâlini hatırını sorup (adam her daim hizmetçilerin idealiydi), postalarının, kalacağı yer olan kulübüne iletilmesini istemişti. O günün ilerleyen saatlerinde de, giysilerini toplaması, bunları bavula yerleştirmesi ve alıp ona götürmesi için kulübün uşağını gönderdi. Bu hadiseler Bayan Allen dışarıdayken vuku buldu; kadının adı, ne hizmetçi ne de uşak aracılığıyla anılmıştı ve bu da kadın üzerinde hiç de iyi bir etki yaratmadı. Yine de Bayan Allen, kendi kendine söylediği üzere, en azından adamın nerede olduğunu biliyordu. Meseleyi, adam hakkında ancak bu kadarını bildiğine dair daha derin düşünceye vardırmadı.
Kadın, her ayın ilk gününde, ev masrafları ve kişisel harcamaları için, her zamanki kadar bir çek alıyordu. Kira, apartmanın sahibine gönderilmiş olmalıydı, zira kadından asla istenmiyordu. Çekler ona Guy Allen'dan gelmiyordu; adamın, mesajları bir tüy kalemle yazılmış etkisi yaratan, nazik, beyaz saçlı bir beyefendi olan bankacısından gelen notların zarfı içine koyulmuş oluyordu. Çekler dışında, Guy ve Maida Allen'ın evli olduğuna delalet edecek hiçbir şey yoktu.
İçinde bulunduğu zaman Bayan Allen için çekilmez bir hâl aldı ve kadın, geleceğini de yalnızca bunun korkunç bir uzatması olarak görüyordu. Geçmişe döndü. Hafızanın ona yol göstermesine müsaade etmedi; hafızayı geriye doğru, evliliğinin güneşli yan yolları boyunca yönlendiren kendisiydi. On bir yıllık evlilik, mutluluk... mükemmel mutluluk yılları. Ah, Guy'da erkeklere has ufak huysuzluklar olurdu bazen, ama

kadın gülümseyerek onu her zaman o ruh hâllerinden kurtarabilirdi ve böyle küçücük olaylar ancak onları daha da büyük bir tatlılıkla bir araya getirmeye yarardı; âşık kavgaları yatağa giden yolu parlatır. Bayan Allen geçip gitmiş zamanlar için nisan yağmurları gibi gözyaşı döktü ve kimse de çıkıp ona, şayet gerçekten on bir yıllık mükemmel bir mutluluğa sahip olduysa, kendisinin bugüne dek buna sahip olmuş tek insan olduğunu açıklamadı.

Fakat hafıza suskun bir yoldaştır. Sessizlik Bayan Allen'ın kulaklarına bangır bangır vuruyordu. Kadın yumuşak sesler duymak istiyordu, bilhassa da kendininkini. Karşısında anlayış bulmak istiyordu; bunca insanın hayatları boyunca peşinden koştuğu o şeyi; gerçi buna rastlamak muhakkak bu kadar zor olmamalı, zira karşılıklı övgü ve merhametten başka nedir ki bu? Dostları onu yüzüstü bıraktığına göre kadın da başkalarını bulmalıydı. Yepyeni bir çevre oluşturmak şaşırtıcı derecede zordur. Eski tanıdıklarından, yıllar boyunca asla hatırına getirmemeyi başarmış olduğu hanımları arayıp bulmak ve bir zamanlar gemide ya da uçakta tanışılmış hoş seyahat arkadaşlarının izini sürmek Bayan Allen'a zaman ve zahmete mal oldu. Bununla birlikte, bazı karşılıklar aldı ve bunu öğleden sonraları kadının dairesinde gerçekleşen samimi toplantılar izledi.

Ancak bu buluşmalar tatmin edici olmadı. Hanımlar ona anlayış değil, hararetli tembihler getirdi. Ona canlanmasını, kendine gelmesini ve ayaklanmasını söylediler; hatta içlerinden biri resmen kadının sırtına şaplak attı. Toplantılar, büyük maçın rakip takımları arasında gerçekleşen soyunma odası kavgalarına benzer bir nitelik kazanmaya başladı ve en sonunda Guy Allen'a cehennemin dibine kadar yolunun olduğunu

söylemesi ısrarla teşvik edilince, Bayan Allen toplantılara son verdi.
Yine de bunlardan iyi bir sonuç çıktı, zira Bayan Allen, kara cahil danışmanlardan biri vasıtasıyla Dr. Langham'la tanıştı.

Dr. Marjorie Langham kendi hayatını kazansa da, kadınsılığının bir zerresini bile kaybetmemişti... Hiç şüphesiz, tıbbiyenin kanlı koridorlarına hiç ayak basmadığı ya da parlak gözlerini tıp doktorluğu için çalışarak zorlamadığı için böyle olmuştu. Kadın, tek bir zarif sıçrayışla, sıkıntılı zihinler için bir şifacı olarak ince ve güzel ayakları üzerine inmişti. Böylesi şifacıların kanepelerinin, gelip giden hastalar arasında soğuyacak vakit bulamadığı bir yıldı. Dr. Langham muazzam ölçüde başarılıydı.
Kadında hastalarıyla ilgili anekdotlar gırla gidiyordu. Bunları anlatmak için kendine has bir yöntemi vardı; öyle ki, vaka geçmişleri yalnızca kendi içlerinde insanı gülmekten öldürecek denli komik olmakla kalmıyor, aynı zamanda insana, yani dinleyiciye, her şeye rağmen o kadar da deli olmadığına dair hoş bir his veriyordu. Daha derin yanına bakıldığında ise, hızlı kavrayan ve kendi hassas hemcinslerine karşı sağlam bir duygudaşlığa sahip bir kadındı. Bayan Allen için biçilmiş kaftandı.
Bayan Allen, Dr. Langham'a yaptığı ilk ziyarette doğrudan kanepeye gitmedi. Çiçekli perdelik kumaşlar ve neşeyle dolu büroda, o ve Doktor karşılıklı, kadın kadına oturdu; Bayan Allen her şeyi ortaya dökmeyi o şekilde daha kolay buldu. Doktor, Guy Allen'ın alçakça davranışının aktarılması sırasında, tekrar tekrar başını salladı; kendisine, talep üzerine, Guy Allen'ın yaşı söylendiğinde de, yüzünde keyifli, ufak bir gülümseme belirdi. "Eh, tabii ya, nedeni bu işte," dedi. "Ah, o kırkların ortaları! O

amansız, eşsiz, tehlikeli yaş! Baksana, onun bütün sorunu bundan ibaret, değişimden geçiyor.”
Bayan Allen bunu daha önce düşünmemiş olacak kadar ahmak olduğu için şakaklarını yumruklarıyla dövdü. Aynı şekilde, kadınlar gibi erkeklerin de ilk günahın borcunu yüklenmiş hâlde dünyaya geldikleri gerçeği aklından tamamen çıktığı için ağlayıp sızlandı. Guy Allen, herkes için geçerli olduğu üzere, bu borcu ödeme yaşına gelmişti; işte bütün mesele buydu. (Bayan Allen’ın o sene duyduğu yıkılan son iki evlilik vakasında, yuvasını terk eden erkeklerden biri yirmi dokuz, diğeri ise altmış iki yaşındaydı, ama kadın bunları hatırına getirmedi.) Doktor’un izahı Bayan Allen’ı öyle rahatlattı ki, kadın gidip kanepeye uzandı.
“İşte böyle, kızım... rahatla,” dedi Dr. Langham. “Ah, tüm zavallı kadınlar, zavallı şapşal kadınlar! Yüreklerini parçalıyor, ‘Neden, neden, neden?’leriyle kendilerini paralıyorlar, eşleri çekip gittiğinde, durum yalnızca geçici olarak gelişip karmaşıklaşmış sinirler ve metabolizmadaki rutin bir değişimden ibaret olan geleneksel bir vakayken, buna fiyakalı bir sebep bulmak için canlarını dişlerine takıyorlar.”
Doktor, Bayan Allen’a bir sonraki randevusundan önce okumak üzere yanına alıp eve götüreceği kitaplar verdi; bunların yazarlarından bazılarının kendisinin yakın arkadaşları, kendi alanlarında otorite olarak tanınan kadınlar olduğunu söyledi. Kitaplar, tek bir kalemden çıkmışçasına, meslekten olmayanlar açısından rahat, akıcı, sohbet tarzında bir üslupla yazılmıştı. İçeriklerinde bir ayniyet vardı; hepsi de orta yaşa karşı delice bir isyan hâli içinde, uyudukları ve yemek yedikleri yuvalarından telaşla dışarı fırlamış evli erkek örneklerinin bir derlemesiydi. İsyanlar, bu şekilde tanımlanınca, oldukça dokunaklıydı. Gözü dönmüş güruhlar plan ya da yönlendirmeden yoksundu;

geceler ise iliklere işleyecek ölçüde soğuktu, gidenler ev hasretiyle yanıp tutuşuyordu. İşte devrimciler, mahcubiyetle öne eğilmiş kafalar ve yalvaran avuçlarla birer birer, peş peşe, bilge ve merhametli eşlere geri dönüyordu.
Bayan Allen bu eserlerden etkilenmişti. Şayet kitaplar ona ait olsa, yoğun bir şekilde altını çizeceği pek çok pasaja rastladı.
Bayan Allen haklı olarak kendisinin de evde kocalarını bekleyen o merhametli, bilge eşler arasında sayılabileceği hissini taşıyordu. Tam bir alçakgönüllülükle, pek çok insanın ona fazla merhametli olduğunu belirttiğini söyleyebilir, gerçek bilgeliğin göstergesi olan bir hareketine dikkati çekebilirdi. Istırabının ilk kara günlerinde, kendi kendine, Guy Allen'a yönelik hiçbir hamlede bulunmayacağına dair yemin etmişti: O adamın telefon numarasını çevirmek için elini kaldırırsa, eli kuruyup büzüşsün ve kopup düşsün! Hiç kimse, kadının yeminini bozmamak için mücadele ederek halıları üzerinde bir aşağı bir yukarı yürüdüğü kilometreleri sayamazdı. Bunu başardı, ama kurtarılmış sağ elinin canlı ve güzel görüntüsü ona hiç teselli vermedi; bu ona yalnızca o elin gerçekleştirebileceği amacı hatırlattı. Oradan yola çıkarak, başka bir telefon kadranı üzerindeki başka bir eli, her zaman taze bir acıyla, Guy Allen'ın onu hiç aramamış olmasını düşündü.
Dr. Langham ona telefondan uzak durduğu için yüksek notlar verdi ve kadının Guy Allen'ın sessizliğinden ötürü duyduğu kederi geçiştirdi.
"Hiç şüphesiz seni aramadı," dedi. "Tam olarak beklediğim gibi... evet, üstelik onun da kendi kendine birazcık acı çekiyor olduğuna dair elimize geçmiş en iyi işaret bu. Seninle konuşmaya korkuyor. Kendinden utanıyor. Sana ne yaptığını biliyor... bunu neden yaptığını bizim bildiğimiz şekilde bilmiyor,

fakat bunun ne korkunç bir şey olduğunu biliyor. Seni bir hayli düşünüyor. Seni aramaya cüret edememesi bunu gösteriyor."
Islak sazların neredeyse suya batmış olanlara sağlam kütükler gibi görünmesini sağlama becerisine sahip olması, Dr. Langham'ın başarısında büyük bir faktördü.

Maida Allen'ın tedavisi bir günde gerçekleşmedi. Kadın sapasağlam olana kadar birkaç hafta geçti. Bayan Allen, doktoruna hakkını teslim etti. Dr. Langham, Guy Allen'ın bariz firarının sebebi üzerine bilimin soğuk ışığını yakarak, kadının benliğini kendisine geri vermişti. Kadın, solmuş bir çiçek gibi reddedilmiş, kimsesiz, terk edilmiş bir varlık, yıpranmış bir eldiven, esnemiş bir jartiyer değildi artık. En kıymetli varlığı olan sabırla; zavallı, aklı karışık erkeğinin ufak rahatsızlığını atlatıp nekahat döneminde şevke getirilmek ve hızlıca sağlığına kavuşturulmak üzere eve, ona dönmesini bekleyen, cesur ve iyiyürekli bir kadındı. Her gün Dr. Langham'ın kanepesinde, konuşarak ve dinleyerek güç kazandı. Geceler boyunca uyudu ve dışarıya, sokağa çıktığında da, dik duran sırtı ve sakin, parlak yüzüyle, akın hâlinde kaldırımları dolduran, öne eğik omuzların ve seğiren ağızların sahipleri arasında, daha latif bir gezegenden gelen bir ziyaretçi gibi göründü.
Mucize gerçekleşti. Kocası, kadına telefon etti. İstediği bir valizi almak için o akşam daireye gelip gelemeyeceğini sordu. Kadın onun akşam yemeğine gelmesini önerdi. Adam ne yazık ki bunu yapamayacaktı; bir müşteriyle erkenden yemek yemek zorundaydı, ama aşağı yukarı dokuzda gelecekti. Şayet kadın dışarıda olacaksa, lütfen valizi Jessie'nin, hizmetçi kızın yanına bırakır mıydı acaba? Kadın, bunun kimbilir ne kadar zamandan beri dışarı çıkmayacağı tek gece olduğunu söyledi. İyi, dedi

adam, o hâlde kadınla daha sonra görüşecekti; ardından da telefonu kapattı.
Bayan Allen doktor randevusuna erken gitti. Dr. Langham'a haberi şen şakrak şarkı söyler gibi verdi. Doktor başını salladı ve keyifli gülümsemesi, istisnai ölçüde hoş dişlerinin hemen hemen hepsi görünene dek genişledi.
"Yani, al işte buyur," dedi. "O da buyursun. Sana dememiş miydim? Şimdi beni dinle. Bu önemli... belki de bütün tedavinin en önemli kısmı. Bu gece soğukkanlılığını kaybetme. Bu adamın, hayatımda bu zamana dek gördüğüm en hassas yaratıklardan birine cehennem azabı yaşattığını unutma. Yumuşama. Adam sana geri dönerek sana bir iyilik yapıyormuş gibi onun üzerine titreme. Ona karşı fazla müsamahakâr olma."
"Ah-h-h, olmam!" dedi Bayan Allen. "Guy Allen tükürdüğünü yalayacak, kendini affettirmek için çiğ karga yiyecek!"
"İşte bu kızım," dedi Dr. Langham. "Herhangi bir olay çıkarma, malum ya; ancak onun her şeyin affedildiğini düşünmesine de müsaade etme. Sadece soğukkanlı ve tatlı ol. Onu bir an olsun özlediğini öğrenmesine müsaade etme. Sadece bırak da neler kaçırdığını görsün. Bir de, Tanrı aşkına, ondan bütün gece kalmasını isteme."
"Hayatta olmaz," dedi Bayan Allen. "Eğer onun istediği buysa, o benden isteyecek. Evet, hem de dizlerinin üzerinde!"

Daire çok hoş görünüyordu; Bayan Allen öyle olmasına özen gösterdi ve kendisi de öyle görünmeyi sağlama aldı. Doktor'un bürosundan eve dönüş yolunda demet demet çiçek aldı ve bunları enfes bir biçimde düzenleyerek (bu işte her zaman başarılı olmuştu) salonun dört bir yanına yerleştirdi.
Adam dokuzu üç geçe zili çaldı. Bayan Allen o akşam hizmetçi kızı göndermişti. Adama kapıyı kendisi açtı.

“Selam!” dedi kadın.
“Merhaba,” dedi adam. “Nasılsın?”
“Ah, bayağı iyiyim,” dedi kadın. “İçeri girsene. Sanırım yolu biliyorsun, öyle değil mi?”
Adam onu takip ederek salona girdi. Şapkasını elinde tuttu ve paltosunu kolunun üzerinde taşıdı.
“Bir sürü çiçeğin varmış,” dedi adam. “Güzel.”
“Evet, hepsi de çok hoş değil mi?” dedi kadın. “Herkes bana öyle nazik davrandı ki. İzninle eşyalarını alayım.”
“Yalnızca bir dakika kalabilirim,” dedi adam. “Kulüpte bir adamla buluşacağım.”
“Ah, bu çok kötü,” dedi kadın.
Bir duraklama oldu. Adam şöyle dedi: “İyi görünüyorsun Maida.”
“Nedenini tahayyül edemiyorum,” dedi kadın. “Olduğum yere yığılıp kalmak üzereyim. Gece gündüz dışarıdayım da.”
“Sana yaramış,” dedi adam.
“Bu odada yeni herhangi bir şey fark ettin mi?” dedi kadın.
“Yani... çiçekleri söyledim,” dedi adam. “Başka bir şey mi var?”
“Perdeler, perdeler,” dedi kadın. “Geçen hafta yeniledim.”
“Ah, evet,” dedi adam. “Hepsi de harika görünüyor. Pembe.”
“Gül rengi,” dedi kadın. “Oda bunlarla hakikaten güzel görünüyor, sence de öyle değil mi?”
“Harika,” dedi adam.
“Senin kulüpteki odan nasıl?” dedi kadın.
“Gayet iyi,” dedi adam. “İstediğim her şeye sahibim.”
“Her şeye mi?” dedi kadın.
“Ah, elbette,” dedi adam.
“Yemekler nasıl?” dedi kadın.
“Şimdilerde epey güzel,” dedi adam. “Eskiden olduğundan çok daha iyi. Yeni bir şefleri var.”

“Ne eğlence ama!” dedi kadın. “Yani kulüpte yaşamak gerçekten hoşuna gidiyor mu?”
“Ah, evet,” dedi adam. “Orada çok rahatım.”
“Neden oturup bana buradaki sorunun ne olduğunu anlatmıyorsun? Yemekler mi? Tıraş aynası mı? Ne?” dedi kadın.
“Yani, her şey iyiydi,” dedi adam. “Bak Maida, benim gerçekten çabucak gitmem lazım. Çantam burada mı?”
“Yatak odandaki giysi dolabının içinde, her zaman olduğu yerde,” dedi kadın. “Sen otur... ben senin için getiririm.”
“Hayır, sakın zahmet etme sen,” dedi adam. “Ben alırım.”
Yatak odasına doğru gitti. Bayan Allen takip etmek için hareketlendi, fakat sonra Dr. Langham’ı düşündü ve olduğu yerde kaldı. Doktor, adamın geldiği anda onunla birlikte yatak odasına girmeyi az çok yumuşak bir davranış olarak değerlendirirdi muhakkak.
Adam valizi taşıyarak geri döndü.
“Herhâlde oturup bir içki içebilirsin, değil mi?” dedi kadın.
“Keşke bunu yapabilsem, ama gerçekten gitmem lazım,” dedi adam.
“Karşılıklı olarak yalnızca birkaç zarif söz söyleyebiliriz diye düşünmüştüm,” dedi kadın. “Sesini son duyduğumda, çok hoşa gidecek herhangi bir şey söylemiyordu.”
“Üzgünüm,” dedi adam.
“Tam orada, kapının dibinde dikilip durdun... üstelik çok da çekici görünüyordun,” dedi kadın. “Seni hayatın boyunca hiç tedirginlikten ne yapacağını bilemez hâlde görmedim. Şayet o hâle geleceğin bir zaman olsaydı, bu, o zaman olurdu işte. Söylediğin şeyleri söylerken. Hatırlıyor musun?”
“Sen hatırlıyor musun?” dedi adam.
“Hatırlıyorum elbette,” dedi kadın. “‘Artık bunu yapmak istemiyorum Maida. Benden bu kadar.’ Gerçekten bunun bana

söylenecek güzel bir şey olduğu hissi içinde misin? On bir yıldan sonra, bana epey ani geldi bu.”
“Hayır. Ani değildi,” dedi adam. “Bunu sana o on bir yılın altısında söyleyip durdum.”
“Ben seni hiç duymadım,” dedi kadın.
“Evet, duydun canım,” dedi adam. “Bunu sebepsiz yere verilmiş bir tehlike işareti olarak yorumladın, ama beni duydun.”
“Bir ihtimal, bu dramatik çıkışı altı yıldır planlıyor olabilir misin?” dedi kadın.
“Planlamıyordum,” dedi adam. “Sadece düşünüyordum. Hiçbir planım yoktu. O hiç şüphesiz yanlış seçilmiş veda sözlerini dile getirdiğim zaman bile.”
“Peki şimdi var mı?” dedi kadın.
“Sabah San Francisco’ya gidiyorum,” dedi adam.
“Bana güvenip sırrını açman ne büyük incelik,” dedi kadın. “Ne kadar zaman uzaklarda olacaksın?”
“Gerçekten bilmiyorum,” dedi adam. “Oralarda şu şubeyi açtık... biliyorsun ya. İşler epey karman çorman oldu ve benim gidip biraz düzeltme yapmam lazım. Ne kadar zaman alacağını kestiremiyorum.”
“San Francisco’yu seviyorsun, değil mi?” dedi kadın.
“Ah, elbette,” dedi adam. “Güzel şehir.”
“Hem çok hoş hem de uzaklarda,” dedi kadın. “Gerçekten bu kadar uzağa gitmeden de hâlâ Güzel Amerika’da kalabilirdin, öyle değil mi?”
“Doğru, orası öyle,” dedi adam. “Bak, benim gerçekten acilen gitmem lazım. Geç kaldım.”
“Bana yalnız başına neler yaptığına dair hızlıca bir fikir veremez miydin?” dedi kadın.
“Tüm gün ve gecelerin çoğunda çalışıyorum,” dedi adam.
“Bundan hoşnut musun?” dedi kadın.

“Evet, gayet hoşuma gidiyor,” dedi adam.
“Eh, senin için ne güzel,” dedi kadın. “Seni randevundan alıkoymaya çalışmıyorum. Sadece yaptığın şeyi neden yaptığın konusunu aydınlatacak çok ufak bir pırıltı görmek istiyorum. O kadar mutsuz muydun?”
“Evet, öyleydim, gerçekten,” dedi adam. “Bunu bana söyletmene gerek yoktu. Bunu biliyordun.”
“Neden mutsuzdun?” dedi kadın.
“Çünkü iki kişinin, içlerinden yalnızca biri yaptıkları şeylerden hoşlanırken, aynı şekilde devam edip durması, birbirini takip eden yıllar boyunca aynı şeyleri yapması,” dedi adam, “ve hâlâ mutlu olması mümkün değildir.”
“Benim böyle mutlu olabileceğimi düşünüyor musun?” dedi kadın.
“Düşünüyorum,” dedi adam. “Bence olacaksın. Keşke bunu yapmanın daha güzel bir yolu olsaydı, ama bence bir süre sonra... üstelik çok uzun bir süre de olmayacak bu... bu zamana dek olduğundan daha iyi durumda olacaksın.”
“Ah, öyle mi düşünüyorsun?” dedi kadın. “Anlıyorum, benim hassas bir insan olduğuma inanamıyorsun sen.”
“Yeterince dillendirmemenden ötürü değil bu... on bir yıla yetecek kadar dillendirdin,” dedi adam. “Bak, bunun hiç yararı yok. Hoşça kal Maida. Kendine dikkat et.”
“Edeceğim,” dedi kadın. “Söz.”
Adam kapıdan çıktı, koridorda ilerledi ve asansör zilini çaldı. Kadın ise kapıyı açık tutup onun arkasından bakarak dikildi.
“Ne var, biliyor musun canım?” dedi kadın. “Seninle ilgili sorunun ne olduğunu biliyor musun? Orta yaşlısın. İşte bu yüzden aklına bu fikirler geliyor.”
Asansör katta durdu ve görevli, kapıyı çekerek geriye kaydırdı.

Guy Allen asansör kabinine girmeden önce arkasına baktı. “Altı yıl önce orta yaşlı değildim,” dedi. “Üstelik o fikirler o zaman da aklımdaydı. Hoşça kal Maida. İyi şanslar.”
“İyi yolculuklar,” dedi kadın. “Bana Presidio’nun resimli bir kartpostalını gönder.” Bayan Allen kapıyı kapattı ve salona geri döndü. Alanın ortasında oldukça dingin bir şekilde ayakta durdu. Hissedeceğini düşündüğü gibi hissetmedi.
Eh. Mükemmel bir soğukkanlılık ve tatlılıkla davranmıştı. Mesele, Guy’ın alelade hastalığını henüz atlatamamış olması olmalıydı. Bunu atlatacaktı; evet, atlatacaktı. Evet, atlatacaktı. Oralara ulaştığında, sendeleye sendeleye o San Francisco tepelerinde bir aşağı bir yukarı yürürken, aklı iyice başına gelecekti. Kadın birazcık hayal kurmayı denedi; adam geri dönecekti ve saçları tamamen bir gecede... akılsızlığının ıstırabının farkına vardığı gecede... kırlaşmış olacaktı, kır saç da ona yakışmayacaktı. Tükürdüğünü yalamak, kendini affettirmek için çiğ karga yemek üzere geri dönecekti, evet, kadın da onu bu hâlde görecek, böyle olmasını sağlayacaktı. Kafasında adamın ufak, hayalî bir resmini oluşturdu: Saçları kırlaşmış, pejmürde ve çökmüş hâldeki adam; tüyleri siyah, parlak ve tiksinç biçimde üzerinde bırakılmış soğuk bir karga bacağını kemiriyordu. Hayır. Hayal kurmak beyhudeydi.
Bayan Allen telefona gitti ve Dr. Langham’ı aradı.

The New Yorker, 14 Aralık 1957

Semanın Ardındaki Yıldırım

Bayan Mary Nicholl yoksul ve gösterişsizdi. Bu dertler de onu, daha talihli bir hanımın bulunduğu bir ortamda olduğu zaman, kıvrana kıvrana tevazu sergilemek ile etrafa haset saçmak arasında bocalamaya sevk ediyordu. Daha talihli hanım, Bayan Nicholl'ün arkadaşı Bayan Hazelton, Bayan Nicholl'ün ziyaretlerinden zaman zaman keyif alırdı; tevazu, kaderin gözdesi olan birini onurlandırmak için yerinde bir hediyedir ve haset sebebi olmak egoya sıcaklık verir. Gerçi ziyaretlerin yalnızca zaman zaman gerçekleşecek şekilde sınırlanması gerekiyordu. Yıllar geçtikçe, Bayan Nicholl'ün cüzdanı pörsüklüğünden zerre kadar bir şey kaybetmedi ve kadının görünüşü de göze bir nebze daha hoş gelmeye başlamadı; talihi asla değişmeyen birine şefkat duymaya aralıksız devam edip durmak da can sıkıcı bir iştir.

Bayan Nicholl, sert ve dişli bir kadının sekreteri olarak çalışıyordu. Günde yedi saat boyunca, her tarafı sıra sıra dosya dolaplarıyla kaplı küçük bir odada otururdu ve yine burada, tam olarak on iki buçukta, patronunun gözdesi olan dükkândan alınma sağlıklı besinlerle donatılmış bir tepsiyle birlikte, masasına, daktilosunun yanı başına kurulmuş olurdu. İş tam zamanlıydı ve öğle yemekleri Bayan Nicholl'ü kabızlığa karşı sigortalamış bulunuyordu, yine de günlük porsiyonunun renk ve boyuttan yana yetersiz kaldığı da itiraf edilmeli. İşi bitince, daktilosunun kapağını kapatıp ışıltılı koridorlara ayak basmak, uzun mavi misafir odasında oturmak, narin kokteyl kadehini okşamak ve kadehin buz gibi içeriğiyle ruhunu ısıtmak üzere

Bayan Hazelton'ı ziyaret edebildiği zamanlar, Bayan Nicholl için hoş fırsatlar oluyordu.

Üstelik aldığı keyif, oradan ayrılmak üzere müsaade istemesiyle de yitip gitmiyordu; bilakis, kuvvetli, yeni bir canlılık kazanıyordu. Bir odasını tuttuğu eve gider, koridorun karşısında oturan Bayan Christie'yi çağırır ve ona zarafete yapılan yolculuğu anlatırdı. Bayan Nicholl'ün keskin bir gözü ve insanı kendine çeken, büyüleyici bir hafızası vardı; her mobilya kıvrımını, bir alanda uzanan her kumaş parçasını, her süsü, her çiçek düzenlemesini tarif ederdi. Bayan Hazelton'ın kostümü hakkında öyle uzun, eksiksiz ayrıntılara girerdi ki yalnızca her bir inci tanesinden kendi adıyla söz etmediği kalırdı. Bayan Christie saksı içindeki devetabanlarıyla çevrelenmiş, kütüphane ile hediyelik eşya dükkânı karışımı bir yerde çalışıyordu; onun hayatında Bayan Hazelton gibi biri yoktu. Betimlemelerin her sözcüğünü can kulağıyla, hayran hayran dinlerdi. Bayan Nicholl da öyle yapardı.

Talih, Alicia Hazelton'ın üzerine hediyeler yağdırmak üzere bereket boynuzunu baş aşağı çevirmişti. Kadın güzeldi; yalnızca hoş görünüşlü kadınların değil, esaslı güzellerin olduğu daha eski bir dönemin modeli örnek alınarak yaratılmıştı. Minicik, mafsallı bir güneş şemsiyesi tutarken klasik, Victoria tipi bir faytona ya da dizginleri idare eden, gri silindir şapkalı beyefendinin yanına oturmuş, caddede yol alırken, dört atlı bir arabanın arabacı koltuğuna mükemmel görünecek biçimde yerleştirilebilirdi. İri, yumuşak, beyaz ve altın sarısıydı. Devasa omuzları ve göğsü konusunda hâlinden epey memnun olsa da, kadının gerçek gururu enfes ayakları ve ayak bileklerinde yatıyordu. Bayan Hazelton, kendi tarzı hakkında, kısa etekler giymeye kalkışmayacak kadar çok şey biliyordu ve bir dizini asla öbürünün üzerine atmasa da her oturduğunda, üzerindeki

kıyafetin kumaşını yukarı çekiverir ve o ayak bileklerini, hafifçe üst üste atılmış hâlde meydanda bırakırdı. Bir de zengindi. Varlıklı, hâli vakti yerinde ya da geçimini rahat sağlayan biri değil; popüler tabirle, Bayan Hazelton para babasıydı. Üstelik üç kocası olmuş, üç kez de boşanmıştı. Tecrübeleri kaçamak bir el sıkışı kadar bile olmayan Bayan Nicholl'e, Bayan Hazelton'ın koltuğunun arkasında ona tapınmayı sürdüren terk edilmiş, görünmez bir üçlü varmış gibi gelirdi.

Şayet Bayan Hazelton'a sorulmuş olsa, kadın, Bayan Nicholl'ü, ah, Tanrım, yıllardır, hem de uzun yıllardır tanıdığını söyleyerek yanıt verirdi... Onu öyle uzun süreden beri tanıyordu ki, tanışıklığın nasıl başladığını hatırlayamıyordu. Bayan Nicholl ona hatırlatabilirdi. Bir seferinde, sert ve dişli hanım, hayır kurumu yararına bir etkinlik için Bayan Nicholl'ü biletlerle birlikte, söz konusu hanımı şahsen görmesi ve biletlerin parasını hemen alması yönündeki talimatlarıyla Bayan Hazelton'a göndermişti. Bayan Hazelton da, başkalarının yararına yaptığı çek yazma alıştırmasıyla içi ısınmış hâlde, ona bir kokteyl vermiş ve çıktığı sırada, dilediği zaman uğraması için onu davet etmişti.

Bayan Christie'ye bu teferruatlar izah edilmemişti. Kesin sözcükler asla dillendirilmemişti, ama Bayan Christie, Bayan Nicholl ile Bayan Hazelton'ın bir arada büyümüş olduğu, hatta Bayan Nicholl'ün babasının ölümü olmasa, sosyeteye ilk takdimlerini ortaklaşa gerçekleştirebilecekleri inancı içinde yaşama noktasına gelmişti. Bayan Nicholl'ün babası, mali işlerini idare eden aşağılıktan şüphe etmeyecek kadar masum bir varlıktı; bu nedenle Bayan Nicholl gidip çalışmak zorunda kalmıştı ve doğal olarak, yolu Bayan Hazelton'ınkinden ayrılıp epey uzağa sapmıştı. Fakat her daim birbirleriyle irtibat hâlinde

kalmışlardı. Bayan Christie bunun bayağı hoş olduğunu düşünüyordu.
Bayan Nicholl, Bayan Hazelton'ın ilk buluşmalarında sunduğu davete her ne kadar hararetle can atsa da, bunu suistimal etmedi. Asla belirtildiği biçimde uğramadı. Her zaman, ertesi gün ya da ondan sonraki gün, işten dönüş yolundayken, kısa süreliğine gelip gelemeyeceğini sormak için telefon etti. Şayet ona Bayan Hazelton'ın dışarıda ya da meşgul olacağı veya hasta olduğu söylenirse, tekrar denemeden önce haftaların geçip gitmesine fırsat tanıdı. Sıklıkla ziyaretleri arasında uzun, tatsız aralıklar oluyordu.

Bayan Nicholl'ün bir gün telefon etmesi ve Bayan Hazelton'ın telefona bizzat cevap vererek ona tam da o öğleden sonra gelmesini söylemesi, böyle bir aranın ardından oldu. Bayan Nicholl, ahizeyi yerine bıraktığında, yüzde kızıllık yaratan üç farklı coşku patlaması geçirdi. İlki saf memnuniyettendi; bir sonraki, üzerindeki bluzun, üst üste giyildiği ikinci günün iyice ilerlemiş saatlerinde olmasından ötürü can sıkıntısındandı; üçüncüsü ise, Bayan Christie'nin Dee-dee Teyze diye söz edilen birinin hasta yatağının başında bulunmak üzere New Jersey'ye çağrılmış ve en az bir geceliğine uzaklarda olacak olmasından ötürü duyduğu şiddetli hayal kırıklığındandı.
Yine de, Bayan Nicholl hafızasının asla tembellik etmeyeceğine bel bağlayabilirdi; Bayan Christie, Dee-dee Teyze ya iyileştikten ya da her ne yapacaksa onu yaptıktan sonra geri döner dönmez Bayan Nicholl, Bayan Hazelton'la olan randevusunun anlatımıyla hazır ve nazır olacaktı. Böylece memnuniyet coşkusu geri geldi ve bu kez onunla kaldı. Bayan Hazelton'ın evine ulaştığında ve kapıyı açan hizmetçi kıza şen şakrak bir şarkı söyler gibi, "Eh, Dellie, birbirimizi görmemizin üzerinden

uzun süre geçti, öyle değil mi?" dediğinde, coşku Bayan Nicholl'ün içinde çoktan yükselmiş durumdaydı.
Hizmetçilerle rahat rahat konuşmak cesaret vericidir. İnsanın eve ne kadar sağlam bir biçimde kabul edildiğini gösterir.
Bayan Nicholl, kendisi açısından çok talihsiz bir zamanda telefon etmişti. Bayan Hazelton dört gündür, kendi evinin duvarları dışına kafasını bile uzatmamıştı. Dört gündür, hizmetçilerin ve soğuk algınlığı yüzünden evde kalmaya mecbur olmuş küçük kızınınki dışında hiçbir ses duymamıştı. Daha kötüsü, kendi ağzından çıkan bir söz bile duymamıştı. Hizmetçiler konuşarak talimat verilmesini gerektirmeyecek kadar ustaydı ve insanın bir çocuğa ateşi olup olmadığını kaç kere sorabileceği hususunda da sınırlar söz konusudur. Bayan Nicholl'ün teklif edilen ziyareti, Tanrı'nın lütfu tarzında bir mahiyet kazanmıştı. Nicholl'ün hayranlığı yoğun ve tatlıydı, Bayan Hazelton'ın canı da bal çekiyordu. Ayrıca, Bayan Nicholl, Bayan Hazelton'dan takriben bir yaş büyüktü ve bunu on yıllık bir farkla gösteriyordu. Böyle bir şey, kasvetli bir günde bir teselli olabilir.
Yine de, konuğunu beklediği sırada, Bayan Hazelton'ın bekleyişi pürüzlerden yoksun değildi. Bayan Nicholl'ün düşüncesi, beraberinde her zaman nahoş, ufak bir suçluluk duygusunu getiriyordu. Kadın, zavallıcık için gerçekten daha fazlasını yapması gerektiğini düşünüyordu. Fakat daha fazla ne yapabilirdi ki? İnsanın, kadının çıplak avucuna katlanmış, yirmi dolarlık bir banknot sıkıştırması düşünülemezdi; böyleleri bir hayır işine konu olma hususunda o kadar çekilmez ölçüde hassas olurdu ki. Onun kendisini görmek için gelmesini sağlayabilir, ona bir içki içirebilir, güzel çiçeklerine bakmasına müsaade edebilir, belki kullanmaya son verdiği ufak bir şeyi ona verebilirdi; böyle bir bağış, nakit paradan farklı olarak, hiçbir

hissi yaralamazdı. Belki de onun daha sık gelmesine müsaade edebilirdi ve Mary Nicholl'ün adını Noel listesinde tutmayı unutmamalıydı. Böylesi planlar bir dereceye kadar teskin ediciydi, ama yine de suçluluk duygusu sinsi sinsi sokularak geri döndü ve onunla birlikte, elbette, ona sebep olan kişi de geldi. Bayan Hazelton, oturup Bayan Nicholl'ü bekleyerek, ayağını hafif hafif yere vurdu.

Fakat Bayan Nicholl misafir odasına girdiğinde, cana yakın bir biçimde karşılandı. İki hanım kucaklaştı (Bayan Hazelton, Cennet'te bir yaz ikindisi gibi kokuyordu) ve gülümseyerek karşılıklı oturdular. Bayan Hazelton'a bakarken, gülümsemek hiç dert değildi. Çay davetlerine özel şifon elbisesinin, kadının bedeni boyunca akan kat kat kıvrımları ve ayaklarının dibine, Roma'da ona özel olarak yapılmış yüksek topuklu, uçlara doğru sivrilen ayakkabılarının yanına kıvrılmış yatan minik Yorkshire teriyeriyle, tuval üzerinde hayranlık uyandıracak biçimde oluşturulmuş bir yağlı boya tablo gibiydi. Köpek Bonne Bouche (adı, Bayan Hazelton onu satın almadan önce verilmişti), kafasında kendi türünün şık üyeleri gibi, gümüşi perçemlerini geride tutan saten kurdeleden bir fiyonk taşıyordu. Bonne Bouche, Bayan Hazelton'ın bir evcil hayvandan isteyebileceği her şeyi bünyesinde toplamıştı. Minicikti, gürültüsü yoktu ve uyuma konusunda gerçek bir yeteneğe sahipti. Bayan Hazelton onu sahiden seviyordu.

Bayan Hazelton'ın odanın karşı tarafından gördüğü manzara ise o kadar hoş değildi. Gözlerinin önünde Bayan Nicholl vardı; orada, âdeti olduğu üzere, vücudunun hiçbir bölümü sandalyenin sırt kısmına değmeksizin oturuyordu.

"Birbirimizi hiç görmeyişimiz korkunç," dedi Bayan Hazelton. "Ah, bu şehir, bu şehir! Her şey öyle alelacele gerçekleşiyor ki insanın eski bir dostunu görme şansı olmuyor. Öyle uzun zaman

oldu ki, değişmiş olabileceğini düşündüm sahiden... yemin ederim ki düşündüm. Fakat hiç de öyle değil. Sen hakikaten hiç değişmiyorsun, seni şanslı şey seni."

Bayan Hazelton, son dördü hariç, daha doğru sözcükler dile getiremezdi. Bayan Nicholl, ta okul günlerinden beri, dış görünüş açısından değişim geçirmemişti; hatta bebeklik yüzüne dikkatle bakmış olanların onun buruş buruş bir bebek olduğu hükmüne varmış olması mümkündür. Hatları biçimlendirilmekten ziyade kabaca yontulmuştu, ağzının yanında ve pütürlü alnının bir ucundan öbürüne kadar da uzun çizgiler uzanıyordu. Acımasız bir muntazamlık içindeydi. Kemeri öyle sıkı takılmıştı ki, ona bakarken, insan kendi nefesini güçbela içine çekebiliyordu; saçının kaskatı dalgaları fileyle kafatasına tutturulmuştu; eteği dalgalanıp bacaklarına çarparak keskin bir biçimde şaklıyordu. Bluzunun yakasını tutturarak büsbütün tertipli hâle getirmek için, bir taç yaprak üzerinde biçimsiz bir çiy damlası oluşturan ufacık bir elmasın bulunduğu, lavanta şeklinde emaye bir broş takmıştı. Bayan Hazelton onu asla üzerinde bu süs olmadan görmemişti. Başka herhangi biri de.

"Ah, ben aynı hırpani, bilindik hâlimdeyim," dedi Bayan Nicholl. "Ama siz... eh, siz her zamankinden daha hoşsunuz."

"Gerçekten fazlasıyla berbat görünmediğimi mi düşünüyorsun?" dedi Bayan Hazelton.

"Bunu hiç duymamış olayım," dedi Bayan Nicholl. "Siz resmen, düpedüz muhteşemsiniz, muhteşemlikten ibaretsiniz işte."

"Ah, bak şimdi, sahiden ama!" dedi Bayan Hazelton.

Hizmetçi kız, üzerinde kokteyl kadehleri ve kristal bir içki karıştırıcı bulunan bir tepsiyle içeri girdi. Tepsiyi bir sehpanın üzerine yerleştirdi, iki kadeh doldurdu, birini Bayan Nicholl'e verdi; kadın da, "Ya, Dellie, ne hoş!" diye haykırdı, öbürünü ise

evsahibesine takdim etti. Hanımlar birer yudum aldı. Dellie de, geldiği kadar sessiz bir şekilde onları yeniden baş başa bıraktı.
“Oooo... leziz!” dedi Bayan Nicholl. “Ne zevk ama! Şeyden beri kokteyl içmemiştim... yani, buraya son gelişimden beri olmalı. Bazen resmen canım şiddetle bir kadeh çekiyor, tam da havanın kararmaya başladığı zamanlarda. Eh, yoksul olmakla ilgili şey şu ki asla bir ayyaş mezarlığına gömülmeyeceğim. İnsanın kokteyle gücü yetmeyince, o olmadan idare etmek zorunda kalıyor, işte o kadar. Ah, şikâyet etmiyorum ben. Burada sizinle oturabiliyorken, şikâyet etmek ayıp olmaz mı şimdi? İşte oradasınız, tam da sizi her zaman düşündüğüm şekilde. Hayır, durun bir dakika! Farklı bir şey yok mu? Ne olduğuna tam olarak karar veremiyorum. Durun, sakın söylemeyin. Ah, biliyorum! Siz eskiden iki uzun sıra inci takmaz mıydınız?”
Bayan Hazelton gerçekten de öyle yapardı; şimdi ise, boynunun çevresinde üç sıkı kordon varken, yalnızca tek bir uzun sıra takıyordu. Bir süre evvel, şans eseri, üzerine düşen acımasız bir ışık varken aynasına bakmış bulunmuştu. Çenesinin altındaki belli sallantılara dair, henüz hakikat değilse de kesinlikle uyarı olan emareler görmüş ve görür görmez tüyleri ürpermişti. Hâl böyle olunca, bir sıra inciyi kuyumcusuna götürmüş, inci sırası kesilerek, kadının boğazını kavramak ve sırrını saklamak üzere üçlü tasma kolyeye dönüştürülmüştü.
“Öbür uzun olanı bunlara dönüştürttüm,” dedi kadın. “Bunlar daha şık. Pek çok kadın bunları böyle takıyor.”
“Doğal olarak, siz o tarzı başlattıktan sonra,” dedi Bayan Nicholl. “Evet, bunlar hakikaten şık görünüyor, sanırım. Fakat acımasızca dürüst olmam gerekirse, onları eski hâlleriyle daha çok beğendiğimi söylemek zorundayım.”
“Ah, öyle mi?” dedi Bayan Hazelton.

“Ben her zaman incilerin uzun bir sırada kendini daha iyi gösterdiği hissini taşırım,” dedi Bayan Nicholl. “Bilirsiniz... akar gibi. Herhâlde bu onları çok sevdiğim için. Eh, ben ve inciler malum. Gerçekten, kendi kendime, şayet günün birinde yanlış yola sapmaya karar verirsem, bunu inciler için yapacağımı düşündüğüm zamanlar oluyor.”
“Neyse ki, ben asla böyle bir şey yapmak zorunda kalmadım,” dedi Bayan Hazelton. Bayan Nicholl güldü. Bayan Hazelton da bir an sonra, hürmetkâr bir biçimde ona katıldı.
“Sırf size bakarak,” dedi Bayan Nicholl, “bir insan sizin bunlara her daim sahip olduğunuzu anlardı.”
“Elbette böyle şeyler şans meselesi,” dedi Bayan Hazelton.
“Bazı insanların şansı yaver gidiyor,” dedi Bayan Nicholl. Kokteylinden bir yudumdan epey fazlasını aldı. “Eh, bana her şeyi anlatın. Küçük kızımız nasıl?”
“İyi,” dedi Bayan Hazelton. “Ah, hayır, pek iyi değil aslında. Soğuk algınlığına yakalandı.”
“Zavallı minik çocukcağız!” dedi Bayan Nicholl. “Şimdi epey büyümüş olmalı, öyle değil mi? Onu göreli öyle uzun süre oldu ki.” Bayan Nicholl’ün duraklaması, zaman aralığının katiyen kendi suçu olmadığını bildirmiş oldu.
“Evet, kocaman oldu,” dedi Bayan Hazelton. “Eh, sonuçta, on bir yaşında.”
“Öyle büyüleyici bir yaş ki!” dedi Bayan Nicholl. “Siz ve o, birlikte son derece keyifli zamanlar geçiriyor olmalısınız.”
“Evet, Ewie çok eğlencelidir,” dedi Bayan Hazelton.
“Ona hâlâ Ewie mi diyorsunuz?” diye sordu Bayan Nicholl.
“Herkes öyle diyor,” dedi Bayan Hazelton.
“Eh, bu bir bakıma şirin elbette,” dedi Bayan Nicholl. “Yine de, biraz yazık oluyormuş gibi görünüyor hakikaten. Stephanie öyle sevimli bir isim ki.”

“Değil,” dedi Bayan Hazelton, “babasının adının Stephen olduğunu hatırlayınca yani.”
“Ona hiç babasından söz ediyor musunuz?” diye sordu Bayan Nicholl.
“Canım, çocuk yalnızca on bir yaşında,” dedi Bayan Hazelton.
“Şimdi, benim haberim yokken neler yaptığınızı anlatın bana,” dedi Bayan Nicholl. “Yeniden dünya evine girmiş bile olabilirsiniz.”
“Hayır, teşekkür ederim,” dedi Bayan Hazelton. “Daha fazla evlilik almayayım, çok teşekkür ederim. Eski atasözünü bilirsin: Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yermiş.” Özlü sözün kendi durumuna uygunluğundan emin hâlde arkasına yaslandı.
“Ah, siz bilgesiniz!” dedi Bayan Nicholl. “Bilge ve güzelsiniz...sizde her şey var. Bir kocaya ne diye ihtiyaç duyasınız ki? Bakın şimdi, bana gelirsek, ben evliliği asla denemediğim için bir an bile pişmanlık duymuyorum. İnsanlar şöyle diyor: ‘Ama hiç yalnızlık çekmiyor musun?’ Onları dinleme iltifatını sunmuyorum onlara. Tek yaptığım şu, onlara sırf şunu söylüyorum: ‘Şayet bir kadın, kendini yalnızlık çekmekten alıkoymak için yapacak bir şey düşünemiyorsa, bu onun kendi suçudur.’ ”
“Ben de öyle düşünüyorum, kesinlikle,” dedi Bayan Hazelton.
Fakat öyle düşünmüyordu. Son zamanlarda böyle meseleler hakkında ne düşündüğünü bilmiyordu. Nevada’ya yaptığı son ziyaretten döneli uzun zaman olmuştu, bu süre içinde de kendini dostlarının gözünde canlı kılmak için şaşırtıcı hiçbir şey yapmamıştı...Tanrım, insanlar size hakikaten nasıl da alışıyor! Özgürlük arayışlarından önceki dönüşlerinde, davetler uçuşup sürüklenen karlar gibi kadının etrafında fırıl fırıl dönmüştü; şimdi ise, ağır ve ince bir şekilde, damla damla sızıyordu. Ah, tabii ki ortamlarda bulunması için çeşitli teklifler alıyordu, ama

bunlarda hiç heyecan yoktu. Hatta aslında, bir ya da iki kez, akşam yemeği yemeye gelmesi için yapılan rica, bir tabut kapağı üzerine yağan toprak parçalarının patırtısı mahiyetindeki şu sözcüklerle sonlanmıştı: “Sadece biz bizeyiz, malum... Senin için bir kavalye çağırmasak, bunun senin için sakıncası olmaz, değil mi, bi’tanem?” Yüce Tanrım, yoksa kendisi, Alicia Hazelton, fazlalık bir kadına mı dönüşüyordu?
“Siz hiçbir zaman yalnızlık konusunda endişelenmek zorunda kalmayacaksınız,” dedi Bayan Nicholl. “Siz... bütün şehir yaygara koparark peşinizden koşarken.”
“Ah... onu diyorsun,” dedi Bayan Hazelton. Birdenbire Bayan Nicholl’e dikkatle baktı. “Mary,” dedi, “söylesene. Akşamları ne yapıyorsun?”
“Yani, bilmem ki,” dedi Bayan Nicholl. “Farklı şeyler...” Tiz, taşkın bir haykırışla sözlerini yarıda bıraktı; Bayan Hazelton’ın kızı odaya girmişti. “İşte orada!” diye feryat etti Bayan Nicholl. “İşte de oracıktaydı! İşte annesinin dişi kuzucuğu!”

Ewie güzel bir çocuktu; kiraz çiçeği kadar beyaz teni, düzgün başı üzerinde kısacık duracak şekilde kesilmiş dalgalı, kızıl-altın saçları ve uzun, düz, kızıl-altın kirpikleriyle, uzun boylu ve inceydi.
“Bayan Nicholl’ü hatırlarsın, Ewie,” dedi Bayan Hazelton. “Git de ona hâl hatır sor bakalım.”
Ewie, Bayan Nicholl’ün yanına gitti, elinin Bayan Nicholl’ün eline değmesine müsaade etti ve bacağını tekme atar gibi sallayarak ufak bir reverans yaptı; bu beceriksizliği, daha küçük bir çocukta karşı konulmaz olurdu.
“Resmen çok güzel, tıpkı annesi!” dedi Bayan Nicholl. “Eh, bir öpücük almayacak mıyım, Ewie? Sırf eski günlerin hatırına, olmaz mı?”

“Nezle oldum,” dedi Ewie. Bayan Nicholl’ü bıraktı ve alelacele köpeğe koştu. Onu kucağına alıp hayvanın ölçülemeyecek derecede minik burnuna öpücükler kondurdu.
“Ah, Bouchie-wouchie’cik,” dedi. “Ah, bebiş melekçik.”
“Ewie!” dedi Bayan Hazelton. “Köpeği öpmeyi kes. Soğuk algınlığınla bir de.”
Ewie, Bonne Bouche’u yerine bıraktı, o da anında uykusuna geri döndü. Kız sonra bir kanepeye oturdu ve kendine özel, ahenksiz bir şarkı mırıldanmaya başladı.
“Öyle öne eğilerek durma,” dedi Bayan Hazelton. “Bayan Nicholl’e baksana. Bak, o ne kadar düzgün ve dik oturuyor.”
Ewie, Bayan Nicholl’e baktı ve tekrar bakışlarını kaçırdı.
“Soğuk algınlığına yakalanmana çok üzüldüm,” dedi Bayan Nicholl. “Yazık olmuş.”
“Ah, şimdi çok daha iyi,” dedi Bayan Hazelton.
“Bu gece daha kötü olacak,” dedi Ewie. “Dellie, nezlelerle ilgili tehlikeli şeyin bu olduğunu, bunların hep geceleri kötüleştiğini söylüyor. Sinüslerine mi ne çıkıyormuş, öyle bir şey işte. O diyor ki, bazen öyle kötü olurmuş ki, korkunç bir operasyon geçirmek zorunda kalırmışsın.”
“Eh, sen öyle bir şey geçirmek zorunda kalmayacaksın,” dedi Bayan Hazelton.
“Kalabilirim,” dedi Ewie. Yeniden mırıldandı.
“Ah, bu güzel oda!” dedi Bayan Nicholl. “Bu çiçekler! Sizde her zaman beyaz çiçekler oluyor, öyle değil mi, zarif hanımefendi?”
“Evet, her zaman,” dedi Bayan Hazelton. Evinde beyaz çiçeklerden başka hiçbir şeye müsaade etmeyen, cemiyetin önde gelenlerinden biri hakkında bir şeyler okuduğundan beri, her zaman beyaz çiçekleri olurdu.
“Onlar da tıpkı sizin gibi,” dedi Bayan Nicholl. Kocaman, beyaz bir pınarı andıran bir şebboy dizisine baktı, pınardan fışkıran

sulara benzeyen dalları saymaya başladı, baş dönmesinin yaklaştığını hissedince vazgeçti.
“Bunlar miadını doldurmak üzere,” dedi Bayan Hazelton. “Çiçekçi yarın gelecek. Onları üç günde bir değiştiriyor.”
“Üç gün demek, sizi gidi savurgan kedicik!” diye haykırdı Bayan Nicholl. “Ah, neden ben sizin çiçeklerinizle ilgilenemiyorum ki? Elimden çiçek fışkırtırım ben.”
Ewie’nin kirpikleri birden fırlayarak birbirinden ayrıldı. Hevesle Bayan Nicholl’e baktı.
“Öyle mi?” dedi kız, tek nefeste. “Benimle tokalaştığınız elinizle mi? Ah, onu görmedim. Bana göstersenize.”
“Ah, hayır, canım,” dedi Bayan Nicholl. “Gerçek anlamda değil. Bu yalnızca bir insanın çiçek yetiştirmekten anladığını söylemenin bir yolu.”
“Ah, haydi be!” dedi Ewie. Müziğe dalarak kendini soyutlama hâline geri döndü.
“Kuzucuk, şu şarkı söyleme işine, bir şekilde son vermeyi başarabilirsen,” dedi Bayan Hazelton. “Bayan Nicholl’ün kadehine biraz daha içki koy.”
Ewie ayağa kalktı, Bayan Nicholl’e bir içki verdi (“Ya, teşekkür ederim, seni tatlı şey!”) ve kadının yudumlamasını izledi.
“O şeyi seviyor musunuz?” dedi kız. “Bence tadı ilaç gibi.”
“Eh, bu bir tür ilaç, bilirsin,” dedi Bayan Nicholl. “Hoş türden bir ilaç. Zavallı, hasta insanlara çok ama çok iyi geliyor.”
Ewie daha da yaklaştı. “Hasta mısınız?” diye sordu. “Neyiniz var?”
“Ben hasta değilim bi’tanem,” dedi Bayan Nicholl. “Öyle söyledim sadece. Bu yalnızca bir tür mecaz. Okulda mecazları gördünüz mü?”
“O seneye,” dedi Ewie. “Bayan Fosdeck’le öğreneceğiz; ondan nefret ediyorum. Ne tür hasta insanlar için faydalı?”

“Ah, Ewie, Tanrı aşkına!” dedi Bayan Hazelton.
“Gerçek anlamda hastaları kastetmedim,” dedi Bayan Nicholl. “Şey olan insanları kastettim, eh... içi kararmış olan insanları.”
“Ne var, biliyor musunuz?” dedi Ewie. “Dellie’nin bildiği bir bebek varmış, çok erken doğmuş ve kararmış gibi mosmormuş. Koyu mor. Her tarafı.”
“Ama eminim Dellie onun şimdi bir şeyi olmadığını söylemiştir, değil mi?” dedi Bayan Nicholl.
“Ölmüş,” dedi Ewie. “Dellie, tüm o vakaların kör talihe mahkûm olduğunu söylüyor. Daha ana rahminde mahkûm olurmuş.” Hatırladığı ifade hoşuna gitti ve kıkırdadı.
“Ah, Dellie diyor ki, Dellie diyor ki!” dedi Bayan Hazelton. “Dikkat etmezsen bu güzel günlerden birinde Dellie’nin anlattıklarından birine dönüşeceksin. Neden gidip oturmuyor ve uslu olmuyorsun?”
Ewie gidip oturdu ve uslu oldu; yalnız, bu sefer şarkı sözü olarak “daha ana rahminde mahkûm olmuş, oh-h, daha ana rahminde mahkûm olmuş” sözcüklerini ekleyerek şarkısına devam etti. Ta ki annesinin sesi onu bastırana kadar.
“Ewie, kes şunu!” diye bağırdı Bayan Hazelton.
Bayan Nicholl hemen, “Neler yaptığınızı hâlâ anlatmadınız bana,” dedi. “Ama tahmin edebiliyorum... sizi tanıyorum, zarif hanımefendi. Partilerden başka hiçbir şey yoktur; her gün, her gece partiler, partiler, partiler. Haklı değil miyim?”
“Hayır, canım,” dedi Bayan Hazelton. “Durulacağıma dair yemin ettim. Gündüz vakti etkinlikleri, öğle yemeği ve moda açılışları, kokteyller ve bunun gibi şeyler, evet, ama ah, her akşam, hem de her akşam geç vakte kadar uzayan geceler yok mu!”
“Sen çok uzun zamandır gece vakti dışarı çıkmıyorsun,” dedi Ewie.

“Doğal olarak,” dedi Bayan Hazelton. “Tek çocuğum hastayken, onu burada yalnız bırakacak değilim ya.”
“Dellie buradaydı,” dedi Ewie. “Hem, sen daha ben nezle olmadan önce de gece dışarı çıkmıyordun ki.”
“Arada bir sessizlik içinde bir akşam geçirmek için evde kalmayı seçiyorsam, bunu senden gelecek herhangi bir yorum olmadan da yapabilirim,” dedi Bayan Hazelton.
Ewie aryasına yeniden başladı, fakat bu kez sözsüz icra etti. Aynı zamanda, elbisesinin eteğinde minicik pililer oluşturarak bunlara başparmaklarından birinin tırnağıyla sertçe bastırmakla meşguldü.
“Bahse varım kendiniz de bir sürü misafir ağırlayıp duruyorsunuzdur,” dedi Bayan Nicholl.
“Ah, o enerjiyi toplamak öyle zor ki,” dedi Bayan Hazelton. “Bir de bu mevsimin fazlalık erkek yığını yok mu! Hemen hemen Ewie’ye uygun yaştalar. Bana kendimi yüz yaşında hissettiriyorlar.”
“Siz! Yaşlı ha!” dedi Bayan Nicholl.
“Halılarımın üstünde gezinip düzeni bozarak evin etrafında dolanıp durmalarına dayanamıyorum,” dedi Bayan Hazelton. “Pek çok kadının onları davet ettiğini biliyorum, ama... eh, bırakalım onlar etsin. Onların cenazesi bu.”
Ewie faaliyetlerini durdurdu. “Ne var, biliyor musunuz?” dedi. “Ben bir seferinde bir cenazeye gitmiştim.”
“Hiç de öyle bir şey yapmadın!” dedi Bayan Hazelton.
“Ah, gayet de yaptım işte!” dedi Ewie. “Beşinci Cadde’den inen kocaman, uzun bir cenaze alayı vardı ve o kadar uzundu ki, son arabalardan bazıları trafik ışığını beklemek zorunda kaldı. İşte öyle olunca, yani ben de parka gitmek için karşıdan karşıya geçerken tam ortasında kaldım. Yalnız, Dellie bağırdı ve beni hızla geri çekti. Bir cenaze alayının içinden geçmenin korkunç

bir şanssızlık getireceğini söylüyor. Bir seferinde öyle yapan bir kuzeni olmuş ve iki hafta içinde, resmen tamı tamına aynı gün, kuzeni ölmüş.”
“Dellie’nin Beşinci Cadde’de bağırması ve seni çekmesiyle ilgili bütün bu meselenin hoşuma gittiğinden emin değilim,” dedi Bayan Hazelton. “Biriyle çok uzun süre birlikte kalınca böyle oluyor işte... Her şeyi yapabileceklerini sanıyorlar. Yine de, onsuz nasıl idare edeceğimi hayal edemiyorum. Neredeyse Ewie’yi o büyüttü, biliyorsun ya.”
“Evet, emareleri görebiliyorum,” dedi Bayan Nicholl. “Ah, yalnızca takılıyorum zarif hanımefendi, sadece küçük bir şaka bu. Her zaman Dellie’nin gerçek bir hazine olduğunu söylemişimdir. Eh, sizin her zaman mükemmel hizmetçileriniz olur.”
“İşte ben oradaydım, bir cenaze alayının tam ortasındaydım,” dedi Ewie.
“Ewie’nin böyle olmasına neyin sebep olduğunu bilmiyorum,” dedi Bayan Hazelton.
“Ah, tüm çocuklar öyle,” dedi Bayan Nicholl.
“Ben asla öyle olmadım,” dedi Bayan Hazelton.
“Düşününce, ben de öyle olduğumu sanmıyorum,” dedi Bayan Nicholl. “Hem siz mükemmel bir varlık dışında herhangi bir şey olmuş olamazsınız. Hem de asla.”
Ewie’yi dikkatle incelediler; şimdi hem pili yapıyor hem de mırıldanıyordu.
“Çok faal,” dedi Bayan Nicholl. “Her daim meşgul.”
“Bu özelliğini asla babasından almadı,” dedi Bayan Hazelton. “Onu ya da başka herhangi bir şeyi de.”
Ewie daha yüksek sesle mırıldandı.
“Kuzucuk, ateşin yok, değil mi?” dedi Bayan Hazelton.
Ewie ensesine dokundu. “Henüz değil,” dedi.

“Neredeyse tamamen iyileştin sayılır,” dedi Bayan Hazelton. “Yarın uygun bir gün olursa, sen ve Dellie parka gidebilirsiniz.”
“Ah, ne eğlence ama!” diye haykırdı Bayan Nicholl.
“Yarın Dellie’nin izin günü,” dedi Ewie. “Kız kardeşini görmeye gidiyor. Kardeşinin kocası fena hâlde hastaymış.”
“Dellie’nin hiç sağlıklı arkadaşı yok muymuş tatlım benim?” dedi Bayan Nicholl.
“Ah, sürüsüne bereket varmış,” dedi Ewie. “Ailesinde on yedi kişi varmış, yalnız on ikisi ölmüş. Bazıları ölü doğmuş, diğerlerinde de bir karaciğer rahatsızlığı varmış. Dellie bunun safradan başka bir şey olmadığını söyledi; sırf safra, safra, safra...”
“Ewie, lütfen,” dedi Bayan Hazelton. “Senin için sakıncası yoksa, hiç ayrıntıya girmeyelim.”
“Dellie hayatta olanların hepsinin iyi hissettiğini söylüyor,” dedi Ewie. “Sadece kardeşinin şu kocası varmış işte. İşe vesaireye gidemiyormuş, yine de Dellie insanın daha hoş biriyle tanışamayacağını söylüyor. İyi kalpli ve hastaymış. Dellie diyor ki, kardeşi, ha bugün ha yarın, kocası kan tükürmeye başlasa şaşırmayacağını söylüyormuş.”
“Lütfen nezaket gösterip şu iğrenç konuşmayı kes,” dedi Bayan Hazelton. “Biz kokteyllerimizi içmeye çalışırken üstelik.”
“Eh, ben yalnızca ona cevap veriyordum,” dedi Ewie, başını Bayan Nicholl’ün olduğu yöne doğru savurarak. “Bana Dellie’nin hiç sağlıklı arkadaşı olup olmadığını sordu, ben de ona kız kardeşinin kocası hariç hepsinin öyle olduğunu söyledim ve o adam da...”
“Bu kadarı yeter,” dedi Bayan Hazelton. “Şimdi, neden bir koşu gidip Dellie’den ateşini ölçmesini istemiyorsun? Sonra da mutfakta kalıp onunla ve Ernestine’le konuşabilirsin.”

“Bonne Bouche’u yanımda götürebilir miyim?” diye sordu Ewie.
“Sanırım götürebilirsin,” dedi Bayan Hazelton. Minik köpeği yerden kaldırdı. “Ama Ernestine’in ona kendi akşam yemeği dışında yiyecek herhangi bir şey vermesine müsaade etme. Vücut formunu kaybetmeye başlıyor.” Bonne Bouche’u saç kurdelesinden öptü. “Öyle değil mi, bi’tanem?”
Ewie neşeyle köpeği kollarına aldı. “Akşam yemeğimizi yemek için mutfakta kalabilir miyiz?” diye sordu.
“Ah, pekâlâ, pekâlâ!” dedi Bayan Hazelton.
“Oo vay be kardeş!” dedi Ewie. Kapıya doğru hareketlendi.
“Ewie, senin neyin var ki böyle?” dedi Bayan Hazelton. “Söylüyorum sana, önümüzdeki sene senin o okulunu değiştirmeyi ciddi şekilde düşünüyorum. Bir yabaniden daha fazla görgün yok. Bayan Nicholl’e hoşça kalın de, Tanrı aşkına.”
Ewie, Bayan Nicholl’e doğru döndü ve ona gülümsedi. O gülümsemesi... işte onda gerçekten kıymetli olan her şeyin nadirliği vardı. “Hoşça kalın, Bayan Nicker,” dedi kız. “Lütfen çok yakında sahiden tekrar gelin, olmaz mı?”
“Ah, geleceğim, seni tatlı melek,” dedi Bayan Nicholl.
Ewie, Bonne Bouche’la kuş gibi cıvıldaya cıvıldaya, sevgi dolu bir sesle konuşarak, yanlarından ayrıldı.

“Resmen çok sevimli!” dedi Bayan Nicholl. “Ah, zarif hanımefendi, neden dünya üzerindeki her şeye sahip olmak zorundasınız ki? Eh, bunu hak ediyorsunuz, başka ne diyebilirim. Sizi şu dakika öldürmekten beni alıkoyan şey de bu işte.”
“Ah, yapma ama,” dedi Bayan Hazelton.
“Yalnızca Ewie gibi tatlı, mutlu, minik bir kızım olabilse, tek isteyeceğim bu olurdu,” dedi Bayan Nicholl. “Tamamen bana

ait bir çocuğa sahip olmayı her daim nasıl istediğimi bilseniz; işe herhangi bir pis adamı karıştırmadan yani."
"Maalesef bunu başarmak epey zor olurdu," dedi Bayan Hazelton. "Galiba, geri kalanımız gibi, gülü sevince dikenine katlanmak zorunda kalırdın. Eh. Ewie içeri dalmadan önce neden söz ediyorduk biz? Ah, evet... akşamları ne yapıyorsun sen?"
"Yani, işte mesaimi bitirdikten sonra," dedi Bayan Nicholl, "gerçekten biraz keyfi hak ettiğimi hissediyorum. Bu yüzden, eve gittiğimde, üstümü başımı toparladıktan sonra, Idabel ve ben..."
"Kim?" dedi Bayan Hazelton.
"Idabel Christie," dedi Bayan Nicholl. "Koridorda benimkinin karşısındaki odanın sahibi. Biliyorsunuz, size ondan söz etmiştim."
"Ah, evet, elbette," dedi Bayan Hazelton. "Bir an onun adının Idabel olduğunu unuttum. Nasıl oldu da unuttum bilmiyorum."
"Tuhaf bir isim," dedi Bayan Nicholl. "Ama ben epey tatlı olduğunu düşünüyorum, sizce de öyle değil mi?"
"Evet, çok hoş," dedi Bayan Hazelton.
"Her neyse, her türlü şeyi yapıyoruz," dedi Bayan Nicholl. "Kendimizi bol paralı hissettiğimizde, Candlewick Çay Salonu'nda akşam yemeği yemeye gidiyoruz. Son derece hoş bir yer ve bizim evden hemen köşeyi dönünce. Öyle güzel ki... Mumlar, sarı masa örtüleri ve farklı renklerde ölmez otlarından minik demetler, sanıyorum ki bunlar boyanmış, hem de her masada. Mekânı mekân yapan da işte o küçük dokunuşlar. Bir de yemekler yok mu! Idabel ve ben, içeri girdiğimizde, birbirimize her zaman şöyle deriz: 'Ey buraya giren sen, bırak tüm diyetleri ardında.'"

“Senin diyet yapmana gerek yok ki,” dedi Bayan Hazelton. “Sen o talihli insanlardansın.”
“Ben mi talihliyim?! Eh, bu sizin zihninizdeki tablo gerçekten,” dedi Bayan Nicholl. “Gerçi, şayet bunu sağlamak elimden gelirse, etlenip butlanmak istemiyorum. Fakat ah, küçük sepetlerde servis edilen o leziz, şeker kaplamalı yuvarlak rulo çörekler ve içinde Maraska kirazlarıyla, o kuru erikli rulo! Idabel Christie yumuşak şekerlemeli ve muhallebili kupu seviyor, bense kuru erikli ruloya karşı koyamıyorum.”
Bayan Hazelton’ın ürperdiğini, yalnızca elbisesinin şifonları boyunca gerçekleşen ufacık bir dalgalanma belli etti.
“Eh, elbette Candlewick bundan öteye gidemez,” dedi Bayan Nicholl. “Siz oraya gülerdiniz muhtemelen.”
“Hiç de gülmezdim,” dedi Bayan Hazelton.
“Evet, gülerdiniz,” dedi Bayan Nicholl. “İnsanın bu kadar az şeyi varken, sahip olabileceği şeyi nasıl sevmek zorunda kaldığını bilmiyorsunuz siz. Candlewick’e çok sık gidemiyoruz. Hiç de ucuz değil, bizim için yani. İnsan oradan, bahşişle birlikte adam başı iki doların altına güçbela çıkabiliyor. Dediklerime bir baksanıza! Bahse varım, siz iki dolar kadar küçük bir meblağı asla duymamışsınızdır.”
“Bak ama şimdi, kes şunu,” dedi Bayan Hazelton.
“Candie’yle ilgili başka bir şey daha var... biz kendi aramızda oraya Candie diyoruz bu arada,” dedi Bayan Nicholl. “İnsanın oraya epey bir erkenden gitmesi gerekiyor. Orası öyle küçük ve öyle popülerleşti ki, insanın saat altıdan sonra bir masa bulma şansı yok.”
“Fakat akşam yemeğini bitirdiğinde, senin için fena hâlde uzun bir akşam olmuyor mu böyle?” diye sordu Bayan Hazelton.
“Biz öylesini seviyoruz,” dedi Bayan Nicholl. “Sabah kalkmak zorundayız, çalışan kızcağızlarız biz, malum ya. Genellikle,

Candie'ye gittiğimizde, bunu hakiki bir şölene çeviriyoruz ve sonrasında da bir filme gidiyoruz. Hem bazen de, kendimizi bayağı çılgın hissettiğimizde, tiyatroya gidiyoruz. Fakat bu epey nadir oluyor. Bu günlerde bilet fiyatları yok mu!"
"Öyle mi?" diye sordu Bayan Hazelton. "İkiniz yalnız başınıza tiyatroya mı gidiyorsunuz? Ah, ben bunu yapmaya cüret edemezdim!"
"Herhangi birinin yolumuzu kesip bizi soymaya çalışacağını sanmıyorum," dedi Bayan Nicholl. "Hem bunu yapsalar da, biz iki kişiyiz."
"Soygunları kastetmedim ben," dedi Bayan Hazelton. "Sadece şu var ki, bana hep, hiçbir şeyin bir kadını akşam vakti tiyatroda yanında yalnızca başka bir kadınla birlikte görülmek kadar çok yaşlandırmadığı söylenmiştir."
"Ah, gerçekten mi?" dedi Bayan Nicholl.
"Ah, sende kesinlikle etkisini göstermiyor," dedi Bayan Hazelton. "Muhtemelen sadece aptalca bir kocakarı masalıdır zaten. Eh, ama baksana. Farz et ki sinemaya ya da tiyatroya gitmediniz. O zaman ne yapıyorsunuz?"
"Yalnızca evde kalıp manikür pedikür yapıyoruz, saçlarımızı sarıyoruz ve konuşuyoruz," dedi Bayan Nicholl.
"Bu bir rahatlık olmalı," dedi Bayan Hazelton. "Hemen oracıkta, evde, canın ne zaman isterse konuşacağın biri olması yani. Büyük bir rahatlık."
"Eh, evet, öyle, malum," dedi Bayan Nicholl.
"Bana bir ihtimal başka bir eşe sahip olma düşüncesini verebilecek tek şey bu," dedi Bayan Hazelton, yavaşça. "Burada olan biri, seninle konuşacak biri."
"Baksanıza, sizde Ewie var!" diye haykırdı Bayan Nicholl.
"Ewie'yi duydun ya işte," dedi Bayan Hazelton.

“Sonra bazı akşamlar,” dedi Bayan Nicholl, “içimizden dışarı çıkmak ya da konuşmak falan gelmediğinde, sadece odalarımıza gidiyor ve kitap okuyoruz. Idabel Christie, ah, kendisi pek fena! Bir kütüphanede çalışıyor, size anlattığım şekilde işte, benim hoşlanacağımı bildiği bir kitap gördüğünde de, uzun bir bekleme listesi olsa bile, onu benim için saklıyor. Herhâlde ben de, kitabı aldığım için, en az onun kadar kötüyüm.”

“Benim kesinlikle biraz kitap sipariş etmem lazım,” dedi Bayan Hazelton. “Bu evde tek bir yeni kitap yok.”

“Kitapları kütüphaneden ödünç almak yerine satın aldığınızı düşünsenize!” dedi Bayan Nicholl. “Onları okuyan ilk kişi olmak! Asla başka bir plastik şömize dokunmak zorunda olmamak! Eh, insanın sırtında düzgün bir paçavra yokken, kitap satın almakla ilgili hayallere dalmanın pek faydası yok, öyle değil mi? Ah, yoksul olmak nasıl bir lanet böyle!”

“Mary Nicholl, bu konu hakkında bu kadar çok konuşmasan, hiç kimse senin yoksul olduğunu bir gün olsun düşünmezdi,” dedi Bayan Hazelton.

“Bilseler de umurumda değil ki,” dedi Bayan Nicholl. “Yoksulluğun herhangi bir şekilde ayıp olduğunu hiç duymadım. Ben bundan utanmıyorum. Ne kadar az param olursa olsun, her bir sentini kendim kazanıyorum. Kendileri adına bu kadarını söyleyemeyen insanlar da var.”

“Çok gururlu olman gerektiğinden eminim,” dedi Bayan Hazelton.

“Eh, öyleyim,” dedi Bayan Nicholl. “Fakat sadece biraz kıyafetim olmasını isterdim. Bu takımla giymek zorunda olduğum manto, eteğe uymuyor. Onun uyduğu etek de... güveler arka kısmını olduğu gibi yemiş. Bu da insana kendini şık hissettiriyor, şeyinle

etrafta dolanmak yani... eteğinin arka kısmının tamamı gitmiş hâlde."
"Üzerindekinin son derece hoş göründüğünü düşünmüştüm ben," dedi Bayan Hazelton.
"Eh, benim eski püskü paçavralarımdan daha güzel bir şeyden söz edelim," dedi Bayan Nicholl. "Bahse varım, siz kendinize yığınlar dolusu hoş, yeni kıyafetler alıyorsunuzdur, değil mi?"
"Ah, ufak tefek birkaç şey aldım," dedi Bayan Hazelton. "Çok ilginç bir şey yok. Görmek ister miydin?"
"İstemez miyim!" dedi Bayan Nicholl.
"Eh, haydi öyleyse," dedi Bayan Hazelton. Zarif bir biçimde ayağa kalktı.
"Acaba ben..." dedi Bayan Nicholl. "Demek istediğim, şu hoş, minik kokteyllerin karıştırıcısında kalanı da alsam, fena hâlde açgözlülük yapmış olur muyum?"
"Ah, al tabii," dedi Bayan Hazelton. "Umarım hâlâ soğuktur."

Bayan Nicholl, karıştırıcıda kalanın sadece kısmen doldurabildiği kadehini elinde tutarak, evsahibesini devasa, derin giysi dolaplarına ayrılmış bir odaya doğru takip etti. Bayan Hazelton, en ucuzunun tutarı Bayan Nicholl için iki yıllık kira değerinde olacak sıra sıra elbiseleri taşıyan askılıklar boyunca kayar gibi ilerlerken, Bayan Nicholl da yanında dikildi.
"Fakat bunların hepsi yeni!" diye haykırdı kadın. "Hepsi de! Ah, eskileri ne yaptınız... eski bile olmayanları yani. Onları ne yaptınız?"
"Ah, bilmem ki," dedi Bayan Hazelton. "Dellie'ye onlardan bir şekilde kurtulmasını söylemişimdir herhâlde. Onları görmekten bıkmıştım." Sorunun, kadının ilgisini çekmediği aşikârdı.
Bayan Nicholl vakit kaybetmeden işe koyuldu. Baş döndürücü yükseklikte kuleler inşa ediyormuşçasına üst üste methiyeler

yağdırdı. Bayan Hazelton konuşmadı, ama verecek bir şeyler için stoklarını yoklar gibi dikkati dağınık hâlde etrafa bakışı umut vadediyordu.
Bayan Nicholl, kulelerini yükselttikçe yükseltti; hayranlık, kadının dudaklarından, bir sürahiden akan şurup misali lıkır lıkır dökülüyordu. Bayan Hazelton yeniden arıyormuş gibi göründü. Bir çekmeceyi açıp oradan yanardöner payetlerle kaplı bir gece çantası aldığında, arayışı sona erdi. Bayan Nicholl'ün bunu kabul etmesi konusunda ısrarcı oldu.
Bayan Hazelton cimri bir hanım değildi, fakat hayal gücünü kullanmaya pek yatkın değildi. Bayan Nicholl'e en son verdiği Noel hediyesi, koca bir kavanoz banyo tuzu ve uzun, kulplu bir şişe içindeki tıraş sonrası losyonu olmuştu. Bayan Nicholl'ün katındaki dört kadın, oranın tek banyosunu paylaşıyordu. Hepsi de sabah aynı saatte kalkıyor, gece aynı saatte odalarına çekiliyordu. Banyoyu tembel tembel yatıp yuvarlanmak ve yağlanmak için gereken süre boyunca zaptetmek, onların en hafif tabiriyle, domuzca bir davranış olarak değerlendirilirdi. Bu yüzden Bayan Nicholl açılmamış kavanoz ve kulplu şişeyi şifoniyerinin üzerine yerleştirmişti; bunlar da orada hakikaten zengin görünmüş ve Bayan Christie tarafından çok beğenilmişti. İşte şimdi de, bir balo kıyafetiyle birlikte kullanmak için mükemmel, payetli bir çanta.
Yine de, hediye hediyedir ve Bayan Nicholl de kesinlikle minnettarlıktan kıvranır hâldeydi.

Bayan Nicholl, giysi dolabını incelemekten döndüklerinde, çantayı misafir odasına geri getirdi; onu büyük, siyah, Amerikan bezinden yapılma ve iki sokak öteden bakınca neredeyse rugana benzeyen çantasına koydu. Dellie odaya girmiş, kokteyl tepsisini kaldırmış ve yerine hiçbir şey bırakmamıştı. Bayan

Nicholl pencerelerin ötesinde karanlığı görünce ufak bir ciyaklama koyuverdi ve gerçekten gitmesi gerektiğini söyledi. Bayan Hazelton'ın itirazı, fikrini değiştirmesine sebep olmaya yetecek kadar güçlü değildi. Hatta Bayan Hazelton, onun gibi birinin, kendisini yorabilecek, bir nebze olsun bitap düşürebilecek herhangi bir şeye maruz kalması tasavvur edilebilirse şayet, aslında biraz bitkin görünüyordu.

"Ziyaretimi fazla uzatıp işin tadını kaçırarak artık hoş karşılanmayacak duruma gelme riskine girmemeliyim," dedi Bayan Nicholl. "Burada olduğumda, o duruma hep tehlikeli bir biçimde yaklaşıyorum, kendimi buradan koparamıyorum." Odada etrafına bakındı. "Resmen bu odanın resmini yanıma alıp götürmek istiyorum. Ah, bu muhteşem mekândan cidden zevk alıyorum!"

"Evet, mekân benim için en büyük lükstür," dedi Bayan Hazelton.

Bayan Nicholl ufak bir kahkaha attı. "Benim için de öyle olurdu," dedi, "ama bu zevklerin en pahalısı, öyle değil mi? Yoksa siz bilmez misiniz, zarif hanımefendi? Eh, hoşça kalın. Hoş, çok hoş vakit geçirdim."

"Muhakkak tekrar gel," dedi Bayan Hazelton. "Unutma."

"Unutamam ki, hem de asla," dedi Bayan Nicholl. "Ben o bilindik, kapıdan kovsanız bacadan giren, beş para etmez tipim. Siz daha bir şey anlamadan, yine karşınıza çıkarım."

"Eh, önümüzdeki haftanın tamamı boyunca kendimi epey bağlamış durumdayım," dedi Bayan Hazelton. "Sonraki hafta, belki. Sen telefon et yine de."

"Ah, edeceğim, hiç merak etmeyin," dedi Bayan Nicholl. "Bir de, muhteşem gece çantası için tekrar teşekkürler, sonsuz teşekkürler. Onu her kullanışımda sizi düşüneceğim."

Bayan Nicholl eve otobüsle gidiyordu; otobüs durağına ulaşmadan önce, hırçın bir yağmur ve nahoş bir rüzgâr kadının üzerine hücum etti. Bu doğa gösterilerinin ruh hâli üzerinde kötücül bir etkisi olurdu. Kadın, doğanın güçleriyle mücadele ederek zorlukla ilerlediği sırada, dudakları hiç kımıldamasa da, öfkeyle kendi kendine konuştu.

“Eh, bu hoş bir ziyaretti, hakkını vermek gerek. İçki karıştırıcının yarısına gelecek kadar kokteyl ve peynirli bir kraker bile yok. İnsanın, ondaki parayla, bundan daha iyi bir iş çıkarabileceğini düşünürsünüz. Üstüne bir de, bardaktan boşanırcasına yağan yağmurda beni dışarı atması, akşam yemeğine kalmamı bile önermemesi... Herhâlde bir sürü zengin, sosyetik dostu geliyordur ve ben onlarla arkadaşlık etmek için yeterince iyi değilim. Dizlerinin üzerine çöküp bana yalvarsa da kalacağımdan değil ya. O insanlarla herhangi bir şekilde alakam olmasını istemiyorum, çok teşekkür ederim. Can sıkıntısından hasta olurdum resmen.

O solmuş çiçekler yok mu. Bir de, ona karşı ne kadar anlayışlı olmaya çalışırsanız çalışın, asla gülümsediğine şahit olamadığınız o korkunç Dellie. Zengin olsam, sahip olacağım ilk şey, terbiyeli hizmetçiler olurdu. Bir hanımefendiyi her zaman hizmetçisinden tanıyabilirsiniz. Bir de o küçük köpek... Resmen ilaçla uyuşturulmuş gibi.

Bir de askılardaki tüm o kıyafetler. Yani, onların yarısını giymek, yirmi yaşında bir kızın hayatının geri kalanını alırdı. Evet, ayrıca bunlar tam da öyle birine uygun... yirmi yaşındaki birine. Benim görmekten nefret ettiğim herhangi bir şey varsa, o da küçük bir kız gibi giyinerek genç kalmaya çalışan bir kadındır. Resmen kendini maskara ediyor. Bir de bana o payetli çantayı vermesi. Onunla, onu alıp en alt çekmecemin diplerine sokuşturmak dışında, ne yapacağımı düşünüyor ki? Çünkü, etrafına sarılacak

ince bir ambalaj kâğıdı... hayır, gazete kâğıdı bile olmadan, oraya gidecek işte. Eh, belki önce Idabel'e gösteririm. Çok büyük paraya mal olmuş olmalı; Idabel bunu görmekten keyif alacaktır. Ah, Tanrım, Idabel evde olmayacak ki. Bütün öğleden sonram resmen ziyan olup gitti.

Evet, ayrıca göz kamaştırıcı Bayan Hazelton kilo da alıyor. Geçen sefer olduğundan iki, iki buçuk kilo daha ağır olmalı. Tanrım, şişmanlamak onu resmen mahvedecek. Onu tamamen bitirecek. Eh, ben ona bir daha telefon edene kadar bir hayli kilo almış olur. Beni görmek istiyorsa kendisi arayabilir. Hem geleceğimden de o kadar emin değilim.

Bir de o çocuk. O çocuğu gözüm tutmadı. Öyle solgun olması, vesaire. Bir de hastalık ve cenazelerle ilgili tüm o konuşmalar. Bu iyi değil, bir tür işaret gibi bu. Şayet, olur da, o çocuk fazla yaşarsa, bu benim için büyük bir sürpriz olacak.

Zavallıcığın kendi suçu olduğundan da değil ya. Annesi onunla ilgili hiçbir şey yapmıyor. 'Kes şunu, Ewie,' ve 'Yapma, Ewie' dışında hiçbir şey yok ortada. Ewie ya, hakikaten, ne isim ama! Düpedüz yapmacıklık. Zavallıcığın o Dellie'yi annesinden daha çok sevmesine şaşmamak lazım. Ah, öz çocuğunun senden yüz çevirmesi ne korkunç bir şey olmalı! Geceleri nasıl uyuyabiliyor anlamıyorum. Bu ne tür bir hayat böyle? Bir çay daveti elbisesinin içinde boş boş oturup incilerini sayarak yaşayıp gitmek... O büyüklükte inciler de ancak bayağı olur zaten. Neden tüm o şeylere sahip olması gerekiyor ki? Asla herhangi bir şey yapmadı... Bir kocayı bile elinde tutamadı. Bu boş varoluşu düşünmek korkunç; yatakta kahvaltı yapmak ve kendisi için para harcamak dışında yapacak hiçbir şeyi yok. Hayır, efendim, incileri, elbiseleri, parası ve haftada iki kere gelen çiçekçisi onun olabilir ve onlar da buyursun bakalım.

Yemin ederim, Alicia Hazelton'la hiçbir koşulda yer değiştirmezdim!"

Bu tuhaf ama gerçek. Her türlü haklı gerekçesi olmasına rağmen yıldırım, gökyüzünden hızla inip Bayan Nicholl'e çarparak onu o anda oracıkta yere yıkmadı. Bayan Hazelton, Bayan Nicholl gittikten sonra sandalyesine gömüldü, emsalsiz ayak bileklerini üst üste attı ve elbisesinin şifon katlarını düzeltti. Zahmetle de olsa, layıkıyla yerine getirilmiş bir görevin ardından hafif, uzun bir iç çekişi koyverdi. Bayan Nicholl gibilerle ilgili sıkıntı da buydu işte; bir geldiler mi, Tanrım, gitmek bilmezlerdi. Eh. Zavallıcık o çantaya çok sevinmişti; mutlu olması için ne kadar az şey gerekiyordu! Koridorun karşısından Bayan Bilmem-kim'le, ufak dokunuşların, içinde kirazlar olan kuru erikli rulonun bulunduğu o çay salonundaki o şölenler!

Ewie içeri girdi. "Ne var, biliyor musun?" dedi. "Dellie'nin kardeşinin kocası çok daha kötü durumdaymış. Dellie'nin kardeşi telefon etti ve Dellie diyor ki, kardeşinin söylediklerine bakılırsa, kocası gidici sayılırmış."

"İlgilenmiyorum," dedi Bayan Hazelton. "Bütün gün Dellie'nin söylediklerini dinlemek, kardeşinin söylediklerini dinlemek zorunda kalmadan da yetiyor da artıyor bile."

Ewie, ağırlığı büyük ölçüde omuzlarının ve ensesinin üzerine binecek şekilde oturdu. "Bayan Nicker pek de güzel değil, öyle değil mi?" dedi.

"Güzellik her şey değil," dedi Bayan Hazelton.

"Bence o benim bu zamana kadar gördüğüm en berbat görünüşlü insan," dedi Ewie. "Hem kıyafetleri de korkunç."

"Kıyafetleri hiç de korkunç değil," dedi Bayan Hazelton. "Kendi tipine göre, çok makul biçimde giyiniyor. Onun aleyhinde tek

kelime etmeyeceksin, duyuyor musun, Ewie? Harika bir kadın o.”
“Neden ki?” diye sordu Ewie.
“Eh, çok, hem de çok çalışıyor,” dedi Bayan Hazelton, “ve herhangi birine bir zararı dokunmuyor; hem küçük şeyler bile onu mutlu ettiğinden, insanlar onun için bir şeyler yapmaktan hoşlanıyor.”
“Ben bir bakıma onun için üzülüyorum,” dedi Ewie.
“Üzülmene gerek yok,” dedi Bayan Hazelton. “O birçok insandan daha fazlasına sahip. Çok daha fazlasına.”
Titrek parıltılar yayan çiçeklerle mis gibi kokan büyük, güzel odada etrafına bakındı. Boynunu saran incilere dokundu, parmaklarını uzun kordonla sarmaladı ve bakışlarını eğerek, Roma’da ona özel olarak yapılmış, narin, yüksek topuklu ayakkabılara şöyle bir baktı.
“Çok daha fazla olan neye sahip ki?” diye sordu Ewie.
“Baksana,” dedi Bayan Hazelton, “herhangi bir sorumluluğu yok; onu her gün meşgul eden bir işi, hoş bir odası, okuyacak bir sürü kitabı var ve arkadaşıyla birlikte akşamları her türlü şeyi yapıyor. Ah, söyleyeyim sana, Mary Nicholl’le seve seve yer değiştirirdim ben!” İşte yine o yıldırım, hiç şüphesiz yeterince kışkırtılmış olmasına rağmen olduğu yerde, yukarıda, semanın ardında duruyor.

Esquire, Aralık 1958